

ZƏFƏR MEMUARLARI

DÖYÜŞÇÜLƏR SƏRKƏRDƏ
VƏ MÜHARİBƏ HAQQINDA

ŞƏRQ-QƏRB

Zəfər memuarları. Döyüşçülər sərkərdə və müharibə haqqında
Bakı, “Şərq-Qərb”, 2021, 324 səh.

ISBN 978-9952-548-24-2

BAKİ ŞƏHƏR İCRA HAKİMİYYƏTİ

Bu kitab Vətən müharibəsinin iştirakçısı olan 27 döyüşçünün – 30 ildən çox işğal altında qalan doğma Qarabağımızı mənfur düşməndən azad edib xalqımıza Qələbə sevinci yaşadan qəhrəman oğulların Sərkərdə, Savaş və Zəfər barədə söylədikləri memuarlar əsasında hazırlanmış topludur. Kitabda 44 gün davam edən hərbi əməliyyatların ilk saatından son dəqiqəsinədək yalnız Qələbə əzmi ilə irəliləyən həmin igidlərin ordu quruculuğu, savaştan öncəki dövr, müharibə və onun nəticələri barədə xatirələri qələmə alınıb.

www.eastwest.az
www.fb.com/eastwest.az
info@eastwest.az

© Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti, 2021

*“Azərbaycan güclü dövlətdir
və onun güclü ordusu var!”*

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

ÖN SÖZ

İkiəsrlik münaqişəyə və 32 illik savaşa son qoyan Vətən müharibəsi böyük tarixi hadisə olmaqla yanaşı, həm də perspektiv inkişaf hədəflərimizi müəyyənləşdirən yeni reallıqdır. Yəni İkinci Qarabağ savaşı və onun nəticələri yalnız şanlı keçmiş deyil, həm də inamlı gələcəkdir.

Bu baxımdan, tariximizi və taleyimizi əsaslı şəkildə dəyişdirən Vətən müharibəsini tam mahiyyəti ilə dərindən öyrənmək və araşdırmaq mütləqdır. Yalnız gələcək nəsillər deyil, elə müasirlərimiz də bu vacib prosesə bütün təfəsilatı ilə bilməli, onun gedişi, nəticələri, yaratdığı dəyişikliklər haqqında aydın məlumatla malik olmalıdırlar. Əlbəttə ki, zaman ötdükcə elm mərkəzləri, araşdırmaçıları, tarixçilər bu mövzuya xüsusi diqqət yetirəcək, 44 günün obyektiv və müfəssəl mənzərəsini yaradacaqlar. Bu tarixin yazılmasında isə savaşın iştirakçıları olan şəxslərin xatirələri mühüm əhəmiyyət daşıyır.

“Zəfər memuarları. Döyüşçülər sərkərdə və müharibə haqqında” kitabı da Vətən müharibəsində iştirak edən 27 döyüşçünün Sərkərdə, Savaş və Zəfər barədə memuarları toplusudur.

Kitabın məqsədi hərbi əməliyyatların hazırlanması, həyata keçirilməsi, hərbiçilərin yaşadıkları hisslər, onların həyəcan və sevincləri, düşüncələri haqqında məlumatı geniş ictimaiyyətə çatdırmaqdır.

Yüksəkrütbəli zabitlər, əsgərlər, qazilər, Vətən müharibəsi qəhrəmanları, ali orden və medallarla təltif olunanlar... Onları bir-birindən fərqləndirən bu statuslar olsa da, hər birini birləşdirən bir amal, bir dəyər də var: Ali Baş Komandan İlham Əliyevin “Dəmir yumruq” əməliyyatının cəsur fədailəri kimi böyük Zəfərə imza atmaq!

Memuarların müəllifləri cənab İlham Əliyevin qüdrətli sərkərdəlik portretini, böyük xilaskarlıq missiyasını real faktların təmsalında təqdim edir, tarixi Zəfəri Ali Baş Komandanın dahi intellektinin və möhtəşəm hərbi strateqliyinin nəticəsi kimi əsaslandırırırlar.

Kitabda 44 gün davam edən hərbi əməliyyatların ilk saatından son dəqiqəsinədək yalnız qələbə əzmi ilə irəliləyən igid əsgər və zabitlərin ordu quruculuğu, savaştan öncəki dövr, müharibə və onun nəticələri barədə xatirələri qələmə alınıb. Suqovuşandan Şuşayadək Zəfər yolu keçən hərbcilər mühüm strateji yüksəkliklər və yaşayış məntəqələri uğrunda gedən qanlı döyüşləri, savaştan qarşılaşdıqları qürurlu, həmçinin kədərli hadisələri konkret faktlarla yada salırlar.

Vətən müharibəsi ümumilikdə necə böyük tarixi hadisədirsə, onun hər günü də xalqın yaddaşında şərəfli salnaməyə çevrilib. Təqdim edilən kitabda müharibə dövründə baş verən hərbi proseslər haqqında təfəsilatı ilə məlumat verilir, geniş ictimaiyyətə indiyədək məlum olmayan məsələlərə aydınlıq gətirilir. Kitabda oxucuların ilk dəfə öyrənəcəyi xeyli fakt, hadisə, döyüş əməliyyatları əks olunub.

Müharibə iştirakçılarının memuarları tarixi Zəfərin qazanılmasında şəxsiyyət faktorunun, İlham Əliyev fenomeninin nə dərəcədə önəmli rol oynadığını bir daha nümayiş etdirir.

İnanırıq ki, “Zəfər memuarları. Döyüşçülər sərkərdə və müharibə haqqında” kitabı Vətən müharibəsi tarixinin obyektiv və ədalətli yazılmasına, Sərkərdə, Savaş və Zəfər barədə həqiqətlərin daha dərinədən öyrənilməsinə əsaslı töhfə olacaqdır.

ABDULLAZADƏ AZƏR R ZVAN OĞLU
Əsgər

2001-ci il fevral ayının 18-də Tərtər rayonunun C milli kəndində anadan olub. Orta təhsilini kənd məktəbində başa vurduqdan sonra 2019-cu ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. “N” saylı hərbi hissədə tank i kimi qulluq edib.

Vətən müharibəsinin i tirak sıdır.

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanıdır.

“Cəbrayılın azad olunmasına görə” medalı ilə təltif edilib.

QÜDRƏTLİ SƏRKƏRDƏMİZİN DƏMİR YUMRUĞU İLK SAATDAN BAŞLAYARAQ QƏLƏBƏ QAZANDI

Hərbi xidmətdən ehtiyata buraxılmağıma cəmi bir neçə gün qalmışdı. Səbirsizliklə oktyabr ayının gəlməsini gözləyirdim. Əsgərlik dövründə nümunəvi hərbi xidmət keçmiş, peşəkar tankçı kimi formalaşmışdım. Əsgərliklə bağlı təəssüratlarım çox idi, yaxşı xatirələrim vardı və sevinirdim ki, bunları ailəmə, dostlarıma danışacağam.

Sentyabr ayının 27-si idi, səhər əsgər yoldaşlarımla birlikdə tankları təmizləyirdik. Birdən bütün hərbi hissəyə "həyəcan" signalı verildi. Əvvəlcə bunun təlim üçün verilən signal olduğunu düşündük. Amma çox keçmədən elan olundu ki, Ermənistan cəbhə xəttində hərbi təxribat törədib və ordumuz düşmənin hücumlarının qarşısını almaq üçün əks-hücum əməliyyatına başlayıb.

Beləliklə, "Döyüşə!" əmri ilə tanklarla Füzuli rayonuna doğru hərəkət etdik. Artıq Füzulidə olarkən başa düşdüm ki, müharibə başlayıb. İlk atəş səsindən aydın idi ki, bu dəfə təlimdə deyilik. Müharibə ölüm olsa da, itki olsa da, Füzuliyə yetişəndə komandirdən əsgərə qədər bütün şəxsi heyət olduqca nikbin əhvali-ruhiyyədə idi. Çünki özümüzə, gücümüzə və Ali Baş Komandanımıza inanırdıq...

Birinci Qarabağ savaşında əmim şəhid oldu, atam yaralandı

Hərbi xidmət dövründə təlimlərimiz çox olmuşdu, komandirlərimdən tankın peşəkar idarə olunmasının, döyüş zamanı düşməne effektiv zərbə endirilməsinin sirlərinə yiyələnmişdim. Amma heç vaxt döyüşdə iştirak etməmişdim, bütün həmyaşıdlarım kimi müharibə görməmişdim. Yalnız Tərtərdə yaşadığımız üçün 2016-cı ilin aprel döyüşləri ilə bağlı azacıq təsəvvürlərim vardı.

O zaman mən məktəbdə oxuyurdum, hərbi əməliyyatların getdiyi ərazilərə yaxın yaşayırdıq. Dörd gün davam edən döyüşlərdəki atəşlərin səsi indiyədək qulağımdadır. Aprel döyüşləri zamanı böyüklərdən tez-tez ordumuzun erməni mövqelərini necə yarıb keçdiklərini eşidirdim. Bilirdim ki, ordumuz əlverişsiz mövqelərdən əks-hücum əməliyyatı apararaq strateji mövqelərə sahib olub. Hansı ki həmin strateji yüksəkliklər, mövqelər, işğaldan azad edilmiş ərazilər imkan verirdi ki, təmas xəttində

mövcud olan vəziyyətə nəzarət edək və istədiyimiz tədbiri görə bilək. Hər kəs rayonumuzun ərazisinin bir hissəsinin işğaldan azad olunmasından böyük fəxarətlə söz açırdı.

Ona görə aprel döyüşləri xatirimdə böyük bir iz buraxmışdı. Hər dəfə cəbhə xəttinə gedən əsgərləri gördükdə onlara qoşulmaq istəyirdim. Böyük qardaşım əsgərlərə kömək aparırdı, mənə isə yaşım az olduğu üçün yaxın qoymurdular. Ancaq gedən əsgərlərə su verirdim. Ən böyük arzum işğalçılara qarşı döyüşmək idi.

Amma mənə hələ kiçik yaşlarımdan müharibəyə bağlayan, düşmənlə mübarizəyə səsləyən başqa xatirələr də vardı. Atam Abdullayev Rizvan Birinci Qarabağ müharibəsi iştirakçısı, birinci qrup əlidir. Əmim leytenant Abdullayev Natiq isə Birinci Qarabağ müharibəsində Ağdərə istiqamətində şəhid olub; hərbi həkim idi. Nənəmi kənd qəbiristanlığına əmimin qəbrini ziyarətə hərdən mən aparırdım. Hələ onda nənəmə demişdim ki, vaxt gələcək, əmimin və bütün şəhidlərimizin qisasını alacağıq. Ona görə ən böyük arzum erməni işğalçılarına qarşı döyüşmək idi və görünür, qismətim Vətən müharibəsinə imiş.

Savaşa sevinclə atıldıq

Ordumuzun maddi-texniki bazası gündən-günə yenilənir və güclənirdi. Mən şəxsən bunun şahidi idim. Orduda bu dinamik inkişaf məhz Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sayəsində baş verirdi. Bir daha əmin olurdum ki, ölkənin başında xarizmatik lider, güclü şəxsiyyət və hərbi işi çox yaxşı bilən sərkərdə dayanıb. Biz bu savaşa da həm Vətəni qoruyurduq, həm də Ali Baş Komandanın əmr və tapşırıqlarını qürurla yerinə yetirirdik.

Beləliklə, 2020-ci il sentyabrın 27-dən mən artıq müharibənin iştirakçısı idim, həyatımın əsgərlikdən fərqli bir mərhələsinə qədəm qoymuşdum. Bir vaxtlar həsədlə izlədiyim döyüşə gedən əsgərlərdən biri idim. Çox sevinirdim və əmin idim ki, torpaqlarımızı azad edəcək və şəhidlərimizin qisasını alacağıq.

Hərbi təlimlərdə dəfələrlə düşmənin ön xəttinin yarılmasını məşq etmişdik. Ona görə Ermənistan ordusunun işğal dövründə yaratdığı və möhkəmləndirdiyi müdafiə mövqelərini, mühəndis-istehkam qurğularını görməsəm də, müəyyən təsəvvürlərim var idi. Ermənilər bir neçə mərhələdən ibarət mürəkkəb müdafiə mövqeləri yaratmışdılar. İlk sədlərdən biri avtomobil və zirehli texnikaların hərəkətinin qarşısını almaq üçün qa-

zılan xəndək idi. Düşmən xəndəyi qazarkən torpağı öz tərəfinə tökmüşdü ki, hücum edən bölmələrimiz xəndəyi doldura bilməsin.

Növbəti sədd tank əleyhinə mina sahəsi idi. Ondan sonra tank əleyhinə dirəklər, metal kirpilər gəlirdi. Həmçinin piyadalar üçün minalanmış sahələr, tikanlı məftildən hazırlanmış torlar və daha nələr... Məhz peşəkərlığımız nəticəsində sürətlə və minimal itki ilə düşmənin müdafiə xətlərini yarıdığımız və hücumu keçdik.

Elə ilk anlardan mən müharibənin nə demək olduğunu gördüm və keçirdiyim ilk duyğu fəxarət hissi oldu. Müharibə nə qədər həyəcanlı, qan qoxulu olsa da, Vətən üçün haqq savaşına qalxan əsgərlərimiz, zabitlərimiz, çavuş və gizirlərimiz bu sədləri, istehkamları elə yarıb keçirdilər ki, düşmənin canına vəlvələ düşmüşdü. Silahlarını atıb qaçmaqdan başqa ermənilərin çarəsi qalmamışdı.

Sentyabrın 27-si günü Füzuli rayonunun ərazisində tanklarımızla düşmənin ön xətt mövqelərini uğurla yarmağa nail olduq. Elə bir əks-hücum həyata keçirdik ki, ermənilərə göz açmağa belə imkan vermədik. İlk saatlardan düşmənin onlarla ağır hərbi texnikasını və müxtəlif nəqliyyat vasitələrini məhv etdik, atəş mövqelərini susdurduq. Şəxsən mən idarə etdiyim T-90 tankı ilə düşmənin bir tankını və çoxsaylı canlı qüvvəsini məhv etdim.

İlk döyüşdə bizim tankımız minaatanla vuruldu, mən də yaralandım. Amma tankımız döyüş qabiliyyətini itirmədi və xəsarət almağıma baxmayaraq, döyüş tapşırığını sona qədər yerinə yetirdik. Axşam hava qaralan-

dan sonra mənə Füzuli rayonunun Əhmədbəyli kəndindəki hospitala gətirdilər. Bir gün hospitalda müalicə aldıqdan sonra baxdım ki, burda çox qala bilmərəm. Səhəri gün hərbi hissənin arxadakı bölmələrinin yanına gəldim. Orda da qala bilmədim və hərbi hissə komandirinin icazəsi ilə erzaq maşınıyla ön xətdəki bölmələrimizin yanına qayıtdım.

Ön xətdə əvvəlcə mənə dedilər ki, bölüklərin tank heyətləri tam komplektləşdirilib. Amma əvvəlki uğurlu döyüşümü nəzərə alaraq mənə hərbi hissənin ikinci bölüyünün tərkibinə saldılar və növbəti dəfə döyüşə girdim. Ermənilər geri çəkilsələr də, arxadakı eşelonlarda mövqe tutmuşdular. Hərbi hissəmizin döyüş əmri həmin ərazilərdəki atəş nöqtələrini məhv etmək, piyada motoatıcı bölmələrimizin hücumlarını dəstəkləmək idi. Dayanmadan irəliləyirdik. İtkimiz olsa da, tanklarımızdan vurulanı olsa da, düşməni qovurduq, məhv edirdik.

Cəbrayıl rayonunun Rüzgar kəndi ətrafında gedən döyüşlər zamanı ermənilər xüsusilə möhkəmləndirdikləri mövqedən iriçaplı silahlarla əsgərlərimizi, həm də texnikanı atəşə tuturdular. Elə bir mövqe idi ki, dağıtmaq üçün dəqiq atəş açmaq lazım idi. Əvvəl başqa bir tank, sonra isə mən atəş açdım və mərməyi kiçik pəncərədən daxil olaraq ermənilərin mövqeyini darmadağın etdi. Döyüşü uğurla başa vurduq, düşmənin atəş nöqtələrini susdurduq və motoatıcı bölmələrimiz hücumu keçdilər.

Döyüşdə iştirak edən 8 tankın hamısı sağ-salamat tapşırığı yerinə yetirdi. Sonra əmr gəldi ki, tanklar iki qrupa ayrılmalıdır. Bizim qrup xüsusi təyinatlı bölmələrlə birlikdə oktyabrın əvvəllərində Cəbrayıl şəhəri istiqamətində hücum əməliyyatlarına cəlb olundu. İrəliləyərək rayonun Şükürbəyli kəndinin yaxınlığında mövqe tutduq. Şükürbəylidən düz yol

Cəbrayıl şəhərinə gedirdi, sola burulan yol isə Zəngilan və Qubadlıya aparırdı. Buradan hər iki istiqamətdə aparılan döyüşlər zamanı düşməne sarsıdıcı zərbələr vurduq.

**Ermənilərin zirehli texnikasını,
“UAZ” avtomobilini və iki “Ural”ını
əsgərlərlə birlikdə məhv etdim,
3 atəş nöqtəsini susdurdum**

Cəbrayıl rayonu ərazisində düşmən alayının yerləşdiyi bir hərbi hissə var idi. Döyüş tapşırıqlarından biri həmin hərbi hissənin alınması idi. Bizim tank hərəkət edərək yüksəklikdə mövqə tutdu. Baxdıq ki, ermənilər adi qaydada hərbi hissədə xidmətlərini həyata keçirirlər, sanki bir qədər aralıda gedən döyüşlərdən xəbərləri yoxdur. Ərazinin tam müşahidəsini həyata keçirdikdən sonra hərbi hissəni tank atəşinə tutmağa başladıq. Bu zaman erməni hərbcilər gizlənmək üçün toplu şəkildə hərbi hissədəki binalara doluşdular. Bundan sonra həmin binaları yerlə-yeksan etdik.

Ermənilər döyüş zamanı bir neçə dəfə tanklarımızı hədəfə aldılar. Amma biz aldadıcı manevrlərlə döyüşürdük və hər dəfə atəşdən sonra cəld hərəkət edərək yerimizi dəyişirdik. 3-cü atəşdən sonra tankın hədəfə düşdüyü barədə siqnal aldığımızı. Tez tüstü qumbarası atdım. Tüstü qumbarası düşmənin nişan ala bilməməsi üçün tankı maskalayan xüsusi vasitədir. Beləliklə, ermənilər nə qədər cəhd etsələr də, tanklarımızı hədəfə ala bilmədilər.

Bu zaman gördüm ki, “Ural” avtoməşininə doluşan erməni hərbcilər qaçmaq istəyirlər. Cəld sərrast atəşlə məşini əsgərlərlə birlikdə göyə uçurdum. Həmin vaxt kənardan məşinin vurulduğunu görəndə 30-a yaxın erməni bir qədər aralıdakı sığınacağa doluşdular. Sərrast atəşlə sığınacağı da darmadağın etdim və içəridəkilərin hamısı məhv oldu.

Bunun ardınca hərbi hissənin komandirlərinin olduğu minik avtomobilini vurdum. Ümumilikdə, bu döyüşdə tankla ermənilərin bir zirehli texnikasını, iki “Ural” avtoməşininə və bir “UAZ” avtomobilini məhv etdim, 3 atəş nöqtəsini susdurdum. Məhv etdiyimiz erməni hərbcilərinin isə say-hesabı yox idi. Ordumuz hərbi hissəni ələ keçirdi. Biz isə geri qayıdaraq tanklara yeni mərmilər yüklədik.

Bundan sonra Cəbrayıl şəhəri də azad edildi və mən düşmənin bir zirehli texnikasını qənimət götürdüm. Bütövlükdə Cəbrayıl istiqamətində düşməndən xeyli sayda silah-sursat, döyüş və avtomobil texnikası əldə

etdik. Döyüşlər zamanı Cəbrayılın Karxulu, Şükürbəyli, Yuxarı Maralyan, Çərəkən, Daşkəsən, Decal, Mahmudlu, Cəfərabad, Horovlu, Mehdili, Çaxırlı, Aşağı Maralyan, Şəybəy və Quycaq kəndləri tamamilə işğaldan azad edildi. Həmçinin müxtəlif istiqamətlərdə bir neçə strateji yüksəkliyə nəzarəti ələ keçirdik.

Biz döyüşlərdə olan vaxt Ali Baş Komandan İlham Əliyev dəfələrlə xalqa müraciət etmiş, müsahibələr vermişdi. Televizora baxmaq imkanımız yox idi, amma bu müjdələrin sorağı bizə də çatırdı. Deyirdilər ki, Prezident İlham Əliyev bizim azad etdiyimiz kəndlərin adını elə həmin gün çəkir, xalqa zəfər xəbərini yetirir. Sevincimizin həddi-hüdudu yox idi. Ali Baş Komandan ermənilər barədə “qovuruq onları”, “axıra kimi qovacağın” sözləri ilə sanki bizim hücum əməliyyatlarımıza dəqiq qiymət vermişdi. Çünki, həqiqətən, erməniləri qovurduq, arxalarına belə baxmadan qaçırdılar.

Oktyabr ayının 11-nə kimi bütün hücumlarda uğurla iştirak etdim, döyüş əmrlərini tam yerinə yetirdim. Həmin gün hücum əməliyyatı zamanı mənim olduğum tank Cəbrayılın Hacılı kəndi istiqamətində düşmən tərəfindən vuruldu. Bizi tank əleyhinə raketlə vurmuşdular. Zərbədən sonra huşumu itirmişdim. Özümə gələndə hiss etdim ki, gözlərim görmür. Tan-

kın lükunu açdım, ətrafdan atəş səsləri eşidilirdi. Görmədiyim üçün çıxmadım və lüku bağladım.

Fikirləşdim ki, düşməne əsir düşməkdənsə döyüşüb şəhid olaram. Bir az keçmiş eşitdim ki, kimsə lüku döyür, amma səs-küydən onun nə dediyini başa düşə bilmirdim. Yavaş-yavaş lüku açanda bildim ki, tankın üstündəki bizim hərbi hissənin əsgəri Elsevər Hübətliidir. Elsevər məni tankdan düşürdü və ərazidən təxliyə edildim.

Əvvəlcə məni Füzulinin Əhmədbəyli kəndindəki hospitala gətirdilər. İlk cərrahi əməliyyatımı burada əmim polkovnik Elçin Abdullayev etdi. Daha sonra Müdafiə Nazirliyinin mərkəzi hospitalına köçürdülər və növbəti dəfə əməliyyat olundum. Əməliyyatdan çıxandan sonra 4 gün komada qaldım. Ayılıandan sonra həkimlərin ilk işi mənim görüb-görmədiyimi yoxlamaq oldu. Qarşıma bir saat qoymuşdular və rəqəmləri göstərərək soruşurdular. Rəqəmləri seçə bilmirdim...

Hospitalda bildim ki, sağ gözümü itirmişəm, sol gözümün vəziyyəti isə yaxşı deyil və görə də bilərəm, görməyə də. Çünki hələ qəlpə qalmışdı. Bundan sonra məni yenidən əməliyyat etdilər, dörd həftə gözlerim bağlı qaldı. Daha sonra digər xəstəxanalarda müalicə aldım, tədricən zəif də olsa, görməyə başladım. Ümumiyyətlə isə yeddi dəfə əməliyyat olundum.

Tankımız vurularkən üzüm yanmış, dişlərim sınımışdı. Hospitalda həkimlərimiz bütün bu xəsarətlərimi də ən yüksək səviyyədə müalicə etdilər.

Müalicə müddətində Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın böyük qayğısı, diqqəti ilə əhatə olunmuşdum. Bu himayədarlıq bütün yaralı hərbcilərə aid idi. Mehriban xanım davamlı olaraq bizim vəziyyətimizlə maraqlanırdı. Müalicəmizi şəxsi nəzarətinə götürərək gərəkli bütün tədbirləri görürdü.

Bu gün də Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əsgəriyəm

Dekabr ayında hospitaldan evə buraxıldım. Amma ən böyük arzum hərbi hissəyə qayıtmaq idi. Getdim hərbi hissəyə, əsgər yoldaşlarımla, komandirlərimlə görüşdüm. Ordan Tərtərə gəldim. Axşam saatlarında komandirim, polkovnik-leytenant Firdovsi Bəyova zəng etdim. Səsindən hiss olunurdu ki, sevinc içərisindədir. Dedi ki, Azər, səni təbrik edirəm, Ali Baş Komandan İlham Əliyev sənə “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adı verib.

Ailəmiz həm Birinci Qarabağ, həm də İkinci Qarabağ müharibəsində Vətən qarşısındakı borcunu layiqincə yerinə yetirib. Atamın, əmimin yolunu mən, hərbi həkim olan digər əmim, o cümlədən Suqovuşan və Talış istiqamətlərində döyüşən qardaşım Yaqub Abdullazadə layiqincə davam etdirdik. Həm torpaqlarımızı azad etdik, həm də əmimin və bütün şəhidlərimizin qisasını aldığımız. İllər öncə nənəmə verdiyim sözü tutduğum üçün qürur hissi keçirirəm.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adına layiq görülmək mənim üçün böyük şərəfdir. Həm də bu adı daşıyan cəmi 3 əsgərdən biriyəm.

Qazi olsam da, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əsgəriyəm. Vətən qarşısında borcumu qəhrəmancasına icra etdiyim kimi, bundan sonra da mülki həyatda öz vətəndaşlıq borcumu layiqincə yerinə yetirəcəyəm.

AĞAYEV QƏZƏNFƏR MAHMUD OĞLU
ehtiyatda olan baş leytenant

1996-cı il oktyabrın 13-də Cəlilabad rayonunun Təklə kəndində anadan olub. Akademik Zərifə Əliyeva adına Cəlilabad rayon 7 nömrəli orta məktəbin məzunudur. 2013–2017-ci illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində qoşun kəşfiyyatı ixtisası üzrə təhsil alıb.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hərbi hissələrində kəşfiyyat taqım komandiri, Xüsusi Təyinatlı Kəşfiyyat qrupunun komandiri, Xüsusi Təyinatlı Kəşfiyyat bölük komandiri kimi xidmət göstərmişdir.

Vətən müharibəsi iştirakçısıdır.

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanıdır.

“Suqovuşanın azad olunmasına görə”, “Kəlbəcərin azad olunmasına görə”, “Ağdamın azad olunmasına görə” medalları ilə təltif olunub.

Ailəlidir, 1 övladı var.

BİZ QƏHRƏMANLIĞI ALI BAŞ KOMANDANIMIZDAN ÖYRƏNDİK

Noyabrın 10-u sübh tezdən radioda Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Azərbaycan xalqına verdiyi Zəfər müjdəsini eşidəndə sevincdən hönkür-hönkür ağlayırdım.

Müharibə etmək, qan tökmək asan deyil: çoxunun gözü yaşlı qalır, çoxunun ömrü yarımçıq qırılır. Amma bu müharibə ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək, üzərimizdəki məğlubiyyət ləkəsini silmək, xalqımızı hər zaman başıuca etmək üçün bizə çox lazım idi. Biz Vətən müharibəsində sanki Xocalıda, digər işğal edilən ərazilərdə erməni qatillərinin tökdükləri qanı təmizləyir, şəhidlərimizin ruhu qarşısındakı müqəddəs borcunuzu ödəyirdik.

Bu müharibədən qalib döyüşçü, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı kimi ayrılmağım isə Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sayəsində mümkün oldu.

Baş qəhrəmanımız İlham Əliyevin qətiyyətli sərkərdəlik məharəti sayəsində Azərbaycan Ordusu yeni nəsil müharibə üsulu ilə düşməni darmadağın edərək adını dünya hərbi tarixinə qızıl hərflərlə həkk etdirdi.

Düşməndən qisas alacağımıza and içmişdik

Uşaq yaşlarımda hərbiçi olub düşməni məhv etmək arzum idi, amma böyüdükcə bu, bir məqsədə çevrildi. Düşünürəm ki, tək mən yox, bütün Azərbaycan gəncliyi eyni ruhda, eyni amalla böyüyürdü: bir gün mütləq düşməndən qisas alacağımıza and içmişdik.

Yüz ildən çoxdur ki, saxta iddialarla torpaqlarımıza göz dikən, hər fürsətdə xalqımıza qarşı genosid, soyqırımını törədən faşist xislətli ermənilər elə düşünürdülər ki, biz onların bu insanlığa sığmayan vəhşiliklərindən çəkinəcək, saxta tarixləri kimi quraşdırdıqları "güclü ordu" miflərindən qorxacağıq. Amma yanılırdılar və bu yanılma, ilk olaraq, 1994-cü ildə Ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında aparılan uğurlu Horadiz əməliyyatlarında, 2016-cı ilin şanlı Aprel qələbəsində, 2018-ci ilin Günnüt zəfərində mənfurların üzünə tərs şillə kimi dəymişdi.

2020-ci ilin Tovuz döyüşləri zamanı isə qədəmləri tutulmuş və acı sonlarının başlanğıcını yaşadıklarının vahiməsinə düşmüşdülər. Elə o zamanda işğalçılara əyan idi ki, Azərbaycanın qüdrətli ordusunun ən yük-

sək vəzifəli zabiti, generalı da əlində silah ön səngərdə sırayı əsgəri ilə birlikdə bu torpaq uğrunda döyüşür. Çox keçməyəcək ki, bu qəhrəman oğullar Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan torpaqlarda işğalçıların hər keçirdikləri anı onlara haram, gen dünyanı başlarına dar edəcəklər.

İpə-sapa yatmaz, dəli-dolu bir uşaq idim. İdmanı çox sevirdim. Məktəb illərindən həvəskar kimi boksla, peşəkar kimi sərbəst güləşlə məşğul olmuşam. Hətta sərbəst güləş üzrə zona üçüncülüyüm olub.

Paralel olaraq dərslərimi də yaxşı oxuyurdum, xüsusilə də dəqiq elmləri: fizikanı, riyaziyyatı xoşlayırdım. Hələ uşaqlıq dövründən əksər oğlanlar kimi, mənim də arzum polis olmaq idi. Amma televiziya verilişlərində Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin kəşfiyyatçılarını görüb çox həvələndim və qəti qərarımı verdim ki, kəşfiyyatçı olacağam.

Həyatda insanı çətinliklər daha çox cəlb edir. Hesab edirəm ki, dünyanın hər yerində hərbiçiliyə həvəsi olanlar bu cür düşünür, amma bizi hərbi sənətinə meyilləndirən həm də milli qürurumuz, düşməndən qisas almaq hissi idi.

Heç zaman özümü zəif sığışdırma bilmirdik ki, nə cürətlə yaltaq, xain, namərd, yalançı, ən əsası qorxaq düşmən bizi özündən aciz sayır?! Mürdar xislətliyərin müqəddəs torpaqlarımızda qaldığı hər saniyə ürəklərimizdəki qəzəb atəşini daha da alovlandırır.

Düşmənlə hər çarpışmada Azərbaycan Ordusu onları əzib keçirdi

Ulu Öndərin adını daşıyan ali məktəbdə, belə deyək, ordunun əsas qaynağında kamil yetişməyimiz bizi addım-addım bu amalımıza yaxınlaşdırırdı. Peşəkar zabit kadrlarının hərtərəfli hazırlanması üçün bu təhsil müəssisəsində bütün lazımi şərait yaradılmışdı. Təlimlərdə, keçilən dərslərdə bizə yüksək vətənpərvərlik hissi aşılanırdı.

Aprel döyüşləri zamanı II kursda oxuyurduq. O zaman Hərbi Təlim Mərkəzində təlimlərdə idik. Xəbər tutduq ki, döyüş başlayıb. Böyük coşqu, ruh yüksəkliyi ilə biz də savaşa can atdıq. Eşitmişdik ki, I Qarabağ müharibəsində III kursda oxuyan kursantlar döyüşə leytenant kimi qatılmışdılar, indi isə biz israrla döyüşə əsgər kimi qatılmaq istəyimizi bəyan edirdik. Lakin buna lüzum duyulmadı.

Təhsil müəssisəmizdə bizə ilk təbliğ olunan o idi ki, general da Vətən üçün əsgərdir. Yəni komandır, əsgər anlayışı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində, qoşunlarımızda o qədər də önəm kəsb etmir. Bizdə əsas olan döyüş qardaşlığıdır.

Ulu öndər Heydər Əliyevin tək cə adını yox, eyni zamanda vətəndaşlıq amallarını da özündə yaşadan Ali Hərbi Məktəbdə bu ruhda təhsil aldığımızı. Müharibədə isə döyüş qardaşlığımız daha yüksək zirvələrə daşındı.

2020-ci ildə Tovuz döyüşləri başlayanda zabit kimi "N" sayılı hərbi hissədə xidməti fəaliyyətdə idim. Artıq iyun ayından etibarən ərazi çıxışlarında idik, çətin relyefli yerlərdə təlim keçirdik. Qəhrəman generalımız Polad Həşimovun şəhidlik xəbəri bütün heyətimizi o qədər dərinləndirirdi ki, qisas almaq üçün dərhal döyüşlərə qatılmaq istədik. Lakin o vaxt savaşa iştirak bizə qismət olmadı və Azərbaycan Ordusunun digər cəsur döyüşçüləri qısa zaman ərzində mənfurlara layiqli cavab verərək onları yerlərinə otuzdurdular.

Düşmənlə hər çarpışmada Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin onları əzib keçməsi heç də təsadüfi xarakter daşımırdı. Bu qüdrətin arxasında Ulu öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu müasir, nizami və güclü ordu quruculuğu siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi dururdu. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi və nəzarəti altında ordu quruculuğu prosesi yeni keyfiyyət mərhələsinə yüksəldildi, ordumuz ən müasir texnika və silahlarla təchiz olundu, ölkəmizin hərbi sənaye kompleksi inkişaf etdirildi. Bunlarla yanaşı, peşəkar hərbi kadrlar hazırlamaqdan ötrü ölkəmizdə hərbi məktəblərin uğurlu fəaliyyəti üçün hər cür şərait təmin edildi. Tədris prosesinin sistemli şəkildə davam etdirilməsindən tutmuş

zabitlərimizin NATO standartlarına uyğun hərbi təlimlərdə iştirakına, xarici ölkələrdə kurslar keçmələrinə və təhsil almalarına qədər bütün görüləsi işlər lazımi səviyyədə həyata keçirildi. Azərbaycan Ordusu yüksək döyüş hazırlığında və istənilən tapşırığı yerinə yetirmək əzmində oldu.

Azərbaycan Ordusunun ən yenilməz silahı isə bütün döyüşçülərdə olan ruh yüksəkliyi, güclü vətənpərvərlik hissləri idi. Ordumuzla bağlı sadalanan bu yüksək göstəricilər isə düşməndən alınacaq böyük qisas anının çox da uzaqda olmadığından xəbər verirdi.

Ermənilər Azərbaycan döyüşçüsünün qarşısında tab gətirə bilmədi

2020-ci il sentyabrın 23-də qız övladım dünyaya gəldi. Əsnanı, sadəcə, bir gün – sentyabrın 24-də xəstəxanadan çıxarıb evə gətirən zaman gördüm. Səhəri gün Bakıya yollanmış, sentyabrın 26-sı axşamüstü isə evə gəldikdən yarım saat sonra düşmən tərəfdə hərəkətlənmə müşahidə edildiyi üçün dərhal xidməti yerimə çağırılmışdım. Həmin vaxt ata-anama bildirmədən yola düşdüm; sadəcə, həyat yoldaşıma demişdim: “mənə zəng çatmasa, narahat olma, özüm zəng vuracam”.

Müharibə bitəndən sonra həmin anları təhlil edəndə özümü belə heyrətə salan bir gerçəkliliklə üz-üzə qalmışdım. Hər şey o qədər sürətlə baş vermiş və döyüşə gedə biləcəyim ehtimalına görə o qədər ruh yüksəkliyi ilə yola düşmüşdüm ki, bəlkə, bir daha övladımı görə bilməyəcəyimin qorxusunu belə hiss etməmişdim.

Sentyabrın 27-də erməni təxribatına qarşı Murovdağ istiqamətində əks-hücum əməliyyatlarına qoşulduq. Murovdağın “3340” yüksəkliyində ermənilərin digər mövqelərinin arxasında bir postları yerləşirdi, oranı ələ keçirməli idik. II Xüsusi Təyinatlı Kəşfiyyat qrupu olaraq istiqamət üzrə hərəkətə başladıq. Bu, bölük korpusun nəzdində olan 34 nəfərlik kəşfiyyat dəstəsi idi, mən də bölüyün qrup komandiri kimi tapşırıqları icra edirdim. İstehkamçılarımız keçid sahəsini açdı, eyni zamanda hava dumanlı və ərazi dağlıq olduğundan düşmənin bizi görməsi o qədər də ehtimal olunmurdu. İstiqamət üzrə irəliləməyə başladıq. Getdiyimiz post yüksəklikdə olduğu üçün strateji əhəmiyyəti olduqca böyük idi. Buna görə də: “Son gülləmiz, son nəfərimiz qalsa belə, o tapşırıq icra olunmalıdır”, – deyərək irəlilədik.

Düşmənin səni görmə ehtimalının basqısı altında çox sıldırım yerlərlə, həm də taktiki gedişlərlə hərəkət etmək çox çətinidir. Buna baxma-

yaraq, 8 saat dağlarla, sıldırım qayalarla qalxaraq sızma əməliyyatını uğurla yerinə yetirdik.

Artıq Murovdağın özündə yerləşən posta doğru irəliləyirdik, haradasa ora çatmağımıza 500–600 metr məsafə qalmışdı. Ərazi sərt qaya-
lıq olduğu üçün iki ayaq üstə hərəkət etmək qeyri-mümkün idi, bəzən iməkləyir, sürünürdük. Qəfildən düşmən bizi gördü. Bizdən erməni dilində cavab aldıqdan sonra onlardan olduğumuzu sanıb arxayın düşdülər. Posta bir az da yaxınlaşanda formamızın üzərindəki atributlarımızı gördülər. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin hamısının forması eyni olduğu üçün, sadəcə, onları üzərlərindəki bayraq, rəmlər fərqləndirir. Onlar da üçrəngli bayrağımızı görüb dərhal bizə atəş açmağa başladılar. Amma biz daha cəld tərpendik: 12 düşmən döyüşçüsünü məhv edərək bir həmlədəcə postu tutduq. Əlimizdən sağ qurtulan ermənilər isə özlərini sıldırımlardan ataraq vahimə içində qaçırdılar.

Onların solunda da, sağında da düşmən postları var idi. Başladılar bizə atəş açmağa, amma sığınacaq tapıb özümüzü qoruduq. Yüksəkliyi ələ keçirəndən sonra komandanlığa məruzə edəndə əvvəlcə inanmadılar. Dedilər: “Açın, xəritəyə bir də baxın ki, dəqiq oradır?!” Həqiqətən də, inanılası deyildi: sızma əməliyyatı edəsən, dərinlikdəki postu götürəsən, üstəlik də sağ qalasan!..

Biz bu tapşırığı yerinə yetirən zaman nə bir itkimiz, nə də yaralımız oldu. Bu, Azərbaycan Ordusunda olan yüksək hazırlığın, peşəkarlığın nəticəsi idi. Bu həm də düşmənin zəifliyinin bariz göstəricisi idi; ermənilərin 30 il ərzində özləri haqqında yaratdıqları “qəhrəmanlıq” mifinin darmadağın edilməsi idi. Bu “qəhrəmanlar” Azərbaycan döyüşçüsünün qarşısında tab gətirə bilmədilər...

İlk işimiz qondarma rejimin bayrağını çıxarıb ayaqlarımızın altına atmaq oldu

Murovdağdakı yüksəkliyi ələ keçirsək də, əsas tapşırığımız oranı qoruyub əldə saxlamaq idi. Onu da deyim ki, bu yüksəkliyə çıxdığımız 8 saat ərzində üzərimizdəki bütün ərzaq təminatı bitmişdi. Qüvvələrimiz tərəfindən posta gələn yollar bağlandığı üçün ermənilərin də ərzaq təminatı tükənmişdi.

Haradasa 4 günə yaxın ac-susuz o postun müdafiəsində durduq. Yarımda olan tibbi sistemlərdəki sudan 34 nəfər qurtum-qurtum içirdik, Murovun bizim tərəfdəki hissəsinə keçib yeməli otlardan tapıb yeyirdik.

Axşamlar o qədər soyuq olurdu ki, bir yerə yığılsaq da, bədənimizin hərərəti bizi isidə bilmirdi. Səhəri titrəyə-titrəyə açırdıq, ancaq gün çıxanda qızınırdıq. Amma heç bir halda gücdən düşmürdük. Hətta ermənilər bu müddətdə bir neçə dəfə posta hücumu cəhd etdilər, lakin uğursuzluğa düçar olub, itki verərək geri çəkildilər.

Rabitə əlaqəsindən duyurduq ki, sağ-sol qüvvələrimiz də cəbhə-boyu hər gün irəliləyir. Xüsusilə də kiçik radioqəbuledicidən Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Azərbaycan xalqına torpaqlarımızın azadlıq müjdələrini çatdırmasını eşitdikcə özümüzə qürur, ruh yüksəkliyi hiss edirdik. Bütün bu ali hisslərin qarşısında isə aclıq da, susuzluq da, erməni hücumu da aciz idi.

Düşmən bu postun üzərində bədnam rejiminin qondarma bayrağını dəmirdən asmışdı. İlk işimiz həmin bayrağı çıxarıb ayağımızın altına atmaq oldu. Özümüz dəmirdən dirək düzəldib, ay-ulduzlu, üçrəngli bayrağımızı asdıq. Elə bundan 5–6 dəqiqə sonra bizi minaatan atəşə tutdular. Hər bir insanın içində qorxu hissi olur, amma o qorxunu idarə etmək əsl döyüşçüyə xas olan keyfiyyətdir. Biz də o anda hətta ölüm qorxusuna belə qalib gələrək müqəddəs bayrağımızı endirmədik və o, Murovun zirvəsində hər dəfə dalğalanıb açıldıqca düşmənin bağına ox kimi sancıldı.

Minaatan atəşi nəticəsində gizir Natiq Verdiyev şəhid oldu. Gizirimizin ölümü bizi sarsıtdı. Natiqin qismətində Azərbaycanın ən uca zirvələrindən birində insanlığın ən uca zirvəsinə – şəhidliyə yetmək məqamı var imiş.

Kiçikçaplı silahlarla düşmənin yüksəklikdəki bütün canlı qüvvəsini məhv etdik

Oktyabrın 4-də postu öz qüvvələrimizə təhvil verib dislokasiya məntəqəmizə döndük. Bir gün dincələndən sonra növbəti tapşırığımızı alaraq Suqovuşan istiqamətinə yola düşdük. O zaman Talış kəndi və Suqovuşan yaşayış məntəqəsi azad olunsa da, ətraf ərazilərdə döyüşlər gedirdi. Suqovuşan yaşayış məntəqəsinin ərazisindəki əsas strateji yüksəkliklər hələ də ermənilərin əlində idi.

Texnikadan istifadə etmədən bir neçə kilometr piyada olaraq dağlıq ərazidən sızma əməliyyatı yerinə yetirdik. Tapşırığımız Suqovuşanın “951” yüksəkliyini azad etmək idi. Həm Sərsəng su anbarı, həm də Ağ-

dərəyə giriş üçün bu yüksəkliyin tutulması önəmli idi. Biz o yüksəkliyə girmək üçün gecə yağışın altında gözlədik və səhər saat 7-8 radələrində hücumə keçdik. Amma qalxdığımız istiqamətdə erməni hərbiçiləri bizi gördülər. Buna görə dərhal geri qayıdıb digər istiqamətdən – sərt sıldırım olan hissədən hücumə keçdik, hansı ki düşmən o istiqamətdən qətiyyənlə hücum gözləmədi. Yarım saatdan sonra yüksəkliyə çatdıq. Orada 50-yə yaxın erməni var idi. Biz onlardan cəld davranaraq kiçikçaplı silahlarla düşmənin bütün canlı qüvvəsini məhv etdik. Bizim cəmi 5 yaralımız oldu. Rəhbərlərimiz də məlumat verdilər ki, sağ-solumuzdakı düşmən qüvvələri də artıq qaçır.

Hazırlaşırıdık ki, növbəti zirvəyə qalxaq, yüksəkliyi snayper atəşinə tutdular. Həmin yüksəklik elə idi ki, bir istiqaməti düşmən, digər üç tərəfi isə açıqlıqdı, yəni biz nə qədər gizlənsək də, açıq-aydın görünürdük, real hədəfdə idik. Qaçanı snayper ayağından, başından vururdu. Snayperin ardınca minaatan, tank atəşi başlandı və idarəolunan raketlərlə bizi hədəfə aldılar. Atışma sənədikdən sonra tutduğumuz mövqeyə baxdım. Lakin heç kim gözümə dəymədi. Bölük komandirimi, hərbi hissəmizin komandirinin müavinini çağırıdım, amma cavab ala bilmədim.

Bir tərəfdən tutduğumuz mövqeyi əldən vermək qorxusu, digər tərəfdən şəxsi heyətin şəhid olması məni dəhşətə gətirdi. Artıq düşmənlərə qarşı qəzəb və nifrətim o qədər artmışdı ki, geriye dönməyi düşünmədim, hərbi hissəmizlə ratsiya ilə əlaqə saxlayıb dedim ki, gedə bildiyim qədər düşmənin üzərinə hücumə keçəcəyəm.

Düşmən bölgəsinə doğru irəliləyərək əlimdəki avtomatla bayaqdan bizi atəşə tutub döyüş yoldaşlarımızı şəhid edən minaatanın üzərinə yeridim. Orada minaatanın 4 nəfərdən ibarət heyətini (2 atıcı, 2 mühafizəçi) məhv etdikdən sonra bir az da irəlilədik. Düşmən istiqamətində çox dərinə girmişdik, artıq ermənilərin özlərinin, itlərinin səsinə lap yaxından eşidirdik. Heç bir sursatımız da qalmamışdı, yalnız əlimdə qumbara var idi. Əsir düşməmək üçün silahdaşlarıma dedim ki, vəziyyət gərginləşsə, yırtılıb özümüzü partladaq.

Beləliklə, gecə saat 11-12 radələrində öz mövqələrimizin yanına qayıtdıq və mənə verilən istiqamətə gedib gördüm ki, şəhid bildiyim döyüşçülərin çoxu orada məni gözləyir. Onlar atəşdən sağ qurtularaq geri dönmüşdülər. Elə onlar da mənim öldü-qaldımdan xəbərsiz idilər. Orada sanki illərin həsrətlisi kimi gözlərimizdən yaş süzülə-süzülə qucaqlaşib görüşdük.

Həm də tapşırığı uğurla yerinə yetirib həmin yüksəkliyi yeni qüvvələrimizə təhvil vermişdik.

Zenit-raket kompleksləri, toplar, əhəmiyyətli xəritələr ələ keçirdik

Daha sonra Xüsusi Təyinatlı Kəşfiyyat Böliüyünün bölük komandiri kimi Suqovuşan istiqamətində tapşırıqların icrasına başladım. 34 nəfərlik heyətdən cəmi 20 döyüş qabiliyyətli heyət qalmışdı. Koordinat verildi ki, bu istiqamət üzrə düşmən qruplaşması qeydə alınıb və onları məhv etmək lazımdır. Ermənilərin bu cənabda 2 alayı darmadağın edilmişdi deyə, onlar bizə qarşı pərakəndə halda döyüşürdülər.

Gecə saatlarında icra etdiyimiz tapşırıqlarla bir neçə düşmən qrupunu məhv etdik. Demək olar ki, oktyabrın 16-dan sonrakı günlərdə ancaq bu cür qruplaşmaları məhv edir, ələ keçirilən qənimətləri, silahları, lazımi məlumatları, xəritələri, rabitə əlaqələrini gətirib komandanlığa təhvil verirdik.

Bir dəfə isə tapşırıq gəldi ki, düşmənin Suqovuşan istiqamətində artilleriya batareyasını zərərsizləşdirmək lazımdır. Ora hücum etdik və ermənilər uzaqdan bizi görəndə hər şeylərini qoyub qaçdılar, bir neçəsini yaraladıq. Zenit-raket kompleksləri, toplar, eyni zamanda əhəmiyyətli xəritələr ələ keçirdik. Həmin xəritələrdə qüvvələrimizin yerləşdiyi yerlər haqqında məlumatlar öz əksini tapmışdı. Buna görə qüvvələrimizin yenidən yerdəyişməsi baş verdi və bunun sayəsində də itkilərimiz minimum oldu.

Erməni xüsusi təyinatlıları arxalarına baxmadan qaçırdılar

Növbəti tapşırığımız Ağdərənin açarı hesab olunan "530" yüksəkliyini ələ keçirmək oldu. Ora əldə olunsaydı, Suqovuşandan Ağdərəyə texnikanın, şəxsi heyətin irəliləməsi çox rahat olacaqdı.

20 nəfərə yaxın heyətlə Suqovuşan və Ağdərə istiqamətində olan 3 zirvəni çox asanlıqla ələ keçirdik. Artıq istiqamətimiz "530" idi. Həmin yüksəklikdə isə erməni xüsusi təyinatlıları otururmuş, amma bizim bundan xəbərimiz yox idi. Normalda bizi minaatan, artilleriya dəstəkləməlidir ki, o posta girə bilək, amma həmin vaxt yalnız əlimizdə olan pulemyot və qumbaraatanla kifayətlənməli olduq. Çox sürətlə düşmən postuna yaxınlaşdıq. Əlimdə avtomat və tapança var idi. Avtomatı döyüş yoldaşıma verib, özüm tapança ilə səngərə girdim. Orada iki erməni xüsusi təyinatlı snayper atıcısını tapança ilə sıradan çıxardım. Ermənilərə məxsus snay-

perlə düşmən istiqamətinə baxdıq ki, bu postda yerləşən 10–15 nəfər erməni xüsusi təyinatlısı qaçır. Onlardan da ikisini yaraladıq. Bu tapşırıq da uğurla icra olundu. Amma “530”-un mühafizəsi zamanı yaralandım. Onsuz da döyüşlər müddətində tapşırıqlara gedəndə mərmə partlayışları nəticəsində çoxlu qəlpə yaraları alırdım, amma onlar yüngül olurdu. Lakin burada düşmən bizə idarəolunan raket atdı və həmin raket yaxınlığıma düşdüyü üçün ciddi xəsarət aldım. Gözümü hospitalda açdım, amma cəmi bir gün hospitalda yatandan sonra yenidən döyüş tapşırıqlarını icra etməyə başladım.

Sonrakı tapşırıqlarımız aldatma manevrli, sırf düşmənin istiqamətini dəyişmək üçün oldu. Bu tapşırıqları da uğurla icra etdiyimiz üçün düşmən cəmləşən, səfərbər olan bölmələrini, polis bölmələrini artıq bizim istiqamət üzrə yığmışdı. Bu isə əsas istiqamət üzrə hücum bölmələrimizə böyük imkan yaradırdı. Biz düşməni aldadıcı manevrələrlə üzərimizə çəkib məhv edirdik.

“Təbrik edirəm, qələbə bizimdir..”

Daha sonra Suqovuşan və Kəlbəcər istiqamətində yerləşən “854” yüksəkliyini azad edərək, orada da düşmənin 15 nəfərlik canlı qüvvəsini məhv etdik. Artıq planlaşdırdıq ki, Murovu keçərək Sərsəngə çataq və Ağdərə istiqamətində olan düşməni blokadada saxlayaq. Qarşıdan qış fəslə gəldiyinə görə onların təminat yolları da bağlanacaqdı və beləliklə, döyüşsüz təslim olacaqdılar. Elə bu plan üzrə də hərəkətə keçdik, amma

noyabrın 10-a keçən gecə əlaqə yaratdılar ki, tapşırıq ləğv olundu, geri qayıdın.

Bir anlıq düşündüm ki, yəqin, tapşırığı icra edə bilməyəcəyimizi düşünərək bu əmri veriblər. Bu cür hisslərlə kor-peşman komandanlıq heyətinin yanına gəldim. O zaman mənə tapşırığa göndərən komandır gülə-gülə dedi: “Təbrik edirəm, qələbə bizimdir...”

Qulaqlarıma inanmadım, dərhal maşına oturub radionu açdım və gördüm ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqımıza Zəfər müjdəsi verir. O an hönkür-hönkür ağlayırdım. Göz yaşlarım həm qələbənin verdiyi qürur və sevinc hissindən, həm də bu Zəfəri çox arzulayıb görmək qisməti olmayan döyüş qardaşlarımızın – şəhidlərimizin hüznündən öz-özünə süzülürdü.

Bundan sonra da Ali Baş Komandanın bütün əmrlərini canla-başla yerinə yetirməyə hazırım

Hazırda səhhətimlə əlaqədar müalicə alıram, xidmətdən uzaqlaşmışam. Amma heç cür hərbdən qopa bilmirəm, ürəyim oradadır. Hər zaman döyüş üçün hazırım və bundan sonra da Ali Baş Komandanın əmrlərini canla-başla yerinə yetirməyə hazırım.

Çox xoşbəxtəm ki, 30 ildir səbirsizliklə gözlədiyimiz böyük qisas anı yetişdi və biz düşməndən intiqamımızı aldıq. Bundan min illər sonra da Azərbaycan xalqı bu qələbə ilə qürurlanacaq.

Möhtərəm Prezidentimiz tərəfindən ali təltifi – “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adını almağım isə elə böyük fəxrdir ki, onu sözlə ifadə etmək mümkünsüzdür. Bu adın qüdrəti insan həyatda olmayanda belə onu yaşadır. Bu qəhrəmanlıq rəmzi mənim nəslim üçün onilliklər boyu iftixar mənbəyi olacaq!

Sadəcə, ürəyimi sıxan bir qüssə var və buna görə övladımı da can rahatlığı ilə qucağıma ala bilmirəm. Bizimlə çiyin-çiyinə döyüşüb canını Vətən uğrunda fəda edən şəhidlər gözlərim önünə gəlir. Onların geridə qalan övladlarını düşünürəm. Bəzilərinə isə heç övladını görmək, qucağına almaq da qismət olmadı.

Mən də şəhid ola bilərdim, övladım atasız böyüyərdi, amma görünür, tale qismətimə o zirvəni yazmayıbmış. Hesab edirəm ki, bu gün sağ-salamat ailəmin yanına dönməyim canlarını torpaq, xalq üçün qurban verən həmin vətənpərvər oğulların sayəsində olub.

Bilirəm ki, onlar göylərdən bizi görürlər və qanlarının yerdə qaldığı üçün ruhları şaddır.

ASLANOV RƏŞAD ƏMİRBƏY OĞLU
polkovnik-leytenant

1979-cu il mayın 2-də Qusar şəhərində anadan olub. Qusar şəhər 6 nömrəli orta məktəbdə, Bakı Türk liseyində oxuyub. 6 yaşından cüdo ilə məşğul olub, “İdman ustası” dərəcəsi alıb. 1997-ci ildə 687 bal toplayaraq, Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə qəbul olunub. Əlaçı olduğuna görə Prezident təqaüdüçüsü olub, Qırmızı diploma layiq görülüb və diplomu ona Ali Baş Komandan Heydər Əliyev təqdim edib.

Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris mərkəzində kəşfiyyat ixtisası üzrə zabıt kursunu fərqlənmə ilə bitirib.

2002–2005-ci illərdə Naxçıvanda yerləşən hərbi hissədə kəşfiyyat taqım komandiri, 2005–2008-ci illərdə kəşfiyyat bölük komandiri, 2008–2013-cü illərdə kəşfiyyat bölmə rəisi olub. 2013-cü ildən bu günədək xüsusi təyinatlı müxtəlif hərbi hissələrin komandiri vəzifəsində xidmət edir. Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır. Şuşa şəhərinin giriş qapısına Azərbaycan bayrağını asıb.

“Qarabağ” ordeni, “İgidliyə görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, “Vətən müharibəsi iştirakçısı”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95 və 100 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə”, 3-cü dərəcəli “Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 2 övladı var.

ŞUŞADA BAYRAĞIMIZI UCALTMAQ ARZUMU “DƏMİR YUMRUQ” GERÇƏKLƏŞDİRDİ

...O gün Şuşanın giriş qapısına Azərbaycanın ay-ulduzlu, üçrəngli bayrağını sancanda döyüşlər ərzində ilk dəfə idi ki, gözlərimdən yaş axırdı. Bu həm zəfər qüruru, həm də şəhid olan qardaşlarımla bağlı ürəyimdəki hüzn idi.

Xatırlayıram, hələ 14 yaşında olarkən liseydə keçirilən tədbirdə “Çırpınırdı Qara dəniz” mahnısını səsləndirmişdik və elə həmin andan o mahnıda olan bir misra beynimə həkk olunmuşdu: “Qafqazlardan aşacağın, türklüyə şan qatacağın, Azərbaycan bayrağını Qarabağdan asacağın...”

Bəli, artıq bu gün o gün idi. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusu Şuşanı azadlığına qovuşdurmuşdu. Mən də həyatımdakı ən böyük arzuma çatmışdım. Şuşa şəhərinin giriş qapısının üstündən yenicə asdığım və məğrur dalğalanan müqəddəs bayrağımızı gördükdə səsim gəldikcə hayqırırdım: “Azərbaycan bayrağını Qarabağda, Şuşada asdıq...”

Hərbçi kimi Vətənə daha faydalı olacaqdım

Uşaq vaxtımdan Vətənə, torpağa, bayrağa bağlı olduğum üçün hərbi olmaq istəmişəm. Azərbaycan torpaqlarının 20 faizinin işğalı, yüz minlərlə vətəndaşımızın el-obasından didərgin düşməsi, mənfur düşmənin xalqımızın başına gətirdiyi olmazın müsibətlər uşaqlıq dövründən yaddaşında ağır-acılı iz buraxmışdı. İfa etdiyim mahnını – “Çırpınırdı Qara dəniz”i liseydə oxuyanda da taleyimin gələcək yoluna qərar vermişdim. Qətiyyətlə əmin idim ki, Vətən üçün ən faydalı olacağım peşə məhz hərbi peşəsidir.

1997-ci ildə liseyi bitirərək qəbul imtahanlarından çox yüksək – 687 bal toplayaraq Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə qəbul olundum. Onu da deyim ki, eyni zamanda Türkiyənin YÖS (Türkiyə vətəndaşlığı olmayan, Türkiyədə yaşamayan xarici tələbələr üçün universitetlərə qəbul imtahanı) imtahanlarına da qatılmışdım. Atam xəbər gətirdi ki, Türkiyənin ən nüfuzlu ali məktəblərindən birinə – Orta Doğu Texniki Universitetinə qəbul olunmuşam. Lakin mən orada oxumaqdan imtina etdim. Bəlkə də, Türkiyədə təhsilin flaqmanlarından sayılan bu universitetdən imtina etməyim kimlər üçünsə ağılasıqmaz ola bilərdi (elə ailə üzvlərim, qohumlarım, dostlarım bu qərarıma ciddi etiraz edirdilər),

amma mən qərarımı vermişdim: hərbi olacaqdım və həyatda özüm üçün bundan yüksək bir vəzifə arzulamırdım.

İndi geriye baxanda o zaman verdiyim qərarın düzgün olduğuna bir daha əmin oluram və Tanrıya şükür edirəm ki, tutduğum yolu axıracan davam etdirdim. Sonda Qarabağda qazanılan Zəfərdə mənim də payım oldu...

Ümummilli Liderin müdrik siyasətinin uğurlu nəticəsi

Kursantlıq illərim Azərbaycan Ordusunun yeni quruculuq dövrü idi və ilk olaraq, NATO sistemində atılmaq istənən addımlar da hərbi məktəbdə başlandı. O zaman Ümummilli Liderin müdrik siyasəti nəticəsində Türkiyədən müəllimlər, komandirlər dəvət edildi. Onlar ən yüksək səviyyədə dərslər və təlimlər keçir, bizi mükəmməl yetişdirdilər. Xüsusilə vətənpərvərlik ruhumuz yüksək idi və mən tam əminliklə deyirəm ki, həmin zamanda belə o kursantların hər biri Vətən yolunda canlarından keçməyə hazır idi.

Ali Hərbi Məktəbdə təhsil aldığımız müddətdə daim Ümummilli Liderimizin nəzarəti, diqqəti altında idik. Heydər Əliyev dəfələrlə məktəbimizə gəlir, tədbirlərimizdə olur, bizlərlə nahar edirdi. Ulu Öndər tərəfindən göstərilən belə diqqət və qayğı bizim üzərimizə böyük məsuliyyət qoyurdu və bu etimadı doğrultmaq üçün əzmlə çalışırıdım.

4 il ərzində “Heydər Əliyev” təqaüdü aldığım Ali Hərbi Məktəbi 2001-ci ildə qırmızı diplomla bitirdim. Bu diplom mənə Ümummilli Liderimiz tərəfindən təqdim olundu. Ali Hərbi Məktəbi motoatıcı ixtisası üzrə bitirdim. Sonra Təlim və Tədris Mərkəzində 1 il kəşfiyyətçilik üzrə kurs keçdim. 2002-ci ildə isə təyinatla Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən hərbi hissələrin birində xidmətə göndərildim. Naxçıvanda kəşfiyyət zabiti olaraq taqım komandiri, bölük komandiri, hərbi hissənin komandiri kimi xidmət etdim. 2013-cü ildə Naxçıvanda yerləşən hərbi hissələrdə ordu strukturunda dəyişiklik oldu, Əlahiddə Ümumqoşun Ordu yarandı və kəşfiyyət hərbi hissəsi nəzdində xüsusi təyinatlı hərbi hissə formalaşdırıldı. Mən də öz xidmətimi orada davam etdirməyə başladım.

Ordunun görünən gözü, eşidən qulağı kəşfiyyətçilərdir. Çox həssas bölgədə – Naxçıvanda bu, daha mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çünki Muxtar Respublika düşmənlə böyük sərhəd xəttinə malikdir, daim düşmənin hədəfi altındadır.

Bütövlükdə hərbi xidmət yolum ordu quruculuğunun bütün mərhələlərini əks etdirir. Heydər Əliyevin liderliyi dövründə ordu quruculuğu

sürətlə gedirdi, cənab İlham Əliyevin fəaliyyəti dövründən isə ordumuzun müasir üsullarla təkmilləşdirilməsinə başlandı. Həm hərbi təchizatın modernləşməsi, həm də xidmətin NATO standartlarına uyğunlaşdırılması prosesləri daha sürətlə həyata keçirildi.

Ali Baş Komandan ordunun modern silahlanması, hərbi arsenalın ən yeni nəsil sursatlarla təmini prosesini böyük peşəkarlıq və əsl vətənpərvərliklə həyata keçirdi. Cənab İlham Əliyev qısa müddətdə Azərbaycan Ordusunu silahlanma və döyüş hazırlığı səviyyəsinə görə dünyanın ən yaxşılari sırasına çıxardı. Yeni hərbi hissələrin yaradılması, mövcud hərbi hissələrdə infrastrukturun müasirləşdirilməsi istiqamətində cənab Prezident tərəfindən mühüm işlər görüldü, böyük əhəmiyyətə malik hərbi yönümlü layihələr icra olundu. Bu isə bizə daha keyfiyyətli xidmət etmək, tabeliyimizdə olan zabit, gizir və əsgərləri daha yaxşı yetişdirmək imkanı yaratdı.

İstər Ümummilli Lider, istərsə də Ali Baş Komandan İlham Əliyev hər dəfə Naxçıvana rəsmi səfərə gələndə mütləq hansısa hərbi hissənin açılışında iştirak edir, bizimlə görüşür, tapşırıqlar veriridilər. Bu diqqət və qayğının qarşılığında isə bizim işimiz tabeliyimizdə olan zabit, gizir və əsgərləri layiqli, vətənpərvər ruhda yetişdirmək və onları gələcək döyüşlərə hazırlamaq idi.

Zəfərin Günnüt müjdəsi

Təlimdəki hər günümüz elə keçirdi ki, sanki sabah müharibə olacaq. Təbii ki, hərbi qulluqçuların ilk vəzifəsi vətəni düşməndən qorumaqdır, amma bizim torpaqlarımız düşmən tapdağında olduğundan hər gün müharibənin başlayacağı və torpaqlarımızı azad edəcəyimiz niyyəti ilə təlimlər aparırdıq.

2018-ci il mayın 20-dən 27-nə qədər Naxçıvanda Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi məlum Günnüt əməliyyatı baş verdi. Düşmənin davamlı təxribatlarına əks-həmlə olaraq bizə müvafiq tapşırıq gəldi, planlaşdırılma aparıldı və qısa müddətdə çox uğurlu əməliyyat icra olundu. Həmin zaman orada fəaliyyətləri icra edən xüsusi təyinatlı hərbi hissənin komandirinin birinci müavini idim. Əməliyyat zamanı minimum itki ilə Şərur rayonunun Günnüt kəndi, Ağbulaq yüksəkliyi, Qızılqaya dağı, Qaraqaya dağı – ümumilikdə 11 min hektar ərazi düşməndən azad edildi. Həmçinin Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə İrəvan–Yexeqnadzor–Gorus–Laçın–Xankəndi avtomobil yoluna nəzarət etmək imkanı yarandı.

Uğurlu Günnüt əməliyyatı Aprel qələbəsindən sonra Silahlı Qüvvələrimizin mühüm hərbi nailiyyəti və böyük Zəfərə doğru əhəmiyyətli həmlə

idi. Bu qələbədən sonra bir daha sübut olundu ki, Azərbaycan Ordusu Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə istənilən hərbi əməliyyatı uğurla icra etməyə tam hazırdır.

Ali Baş Komandan bizi Qarabağın harayına səslədi

2020-ci ilin iyul ayında düşmənin Tovuz istiqamətindəki təxribatları zamanı artıq bizə də əyan idi ki, ermənilər müharibəyə hazırlaşır. Əslində, elə biz də hər zaman müharibəyə hazır idik, amma bu dəfə daha ciddi hazırlaşmağa, Qarabağın relyefinə uyğun təlimlərə başladıq.

Sentyabrın 27-si əks-hücum əməliyyatları başlayanda Naxçıvanda idik. Artıq döyüşlər gedirdi və çox nigaran idik ki, biz döyüş meydanından kənardə qalıb hərbi fəaliyyət icra etmirik. Hər gün Allaha dua edirdik ki, kaş biz də döyüşə gedək. Həm fərdi, həm də bölmə olaraq, bu barədə rəhbərliyə dəfələrlə müraciət edirdik. Bizə söyləyirdilər: “gözləyin, vaxtı, zamanı var, siz burada da lazımsınız, burada da döyüş ola bilər...”

Nəhayət, oktyabrın 10-da Naxçıvan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin Vətən müharibəsinə cəlb olunması haqqında tapşırıq alındı. Müharibəyə gedəcəyimiz elan ediləndə, təsəvvür edin, elə sevinirdik ki, sanki müharibəyə yox, toy-bayrama yollanırıq. Yola düşməzdən əvvəl Naxçıvanda döyüş qərargahı yaradıldı və polkovnik Tehran Mənsimov rəhbər təyin olundu. Mən də Naxçıvandan yola düşən hərbi hissələrdən birinin komandiri idim. Son hazırlığımızı da görüb hava limanına gəldik. Müdafiə nazirinin müavini, Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun komandanı, general-polkovnik Kərəm Mustafayev şəxsən bizə xeyir-dua verdi. Ali Baş Komandanın bizə göstərdiyi etimadı çatdırdı. 300-ə yaxın xüsusi təyinatlı 2 təyyarə ilə yola düşdük.

Hər iki təyyarədə fotoselfi çəkmişdik. Sonradan bildik ki, bu foto-lar sosial şəbəkələrdə yüz min dəfələrlə paylaşılıb, milyonlarla bəyənilmə olub. Xalqımızın bu etimadı bizə olan güvəni göstərirdi. Elə o fotoda xüsusi təyinatlıların üzündə Ali Baş Komandanın bizə göstərdiyi etimada böyük minnətdarlıq, yüksək döyüş ruhu, sevinc coşqusu aydın hiss olunurdu. Artıq içimizdəki qəzəb, qisas hissi o qədər oyanmışdı ki, yerimizdə dura bilmir, döyüşə, düşmənin dərslərini verməyə tələsirdik.

Oktyabrın 11-də iki dəstəyə bölündük. Hər birində 11 xüsusi təyinatlı qrup, hər qrupda da 10–12 nəfər olmaqla, yarımız Hadrut, yarımız isə Füzuli istiqamətində irəlilədik. Biz ora gələndə Hadrut qəsəbəsi düşmən işğalından azad olunmuşdu, amma ermənilər davamlı əks-hücumlarla

qəsəbəni qaytarmaq istəyirdilər. Hadrut özü dərədə yerləşirdi, ətrafı isə yüksəkliklər idi və orada yerləşən düşmən qəsəbəyə girən döyüşçülərimizi atəşə tuturdu. Biz gələndən sonra komandanlıq qərar qəbul etdi ki, ilk öncə, ətrafdakı yüksəkliklər alınsın, daha sonra yaşayış məntəqəsi tam nəzarətə götürülsün. Biz elə də etdik: məhdud görmə şəraitində yüksəklikdəki düşmən mövqelərinə qalxıb vuruşaraq o təpələri azad etdik. Ondan sonra Hadrut tamamilə ordumuzun nəzarətinə keçdi.

Dəstəminizin birinə polkovnik Tehran Mənsimov rəhbərlik edirdi, mən də onun köməkçisi idim. Digər dəstəyə isə sonradan döyüşlərdə şəhid olacaq Vətən Mü-

haribəsi Qəhrəmanı Anar Əliyev rəhbərlik edirdi. Bizim fəaliyyətimiz Hadrut və Füzulinin girişindən başladı. Deyərdim ki, gəlişimiz döyüşlərə yeni güc, yeni nəfəs, yeni ruh qatdı, sanki təkan verdi. Eyni zamanda ilk tapşırığımızın uğurlu olması, Hadrutun tam azad edilməsi bizim özümüzdə də əlavə ruh yüksəkliyi yaratdı. Bir həftə davam edən döyüşlərdən sonra Hadrut və Füzuli tamamilə azad edildi. Rəhbərlik polkovnik Tehran Mənsimovu digər hərbi qüvvəyə rəhbər təyin etdi. Bu dəstəyə rəhbərlik isə mənə həvalə olundu. Sonra isə döyüşlərin ikinci mərhələsi başladı. Tuğ kəndi, Böyük Tağlar, Çanaqqı və Sığnaq kəndləri, Daşaltı və Şuşaya kimi bu qaydada davam etdik.

Sadaladıgım bu kəndləri düşmən güclü müqavimətimizə və davamlı hücumumuza tab gətirməyərək tərk edirdi, qorxub qaçırdı, amma bəzi məntəqələrdə, yüksəkliklərdə ciddi müqavimət var idi. Bizim qruplar aşkar edilən düşmənin koordinatlarını yuxarı qərargaha verirdilər. Onlar da müvafiq olaraq artilleriya, aviasiya və PUA-lar vasitəsilə bu hədəfləri vururdular və düşmənin izi-tozu da qalmırdı. Hərəkətimizə mane olan bütün düşmən qüvvələrini yerindəcə məhv edirdik. Yəni Hadrutdan Daşaltıya kimi bütün kəndlər bu qayda ilə azad edildi.

Savaş müddətində ən böyük ruh yüksəkliyini Ali Baş Komandanın alırdıq. Arada radio dinləmək imkanı olanda onun çıxışlarına böyük maraqla qulaq asırdıq. Həm də yuxarı komandanlıq mütəmadi olaraq cənab Prezidentin döyüşlərlə bağlı ictimaiyyətlə bölüşdüyü fikirləri, rəyləri bizə çatdırırdı. Onu da bilirdik ki, ölkə rəhbəri xalqa müraciətləri zamanı azad etdiyimiz hər bir kəndin, rayonun qələbə müjdəsini dərhal verir. Demək, hər gün biz qələbə qazanmalıyıq.

Cənab İlham Əliyevdən aldığımız motivasiya gücümüzü min qat artırır, bizi qələbəyə daha da səfərbər edirdi.

Şuşa əməliyyatı qeyri-adi hərbi planla gerçəkləşdi

Demək olar ki, istiqamətimiz boyu sağ və sol cinahlarımız düşmən əhatəsində idi və biz xüsusi təyinatlılar onların ortasından içəri keçmişdik. Yüksəklikləri, yaşayış məntəqələrini ardıcıl olaraq azad edir, bizə təhkim olunmuş motoatıcı hərbi hissələr vasitəsilə sağ və sol cinahları bağlatdırırdıq ki, düşmən arxamıza keçməsin.

Sığnaq kəndini azad edəndən sonra rəhbərlik tərəfindən tapşırıq verilmişdi ki, polkovnik Tehran Mənsimovun rəhbərliyi ilə xüsusi təyinatlılar Daşaltı kəndinə girsinlər. Biz əməliyyatların gedişatında gördük ki, bu, mükəmməl hərbi plandır: Daşaltının üzəri Şuşa qalası, sol tərəf isə Laçın dəhlizidir. Yüksəklikdəki düşmən Daşaltıya girən qüvvələrimizi görüb elə zənn etdi ki, biz buradan hücum edəcəyik. Ona görə bütün müdafiə qüvvələrini Şuşa qalasının üstündə və dəhlizdə topladılar. Əldə olan məlumatlara görə, Şuşa şəhərinin müdafiəsinə düşmənin 3 min nəfərlik hərbi qüvvəsi cəlb olunmuşdu. Polkovnikin rəhbərlik etdiyi qüvvələr və digər hərbi birləşmələr Daşaltıya girəndə düşmən bütün gücü ilə 5 gün gecəgündüz onları atəş altında saxladı.

Biz xüsusi təyinatlılara isə tapşırıdılar ki, gecə – məhdud görmə şəraitində arxadan Laçın dəhlizini aşaraq meşəyə düşək, oradan da Şuşanın girişinə tərəf hərəkət edək.

Hava çiskinli və dumanlı idi, göz gözü görmürdü. Əslində, bizə mane olacaq hava şəraiti möcüzə nəticəsində bizi Şuşaya daha da yaxınlaşdırdı. Şuşa dağlarının dumanı düşməne görməyə imkan vermədi ki, biz haradan gəldik və onların arxasına necə çıxdıq. Onlar bunu hiss edəndə artıq gec idi. Biz Laçın–Şuşa yolunun üstündə olan bütün düşmən qüvvələrini məhv etdik.

Noyabrın 6-sı Şuşa şəhərinin girişi artıq düşməndən azad edilmişdi. Onu da deyim ki, Vətən müharibəsinə gələndə Naxçıvandan özümlə bayrağımızı götürmüşdüm. Bütün dost-tanışma, ailəmə söz vermişdim ki, mən bu bayrağı Şuşada dalğalandıracağam. Şükür, qismət oldu ki, o zamana qədər sağ qaldım və noyabrın 6-sı günorta vaxtı Şuşa şəhərinin giriş qapısının üstündən günlərdir üzərimdə gəzdirdiyim üçrəngli bayrağımızı asdım. Noyabrın 7-si biz artıq Şuşa şəhərinin mərkəzində idik. Növbəti gün Ali Baş Komandan xalqımıza Şuşanın azadlığını müjdələdi.

Amma düşmən daim Şuşanı vururdu. Hətta noyabrın 8-i saat 9 rədələrində komandir heyəti ilə bir-birimizi təbrik edib, sevincimizi bölüşən anda raket atdılar. Əvvəl elə bildik ki, bu “Smerç”dir, sonra sübuta yetirildi ki, “İsgəndər M”-dir. Xoşbəxtliyimiz o idi ki, birinci kaset beşmərtəbəli binanın arxasına düşmüşdü və bina bizi qorumuşdu. Onlar Xankəndinin ətrafındakı yüksəkliklərdən tanklar və artilleriyadan dayanmadan hər yerə atəş açırdılar.

Mənə tapşırıq verildi ki, Siğnaq kəndindəki tanklardan və piyada döyüş maşınlarından ibarət bölməmizi düşmən görmədən çıxarıb Xankəndi yoluna gətirim, səhər hücumu keçəcəyik. Mən kolonu gətirəndə Daşaltıdakı çayı keçən zaman düşmən bizi gördü və atəş açmağa başladı. Biz işıqları söndürüb dayandıq. Orada rabitə də yaxşı tutmurdu, gərək yüksəkliyə çıxaydın. Saat 22-də ara sakitləşəndən sonra yenidən yola düşdük. Mən birinci tankın üzərində oturub əlimdəki fənəri yandıraraq yol göstərirdim, tankların yalnız arxa işığı yanırdı. Daşaltıdan yuxarı çıxanda yenidən düşmən bizi görüb atəş açmağa başladı. Üzərində oturduğum tankın yanına düşən bir minomyot dalğası məni 5 metr kənara atdı. Ciddi yaralandım.

Çətinliklə olsa da, tankları aparıb deyilən məkana yerləşdirdim. Tapşırığın icrası ilə bağlı məlumat verərkən mənə müharibənin artıq qələbəmizlə başa çatdığı bildirildi. Hospitala müalicəyə göndərildim. Həkimlərin diaqnozuna görə, sol ayaq baldır, sol əl nahiyələrindən qəlpə yaraları və barotravma, ikitərəfli kəskin koxlear nevrindən sonrakı vəziyyət, kəllə-beyin travması, baş beyin silkələnməsi xəsarətləri alıbmişəm.

Hospitalda müalicə alanda Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın qayğısı, diqqəti ilə əhatə olunmuşdum. Ümumiyyətlə, savaşa ilk günündən tibb mərkəzlərində yatan bütün yaralıların müalicə prosesləri birbaşa olaraq Mehriban xanımın nəzarətində və himayəsində idi.

Ali Baş Komandanımızla hospitala ziyarətlər edən hörmətli Mehriban xanım Əliyeva yaralıların sonradan reabilitasiyasını, ən yeni nəsil və modern texnologiyalar əsasında hazırlanan protezlərlə təminatını üzərinə

götürmüşdü. Onların müalicəsinin xaricdə davam etdirilməsinə görə hər cür şərait yaradılmışdı.

Yanvar ayının 13-də Naxçıvana qayıtdım. Təəssüf ki, Naxçıvana mən-dən əvvəl şəhidlər qayıtmışdı... Rəhbəri olduğum hərbi hissədən 79 nəfər şəhid oldu, 242 nəfər isə yaralandı. Yaralananların əksəriyyəti sağalıb, amma hələ də aralarında xidmətə tam yararlı olmayanlar var. İndi Azərbaycanın bütün bölgələrində xüsusi təyinatlılardan olan şəhidlər uyuyur.

Bu Vətən hamımızındır!

24 ildir, hərbi xidmətdəyəm. Bu müddət ərzində Ulu Öndərin, sonradan isə Ali Baş Komandanın diqqət və qayğısını hər zaman hiss etmişəm. Mütəmadi olaraq hərbiçilərin maaşları qaldırılıb, sosial şəraitimiz, hərbi maddi-texniki təchizatımız yaxşılaşdırılıb. Yəni bu illər ərzində dövlət bizə hər cür diqqət göstərib.

Bizim əsas vəzifəmiz xalqın, dövlətin, Ali Baş Komandanın xüsusi təyinatlılara olan etimadını doğrultmaq idi ki, buna nail olduq.

Vətən müharibəsi Azərbaycan Ordusunun böyük qəhrəmanlığının, eyni zamanda Ali Baş Komandanın yüksək strateji və taktiki döyüş hazırlığının, sərkərdəlik məharətinin nümayişi oldu. Bu müharibədə Azərbaycanda yaşayan bütün xalqlar vahid, bərabər şəkildə iştirak etdi, qələbə qazandı. Birinci Qarabağ müharibəsində də rus, belarus, yəhudi, ukraynalı və ölkəmizin digər xalqların nümayəndələri olan vətəndaşları torpağımızın müdafiəsinə qalxmışdılar. O zaman da şəhidlərimiz olmuşdu.

Mən ləzgiyəm, doğma Vətənim Azərbaycan uğrunda hər an canımdan-qanımdan keçməyə hazırım. Milliyyətindən asılı olmayaraq, hamımız Azərbaycan oğluyuq. Bu vətən hamımızındır!

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyətli rəhbər bacarığı Vətən müharibəsini qələbə ilə sonlandırdı və məni də həyatdakı ən böyük arzuma çatdırdı. Döyüşlər boyu hər zaman ürəyimin üstündə gəzdirdiyim müqəddəs üçrəngli bayrağımızı Şuşada dalğalandırmaq nəсібim oldu. Bundan böyük xoşbəxtlik təsəvvür edə bilmirəm.

Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanın əmr etdiyi istənilən yerdə müqəddəs bayrağımızı sancmağa hazırdır.

BAXŞƏLİYEV RƏŞAD FÜZULİ OĞLU
ehtiyatda olan baş leytenant

1978-ci il iyulun 28-də Yevlax rayonunda anadan olub. 1985–1995-ci illərdə Mingəçevir şəhər 11 nömrəli orta məktəbdə oxuyub. 1996–2000-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsində ali təhsil alıb.

2001–2003-cü illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində leytenant rütbəsində taqım komandiri vəzifəsində həqiqi hərbi xidmət keçib.

1999–2012-ci illərdə “Şərq” qəzetində müxbir, məsul katib vəzifələrində çalışıb. 2012-ci ildən fəaliyyətini rəsmi dövlət nəşri olan “Azərbaycan” qəzetində müxbir və şöbə redaktoru kimi davam etdirib.

Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“Qubadlının azad olunmasına görə” medalı ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 2 övladı var.

AZƏRBAYCAN TARİXİNİN ƏN ŞƏRƏFLİ SƏHİFƏSİNİN MÜƏLLİFİ

Mən iki savaşı gördüm. Daha doğrusu, Birinci Qarabağ müharibəsinin şahidi, İkinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı oldum. Uşaq vaxtı oynucağım məftildən düzəldilən tapança, taxtadan hazırlanan avtomat, güllə gilizləri oldusa, böyüyəndə onlar əsl silah-sursatla əvəzləndi.

Döyüşçü kimi silaha sarılıb Vətən uğrunda savaşa qatıldım. Azərbaycanın hərbi tarixinə yazılan şanlı Zəfərin bir parçasına çevrildim.

Xoşbəxtəm, ona görə ki Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Müzəffər Ordusunun 44 günə yazdığı Zəfər salnaməsində mənim də imzam var. Fəxarət hissiylə deyə bilərəm ki, ehtiyatda olan zabit kimi mən bu savaşı jurnalist kimi deyil, döyüşçü kimi yaşadım.

Vətən müharibəsində rəşadətlə, cəsarətlə döyüşən Azərbaycan Silahlı Qüvvələri qəhrəmanlıq simvoluna çevrildi. Əlinə silah alıb könüllü olaraq savaşa qoşulan hər bir vətən övladı igidliyin, cəsarətin, qorxmazlığın nümunəsini yaratdı.

Qürurluyam ki, İlham Əliyev kimi əsl sərkərdənin başçılıq etdiyi bu günkü Azərbaycanın vətəndaşı və döyüşçü-jurnalistiyəm.

Savaş uşaqlarının qisas yangısı

Mingəçevir şəhərində böyümüşəm. 1990-cı ildə 20 Yanvar faciəsinin, erməni vandallarının xalqımıza qarşı törətdikləri vəhşiliklərin, torpaqlarımızın ard-arda işğal edilməsinin, ölkəmizdə xaos, hərc-mərclik dövrünün ağrı-acısını yaşayan uşaqlardan biriyəm.

Müharibənin qızgın dönəmində 7–8-ci siniflərdə oxuyurdum. Çörək-dən başqa hər şey talonla satılırdı. Heç çörəyi də normal tapıb ala bilmirdik. Saatlarla növbə gözləyirdik, amma çörək məşını gələndə elə qarışıqlıq düşürdü ki, növbədə sıxılıb-əzilir, ağlaya-ağlaya evə əliboş qayıdırdıq.

Cəbhədən gələn hərbiçilərlə söhbət edirdik. Onlar, həqiqətən, qəhrəmanlar idilər: adi avtomat silahlarla düşməne xaricdən hədiyyə edilən tanklara, zirehli döyüş məşınlarına qarşı vuruşurdular. Deyirdilər ki, erməniyə kömək edən olmasa, biz onları məhv edərik. Amma təəssüf ki, söhbət etdiyimiz qəhrəmanlarımız bir neçə gündən sonra bayrağa bükülmüş şəkildə Şəhidlər xiyabanına gətirilib dəfn edilirdi. Hər gün şəhərimizə şəhid tabutu gətirilirdi. Anaların, bacıların fəryadından qulaq tutulurdu. Mən bu acılar içində, bu fəryadların sədasında böyüdüm.

Sonra torpaqlarımız işğal edildi və elindən-obasından didərgin düşmüş insanlar məktəblərə, uşaq bağçalarına yerləşdirildi. Biz isə dərslərimizi zavod və fabriklərdəki kiçik otaqlarda keçmək məcburiyyətində qaldıq. Evsiz-eşiksiz, çarəsiz insanları görəndə ürəyim qan ağlayırdı.

Leytenant rütbəsi ilə hərbi xidmətə başladım

Məktəbdə əla qiymətlərlə oxuyurdum. Deyirdim ki, hərbcı olacaq və xalqımı bu günə salan ermənidən qisas alacağam. Lakin ailənin tək oğlu olduğum üçün valideynlərim buna razılıq vermədilər. Amma bu istəyim qismən də olsa reallaşdı. Test imtahanı verib universitetə qəbul olundum və 4 il təhsil alıb həm jurnalist, həm də zabit oldum. BDU-nun hərbi kafedrası olduğu üçün bizə leytenant rütbəsi verildi. Ehtiyatda olan zabit oldum.

Hərbcı ola bilmədim, amma silahım oldu – qələm. Hərbcilərimiz əldə silah daim Vətənin keşiyində durdu, mən isə qələmimlə dövlətimin, dövlətçiliyimin müdafiəsində durdum.

Peşəsinə sadıq jurnalist kimi 1999-cu ildən mətbuatda çalışmağa başladım. 2001-ci ildə zabit kimi həqiqi hərbi xidmətə yollandım və 2003-cü ilədək “N” sayılı hərbi hissədə taqım komandiri kimi çalışdım.

Həmin zamanlar ordumuzun arsenalı hələ o qədər modernləşməsə də, yeni texnikalar alınır, köhnə hərbi maşınlar yeniləri ilə əvəzlənirdi. Şəxsi heyətin döyüş ruhu da yüksək idi. Taqım komandiri kimi üzərimə düşən vəzifəni qüsursuz yerinə yetirir, nizam-intizam qaydalarına əməl edirdim. Həmçinin əsgərlərə döyüş hazırlığı ilə yanaşı, Azərbaycanın tarixi həqiqətlərini də öyrətdirdim. Hər zaman onlara deyirdim ki, hərbi biliklərə dərinlənən yiyələnmək, döyüş texnikası və silahlardan bacarıqla istifadə etmək döyüşdə qələbəni təmin edir. Hərb işini vicdanla öyrənmək Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçusunun borcudur. Heç kimin yadından çıxmamalıdır ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunmayıb, torpaqlarımızın 20 faizi işğal altındadır.

Müharibə vəziyyətinin davam etdiyini nəzərə alan Azərbaycan dövləti tamamilə haqlı olaraq öz ordusunun gücünü, hərbi kadrların peşəkarlıq səviyyəsini durmadan artırır, hərbi qüdrətini yüksəldirdi.

Ən yüksək zirvələrdəki səngərlərdən reportaj

2003-cü ildə hərbi xidməti bitirib yenidən qələmə sarıldım. “Şərq” qəzetində parlament müxbiri və məsul katib vəzifələrində çalışdım.

Bu dövrdə Azərbaycanda yeni bir dönəm başlamışdı. Ulu öndər Heydər Əliyevin layiqli davamçısı olan cənab İlham Əliyev xalqın mütləq əksəriyyətinin böyük etimadını qazanaraq ölkə Prezidenti seçilmişdi.

Qarşıya qoyduğu və bəyan etdiyi strateji hədəflərə nail olunması üçün istər beynəlxalq miqyasda, istərsə də ölkə daxilində məqsədyönlü, ardıcıl, düşünülmüş siyasət həyata keçirən cənab İlham Əliyev “güclü dövlət” konsepsiyasını reallaşdırmağa nail oldu. Prezident qısa zamanda qurucu, birləşdirici, Azərbaycan xalqının bütün istək və arzularını həyata keçirən, öz siyasətində dövlətin və xalqın maraqlarını ən ali məqsəd kimi gören və bütün qüvvəsini bu istiqamətdə səfərbər edən, xalqın birmənalı şəkildə dəstəklədiyi, etimad göstərdiyi və etibar etdiyi liderə çevrildi.

Bütün sahələrdə islahatlara başlayan Prezident İlham Əliyev Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, Ermənistanın işğalçı dövlət kimi tanınması istiqamətində hücum diplomatiyasına başladı: “Regionların sosial-iqtisadi inkişafı” dövlət proqramları qəbul edildi, eyni zamanda ordu quruculuğu prosesi daha da gücləndirildi. Hər il dövlət büdcəsində hərbi xərclər artırılmağa başlandı. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin modernləşməsi istiqamətində çox mühüm addımlar atıldı.

Bir jurnalist kimi bütün bu prosesləri izləyir, cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi daxili və xarici siyasətin təbliğatçısı kimi çalışırdım. İllər ötdükcə Azərbaycan bütün sahələrdə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu.

2012-ci ildə jurnalist fəaliyyətimi rəsmi dövlət nəşri olan “Azərbaycan” qəzetində davam etdirməyə başladım. Demək olar ki, “Azərbaycan” qəzetində çalışdığım illərdə də qələmimlə döyüsdüm. Ölkənin hərbi mövzuda yazan fəal jurnalistlərindən birinə çevrildim. Müdafiə Nazirliyinin xətti ilə getmədiyim səngər, yüksəklik, post, demək olar ki, qalmaq. Cəbhə xəttini qarış-qarış gəzdim. Bəzən ay ərzində iki dəfə hərbi hissələrə yollandım. Dəfələrlə Müdafiə Nazirliyinin mükafatlarını, təltiflərini, təşəkkürnamələrini aldım. Bir sözlə, daim ordunun içində oldum, həmişə ordu ilə bir nəfəs aldım, hər zaman ordu üçün çalışdım, can yandırdım.

Lələtəpədən ilk reportaj hazırlayan jurnalist oldum

Ən çox da qış fəslində cəbhə xəttinə getməyə önəm verirdim. Çünki bu fəslin çətinlikləri, qarın soyuğu, sazağı səngərdə daha aydın duyulur. Ön xətdə xidmət çəkən əsgərləri daha böyük qəhrəman hesab edirdim. Onlardan yazmaq, xidmətlərini işıqlandırmaq, qəhrəmanlıqlarından bəhs etmək mənə daha maraqlı gəlirdi.

Hərbi hissələrdəki yenidənqurma işlərini, maddi-texniki təminatın daha da yaxşılaşdırılmasını, şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji və vətənpərvərlik ruhunun, döyüş əzminin artırılması istiqamətində aparılan tədbirləri görəndə çox sevindirirdim. Görürdüm ki, daha əsgər paltar yumur, yemək bişirmir, hamamda soyuq su ilə yuyunmur. Çünki hər bir hərbi hissədə müasir camaşırxana, hamam kompleksi, hər cür avadanlıqlarla təchiz edilmiş tibb məntəqəsi tikilir və əsgər yeməxanalarında yeməkləri mülki şəxslər bişirirlər.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev öz çıxışlarında dəfələrlə vurğulayırdı ki, ordu quruculuğu, müdafiə potensialının möhkəmlənməsi və güclü ordunun yaranması dövlət üçün, hökumət üçün, hər bir vətəndaş üçün bir nömrəli vəzifədir. Çünki torpaqlarımız işğal altında idi və biz hər an müharibəyə hazır olmalı idik. Buna görə də cənab İlham Əliyev müdafiə sənayemizin inkişafını daha da artırır, xaricdən ən modern silah və texnikaların alınmasını daha da sürətləndirirdi. Bu durum Ermənistanı qorxuya salırdı və dünyaya car çəkib Azərbaycanın silahlandığını deyirdi. Amma Azərbay-

can Prezidenti bir neçə kəlmə ilə dünya birliyinə çatdırırdı ki, torpaqlarımız işğal altındadır, soyqırımına məruz qalmış bir ölkəyik və bizim heç kimin torpağında gözümüz yoxdur. Biz öz torpaqlarımızı sülh yolu ilə qaytarmaq niyyətindəyik. Amma buna baxmayaraq, silahlanırıq. Çünki sülh danışıqları bir nəticə verməsə, hərbi yola əl atmaq məcburiyyətində qalacağıq.

2016-cı ildə ordumuzun şanlı Aprel Zəfərindən dərhal sonra Müdafiə Nazirliyinə müraciət edib Lələtəpədən reportaj hazırlamaq istədiyimi bildirdim. Hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də müraciətimə müsbət cavab verildi və ilk mülki jurnalist kimi Lələtəpəyə qalxıb qəhrəmanlarla görüşdüm. Bu, həqiqətən, böyük sevinc və qürur hissi idi.

Bu qələbə bir daha göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir. Düşmən isə başa düşdü ki, İlham Əliyev qısa zamanda müzəffər Ordu yaradıb, əgər əmr etsə, bir neçə günə Qarabağ işğaldan azad edilə bilər.

Amma Aprel döyüşləri Ermənistana dərs olmadı. 2018-ci ildə Naxçıvanda təxribat törədildi və əlahiddə ordunun Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri Günnüt əməliyyatında düşməne çox ağır zərbə vurdu.

Qələbədən jurnalist kimi yazmağı yox, Zəfəri zabit kimi yaşamağı arzulayırdım

Bütün bunlar göstərirdi ki, Ermənistan sülh danışıqlarına getmək fikrində deyil və beynəlxalq təşkilatların yaratdıqları cəzasızlıq mühitindən sui-istifadə etməklə Azərbaycanı qıcıqlandırır. Cənab İlham Əliyev isə beynəlxalq təşkilatlardakı çıxışları ilə işğalçı ölkənin rəsmilərini rəzil günə salırdı. Prezident tarixi həqiqətləri olduğu kimi çatdırır və Qarabağın əzəli Azərbaycan torpağı olduğunu faktlarla isbat edirdi.

Ermənistanın bacara bildiyi yeganə şey isə ancaq cəbhə xəttində təxribat törətmək idi. Növbəti təxribat isə iyul ayında Tovuz istiqamətində baş verdi və bu döyüşlərdə yüksəkrütbəli zabitlərimiz şəhid oldular. Düşməne layiqli cavab verilsə də, xalq general-leytenant Polad Həşimov, polkovnik İlqar Mirzəyev və digər hərbcilərimizin şəhid olması ilə barışmadı. Düşməne layiqli cavabın verilmə anı yetişmişdi.

Ali Baş Komandanın xalqa, gənclərə müraciətindən sonra minlərlə gənc Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə yollanıb könüllü olaraq döyüşə getmək üçün hazır olduğunu bildirdi.

Mən də bu addımı atdım. Axı mən həm də ehtiyatda olan zabit idim və hiss edirdim ki, müharibə qaçılmazdır. Qələbə qazanacağımıza da

əmin idim: illərlə ordumuzun şəxsi heyətinin müharibəyə necə hazırlaşdığı, alınan müasir silahlarımızın, zərbə dronlarımızın və yüksək döyüş ruhunun şahidi idim. Amma onu da bilirdim ki, bu savaşa jurnalistlər öndə yox, arxada çalışıb, haqq davamızı dünyaya çatdırmaqla məşğul olacaqlar. Ona görə də Qələbədən jurnalist kimi yazmaq yox, Zəfəri zabıt kimi yaşamaq istədim.

Qələm süngüyə çevriləndə...

Sentyabrın 27-də gözlənilən an yetişdi və Ali Baş Komandan düşmənin təxribatına qarşı əks-həmlə əməliyyatlarının başlanması üçün əmr verdi. Azərbaycan Ordusu “Dəmir yumruq” əməliyyatı ilə Qarabağın azadlığı uğrunda haqq savaşına başladı.

Hər gün cəbhədən həm üzücü, həm də xoş xəbərlər gəlirdi. İgid oğullarımız qəhrəmancasına döyüşərək torpaqlarımızı azad edir, bu yolda canlarını qurban verirdilər. Mən günlərimi sayırdım. Tez-tez Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Abşeron rayon şöbəsinə zəng edib xəbər alırdım və “hələ gözlə” deyirdilər.

Oktyabrın 10-da Ağdama səfər etmişdim: Quzanlıda atəş altında reportaj hazırlayırdım. Düşmən Quzanlıyı ağır artilleriya atəşinə tutsa da, yerli əhali evlərini tərk etmirdi. Hər kəs ordumuzun əsgərlərinə əlindən gələn yardımı etmək üçün səfərbər olmuşdu. Bu durumu işıqlandırmaq üçün Quzanlıda sakinlərlə görüşüb söhbət edirdim.

Günorta saatlarında zəng gəldi və bəlli oldu ki, səfərbərlik xidmətindən Müşfiq müəllimdir, məni savaşa çağırırdı. Atəş səsləri eşidiləndə soruşdu ki, bəs sən haradasan, o nə səsdir? Mən də vəziyyəti izah etdim. Müşfiq müəllim dedi ki, sən elə döyüşdəsən, öz xidmətinlə məşğul ol. Amma razılaşmadım və dedim ki, sabah mütləq gələcəyəm. Gecə Bakıya geri qayıtdım və səfərbərlik xidmətinə yollandım. Dedilər ki, bir qrup zabıt dünən yola salındı, telefonu açıq saxla, növbəti etapda səni çağıracaşıq. İki həftə gözləməli oldum və nəhayət, yol göründü – qələmin süngüyə çevrilmə anı yetişdi.

Səhər redaksiyaya yollanıb baş redaktorumuz, Milli Məclisin deputatı Bəxtiyar Sadiqova vəziyyəti izah etdim. Bəxtiyar müəllim mənə sağ-salamat, qələbə ilə qayıtmağı arzuladı və heç vaxt yadımdan çıxmıyacaq bir fikir səsləndirdi: “Mən Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısıyam. Mənə vahid komandanı olmayan ordunun məğlubiyət tarixindən yazmaq nəşib oldu. Amma inanıram ki, sən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin

qüdrətli Ordusunun haqq savaşının, şanlı Qələbəsinin həm döyüşçüsü, həm də Zəfər salnaməsini tarixə köçürən jurnalist olacaqsan”.

Səhəri gün hazırlıklarımı görüb evdən çıxmağa hazırlaşdım. Elə bu vədədə 9 yaşlı qızım Yağmurun səhhətində ciddi problem yarandı. Dərhal xəstəxanaya aparmalı olduq. Səfərbərlik xidmətinə zəng edib dedim ki, 1-2 saat yubanacağam. Uşağı hansı tibb müəssisəsinə aparacağısa, həkimlər hökmən xəstəxanada yatmalı olduğunu dedilər. Çıxılmaz vəziyyətdə qalmışdım. Hamı məndən səfərbərlik xidmətinə zəng edib bir neçə günlük möhlət almağımı təkid edirdi. Bunu necə edə bilərdim?! Axı həftələrlə zəng edirdim ki, məni niyə cəbhəyə göndərmirsiniz? İndi də gedib möhlət istəməyim doğru olmazdı. Həm qızım, həm də həyat yoldaşım gördü ki, getməkdə israrlıyam, ona görə də bircə kəlmə söylədilər: “Get və sağ-salamat yanımıza qayıt. Yolunu səbirsizliklə gözləyəcəyik!”

Uşağı xəstəxanaya yerləşdirib yola düşdüm. Ürəyim qan ağlayırdı, amma seçimimi etmişdim. Adətən, belə hallar fakt yox, rəvayət olur. Bədi əsərlərdə təxəyyül məhsulu kimi oxuyurduq ki, qəhrəmanın Vətən sevgisi övlad sevgisindən üstün oldu, savaşa yollandı. Mən real həyatda bu gerçəyi yaşamalım oldum...

Yoldaşlarım mənim bu hərəkətimi qəhrəmanlıq kimi qiymətləndirdilər. Amma cəbhədə qarşılaşdığım gerçəkliklər göstərdi ki, mənim kimi qəhrəmanlar yüzlərlə, minlərlədir. Toplanış məntəqəsində zabıt və kö-nüllü əsgərlərlə söhbət edəndə bəlli oldu ki, kimisi xəstə anasını, yaxud atasını yataqda, kimisi hamilə həyat yoldaşını doğum evində buraxıb Vətənin harayına yetişib. Onlar əsl qəhrəmanlar, Vətən oğulları idilər.

Minomyot yağışı, azan səsi və Qələbə müjdəsi

Oktyabrın 20-də “N” sayılı hərbi hissədə toplanış məntəqəsində idik. Burada həm qrup, həm də qələm yoldaşım Rasim Bayramovla görüş-düm: dörd il birlikdə ali təhsil al, sonra jurnalist kimi birlikdə çalış və tale-yin qisməti ilə döyüş yoldaşı ol – maraqlı hadisələr yaşanırdı.

Savaş meydanında döyüşən hərbi hissələrdən zabıtlər gəlib bizim sı-ralarımızdan seçim edirdilər. İki gündən sonra mənə də yol göründü və əşyalarımı toplayıb yola çıxdım. Yolda hansı hərbi hissəyə gedəcəyimizi soruşdum. Cavab məni çox sevindirdi. Bəlkə də, hər insana, hər zabıtə nəsib olmayan bir reallıq idi: 17 il öncə xidmət etdiyim “N” sayılı hərbi his-

səyə düşmüşdüm. Fikirləşdim ki, sağ qalsam, zabit şəxsi vəsiqəmə bir hərbi hissənin nömrəsi yazılacaq.

Düşmən Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı istiqamətində yolları atəş altında saxlayırdı. Bir qədər getdikdən sonra dayanmalı olduq. Dedilər ki, hava qaralmadan irəliləmək təhlükəlidir. Gecə yol getdiyimizdən hansı kəndlərdən keçdiyimizi görə bilmədim. Səhər açılarkən gördüyüm kənd Dağ Tumas kəndi oldu.

Gecə çayın kənarında dayandıq və bəlli oldu ki, Qubadlıdayıq. Hərbi hissəmizə Qubadlının bəzi yüksəkliklərində qalan düşmən qüvvələrinin təmizlənməsi və rayonun müdafiəsi tapşırığı verilmişdi. Çünki düşmən Qafan istiqamətində qüvvə toplayaraq yenidən Qubadlına ələ keçirmək istəyirdi. Əgər bu baş versəydi, Laçın dəhlizinə doğru irəliləyən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrimiz mühasirəyə düşə və əməliyyatlar pozula bilərdi.

Düşməndən ələ keçirilən hərbi hissədə gecələməli olduq. Səhər hərbi hissə komandiri ilə görüşdük və tapşırıqlarımızı alıb təyinat üzrə hərəkət etdik. Bəlli oldu ki, bir gün öncə “Qanlı təpə” deyilən ərazidə savaş baş verib, tabor komandiri, polkovnik Nail Orucov, taqım komandiri Emil Qurbanov və bir neçə əsgərimiz qəhrəmancasına döyüşərək şəhid olublar. Mən Emil Qurbanovun yerinə taqım komandiri təyin olunmuşdum.

Yüksəkliyə qalxmalı idik. Amma düşmənin minaatanları hərəkət etməyə imkan vermirdi. Qafan istiqamətindən mərmilər yağış kimi yağdırılırdı. Ona görə də gecəyə qədər gözlədik və təminat aparən əsgərlərlə birlikdə yola çıxdıq. Bir neçə saatdan sonra təyinat nöqtəsinə çatdıq. Ən hündür zirvədə idik. Gecə olduğundan ərtaf yaxşı görünmürdü. Səhər açılarda gözlərimə inanmadım. Başqa vaxt başımızın üstündə olan buludlar indi ayağımın altında idi. Yüksəklikdən baxanda qarşımda sanki silsilə dağlar dalğalanırdı. Önüm Qarabağ, arxa tərəf isə Ermənistan ərazisi idi, yəni düşmənlə üz-üzə dayanmışdıq.

Son döyüşlərdə taqımımın 11 əsgəri şəhid olmuşdu. Ərazidə yalnız səssiz hərəkət etmək məcburiyyətində idik. Düşmən duyuc düşən kimi minomyotlardan atəşə tuturdu. Demək olar ki, səhər açıldan axşama qədər Qubadlının mərkəzi, bizim aşağıda olan bölmələrimiz mərmə yağışına tutuldu.

Bizim tapşırığımız Gorus–Qafan yolu istiqamətindən düşmənin gözlənilən hücumunun qarşısını almaq idi. Noyabrın 8-dək mövqelərimizi qoruduq. Baxmayaraq ki düşmən qüvvələri dayanmırdı, qoyub getdikləri əraziləri, istehkamları tanıdıqları üçün həmin yerləri atəşə tuturdular, biz bir qarış belə geri çəkilmirdik. Bir neçə dəfə hücum etmək istədilər,

amma güclü müqavimətlə rastlaşaraq geri çəkildilər. Hərbi hissəmiz üzərinə düşən tapşırığı layiqincə yerinə yetirdi. Amma müharibə bitənə qədər biz Qubadlının dağlarında xeyli şəhid verdik.

Müharibədə hər cür çətinlik olur: ac-susuz, köməksiz vəziyyətdə də qalmaq mümkündür; hərdən təminat gətirmək mümkün olmurdu, çünki yağış yağanda dağlara qalxmaq müşkülə çevrilirdi. Bəzən ac qalırdıq, susayanda yarpaqların üstündəki damcılar udmaqla susuzluğumuzu yola verirdik. Amma müqavimətimiz qırılmırdı, çünki Vətən savaşına hamımız könüllü olaraq gəlmişdik. Bilirdik ki, bu yolun sonunda şəhadət var. Haqq savaşı aparır və inanırdıq ki, qələbə bizim olacaq. Əsgər ac qalsa da, susuz keçinsə də, döyüş növbəsi çəkərkən bir an belə gözünü qırpmırdı.

Ümumiyyətlə, döyüşdə əsgərin rolu qat-qat artır. O öz Vətəninin müdafiəsi üçün şəxsi məsuliyyət daşıyır. Şəxsi heyətin əməliyyatların qətiyyətliliyinin təmin olunmasında yüksək mənəvi keyfiyyəti, qələbəyə sarsılmaz inamı, silahları və döyüş texnikasını mükəmməl bilməsi və bacarıqla tətbiq etməsi böyük rol oynayır. Azərbaycan əsgəri belə əsgər idi: döyüş ruhu yüksək, qələbəyə inamlı və nizam-intizamlı. Ona görə də mən hər bir əsgərlə qürur duyurdum, onların hər biri qəhrəman idi.

Noyabrın 9-u axşam xəbər verildi ki, səngərlərə sipər olun, gecə güclü döyüş başlayacaq. Zabit yoldaşlarımızla halallaşdıq və sağ qalacağımız təqdirdə nə edəcəyimiz barədə söhbətləşdik. Səngərlərə sipər olub saatlarla gözlədik, amma düşmən atəş açmadı.

Komandanlığın yerləşdiyi qərargah bizdən çox uzaqda idi. Gecə həmin ərazidən havaya işıqsacan güllələr atılmağa başladı. Çox qərribə hal yaşadıq. Düşündük ki, bunu edən kimdirsə, hərbi hissənin yeri barədə düşməne işarə verir. Bu hal bir neçə dəfə baş verdi. Artıq səhər açılırdı. Qəflətən qulağımıza azan səsi gəldi, çaşqın vəziyyətdə qaldıq. Bölüyümüzün feldşeri Emil Zeynalovun səsi idi. Emil dini təhsilli idi və çox yaxşı avazı vardı. Aşağıda olarkən hərdən dini mövzularda danışar və xoş avazı ilə azan verərdi.

Bu dəfə Emildən çox uzaqda idik, amma onun verdiyi azanın səsi bütün dağlara yayılırdı. Heç nə başa düşmürdük və rabitə əlaqəsinə çıxıb nə baş verdiyini soruşanda da cavab verən yox idi.

Sən demə, müharibə bitib, Ermənistan təslim olub. Komandir Emilin yüksəkliyə qalxıb azan verməsini istəyib.

Savaş bitsə də, biz mövqeyimizi tərk etmədik. Çünki erməniyə inanmaq olmazdı, elə onlara inanıb qucaq açdığımız üçün soyqırımılara

məruz qalib torpaqlarımızı itirmişdik. Noyabrın 14-dək dağlarda keşik çəkdik. Başqa hərbi birləşmə gəlib bizi əvəzlədikdən sonra rayon mərkəzinə endik.

Yastığımız Vətən daşı, yorğamız qar oldu

Artıq savaşı bitmişdi, amma bizi qarşıda yeni tapşırıqlar gözləyirdi. İki gün Qubadlıda qaldıqdan sonra Hadruta doğru hərəkət etdik. Cəbrayıldan keçib Xocavəndə doğru irəlilədikcə yollarda gördüklərimiz bizi çox qürurlandırırdı.

Düşmənin məhv edilmiş texnikaları, qoyub qaçdığı zirehli maşınları, illərlə düzəltdikləri “keçilməz” istehkamları, ayaqlar altında diyirlənən kaskaları... İndi onların əksəriyyəti Hərbi Qənimətlər Parkında nümayiş olunur.

Hadrutda 2 gün qaldıqdan sonra öncə Xocalının Şuşakənd kəndində, sonra isə Xocavəndin Qırmızı Bazar qəsəbəsi yaxınlığında düşmən qüvvələri ilə üzbəüz mövqelərdə postlar qurduq. Əsgərləri hərdən güclə saxlayırdım. Gözüqanlı Azərbaycan əsgəri düşmənin bu torpaqlardan tamamilə rədd olmasını istəyirdi. Xocavəndin yuxarı Taqaverd kəndində düşmən postu ilə aramız cəmi 10–15 metr idi. Bizim əsgərlər qələbə əhvali-ruhiyyəsində hərdən meyxana deyirdilər. Erməni əsgərləri də postun kənarına yaxınlaşıb qulaq asır və hətta hərdən qafiyəni də təkrar söyləyirdilər. Bizdən çörək, siqaret istəyirdilər. Rəzil gündə idilər və dəqiq bildirdik ki, onları yuxarı komandanlıq orada güclə saxlayır.

Dekabrın 1-dən yanvarın 2-dək Taqaverddə döyüş tapşırıqlarını uğurla icra etdik. Qarlı-şaxtalı havalarda Qarabağın dağlarında həyatımızın ən yaddaqalan anlarını yaşadığımız qalib gəlmişdik və evimizə qalib əsgərlər, zabitlər kimi dönəcəyimiz üçün qürurlu idik.

Bu dövrdə iki dəfə şad xəbər aldım: dekabrın 15-də postda olarkən qərargahdan xəbər verdilər ki, müdafiə nazirinin əmri ilə baş leytenant rütbəsi almışam. Dekabrın 29-da isə evə zəng etmişdim. Həyat yoldaşım telefona cavab verən kimi məni təbrik etdi. Soruşdum ki, nə baş verib? Dedi ki, Prezident səni “Qubadlının azad olunmasına görə” medalı ilə təltif edib, jurnalist dostların sosial şəbəkələrdə paylaşdıqları.

Bu, çox sevindirici xəbər oldu və əsgərlərimin hər birini təbrik etdim. Çünki bəlli idi ki, mən təltif olunmuşamsa, demək, bütün şəxsi heyət təltif edilib.

Dekabrın 31-i, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və ilin son günü idi. Postlarda xidmətimizi davam etdirirdik. Havaya yaylım atəşləri açıb sevincimizi paylaşa bilərdik. Amma əsgərlərə dedim ki, ən doğru qərar şəhid qardaşlarımızın ruhunu şad etməkdir. Ona görə də yeni ilin ilk dəqiqəsində şəhidlərimizin xatirəsini sükutla yad etdik. Bunu düşmənlər əsgəri də gördü və baxdılar ki, biz havaya atəş açmırıq, onlar da susqun qaldılar.

Ordu sıralarında qalmaq istəyirdim. Komandanlığa müraciət etdim. Əvvəlcə razılıq verdilər, amma sonra dedilər ki, Silahlı Qüvvələrimizdə kifayət qədər zabit var və könüllü gələn zabitlər ehtiyata buraxılmalıdırlar. Yanvarın 2-də 3 aya yaxın hərbi xidmətdən sonra ordu sıralarından tərxis olundum və qalib Ordunun qalib zabiti kimi ailəmin yanına döndüm.

Çox qürurlu idim. Lakin həyətimizə daxil olanda özümü saxlaya bilmədim. Xəstəxanada qoyub getdiyim qızım Yağmur əlində üçrəngli bayrağımızla üstümə qaçaraq boynumu qucaqlayıb sevincindən ağlamağa başladı. Bu, həqiqətən, ikiqat sevinc idi...

44 günün əfsanəsi

Arzuma çatmışdım. Çünki Vətən müharibəsini jurnalist kimi deyil, zabit kimi yaşadım. Əlimdə qələm olanda da rəşadətlə çalışdım, silaha sarılıb ön cəbhəyə yollananda da.

Qürurluyam, ona görə ki Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qüdrətli Ordusunun qazandığı böyük Zəfərdə mənim də kiçik töhfəm var. On minlərlə cəsur döyüşçü kimi mənim də taleyimə şərəfli səhifə yazıldı.

Bu haqq savaşında zabit kimi döyüşsəm də, jurnalist kimi qeydlərimi də aparırdım. Vətən müharibəsinin 44 gününün hər dəqiqəsi bir tarix oldu. Bu savaşı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin bütün bölmələrinin vahid komandanlıq altında birlikdə keçirdiyi uğurlu əməliyyatlarla qazandıq. Bu savaşda əsl sərkərdə olduğunu sübut edən İlham Əliyevin verdiyi qətiyyətli qərarlar bizi qələbəyə apardı.

Bir daha şahidi oldum ki, Azərbaycan Ordusu, həqiqətən də, dünyanın ən qüdrətli orduları sırasındadır. Bizim hərbiçilərimizin əzmkarlığı, qətiyyəti, Vətən sevgisi çox yüksəkdir. Bunu zabit kimi deyirəm. Həqiqətən, Ali Baş Komandan İlham Əliyev olduqca müasir, güclü ordu yaradıb. Bu savaşda Azərbaycan Ordusu XXI əsrin 4-cü, 5-ci nəsil silahları ilə silahlanmışdı. Həm də intellektual cəhətdən inkişaf etmiş bilikli hərbi kadrlarımız yetişib. Bunların hamısı isə Azərbaycanın XXI əsrin tələblərinə cavab

verən yeni hərbi taktikaya keçməsinə şərait yaratmışdı. Düşmən isə köhnə taktikalarla müdafiə olunurdu.

Onu da deyim ki, Qələbə tək cə döyüş texnikaları, zərbə dronları, silah-sursatın hesabına qazanılmadı. Qələbəni cəsərlə, qətiyyətlə döyüşən Azərbaycan əsgəri qazandı. Özü də müstəqillik dövründə yetişən vətənpərvər gənclik irəlində idi. Dünənədək sıradan, adi, bəzən isə uşaq saydığımız on minlərlə gənc öz cəsəreti, mərdliyi ilə bir anın içində sanki aslana çevrildi. Onlar “Qarabağ Azərbaycandır!” milli hərəkatının Qələbə nidasını qoydular.

Bu savaşa bütün etnik qrupların nümayəndələri əlinə silah alıb Qarabağın azadlığı uğrunda döyüşdü. Təbiiyimdəki taqımda talış, ləzgi, avar, udin və digər xalqların igid oğulları döyüşürdü. Bu bir daha göstərdi ki, bütün Azərbaycan cənab İlham Əliyevin ərtafında sıx birləşərək Vətən savaşında qələbəyə köklənib. Qələbəmizin rəmzi olan yumruq isə təsadüfən seçilməmişdi. O yumruq həm güc, həm də birliyimizin təcəssümü idi. Yalnız birliyi olan ölkələr, iradəli olan liderlər qələbə qazanırlar. Dünya isə bir daha şahidi oldu ki, Azərbaycanın qətiyyətli, iradəli lideri və qüdrətli sərkərdəsi var. Həmin sərkərdə cəmi 18 ilə Azərbaycanı tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirib. Yaratdığı Silahlı Qüvvələr dünyanın ən güclü orduları sırasında yer alıb.

Vətən savaşının döyüşçü-jurnalisti kimi deyə bilərəm ki, bu Zəfərin qəhrəmanları igid Azərbaycan oğulları, memarı isə Müzəffər Ali Baş Komandanımızdır.

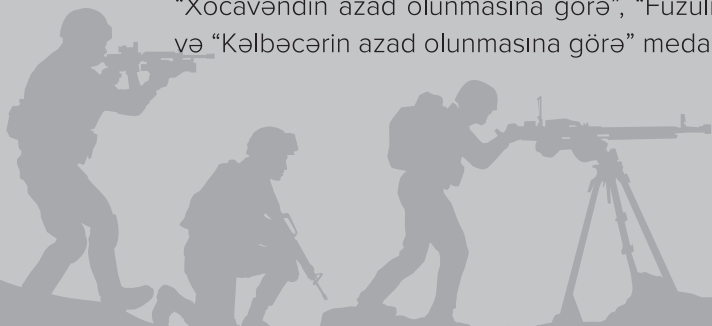
CAMALLI ŞAHİN FAİQ OĞLU
ehtiyatda olan baş leytenant

1997-ci il iyulun 2-də Bakı şəhərinin Binəqədi rayonunda anadan olub. 2003–2011-ci illərdə Şabran şəhərindəki M.Nəzərov adına 4 nömrəli orta məktəbdə oxuyub.

2011–2014-cü illərdə Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə, 2014–2018-ci illərdə isə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinin Quru qoşunları fakültəsində qoşun kəşfiyyatı mütəxəssisi ixtisası üzrə təhsil alıb. Ordu sıralarına xidmətə göndərildikdən sonra öz istəyi ilə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin təməl hazırlıq kurslarına daxil olub. Hazırlığı kurs birincisi kimi başa vuraraq, “N” sayılı hərbi hissədə baş kəşfiyyatçı kimi xidmətə başlayıb. Daha sonra qrup komandirinin müavini və qrup komandiri vəzifələrində xidmətini davam etdirib.

2013-cü və 2018-ci illərdə keçirilən hərbi paradların, Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“İgidliyə görə”, “Cəsur döyüşçü”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə” və “Kəlbəcərin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

PREZİDENTİN XALQA MÜRACİƏTLƏRİ DÖYÜŞLƏRDƏ BİZƏ BÖYÜK RUH YÜKSƏKLIYI VERİRDİ

2013-cü ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaranmasının 95-ci ildönümünü münasibətilə keçirilən hərbi paradda ilk dəfə Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin kursantları da iştirak edirdilər.

Paradda keçid edən kursantların arasında mən də var idim. Nizami addımlarla tribunanın, Ali Baş Komandanın önündən keçdik.

Mənim üçün unudulmaz və tarixi bir gün idi!

Çünki cəmi 16 yaşım var idi və artıq paradda iştirak edirdim.

Qələbə paradına doğru...

Tale elə gətirdi ki, 2018-ci il iyunun 26-da keçirilən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaranmasının 100-cü ildönümünə həsr olunmuş paradda iştirak etmək mənə də nəsib oldu. Bu dəfə zabit idim, artıq çiyimdə leytenant poqonunu daşıyırdım.

Olduqca qürurlu idim! Çünki həm paradda ikinci dəfə keçid edirdim, həm də Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbini başa vurmuşdum. Qarşıda məni zabit kimi xidmət gözləyirdi.

Amma hər iki parad zamanı düşüncələrimə hakim olmuş və heç zaman məni tərk etməyən bir fikir də başımda dolaşırdı. Düşünürdüm ki, görəsən, mənə Qələbə paradını da görmək və bu paradda iştirak etmək qismət olacaqmı.

“Qələbə paradı” ifadəsini təsadüfən işlətmədim. Çünki bilirdik ki, bu müharibə nə vaxtsa olacaq. Bilirdik ki, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən ordumuzun döyüş qabiliyyətinin artırılmasının başlıca məqsədi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsidir. Ən əsası, hələ hərbi təhsil illərində hər bir kursant inanırdı ki, bu müharibə baş verərsə, biz mütləq qalib gələcək və torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik.

Mən arzuladığımız Qələbəni nəinki gördüm, həm də onun iştirakçısı oldum, bir parçasına çevrildim. Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə düşmənin başını əzdik, hərbcı kimi döyüş meydanında sözüümüzü dedik. Ali Baş Komandanımızın, dövlətimizin, xalqımızın başını uca etdik, tarix yazdıq.

O ki qaldı Qələbə paradına, döyüşdə aldığım yaralar bu tarixi paradda iştirak etməyimə imkan vermədi. Amma kənardan da olsa, paradda iştirak etməliydim. Həmin vaxt hospitalda müalicə alırdım.

Birtəhər Azadlıq meydanına tərəf gəldim. Qalib Azərbaycan Ordusunun paradı bir başqa – daha möhtəşəm idi. Mən bu paradı keçid etməsəm də, ruhən parad iştirakçılarının arasında idim. Onlarla birgə addımladım, onlarla birgə Ali Baş Komandanıma salam verdim.

Sözlə ifadə edilməyəcək hisslər yaşadım bu paradı....

Ali Baş Komandanın ordu quruculuğu siyasəti hərbi təhsil sahəsində də uğurlu nəticə verirdi

Uşaqlıq illərində hər dəfə Şabrandan Bakıya gələndə və geri qayıdanda yol kənarındakı hərbi hissələri görürdüm. Bu, istər-istəməz məndə hərbi sahəsinə maraq yaratmışdı. Elə bu marağın və həvəsin nəticəsi idi ki, mənim də komandasında olduğum bizim məktəb hərbi yarışda respublika finalına çıxmışdı.

Ona görə 8-ci sinfi bitirəndə qərar verdim ki, mən hərbiç olmalıyam. Evdə təhsilimi Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə davam etdirmək istədiyimi bildirəndə əvvəlcə valideynlərim razı olmamışdılar. Sonda ısrarlı olduğumu görüb etiraz etmədilər.

Həm də hələ uşaqlıq illərimdən məndə düşməyə qarşı yaranmış nifrət yeniyetmə yaşında daha da artmışdı. Torpaqlarımızın işğal altında olması ilə barışa bilmirdim. Anam əslən Füzuli rayonundandır. Babamın qəbrinin işğal altında qalmasını qəbul edə bilmirdim. Bütün bunlar mənim hərbiç olmağımı şərtləndirən əsas amillər oldu.

2011-ci ildə 416 balla Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə qəbul olundum. Bu məktəb mənə çox şey öyrətdi. Həyatda mübariz olmağı, müstəqil qərarlar qəbul etməyi burada öyrəndim. Ən əsası, bu məktəb mənə mükəmməl təhsil verdi.

2014-cü ildə hərbi liseyi ən yüksək göstəricilərlə başa vuraraq birbaşa Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə qəbul olundum. İlk olaraq Hərbi Hava Qüvvələri fakültəsinə qəbul olunmuşdum. Amma öz ərizəmlə bundan imtina edərək Quru Qoşunları fakültəsinin qoşun kəşfiyyatı ixtisasını seçdim.

Bu məqamda onu qeyd edirəm ki, həm Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə, həm Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsil aldığımda ordumuzda baş verən dəyişiklikləri görürdüm. Döyüş hazırlığının artırılması, peşəkarlığın yüksəldilməsi üçün vacib tədbirlər həyata keçirilirdi. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quru-

culuğu və döyüş imkanlarının artırılması ilə bağlı yürütdüyü siyasət ordunun bütün bölmələrində, eləcə də hərbi təhsil sahəsində yaxından hiss olunurdu. Mən bütün bunları gördükcə, ordumuzdakı inkişafın şahidi olduqca hərbi peşəsini seçməyimlə fəxr edirdim.

Biz kursantlar Ali Baş Komandanın hərbi hissələrlə tanışlığını, hərbiçilərlə görüşlərini yaxından izləyirdik. Prezident İlham Əliyevin mütəmadi olaraq hərbi hissələrdə olması, hərbi təlimlərdə iştirak etməsi bizə ilham verirdi. 2016-cı ilin Aprel döyüşləri mənim və bütün kursantların hərbi sahəsinə baxışlarını dəyişən bir hadisə oldu. Aprel döyüşlərindən sonra əmin olduq ki, bizi qarşıda şərəfli və şərəfli olduğu qədər də məsuliyyətli bir xidməti fəaliyyət gözləyir.

Azərbaycan ictimaiyyəti buna qədər ordumuzun hansı gücə malik olduğunu yalnız parad və təlimlərdə görmüşdü. Dördgünlük müharibənin yekunu olaraq düşmənin 22 il ərzində möhkəmləndirdiyi mövqelərdən, xüsusən strateji yüksəkliklərdən geri otuzdurulması, iki min hektar işğal olunmuş ərazinin azad edilməsi göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu, həqiqətən, əzici gücə və üstünlüyə malikdir. Mən də fikirləşəndə ki, tezliklə belə bir ordunun zabiti kimi fəaliyyətə başlayacağam, daxilən bir sevinc və qürur hissi keçirirdim.

Artıq kəşfiyyatçı idim

2018-ci ildə – ali hərbi təhsili başa vurduqdan sonra könüllü olaraq Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin təməl hazırlıq kurslarına qatıldım. İyul ayından noyabr ayına qədər bu kurslarda iştirak etdim. 7 illik təhsilimdə mən, əsasən, nəzəri və praktiki biliklər almışdım. Amma bu təməl kursları tamamilə fərqli idi. Kursu başlayanda 580 nəfər idik, amma cəmi 41 nəfər onu başa vurdu. Bu kurs mənim kəşfiyyatçı kimi biliklərimin, düşmən sığınacaqlarının dərinliklərində fəaliyyət göstərə bilmək üçün peşəkarlığımın artmasında olduqca mühüm rol oynadı. Burada həm psixoloji, həm praktiki, həm də fiziki baxımdan peşəkar fəaliyyət imkanlarım daha da yüksəldi. Bu kursda hərbi kimi çətin və ekstremal situasiyalarda qərar vermək bacarıqlarımızı inkişaf etdirdik.

Kursu başa vurduqdan sonra “N” sayılı hərbi hissədə baş kəşfiyyatçı kimi xidmətə başladım. Daha sonra qrup komandirinin müavini və qrup komandiri vəzifələrinə təyin olundum. Vətən müharibəsinə qədər kəşfiyyat əməliyyatlarında iştirak etmişdim. İşğalçı Ermənistan ordusunun cəbhə xəttindəki dislokasiya yerləri, onların koordinatları bir kəşfiyyatçı kimi mənə məlum idi. Yəni Vətən müharibəsinə qədər düşmənlə bağlı bütün kəşfiyyat məlumatları tam dəqiqləşdirilmişdi.

İlk döyüş

Hələ Vətən müharibəsindən əvvəl Ermənistan ordusunun ön xətdə qüvvələrini artırdığını müşahidə edirdik. Tovuz döyüşlərindən sonra bu daha da artmışdı və ona görə biz də ayıq-sayıqlığımızı yüksəltmişdik. Kəşfiyyat məlumatlarımız onu göstərirdi ki, Ermənistan hücumu hazırlayır, çünki düşmənin hərəkətiliyinin başqa cür izahı yox idi. Ona görə hələ döyüşlər başlanmazdan əvvəl biz artıq ön xətt mövqelərində idik.

Sentyabrın 27-də xəbər gəldi ki, artilleriya atəşindən sonra düşmən qüvvələri mövqelərimizə hücumu keçiblər. Bundan dərhal sonra Azərbaycan Ordusunun bölmələri hücumun qarşısını almaq üçün döyüş tapşırıqlarını və əks-hücum əməliyyatını icra etməyə başladı.

Həmin gün biz döyüşə getmək barədə əmr alanda sevincimizin həddi-hüdudu yox idi. Çünki gücümüzü göstərmək üçün şərait yaranmışdı. Ən mühümü isə o idi ki, biz döyüş əmrinin nəticəsi olaraq torpaqlarımızı azad edəcəyimizə inanırıq.

Döyüşlərin ilk günü Murov yüksəkliyi istiqamətində düşməni geri oturtduq. Qrupumun üzvlərindən iki nəfər – kiçik gizir Əmrah Həmidov

və baş gizir İlham Rəşidov bu döyüşdə şəhid oldular. Amma onların qanı yerdə qalmadı, düşmənin xeyli canlı qüvvəsini məhv etdik.

Həmin istiqamətdə irəliləməyə başladığımız və qarşıdakı strateji yüksəkliyi azad etmək üçün döyüşə girdik. Bu yüksəklik düşmənin təminat yollarını nəzarətə götürməyə imkan verirdi. Ermənilər bizim xüsusi təyinatlı heyətdən olduğumuzu ilk atışmadan hiss etdilər və xilas olmaq üçün qaçmağa başladılar. Bu döyüşdə 10 erməni əsgəri məhv edildi.

Cəbrayıl da düşmənin 450 nəfərə yaxın hərbi qüvvəsini məhv etdik

İlk döyüş tapşırıqlarımızı uğurla icra etdikdən sonra yeni döyüş tapşırıqlarını almaq üçün zabitlərin bir qisminin arxaya qayıtması əmr olundu. Çünki əmr zərfdə birbaşa zabitlərə verilməli idi.

Sentyabrın 30-da Beyləqan rayonuna gəldik. Bir gün burda qaldıqdan sonra Füzuli rayonu istiqamətindən döyüşlərə qatıldığımız. Müharibə vaxtı birinci dəfə döyüşlər başlayanda qeyri-iradi sevinmişdim. İkinci dəfə Füzuli rayonunda sevindim. Çünki anamın doğulduğu rayona gəlmişdim. Biz gələndə artıq cəbhə xətti yarılmışdı və ordumuz Arazboyu, Cəbrayıl rayonu istiqamətlərində irəliləyirdi.

Dərhal Cəbrayıl rayonu ərazisindən döyüşə girdik və düşmənlə ilk təmasda ermənilərin iki "Kamaz" markalı avtomaşınını sıradan çıxardığımız. "Kamaz"lardan birini yük yerindəki əsgərlərlə birlikdə məhv etdik. Digər "Kamaz"da isə hərbi sursatlar var idi və onları da qənimət olaraq götürdük. Həmin vaxt düşmənlə elə də ciddi döyüşlərimiz olmadı. Çünki ön xətt elə yarılmışdı ki, ermənilər xof içərində idilər, baş götürüb qaçırdılar.

Oktyabrın 3-dən 4-nə keçən gecə Cəbrayıl şəhərinin 2 kilometrliyinə gəlib çatdıq. Həmin gün şəhəri azad edə bilərdik. Lakin güclü yağış yağdığından irəliləmək təhlükəli olardı – göz gözü görmürdü, pusquya düşə bilərdik. Şəhərə yaxın Cəbrayıl şəhərinin girişinə çatdıq. Müəyyən etdik ki, şəhərin girişindəki qoşa qüllənin ətrafında, təxminən, 450 nəfərlik düşmən qruplaşması var. İçərilərində motoatıcı bölmələrlə yanaşı, xüsusi təyinatlılar da var idi. Həmin ərazidə düşmənlə ciddi savaşa başladıq. Bu döyüşlərə bizim taborla yanaşı, xüsusi təyinatlı qüvvələrin iki başqa taboru da qatılmışdı. Bu döyüşdə ermənilərin 450 nəfərə yaxın əsgər və zabitinin hamısı məhv edildi. Artıq oktyabrın 4-də Ali Baş Komandan Cəbrayıl şəhərinin düşməndən azad edilməsinin müjdəsini xalqa çatdırdı.

Mənim rəhbərliyimlə 55 nəfərlik qrup şəhərin ətrafındakı strateji yüksəkliyi azad etdi. Yüksəkliyin bir tərəfi əkin sahəsi idi. Oktyabrın 5-i

səhərə yaxın hava dumanlı idi. Birdən yaxınlıqdan “Kamaz” avtomaşınlarının səsini eşitdim. Dərhal tabor komandiri ilə əlaqə saxladım və məlum oldu ki, bunlar bizim “Kamaz”lar deyil. Duman çəkiləndən sonra gördük ki, ermənilərin 4 “Kamaz”ı lap yaxınlığımızda dayanıb və əsgərlər minaatanları düşürüb mövqə tuturlar. Ərazinin artilleriya bölmələrimiz tərəfindən atəşə tutulması üçün koordinatı müəyyən etdik və gözlədik ki, ermənilər maşınlardakı silah və sursatları tam boşaltsınlar. Çünki tez atəşə tutsaydıq, düşmən daha çox tələfat verə bilməzdi.

Artilleriya bölmələri ilə əlaqəyə çıxdım, ərazinin koordinatını verdim və dedim ki, mən “atəş” deyəndən sonra atəş açın. Ermənilər axırıncı yeşiyi maşından düşürən kimi dedim ki, vurun. Dalbadal 3 artilleriya atəşi eşitdik. Mərmi “Kamaz”lardan birinə dəydi, digərləri ətrafa düşdü. Ərazidəki erməni hərbiçilərin əksəriyyəti məhv edildi, yalnız bir neçəsi “Kamaz”lardan birinə minib qaçdı. Digər iki “Kamaz” və minaatanlar saz vəziyyətdə bizə qaldı.

Oktyabrın 5-də hava işıqlanandan sonra ermənilərin Cəbrayıldakı hərbi şəhərciyində axtarışlar apardıq, qiymətli hərbi sənədlər tapdıq, gizlənməmiş erməni hərbiçilərini məhv etdik. Silah anbarında xeyli raket və sursat aşkarladıq.

Füzuli və Xocavənddə yazılan qəhrəmanlıq salnaməsi

Oktyabrın 8-də Füzuli istiqamətində hərəkətə başladıq. Oktyabrın 9-na keçən gecə düşmənin pusqusuna düşdük. Baş verən atışmada bizim taborun ikinci qrupundan iki nəfər – baş leytenant Nəbi Hüseynov və gizir Natiq Ələkbərov qəhrəmancasına şəhid oldular.

Amma düşməni son əsgərinə kimi öldürdük və irəliləyərək Füzulinin Musabəyli kəndinə çatdıq. Müşahidə apararkən gördük ki, qarşıda ermənilərin bir tankı və iki PDM-i var. Ermənilər texnikaların üçünü də bir yerdə saxlayıb düşmüşdülər. Yaxınlaşaraq onları atəşə tutduq, hərbiçilərdən ikisini məhv etdik, qalanı qaçdı, texnikaları qənimət olaraq ələ keçirdik. Səhər açılarda baxdıq ki, uzaqdan ermənilərin avtomobil kolonu gəlir, amma bizi görmürlər. Qruplarımız döyüş şəraitinə uyğun qaydada səpələnərək mövqe tutdular. Kolonun qarşısındakı avtomobillər qruplarımız tərəfindən məhv edildi, arxada gələn “UAZ” markalı avtomobilin sürücüsü isə özünü itirib mənim qrupumun mövqeyinə tərəf sürdü. Avtomobili atəşə tutduq, motor hissəsi partladı və bu zaman üç nəfər düşüb qaçmaq istəyəndə güllələdik. Sonradan məlum oldu ki, məhv etdiklərimizin ikisi polkovnik-leytenant imiş. Maşına baxış zamanı qiymətli sənədlər, həmçinin ermənilərin müdafiə mövqelərinin, hərbi hissələrinin dislokasiya yerləri əks olunan xəritə tapdıq.

Musabəyildən irəliləyərək oktyabrın 11-də gəlib Hadrut istiqamətində mövqe tutduq. Digər taborumuz isə bizdən qarşıda mövqe tutmuşdu. Gördük ki, erməni əsgərləri ilə dolu üç “Ural” avtomobili qarşıdakı taborumuza tərəf hərəkət edir. Tez taborun komandiri ilə əlaqə saxladığımız və o bildirdi ki, maşınları görürlər. “Ural”ların qabaqda və arxada gedənlərini hərbiçilərimiz içindəki əsgərlərlə birlikdə qumbaraatanlarla məhv etdilər. Ortadakı “Ural” saxladı və ermənilər qaçaraq kənardakı pöhrəliyə girdilər. Bu zaman döyüş başladı və qarşıdakı taborumuz tərəfindən ermənilər son nəfərinədək məhv edildilər. Bu döyüşdə xüsusi təyinatlı dörd hərbiçimiz – kapitan İsmayıl Səmədov (Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı), leytenant Əmrəh Əkbərov, leytenant Bəxtiyar İslamov və gizir Elnur Ağayev şəhidlik zirvəsinə ucaldılar.

Taborlarımız əməliyyat planlaşdırmasına əsasən yenidən irəliləməyə başladı. Bir xeyli getdikdən sonra qarşımızda düşmənin artilleriya divizionunun olduğunu müəyyən etdik. Baxdıq ki, 18 ədəd artilleriya qurğusu döyüş vəziyyətindədir. Qruplar şəklində ərazini nəzarətə aldıq. Planımıza əsasən, düşmən yuxarı hissədən atəşə tutulmalıydı. Bu zaman ermənilər

hücumu keçsəydilər, pusqudakı digər qruplarımız tərəfindən tələyə salınmalıydılar. Lakin bizim ilk atəşimizdən sonra ermənilər geri qaçmağa başladılar və digər qruplar da bu zaman birbaşa döyüşə girdilər. Cəmi bir neçə dəqiqə ərzində düşmənin 85 hərbcisini məhv etdik. Bütün texnikaları və silahları, o cümlədən topları qənimət kimi götürdük.

Oktyabrın 12-də Füzuli şəhərinin yaxınlığındakı Məngələnata yüksəkliyinə yetişdik. Burada düşmənin geniş ərazini nəzarətdə saxlayan kamerasını, yanacaq, sursat və ərzaq daşıyan avtomaşınlarını sıradan çıxardıq, şəxsi heyətin hamısını öldürdük. Sonrakı günlərdə ermənilər dəfələrlə hücum edərək bizi bu mövqedən çıxarmaq istədilər. Minaatamlardan, toplardan, “Qrad” qurğusundan bizi atəşə tutdular, ən sonda vertolyotla hücum etdilər.

Oktyabrın 15-də ermənilərin “Qrad” qurğusunu vurmaq üçün artilleriya bölməmizi yönləndirmək istəyirdim və buna görə koordinatları vermişdim. “Qrad” avtomaşınını isə gizləndiyi yerdən çıxanda vurmaq istəyirdik. Çünki atəş açan kimi dərhal gizlənirdi. Növbəti dəfə gizləndiyi yerdən çıxan “Qrad” qurğusu mənim yüksəklikdə mövqe tutduğum qədim alban kilsəsini hədəfə aldı. Güclü zərbədən sonra huşumu itirdim. Bir də onda özümə gəldim ki, zabit yoldaşım məni oyatmağa çalışır. Özümə gələndən sonra bildim ki, düşmənin atdığı “Qrad” mərmilərindən biri kilsənin üstünə düşüb, amma binanı dağıda bilməyib.

Oktyabrın 17-də Füzuli şəhəri azad olundu, 18-də isə bizə Cəbrayıl rayonunun Maralyan kəndinə getmək əmri verildi. Maralyan kəndində yenidən toparlandıq, silah-sursatımızı qaydaya saldıq və növbəti döyüş tapşırığını aldığımız. Yenidən Füzuli rayonuna gəldik və Zərgər kəndi istiqamətində düşmən mövqelərinə doğru irəlilədik, daha sonra Azıx mağarasını keçərək Xocavənd rayonunun ərazisinə daxil olduq. Buradan da dağ yolları ilə irəliləyərək düşmənin arxasına keçdik və oktyabrın 27-də Xocavəndin Çanaqçı kəndinə çatdıq.

İkinci dəfə yaralandım

Kənddəki erməni hərbcilərinin çıxmasının qarşısını almaq üçün bizə yolları bağlamaq əmri verildi. Yolu bağlamağa gedərkən pusquya düşdük. Burada başlanan döyüşdə hiss etdim ki, başımdan zərbə dəydi: əvvəl kürəyi üstə çöndüm, sonra yenidən ağız üstə döndüm, başımı dirədim yerə. Bildim ki, başımdan snayperlə vurublar. Amma huşum özümdə idi. Eşitdim ki, kənardan deyirlər: “Leytenant Camallı vuruldu”. Əlimlə ba-

şımı yoxladım, əvvəl güllənin yerini tapa bilmədim. Sonra hiss etdim ki, başımın arxası qan içindədir. Deməli, güllə başımla kaskanın arasından girmiş, başımın arxasını dərinədən sıyırmışdı. Xoşbəxtlikdən, başıma girməmişdi.

Bir qədər təhlükəsiz yerə çəkildikdən sonra başımı sarıdılar və mənə məcburi şəkildə hospitala göndərdilər. Gəldim arxadakı təminat maşınının yanına, yaralıları da gətirdik. Fikirləşdim ki, yarı yoldan qayıdaram və deyərəm ki, həkimlər ciddi bir xəsarətimin olmadığını bildirdilər. Əvvəl yaralıları təxliyə maşınına qoyduq, mənə dedilər ki, bəs sən gəlmirsən? Dedim yox, qayıdıram döyüşə. Kaskamı dəyişdim və geri qayıdarkən düz qarşımda partlayış baş verdi. Sadəcə, bəxtim onda gətirdi ki, ərazi maili idi və mərmə yuxarı düşdüyü üçün qəlpələr mənə möhkəm tutmamışdı. Amma partlayışın təsirindən gözlərim şişib bağlanmışdı. Ayağa qalxıb yenidən qrupumuza tərəf getmək istədim. Bu vaxt yaralıları təxliyə edən gizir dedi ki, hara gedirsən, gözlərindən xəbərin var? Gözlərimi yoxladım, gördüm yerindədir. Dedim ki, boş şeydir, zərbənin dalğasından şişib. Gizir gözlərimi yoxladı və qayıtdı ki, sənə sağ gözün görmür. Məlum oldu ki, sağ gözümün altından qəlpə girib.

Buradan mənə Hadrutdakı səhra hospitalına gətirdilər, müəyyən etdilər ki, sağ gözümdə yad cisim var. Oradan Füzuliyə, daha sonra Bakıya –

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasına gətirdilər. Oktyabrın 29-da baş oftalmoloq Qurban İsmayılov gözümə baxdı və əməliyyatla qəlpəni çıxardı. Özümə gələndən sonra dedi ki, qəlpə siniri kəsdiyi üçün sağ gözünün görməsi qeyri-mümkündür. Həm də partlayış çox yaxında olduğu üçün göz bəbəyim yanıb və göz dibi yerindən oynayıb. Sağ gözümün çıxarılması təhlükəsi yaranmışdı. Olduqca çətin, ağrılı, əzablı müalicə proseslərindən keçdim və gözümün çıxarılmasının qarşısını aldım.

Müalicə dövründə daim mənə məlumat verilirdi ki, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın nəzarəti altındayam. Bütün yaralılar hörmətli Mehriban xanımın diqqəti və qayğısı ilə əhatə olunmuşdu. Hər zaman Mehriban xanıma minnətdar olacağım.

Komandanın xalqa müraciətlərini səbirsizliklə gözləyirdik

Tam bir ay döyüş əməliyyatlarında iştirak etdim. Bir hərbcı kimi mənə həm də cəbhənin digər istiqamətlərində gedən döyüşlər maraqlandırır. Həmin günlərdə Araz çayı boyu ərazilərimizin bir-birinin ardınca azad edilməsini eşidincə gücümüz sanki artırdı. Cənab Ali Baş Komandanın xalqa müraciətlərini səbirsizliklə gözləyirdik. Bu müraciətlər döyüşlərdə bizlərə ən yüksək ruh verirdi. Xudafərinə Azərbaycan bayrağı sancılarda, Zəngilan və Qubadlı azad ediləndə sevincimizin həddi-hüdudu yox idi. Hər dəfə hansısa rayonun azad edildiyini eşidəndə Ali Baş Komandanımızla, ordumuzla qürur duyurdum.

Çanaqqıda yaralandığım və uzunmüddətli müalicə aldığım üçün Zəfər paradında iştirak edə bilmədim. Amma mənim şəxsi heyətim paradda idi, sıra düzülüşündə qürurla dayanmışdılar. Çünki bütün döyüşləri qəhrəmancasına, qələbə ilə başa vurmuşdular. Xəstəxanadan gələrək kənardan paradı izlədim. Mən şəxsi heyətimin başında olmasam da, özümü ruhən onların arasında hiss edirdim.

2021-ci il mart ayının 16-da xəstəxanadan buraxıldım. Hazırda döyüşlərdə aldığım ağır xəsarətlərə görə ordu sıralarından tərxis olunmuşam. Amma bir hərbcı kimi, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin zabiti kimi vətənimin xidmətindəyəm. Hərbi məktəblərdən aldığım bilikləri, döyüşlərdə topladığım hərbi təcrübəni bundan sonra da yeniyetmə və gənclərlə bölüşəcək, onlarda hərbi vətənpərvərlik hisslərinin yüksəldilməsinə öz töhfəmi verəcəyəm.

Cənab Ali Baş Komandan, əmrinizdəyəm!

ƏLİYEV TALEH ZAMAN OĞLU
polkovnik-leytenant

1979-cu il avqustun 28-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək rayonunun Cəhri kəndində anadan olub.

1996–2000-ci illərdə Bakı Ali Birləşmiş Komandirlər Məktəbində (indiki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi) artilleriya ixtisası üzrə ali təhsil alıb. “N” sayılı hərbi hissədə taqım komandiri, cəbhənin Beyləqan və Füzuli istiqamətlərində döyüş tapşırığı yerinə yetirən hərbi hissələrdə taqım və batareya komandiri, qərargah rəisi, divizion komandiri vəzifələrində çalışıb.

2017–2018-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Hərbi Akademiyasının taktiki və əməliyyat kursunu, 2018–2020-ci illərdə Türkiyə Respublikasının Milli Müdafiə Universitetində KARSU və Qərargah Komandanlığı kurslarını bitirib.

Aprel döyüşlərinin və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“Azərbaycan Bayrağı” ordeni, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Qubadlinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95 və 100 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə”, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Xidmətdə fərqlənməyə görə” medalları ilə təltif edilib.

MÜZƏFFƏR SƏRKƏRDƏMİZİN RƏHBƏRLİYİ İLƏ DÜŞMƏNİ HƏM MÜHAKİMƏ ETDİK, HƏM DƏ CƏZALANDIRDIQ

Uşaq vaxtı hərənin bir arzusu olur. Mən də böyüyəndə müstəntiq olmaq istəyirdim. Fikirləşirdim ki, əsl günahkarları mühakimə edərək cəzalandırmaq müqəddəs peşədir. Amma böyüdükcə, Qarabağın işğalı ilə bağlı baş verən prosesləri gördükcə fikrimi dəyişdim və hərbcı olmaq qərarına gəldim. Hərbi mundiri geyindikdən sonra isə hiss etdim ki, ən müqəddəs peşə elə budur və and içdim ki, Vətənə, xalqa, dövlətə qürurla, şərəflə xidmət edəcəyəm.

İllər sonra Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev uşaqlıq arzumun gerçəkləşməsi üçün hərbcı kimi mənə şans yaratdı. Mən də bu fürsətdən yararlanaraq xalqıma qarşı ağır cinayətlər, qətlialmlar törətmiş cinayətkarları həm hərbcı, həm də müstəntiq kimi mühakimə etdim, cəzalandırdım və ədaləti təmin etdim.

Buna görə də biz hərbcilər Vətən müharibəsi qəhrəmanları kimi, ilk növbədə, Müzəffər Ali Baş Komandanımıza təşəkkür edirik. Məhz Ali Baş Komandanımızın “Dəmir yumruq” əks-həmlə əməliyyatı ilə alnımızdakı qara ləkəni təmizlədik, əyilmiş qəddimizi dikəlttik. Bu gün Qarabağ torpaqlarında fəxarətlə, qürurla, başıuca xidmət ediriksə, birmənalı şəkildə, Silahlı Qüvvələrimizə və Ali Baş Komandanımıza minnətdar olmalıyıq.

Hərbçi olmaq istəyi həm də qisas yangısı idi

Orta məktəbdə oxuduğum illərdə Birinci Qarabağ müharibəsi başlamışdı. Torpaqlarımız ard-arda işğal edilirdi. Televizora baxanda evlərdən, yurdlarından didərgin düşən insanların çəkdikləri ağır-acını görürdüm. Evsiz-eşiksiz qalan soydaşlarımız qatar vaqonlarında yaşayırdılar. Hər gün evlərə şəhid cənazəsi gəlirdi, qışqırıq, ah-nalə səmindən qulaq tutulurdu. Bütün bunlar məni böyüyəndə müstəntiq olmaq arzumdan əl çəkməyə məcbur etdi. Dedim ki, hərbcı olub qisas alacağam.

İllər keçdikcə hərbi mundiri geyinmək həvəsim daha da artdı və 1996-cı ildə gerçəklilyə çevrildi. İmtahan verib Bakı Ali Birləşmiş Komandirlər Məktəbinə daxil oldum. Dörd il burada artilleriya ixtisası üzrə hərbi biliklərimi zənginləşdirməklə yanaşı, öyrəndim ki, vətənə, torpağa, xalqa, dövlətçiliyə sevgi və bağlılıq ən ali dəyərlərdir. 2000-ci ildə ali təhsilimi

başa vuraraq leytenant rütbəsində “N” sayılı hərbi hissədə taqım komandiri kimi fəaliyyətə başladım.

Əlbəttə ki, torpaqlarımız işğalda olduğu üçün orduda olan bütün komandirlərin əsas vəzifəsi əsgərlərimizi peşəkar döyüşçü kimi hazırlamaqdan ibarət idi. Çünki Azərbaycan Ordusunun qarşısında mühüm vəzifə dayanırdı. Bu vəzifə hər birimizdən məsuliyyətli, vətənpərvər olmağı tələb edirdi. Taqım komandiri kimi tabeliyimdəki əsgərlərin vətənpərvər döyüşçü kimi formalaşması istiqamətində əlimdən gələni əsirgəməyirdim. Bilirdim ki, istənilən an Ali Baş Komandan “İrəli!” əmrini verə bilər.

Bir müddət sonra fəaliyyətimi başqa hərbi hissələrdə davam etdirdim. Müxtəlif vaxtlarda cəbhənin Beyləqan və Füzuli istiqamətlərində döyüş tapşırığı yerinə yetirən ayrı-ayrı hərbi hissələrdə taqım və batareya komandiri, qərargah rəisi, divizion komandiri vəzifələrində çalışdım.

Etiraf edirəm ki, illər öncə ordumuzun maddi-texniki bazası o qədər də güclü deyildi. Mövcud olan silahlarımızla, texnikalarımızla uzunmüddətli döyüş tapşırığı yerinə yetirmək qeyri-mümkün idi. Amma 2000-ci illərin əvvəllərindən başlayaraq Silahlı Qüvvələrimizdə vəziyyət dəyişməyə başladı. Daha sonra Prezident İlham Əliyevin xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində ordunun döyüş qabiliyyəti getdikcə yüksəldi. Ali Baş Komandan, ilk növbədə, ordunun maddi-texniki bazasının əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirilməsi, hərbiçilərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atdı.

Silahlı Qüvvələrin modernləşdirilməsi və ən son hərbi texnologiyaların orduda tətbiqi prosesi sürətləndi. Məhz bu diqqət sayəsində Azərbaycanda nizami ordu yaradıldı. Tez-tez hərbi hissələrə baş çəkib vəziyyətlə tanış olan Ali Baş Komandan hər çıxışında hərbiçilərimizə əlavə stimula verirdi. Bütün bunlar zaman keçdikcə ordumuzda peşəkarlığı, döyüş qabiliyyətini, ruh yüksəkliyini artırırdı və ordumuz ölkə qarşısında duran vəzifələri icra etmək üçün bütün imkanlara malik oldu.

İlk sınaq, ilk uğur və böyük Qələbəyə aparan yol

2016-cı ildə “N” sayılı hərbi hissəyə divizion komandiri təyin edildim. Artilleriyaçılara hər an topun ipini çəkmək nəsisib olmur. Amma mən özümü şanslı zabit sayıram. Çünki divizion komandiri təyin edildiyim vaxtdan cəmi 20 gün sonra döyüşdə topun ipini çəkmək nəsibimiz oldu.

Aprelin 1-də düşmənin cəbhə xəttindəki təxribatlarına qarşı əks-həmlə əməliyyatları başladı. Ali Baş Komandanımız şərəfli missiyamızı

həyata keçirmək üçün bizə şans yaratdı. Biz hərbiçilər illərlə bu anı gözləyirdik və o gün yetişmişdi.

Həmin gün rəhbərlik etdiyim divizona döyüş tapşırığı verildi və cəbhənin Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində təxribatlar törətməyə cəhd edən düşməni məhv etmək əmrini aldıq. Bu döyüşlərdə divizionumuz düşmənin yüzlərlə canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını, komanda müşahidə məntəqəsini məhv etdi.

Aprel döyüşləri bir zabit kimi mənim ilk böyük döyüş sınağım oldu. Təəssüflər olsun ki, aprelin 5-də atəşkəs elan olundu. Əgər atəşkəs elan olunmasaydı, çox böyük üstünlüklə düşməni darmadağın edərdik. 4 günlük savaş Azərbaycan Ordusunun gücünü göstərməklə yanaşı, həm də Ali Baş Komandanın uzun illərdir Silahlı Qüvvələrimizə göstərdiyi diqqəti, ordu-xalq birliyini nümayiş etdirdi. Məhz ordumuzun müasir silahlarla təchiz olunması, Ali Baş Komandanın diqqəti və xalqın yüksək dəstəyi sayəsində erməni təxribatının qarşısı yüksək peşəkarlıqla alındı və minlərlə hektar ərazi işğaldan azad edildi.

Biz bu sınaqdan uğurla, üzuağ çıxdıq. Bu döyüşlər Ali Baş Komandanımızın qətiyyətli və qüdrətli sərkərdə olduğunu bir daha təsdiqlədi. Düşmən gördü ki, bu ordu istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir, çünki döyüşü idarə edə biləcək məğrur sərkərdəsi var.

Təəssüflər olsun ki, bu döyüşdə uşaqlıq dostum, Ali Hərbi Məktəbdə birlikdə oxuduğum zabit yoldaşım Rasim Məmmədovu itirdim. Rasim ən yaxın sirdaşım idi, onun itkisi mənə çox ağır təsir etdi və içimdəki qisas yanğısını daha da alovlandırdı. Bu döyüşlərdən sonra tam olaraq qətiləşdirdim ki, artıq geriyyə yol yoxdur, yalnız irəliyə doğru getməliyik.

Aprel zəfərindən sonra Ali Baş Komandanımız ordumuzun arsenalının daha da zənginləşdirilməsi, müasir texnikaların alınması istiqamətində çox ciddi addımlar atdı. Bu isə bizdə bir əminlik yaratdı ki, İlham Əliyev əzəli torpaqlarımızın bir qarışının belə düşmən tapdağında qalması ilə barışmayaq və tezliklə Ermənistanı daha ağır zərbələr endirəcək.

Vətən müharibəsi – modern ordu, yeni hərbi taktika və sürətli hücum

2017-ci ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Hərbi Akademiyasının taktiki və əməliyyat kurslarına cəlb edildim. Bir ildən sonra – 2018-ci ildə Türkiyə Respublikasının Milli Müdafiə Universitetində KARSU və Qə-rargah Komandanlığı kurslarına göndərildim. Burada hərbi diplomatiyanı,

müasir döyüş taktikaları ilə bağlı biliklərimi daha da zənginləşdirdim. 2 il burada təkmilləşmə kursu keçdim və çox böyük təcrübə topladım.

2020-ci ilin iyul ayında çox ağır xəbər eşitdik. Tovuzda baş verən təxribatlar zamanı general Polad Həşimovun, polkovnik İlqar Mirzəyevin şəhid olması xəbərini aldım. Polad Həşimovla İlqar Mirzəyev mənim komandirlərim olmuşdular. Çox acı çəkdim. Universitetin rəhbərliyinə müraciət etdik ki, bizə izin verin, Vətənə dönək. Komandirlər bizə təskinlik verərək bildirdilər ki, artıq təxribata layiqli cavab verilib və atəşkəs bərpa olunub.

2020-ci ilin avqust ayında kursları bitirib Vətənə döndüm. Komandanlığın əmri ilə cəbhənin Füzuli istiqamətindəki "N" saylı hərbi hissəyə artilleriya rəisi təyin edildim. Zabit yoldaşlarım zarafatla dedilər ki, sən 4 il öncə divizion komandiri təyin ediləndən 20 gün sonra Aprel döyüşləri baş vermişdi, indi də, yəqin ki, tezliklə savaşa başlayar. Və belə də oldu.

Sentyabrın ortalarından kəşfiyyat məlumatları gəlirdi ki, düşmən yenə təxribatlara hazırlaşır. Biz də ciddi hazırlıq görürdük və sentyabrın 27-də bu təxribat baş verdi. Öz-özümə dedim ki, görəsən, yenə də 3-4 günlük savaşa olacaq və atəşkəslə dayandırılacaq? Amma yanlış idim, bu savaşa böyük Zəfərə aparan yol oldu.

Ali Baş Komandanın "Dəmir yumruq" əks-həmlə əməliyyatı ilə Vətən müharibəsinə başladım. Aprel döyüşləri qısa olsa da, mənə böyük təcrübə qazandırmışdı. Üstəlik, Türkiyədə keçdiyim kurslarda mənimsədiyim yeni taktiki gedişlər də təcrübəmi daha da zənginləşdirmişdi. Bütün bunların sayəsində tabeliyimdə olan artilleriya bölmələri düşməyə çox sarsıdıcı zərbələr vurur, taktikanı dəyişib manevrlər etməklə itkisiz irəliləyirdilər.

Hər hücumun sonu müdafiə, hər müdafiənin sonu hücumdur. Mən bölmələrimizə bu iki taktikanı çox yaxşı izah etmişdim. Savaşda da iki taktikadan yararlandıq və bəhrəsini gördük. Artilleriya rəisi kimi mən döyüş zamanı ancaq tabor komandirləri ilə əlaqə saxlamalı, əmrləri onlara verməli idim. Amma elə bir sistem yaratmışdım ki, ən kiçik ölçülü minatan batareyanın komandiri ilə də əlaqə yaradır, onlara da müvafiq göstərişlər, hərbi əmrlər verirdim.

Füzulinin Alxanlı kəndindən istiqamət götürən şəxsi heyət o qədər səbirsizləndirdi ki, sürətlə düşmən üzərinə yerimək istəyirdi. Hamı tələsirdi. Elə bilirdik ki, yenə döyüş dayandırılacaq və işimiz yarımçıq qalacaq. Ona görə də az vaxtda çox ərazimizi işğaldan azad etmək istəyirdik.

Ali Baş Komandanın ordumuzun modernləşməsi istiqamətində atdığı addımlar, xaricdən alınan və öz müdafiə sənayemizin istehsal etdiyi

hərbi texnikaların üstünlüyü açıq şəkildə döyüşdə özünü büruzə verdi. Bir taborumuz tamamilə mobilləşmiş zirehli maşınlardan ibarət idi və irəlilədikcə düşmənin canına vahimə düşürdü. Tanklarımız, piyadaların döyüş maşınları, zirehli texnikalarımız, “səhra pişikləri” adlanan hərbi avtomobillər sürətlə irəliyə doğru hərəkət edirdi.

Əlimizdə olan təkmilləşmiş modern sistemlər, radar aparatları bizə imkan verirdi ki, düşmənin bir top mərmisinin hansı istiqamətdən atıldığını həmin an müəyyən edə bilək. Bu imkanlardan yararlanaraq həmin koordinatdakı düşmən artilleriyasını susdurur, həmin mövqeni darmadağın edirdik. Piyada qoşunlarımız, öndə gedən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrimiz də bizə arxayın olaraq sürətlə irəliləyirdilər.

İlk nailiyyətimiz Füzulinin Qaraxanbəyli kəndi istiqamətində oldu. Bu istiqamət üzrə hərbi hissəmizə verilən tapşırıq uğurla reallaşdı. Biz düşmənin iki alayının orta xətti ilə irəliləyirdik. İki istiqamətdən bizə atəş açılırdı. Amma bölmələrimiz bu alaylara elə ağır zərbələr endirdilər ki, düşmən pərən-pərən düşdü.

Döyüşdə ağlayan yox idi, döyüşdən sonra isə ağlamayan görmədim

27 gün Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə müxtəlif əmr və tapşırıqları müvəffəqiyyətlə yerinə yetirdik. Oktyabrın 28-də biz yeni tapşırıq aldığımız Xocavəndin Tuğ kəndində möhkəmlənib artilleriya bölmələrimizi tam hazır vəziyyətə gətirməli idik. Orada Naxçıvanın Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin komandiri, polkovnik Tehran Mənsimovla görüşdük. Biz xüsusi təyinatlıların irəliləməsi üçün düşmənin atəş nöqtələrini susdurmamalı idik. Polkovnik Tehran Mənsimov bizimlə birlikdə irəlidə gedən qruplarını idarə etməli idi.

Noyabrın 4-də Daşaltı istiqamətində hücum keçdik. Bu dəfə biz yüksəklikdə, düşmən isə aşağıda idi. Dəqiq zərbələrlə atəş nöqtələrini bir-bir məhv etdik. Yolları atəş hədəfi altına götürdük. Missiyamız Daşaltını azad etdikdən sonra Laçın–Şuşa yolunu, yəni Laçın dəhlizini bağlamaq idi. Bu baş verəndən sonra xüsusi təyinatlılarımız Şuşaya doğru irəliləməli idilər.

Daşaltıya enib, sonra yenidən yüksəkliyə qalxmamalı idik. Yəni çox ağır, çətin tapşırıq almışdıq. Buna baxmayaraq, missiyamızı uğurla başa vurduq. Erməni hərbcilərinin çoxu gəldiyimizi görüb gecəyə kəndi tərk

etmişdilər. Bütün texnikaları qənimət kimi qalmışdı. 28 il əvvəl bizim ordumuz burada ağır məğlubiyyətlə üzləşmişdi və illər sonra intiqamımız alındı: ermənilər Daşaltıda məhv edildi.

Bu döyüşlərdə Müzəffər Ali Baş Komandanın güc alan əsl qəhrəmanlar var idi. Çünki Ali Baş Komandanın hər çıxışı, hər sözü əsgərlərimizin dilində şüara çevrilmişdi. Ali Baş Komandanın xalqa müraciətləri hər bir əsgərin döyüş ruhunu artırır, Qələbə əzminə əzm qatırdı. Ona görə də Daşaltı əməliyyatında hər kəs qürurla, yüksək döyüş əzmi ilə savaşırdı.

Sonuncu missiya

Daşaltı əməliyyatından sonra Şuşaya doğru istiqamət götürdük. Artıq bütün diqqətlər Şuşada idi. Polkovniklər – Vilayət Quliyev, Tehran Mənsimov, Cahandar Əhmədov, Firuz Bədəlov və mən sırayı əsgərlərlə birlikdə əlimizdə avtomat Şuşaya doğru irəliləyirdik. Düşmən güllə yağdırsa da, biz sıldırımlarla yüksəkliyə doğru qalxırdıq. Mövqelənmək üçün yer yox idi. Düşmənin kəskin nişançıları ancaq biz zabitləri hədəfə alırdı. Atılan güllələrdən biri baş nahiyəmdən dəydi, elə zənn etdim ki, boynum qırıldı. Dəmir dəbilqənin ortasından dəyən güllə başımın üst hissəsini parçalamışdı. Uzanıqlı vəziyyətdə idim və bir neçə saniyədən sonra başımdan qan axmağa başladı. Sanitar əsgər ilk yardım göstərdi və qanaxmanın qarşısı bir az alındı.

Artilleriya bölmələrimizin dəqiq atəşlərindən sonra yuxarıdakı erməni hərbiçiləri geri çəkilməyə məcbur oldular. Polkovnik Tehran Mənsimov geri çəkilməyimi təkid etsə də, qayıtmadım. Amma bir az keçəndən sonra gördüm ki, huşumu itirirəm. Geri qayıtmaq məcburiyyətində qaldım və meşə ilə 4-5 kilometr piyada yol getdim, sonra avtomobillə məni Füzulidəki Diaqnostika Mərkəzinə apardılar. Başıma tikiş vuruldu və istədim ki, axşam geri qayıdım, amma həkimlər imkan vermədilər. Gecəni orada qaldım, səhəri gün – noyabrın 6-da Daşaltıya döndüm. Rabitədə komandanlara xəbər verdim ki, sağam, sağlamam və onlara yetişmək üçün yola çıxmışam. Beləliklə, qayıdıb yenə də bölmələrimi idarə etməyə başladım.

Dərhal Şuşaya qalxdım. Artıq xüsusi təyinatlılarımız və döyüş yoldaşlarımız qədim qalamızda idilər. Şuşanı məhəllə-məhəllə döyüşərək azad etmişdilər. Daşaltını isə bizim hərbi hissə döyüşərək düşməndən təmizləmişdi.

Müharibənin bitmə xəbərini Şuşada eşitdim. Ali Baş Komandanın xalqa müraciəti və Ermənistanın kapitulyasiya sənədini imzalaması bayrama çevrildi. Hər kəs sevinc içərisində idi, amma acımız da var idi. Çünki Şuşaya qədər döyüşüb, qələbə müjdəsini eşitmək nəsb olmayan şəhid qardaşlarımız oldu. İndi ruhları şaddır. Çünki missiyaları, tapşırıqları uğurla başa çatdı və qanları yerdə qalmadı.

Mən bu savaşda ağlayan bir hərbcı görmədim. Amma döyüşdən sonra ağlamayan da görmədim. Hamı bir-birinə sarılıb ağlayırdı. Bu göz yaşlarında həm zəfərin sevinci, həm də şəhid olan döyüş yoldaşlarımızın yoxluğunun acısı vardı...

Qələbədən sonra Naxçıvana getməmişəm. Çünki Aprel döyüşlərində dostum Rasim Məmmədovu itirəndə söz vermişdim ki, onun məzarını məğlub ordunun zabiti kimi ziyarət etməyəcəyəm. İndi qalib ordunun zabitiyəm və istəyirəm ki, Naxçıvana Zəngəzurdan keçməklə ayaq basım. Füzulidən torpaq, Şuşadan su aparıb qəbrinə səpmək istəyirəm. Bu mənim sonuncu missiyamdır...

Əminəm ki, döyüş meydanında “Dəmir yumruq” əks-həmlə əməliyyatı ilə düşməni məhv edən Ali Baş Komandanımız tezliklə öz diplomatik bacarığı, hücum siyasəti ilə bu məsələni də həll edəcək: Zəngəzur dəhlizi açılacaq və mən də sonuncu missiyamı yerinə yetirəcəyəm.

2020-ci il Azərbaycan tarixində şanlı, qızıl hərflərlə yazılan səhifə oldu və Qələbə xalqımızın qürurunu özünə qaytardı. Azərbaycan tarixində özünəməxsus, şanlı səhifə olan bu Zəfərin isə iki müəllifi var – Azərbaycan Silahlı Qüvvələri və Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev.

Azərbaycanın yeni tarixini yazan Baş sərkərdəmiz bütün nailiyyətləri ilə yanaşı, həm də torpaqlarımızın xilaskarı oldu, çox qısa zaman ərzində Azərbaycanın uğur tarixini yazdı. Bütün çıxışlarında “Qarabağ Azərbaycandır!” deyən İlham Əliyev bu sözləri tariximizin gerçəkliyinə çevirdi.

Buna görə də bizlər – Vətən müharibəsi qəhrəmanları Baş Qəhrəmanımıza – Ali Baş Komandanımıza minnətdarıq.

ƏLİYEV VİDADİ RİZVAN OĞLU
ehtiyatda olan hərbiçi

1984-cü il iyulun 17-də Ağdam rayonunun Papravənd kəndində anadan olub. 1993-cü ildən ailəsi məcburi köçkün kimi Sumqayıt şəhərində məskunlaşıb. Sumqayıtdakı 10 nömrəli orta məktəbin məzunu olub.

2003–2004-cü illərdə Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin Milli Qvardiyasının “N” saylı hərbi hissəsində həqiqi hərbi xidmət keçib. 2016–2019-cu illərdə “N” saylı hərbi hissədə müddətdən artıq xidmət edən hərbi qulluqçu, 2020-ci ildən isə Bakıdakı “N” saylı hərbi hissədə döyüş maşın komandiri kimi fəaliyyət göstərib.

Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır, I qrup Qarabağ müharibəsi əlilidir.

“İgidliyə görə”, “Şücaətə görə”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə” və Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 100 illik “Yubiley” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 3 övladı var.

UŞAQ İKƏN AYAQYALIN TƏRK ETDİYİMİZ YURDLARIMIZA ALİ BAŞ KOMANDAN BİZİ QALIB ƏSGƏR KİMİ QAYTARDI

Mən Qarabağlıyam, müharibə uşağıyam. O torpaqda doğulmuşam. Mənim üçün Vətən Ağdamdan başlayır. 9 yaşında “Qrad” mərmilərinin yağışı altında öz doğma kəndimi, rayonumu tərk etmək məcburiyyətində qalmışam. İllərlə boynubükük vəziyyətdə məcburi köçkünlük həyatı yaşamışam. Həyat bizi çox ağır sınaqlardan keçirib.

Amma zaman yetişdi və Tanrı bizə İlham Əliyev kimi elə bir lider yetirdi ki, sönən çıraqlarımız yenidən alışdı, arzularımız, xəyallarımız çin oldu.

Qüdrətli dövlət, güclü ordu yaradan Ali Baş Komandan İlham Əliyev yurd, torpaq həsrətimizə son qoyub Azərbaycan xalqının könlündə öz heykəlini ucaltdı. Prezident seçildiyi gündən işğalla barışmayacağını bəyan edən İlham Əliyev vədinə, sözünə sadıq lider kimi qətiyyət nümayiş etdirdi və işğalçı Ermənistanı diz çökdürdü.

Bu gün bizə – müharibə iştirakçılarına qəhrəman deyirlər. Amma mən əminliklə deyirəm ki, əsl qəhrəman İlham Əliyevdir. Çünki Qarabağ məhz Ali Baş Komandanın qətiyyəti, sarsılmaz iradəsi hesabına azad edildi. Əgər bu gün mən yurdsuz-yuvasız, boynubükük köçkün deyiləmsə, bunun səbəbkarı İlham Əliyevdir. Ona görə də bütün qarabağlılar kimi mən də ömrüm boyu Ali Baş Komandanı minnətdar olacağam.

Atəş altında güllə gilizləri ilə oynayan müharibə uşağı

Mən iki müharibə görmüşəm. Böyüdüyüm Papravənd kəndi Ağdam–Ağdərə yolunun üstündə yerləşirdi. Kəndimiz Qarapirim, Qalayçılar, Boyəhmədli kəndləri və şimal tərəfdən Ağdərə şəhəri ilə əhatə olunurdu. Müharibənin qızgın vaxtlarında məktəbə yenicə gedirdim. Hər gün atəş səsləri eşidirdim. Tankların, zirehli texnikaların səmindən qulaq tutulurdu. Babam da, atam da deyirdilər ki, Papravənd kəndi həmişə erməni vandallarına qarşı Azərbaycan xalqının apardığı uzunmüddətli mübarizədə qanlı döyüş meydanı olub. Atam, dayılarım, əmilərim kəndin özünümüdafie dəstələrində düşməne qarşı uzun müddət mübarizə aparıblar.

Uşaqkən oyuncağım güllə gilizləri idi. Böyüyəndə isə o gülləni avtomata salırdım. Səbəbi, yəqin ki, bəllidir: doqquz yaşında valideyinləri ilə

doğma kəndini tərk etmək məcburiyyətində qalan, illərlə məcburi köçkün kimi yaşamağa məhkum olan bir uşaq hansı hisslərlə böyüməli idi?!

Əlbəttə ki, qisas yanğısı içimi alışıdırıb-yandırır. Böyüdükcə hərbiçiləşmə istəyim daha da artırdı. Sumqayıt şəhərində məskunlaşmışdıq. Hər dəfə hərbi formalı gəncləri görəndə öz-özümə deyirdim: “Görəsən, mən də hərbiçiləşməyə bilərəmmi?”

Zaman yetişdi və 2003-cü ildə hərbi xidmətə yollandım. Azərbaycan Respublikası Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin Milli Qvardiyasının “N” sayılı hərbi hissəsində həqiqi hərbi xidmət keçdim. Hərbi xidməti bitirdikdən sonra bir müddət müxtəlif yerlərdə çalışıb ailəmi dolandırdım.

2016-cı ildə sənədlərimi hazırlayıb müddətdən artıq xidmət edən (MAXE) hərbi qulluqçu kimi fəaliyyət göstərmək üçün Müdafiə Nazirliyinə göndərdim və müsbət cavab aldım. Təyinatla “N” sayılı hərbi hissəyə mənəvi komandiri göndərildim.

Çox həvəsli idim və istəyirdim ki, həm öyrənim, həm də gənc əsgərlərə nəşə öyrədim. Ordumuzun arsenalı getdikcə güclənirdi. Həm öz müdafiə sənayemizin istehsal etdiyi yeni silahlar, həm də xaricdən alınan texnikaların sayı artdıqca hiss edirdim ki, bu ordu müharibəyə hazır. Həm də şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji durumu göstərirdi ki, Azərbaycan hərbiçisi döyüşmək istəyir. Çünki müasir gənclik, həqiqətən də, yüksək vətənpərvərlik ruhunda böyümüşdür. Gənclər ancaq Qarabağın azadlığı, Azərbaycanın bütövlüyü barədə danışır, sanki müharibədən ötrü səbirsizlənirdilər.

Aprel döyüşlərindən sonra mənə tam aydın oldu ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyev müzəffər Ordu yaradıb və bu gün Azərbaycan əsgəri istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir. Bu məni çox sevindirirdi: inanırdım ki, gün gələcək, Qarabağı erməni işğalından qurtaracağıq.

Ağbirçək anamın sözləri: “Oğul, səni ölümə yox, öldürməyə göndərirəm!”

2019-cu ilədək Qusardakı hərbi hissədə çalışdım. 2019-cu ilin ortalarında isə qərara gəldim ki, özümü Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə sınayım. Çünki çox həvəsli idim. Nazirliyə müraciət etdim ki, mənə Bakıdakı “N” sayılı hərbi hissəyə (“Həmlə” taboru) göndərsinlər. Bildirdim ki, həmin hərbi hissə xüsusi təyinatlı dəstələrdən ibarətdir. Müraciətimə müsbət cavab verildi və 2019-cu ilin sonlarından “Həmlə” taborunda döyüş məşğələləri komandiri vəzifəsində çalışmağa başladım.

Burada da eyni prosesin şahidi oldum: yüksək hazırlıqlı peşəkar şəxsi heyət, ən müasir silah-sursatla təchizat, ən əsası isə əsgərlərə və zabitlərə xüsusi diqqət göstərən komandanlıq. Polkovnik-leytenant Cavid Fərhadovun rəhbərlik etdiyi taborun döyüş hazırlığı çox yüksək idi. Tez bir vaxtda şəxsi heyətə uyğunlaşdım və mən də xüsusi təyinatlıya çevrildim.

2020-ci ilin iyulunda Tovuz hadisələri baş verdi. Həm sevindik, həm də çox üzüldük. Sevindik ona görə ki, Aprel döyüşlərində olduğu kimi, yenə də düşmənə ağır zərbələr endirdik. Üzüldük, ona görə ki bu savaşıda generalımız Polad Həşimovu, yüksəkrütbəli zabitlərimizi itirdik. O qəhrəmanlar arxada deyil, ön cəbhədə əsgərlərlə çiyin-çiyinə döyüşürdülər.

Tovuz döyüşləri bizim qisas hissimizi daha da alovlandırdı. Hərbi hissədə hər kəsin arzusu müharibənin başlanması idi. Amma Aprel döyüşlərində olduğu kimi, atəşkəs elan edilsə də, nədənsə, bu dəfə ölkədə ab-hava dəyişmişdi. Xalq sanki ayağa qalxmışdı. Heç kim zabitlərimizin itkisi ilə barışa bilmirdi. Həm bu proses, həm də düşmənin növbəti təxribat cəhdləri xalqın istəyini, arzusunu reallaşdırdı. Sentyabr ayında bizim haqq savaşımız başladı. Mənim isə uşaqlıq arzum gerçəkləşdi. İllər öncə oynadığım güllə gilizlərini atan silaha sarılıra q Qarabağa yollandım.

Bəzən deyirlər ki, vaxtilə elindən-obasından ayaqyalın çıxan uşaqlar 2020-ci ildə yurduna tankın üstündə qayıtdılar. Bax onlardan biri də mən idim.

Mənim məcburi köçkünlük həyatı yaşamış, acılar çəkmiş yaşlı anam var. Müharibə başlayanda çox soyuqqanlı şəkildə üzünü mənə tutub dedi ki, oğul, zaman yetişib, səni ölməyə yox, öldürməyə göndərirəm. Get, qisasımızı al!

Mən də dedim ki, bu mübarizə üçün verə biləcəyim canım və qanımdır, o da vətənə fəda olsun! Yetər ki, 3 oğlum gələcəkdə başı dik, məğrur gəzsins!

Cibimdə 3 güllə gəzdirirdim

Sentyabrın 27-də Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xalqa müraciətindən sonra bizə də komanda verildi və hazırlıqları görüb hərbi hissəni tərk etdik. Taborun şəxsi heyəti arasında elə bir ab-hava var idi ki, sanki savaşa yox, hansısa bayrama, şənliyə gedirik. Çox qürurverici anlar idi.

Biz Cəbrayıl istiqamətində toplandıq və taborumuz Bakının Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin sərəncamına verildi. Gecə tapşırıq aldıq və əmrin

icrasına başladıq. “Həmlə” taborunun vəzifəsi düşmən üzərinə hücum edərək atəş xəttini yarib arxadan gələn qüvvələrimizə yol açmaqdan ibarət idi.

Komandirimiz Cavid Fərhadov çox peşəkar və yüksək hazırlıqlı zabit idi. Onun tapşırıqları ilə hər bir əməliyyatımız uğurlu alınırdı. Onu da deyim ki, polkovnik-leytenant təkçə komandan yox, həm də bizə böyük qardaş idi. Hər bir əsgərin qayğısına qalır, yardımına yetişir və çox ibrətəmiz fikirləri ilə şəxsi heyəti ruhlandırır. Onun hər bir kəlməsi əsgərlərin döyüş əzmini daha da artırır.

Biz Füzuli, Cəbrayıl və Xocavənd istiqamətində çox ağır döyüşlərdə iştirak etdik. Ən ağır döyüşlərdən biri Füzulidə “Karyer” deyilən yerdə oldu: öncə Xocavənd–Füzuli yolunu bağladıq. Orada düşmənin müdafiə bunkerləri var idi. Bizə tapşırıq verildi ki, arxadan manevr etməklə həmin ərazini ələ keçirək. Düşmən bizi minaatanlardan ağır atəşə tuturdu, buna baxmayaraq, döyüşə girib tapşırığı yerinə yetirdik.

Demək olar, hər günümüz döyüş idi. Cibimdə 3 güllə gəzdirdim. Deyirdim, birdən yaralansam, düşməne əsir düşməmək üçün özümü vuraram. O qədər ağır döyüşlər olurdu ki, sağ qalacağıma inanmırdım.

İki həftədən sonra bizi Naxçıvanın Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin sərəncamına verdilər və yeni tapşırıq aldıq: Füzulinin Dilağarda kəndini düşməndən təmizləməli idik. Ağır döyüş əməliyyatı keçirdik. Bu döyüşdə komandirimiz Cavid Fərhadov yaralansa da, şəxsi heyətə bildirmədi. Mən orda bir daha komandirimlə fəxr etdim. Çünki komandir yaralandığını bildirsəydi, şəxsi heyətdə ruh düşkünlüyü yarana bilərdi. Yaralı vəziyyətdə bizimlə bərabər döyüşdü və Dilağarda kəndini düşməndən təmizlədik.

Sonra Xocavənd istiqamətində irəlilədik. Xəritəyə baxanda gördük ki, qarşımızdakı yüksəkliyin arxasında düşmənin hərbi hissəsi yerləşir. Komandir dedi ki, üzbəüz döyüşə girsək, ağır itki verə bilərik. Çünki düşmən yüksəklikdən bizi rahat şəkildə atəş altında saxlaya bilərdi. Ona görə də komandir dedi ki, yüksəkliyin ətəyi ilə hərəkət edib arxadan düşməne zərbə endirsək, daha əlverişli olar. Demək olar, birgünlük yolu 2 saata qət etdik. Gecə hərəkət edib təyin olunmuş mövqeyə çatdıq. Gördük ki, qarşımızda böyük bir alay var. Bir qədər gözlədik və komanda verildikdə hücumu keçdik. Düşmən təlaşa düşmüşdü. Elə bilirdilər ki, onları hər tərəfdən mühasirəyə almışıq. Çünki bizim arxa tərəfdən hücumu keçməyimizi ağıllarına da gətirməzdilər. Biz alayın yerləşdiyi ərazini arxadan həmlə ilə ələ keçirdik və qarşıdakı erməni hərbciləri yüksəklikləri qoyub qaçdılar.

Hərbi hissəyə daxil olduq və Ermənistan bayrağını endirib, öz bayrağımızı ucaldıq. Ermənilər digər yüksəkliklərdən bizi ağır artilleriya atəşinə tutdular. Hərbi hissəni tərk etmədik. Sonra qırıcı təyyarə ilə bizi atəşə tutmağa başladılar. Yenə də mövqələrimizdən çəkilmədik. Həmin döyüşdə komandirimiz Cavid Fərhadov növbəti dəfə yaralandı. Amma yenə də komandir təxliyə olunmadı və bizimlə irəliləməyə davam etdi.

Biz çox sürətlə irəliləyirdik. Yorulsaq da, ac qalsaq da, ayağımızda təpər var idi. Bizi aparan qüvvə vardı sanki... Ağdamı, kəndimizi görmək, torpağı qucaqlamaq üçün alışıb-yanırdım. Ona görə də həvəslənirdim və Ali Baş Komandanın qələbə xəbərləri məni çox ruhlandırır. Biz Ali Baş Komandanımıza inanırdıq, güvənirdik. Bilirdik ki, bu savaş Aprel döyüşləri kimi yarımçıq dayanmayacaq. Çünki Prezidentin qətiyyətli çıxışları göstərirdi ki, Azərbaycan Ordusu Qarabağı tam azad etməyincə döyüş dayanmayacaq.

Hərbi hissəni ələ keçirdikdən sonra Xocavənd rayonunun mərkəzinə tərəf irəliləməyə başladım. Geri qayıda bilməzdik. Çünki düşmən qüvvələrinin arxasına keçmişdik. Ona görə də irəli getdik.

Noyabrın 3-də bizə tapşırıq verildi ki, yüksəkliyə qalxıb mövqələnmək. Səhərə yaxın tank bölmələrimiz həmin əraziyə hücum edəndə biz də arxadan dəstək verməli idik. Yeni biz düşmənin əhatəsində idik. Gecə hərəkətə başlayıb yüksəkliyə qalxdım. Səhərə qədər gözlədik və hava açılanda xəbər gəldi ki, biz mövqeyimizi dəyişməliyik. Hərəkət etməyə başlayanda bizi gördülər və 4 tərəfdən atəşə tutmağa başladılar. Bütün silahlardan atəş açdılar.

Arxa tərəfdə düşmən qüvvələri daha çox idi. Biz də məcbur olub gecə düşmənin üzərinə doğru hərəkət etdik. Onların ağına da gəlməzdi ki, bir gecənin içində biz Xocavəndə yetişə bilərik.

Qarşımızda "530" yüksəkliyi var idi. Biz həmin yüksəkliyə qalxdım və yenə də düşmən bizi gördü. Ağır artilleriya ilə vurmağa başladılar. Silahdaşlarımız arasında yaralananlar oldu. Gördüm ki, əsgərlərin çoxu açıq sahədə qalıb. İstədim ki, onları çağıraraq yeni tutduğumuz səngərə yerləşdirim. Bir az irəliləmişdim ki, başımdan güllə dəydi. Məsafə çox yaxın olduğu üçün güllə başımdakı kaskanı deşib keçmişdi. Huşumu itirdim, sonrasından xəbərim olmadı.

Həmin vaxt bölük komandirim Nizami Hüseynli məni tez səngərə salıb ilk tibbi yardım göstərdi. Başımı bintlə sarıyaraq kaskanı geyindirdi ki, qanaxma artmasın. Allah mənə sanki güc vermişdi. Məni arxadan təminat gətirən qüvvələrlə geri qayıtdı. Yolda bir neçə dəfə yıxılıb-qalxmışam. Lakin yenə də öz ayaqlarımla Füzuliyə qədər getmişəm. Gözüm

görmürdü, danışa da bilmirdim. Füzuliyə çatanda məni ambulansa min-dirib Əhmədbəyli hospitalına gətirdilər. Burada həkimlər başımda əməliyyat apardılar və gördülər ki, güllə sinirə toxunub, ona görə də təcili Bakıya göndərdilər. Noyabrın 5-də Bakıda yenidən əməliyyat ediblər, lakin güllənin çıxarılması mümkün olmayıb.

Ali Baş Komandan xalqın xilaskar lideri kimi tarixə düşdü

5 gün komada qalmışam. Noyabrın 10-da palatada səs-küyə oyan-dım. Gözüm görmürdü, amma həkimlərin səsindən başa düşdüm ki, mü-haribə qurtarıb. Tibb bacılarını çağırıb soruşdum ki, nə baş verib? De-dilər ki, Qələbə qazanmışıq. Bundan gözəl xəbər ola bilməzdi. Hönkürüb ağlamaq istəyirdim, amma özümü güclə saxlayırdım.

Sonra həkim gəlib dedi ki, gülləni başımdan çıxara bilməyiblər. Əgər gülləyə toxunulsa, ölə bilərəm. İndi də bu vəziyyətdə yaşayıram, həkim-lər deyir, zaman lazımdır.

Bir müddətdən sonra yenə əməliyyat olunmalıyam. Sol gözüm gör-mür, sağ hissəmdə bəzi sinirlərimin fəaliyyəti bərpa olunmayıb. Birinci qrup müharibə əliliyəm. Amma Allaha min şükür, dövlətimdən heç bir na-razılığım yoxdur. Xüsusən də Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əli-yevanın dəstəyindən çox razıyam. Hospitalda müalicə vaxtı daim bizə diqqət, qayğı göstərüb, müalicə prosesimiz daim onun nəzarəti altında olub. Mənə lazım olan hər cür qayğı göstərilib.

Bu savaşda iştirak etdiyim üçün çox qürurluyam. Ali Baş Komandan İlham Əliyevə nə qədər minnətdarlıq etsək, azdır. Çünki Baş sərkərdə-miz mənim doğma yurdum Ağdamı, Kəlbəcəri, Laçını bir güllə atmadan azad etdi. Əgər həmin ərazilərdə savaş olsaydı, çox itkilər verərdik. Amma İlham Əliyev düşməni məcbur etdi ki, bu torpaqlardan rədd olub çıxsın. Yəni Ermənistan Azərbaycan Prezidentinin diplomatiyası qarşı-sında diz çökdü və Baş sərkərdəmiz Azərbaycan xalqının xilaskar lideri kimi adını tariximizin şanlı səhifəsinə yazdı.

Qalib dövlətin qalib əsgəri kimi hər zaman Prezidentimlə, dövlətimlə və qədirbilən xalqımla qürur duyur, fəxr edirəm.

FƏRHADOV CAVID MÖVLUD OĞLU
ehtiyatda olan polkovnik-leytenant

1978-ci il yanvar ayının 7-də Bakıda anadan olub. 185 nömrəli orta məktəbin məzunudur. 1992-ci ildə Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə daxil olub, 1995-ci ildə hərbi təhsilini Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq Məktəbinin Ümumqoşun fakültəsində davam etdirib.

1999-cu ildə Gədəbəy rayonundakı “N” sayılı hərbi hissədə leytenant hərbi rütbəsində taqım komandiri vəzifəsində xidmətə başlayıb. Müxtəlif dövrlərdə Gədəbəy, Gəncə, Tovuz, Göygöl, Tərtər rayonlarında, Murovdağ yüksəkliyində bölük komandiri, tabor komandirinin müavini, taborun qərargah rəisi və tabor komandiri olub.

2016-cı ilin Aprel döyüşlərinin və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır. Vətən müharibəsində Füzuli, Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirak edib.

Ehtiyatda olan polkovnik-leytenantdır. İkinci qrup müharibə əlilidir.

Hazırda Bakı şəhər İcra Hakimiyyəti başçısı aparatında yaradılmış Vətən müharibəsi iştirakçıları və şəhid ailələri ilə işin təşkili şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışır.

“İgidliyə görə”, “Vətən uğrunda”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95, 100 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsur-suz xidmətə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 4 övladı var.

BİZİ BÖYÜK ZƏFƏRƏ QÜDRƏTLİ SƏRKƏRDƏMİZ APARDI

Deyirlər, tarixi qəhrəmanlar yazıb-yaradır. Bizə – Vətən savaşından ləyaqətlə çıxan döyüşçülərə də igid, qəhrəman deyirlər. Amma bizlərə qəhrəman olmaq üçün meydan verən, şücaət göstərməyə imkan yaranandan, ən əsası isə müzəffər sərkərdəlik edən baş qəhrəmanımız olmasaydı, nə tarix yazılar, nə də qəhrəmanlar tanınardı.

Baş Qəhrəmanımızın cahangirliyi ilə müqəddəs savaşa atıldıq, sinəmizi Vətən üçün sipər etdik və həyatımızın ən böyük arzusunu gerçəkləşdirdik. Bu Zəfərimizə görə biz qəhrəmanlar məhz baş qəhrəmanımıza borcluyuq...

Xocalı faciəsindən sonra and içdim

1990-cı ildə 12 yaşım vardı. 20 Yanvar faciəsi zamanı baş verənlər mənə çox sarsıtmışdı. Ardınca Qarabağ müharibəsi, torpaqlarımızın itkisi məndə belə bir təsəvvür yaratdı ki, ən böyük problem dövlətimizin zəifliyi ilə yanaşı, ordumuzun olmamasıdır. Əgər güclü ordumuz olsaydı, torpaqlarımız işğal edilməzdi.

1992-ci ildə Xocalıda baş verən dəhşətli qətləmədən sonra isə qərar verdim ki, mütləq hərbiçi olacağam. İcimdə intiqam hissi, qisas yanğısı yaranmışdı...

Ailəmdən hər kəs həkim olmağımı istəyirdi. Amma onlardan xəlvət 1992-ci ildə sənədlərimi hazırlayıb Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə təqdim etdim və qəbul olundum. Çox fərəhlənirdim və sevinə-sevinə evə gəlib valideynlərimə xəbər verdim. Amma, əslində, ilk vaxtlar onlar sevinmədilər.

Liseyi bitirdikdən sonra – 1995-ci ildə isə indiki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil oldum. Burada dörd il Ümumqoşun fakültəsində hərbi biliyimi daha da təkmilləşdirdim, hərbi peşəsinin nəzəri və praktiki sirlərini dərinlənən öyrəndim. 1999-cu ildən isə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin zabiti kimi xidməti davam etdirdim. İlk olaraq, Gədəbəy rayonunda düşmənlə təmas xəttində döyüş tapşırığı yerinə yetirən “N” sayılı hərbi hissəyə taqım komandiri təyin olundum.

Ümumiyyətlə, bu peşəni hər bir gənc ürəyinin səsi ilə seçməli və onun çətinliklərinə hər addımda hazır olmalıdır. Mən də böyük həvəslə

ömrümü şərəfli zabit peşəsinə həsr etdim. Xidmətimin böyük hissəsini, demək olar ki, düşmənlə üz-üzə, daim ön xətdə keçirdim.

Torpaqlarımızın düşmən tapdağında qalmasının dərdi, nisgili qəlbimə yüklənmişdi. Aradan illər ötdükcə bu yükü daşımaq daha da ağır olurdu. Ön xətdə hər dəfə müşahidə apararkən Ağdamın, Ağdərənin, Kəlbəcərin kəndlərini görürdüm və o torpaqların əsirlikdə qalması mənə çox ağır təsir edirdi. Murovdağ istiqamətində xidmət edərkən Kəlbəcərin uca dağları, meşələri və gözəl təbiəti açıq-aydın görünürdü. Qəzəblənirdim, öz-özümə deyirdim ki, minilliklər boyu bu ərazilərdə babalarımız yaşayıb. Bəs nədən bu gözəl yerlərimizi qoruya bilmədik? Niyə bu torpaqlar işğal edildi?

Düzdür, Birinci Qarabağ müharibəsində də atalarımız, qardaşlarımız düşməne qarşı qəhrəmancasına savaşıblar. Sadəcə olaraq, o zaman vahid komandanlığın olmaması, onları “dəmir yumruq” ətrafında birləşdirən baş komandanın yoxluğu ağır nəticələrə səbəb oldu, torpaqlarımız itirildi. Hər dəfə tabeliyimdə olan şəxsi heyətlə söhbətlər zamanı Xocalı faciəsini, torpaqlarımızın işğalda qalmasını – namusumuza vurulan qara ləkəni onlara xatırladır və hər an qisas almağa hazır olmaq üçün çalışırıdım.

Orduda islahatlar, modernləşməyə doğru uğurlu addımlar, artan döyüş ruhu

Bütün bunlara baxmayaraq, içimdə bir duyğu, inam var idi və bu hisslər 2000-ci illərin əvvəllərindən getdikcə daha da artmağa başladı.

Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulan ordu quruculuğu 2003-cü ildən sonra möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin respublikaya rəhbərliyi zamanı daha sürətli mərhələyə qədəm qoydu. Qüdrətli Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində vəziyyət müsbətə doğru əsaslı şəkildə dəyişməyə başladı. Ordumuzda həyata keçirilən islahatlarla silahlı qüvvələrimiz yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Müasir hərbi texnikalar, silah-sursatlar, maddi-texniki təminat getdikcə daha da modernləşdi.

Müzəffər sərkərdəmiz İlham Əliyevin əsas məqsədlərindən biri olan milli müdafiə sənayesinin təkmilləşməsi, modernləşməsi də tezliklə reallığa çevrildi. 2005-ci ildən Azərbaycan özü silah-sursat istehsalına başladı. Ən müasir hərbi texnika, silah-sursat istehsal olunması ilə bərabər, eyni zamanda xarici dövlətlərdən də son nəsil silahlar alırıdım. Bununla yanaşı, birbaşa Ali Baş Komandanın şəxsi nəzarəti altında müasir stan-

dartlara uyğun hərbi hissələr qurulmağa başlandı, şəxsi heyətin heyət və məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, ordumuzun müasir silahlarla təminatı istiqamətində mühüm işlər görüldü.

Ordumuz gücləndikcə, modernləşdikcə zabit heyətinin üzərinə düşən məsuliyyət daha da artırdı. Şübhəsiz ki, ön xətdə çətin şəraitdə Vətənə övlad borcunu yerinə yetirən əsgərin bacarıqlı döyüşçü kimi formalaşmasının əsas məsuliyyəti komandir heyətinin üzərinə düşür. Komandir əsgərin güvənc yeridir. Əsgər hər addımda komandirinə inanmalıdır. Əslində, ön xətlərdə döyüş tapşırığını yerinə yetirmək vəzifəsi komandirlə əsgəri bir amal ətrafında birləşdirir – Vətəni qorumaq, müdafiə etmək və işğaldakı torpaqlarımızı azad etmək. Bu amal əsgərlə komandir arasında qardaş, sirdaş, ən əsası komandir-əsgər dostluğunun əsasını qoyur. Mən də tələbkar və qayğıkeş zabit kimi çalışırdım ki, təbəliyimdə olan şəxsi heyətin, ilk növbədə, əsgərlərin döyüş ruhu yüksək olsun. Bu həm hərbi qaydaların, həm də Ali Baş Komandanımızın tələbi idi.

İllər keçdikcə, ordumuzun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində böyük işlər görüldü; çoxlu texniki avadanlıq, müasir silahlar alındı və beləliklə, Azərbaycan Ordusu xeyli dərəcədə gücləndi. Orduda şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlığına, döyüş ruhunun yüksəldilməsinə diqqət artırıldı, hərbi vətənpərvərlik işi gücləndirildi.

Qüdrətli sərkərdəmizin ordu islahatları bizi çox qürurlandırır, inamımızı daha da artırır. Bir komandir olaraq dərk edirdim ki, Ali Baş Komandanın həyata keçirdiyi bu siyasət nəticə etibarilə bizi zəfərə doğru istiqamətləndirir.

Aprəl döyüşləri – Müzəffər Ali Baş Komandanın ilk zəfəri

Düşmən cəbhədə tez-tez təxribatlara əl atırdı. Layiqli cavab versək də, onlara yerlərini birdəfəlik göstərmək üçün fürsətimiz olmurdu. Zaman keçdi və həmin an yetişdi. 2016-cı ilin aprel ayında nəinki Ermənistan, dünya da Azərbaycan Ordusunun qüdrətinin şahidi oldu.

Aprəlin 1-dən 2-nə keçən gecə və gün ərzində bütün cəbhəboyu mövqelərimiz və yaşayış məntəqələrimiz güclü artilleriya atəşinə məruz qaldı. Həmin vaxt Tərtər rayonundakı “N” sayılı hərbi hissədə tabor komandiri vəzifəsində idim. Tapşırıq aldıq və Talış kəndi istiqamətindəki yüksəkliklərdən düşməyə ağır zərbələr endirməyə başladıq. Düşmənin

atəş nöqtələrinə və artilleriya qurğularına vurulan zərbələr, kəşfiyyat qruplarımız tərəfindən həyata keçirilən müvafiq tədbirlər nəticəsində Goranboy rayonu və Naftalan şəhərinə təhlükə yarada biləcək strateji cəhətdən mühüm ərazilər azad edildi.

Biz bu döyüşlər nəticəsində cəbhənin cənub istiqamətini tam nəzarətimizə keçirərək müşahidə qabiliyyəti qazanmış olduq. Bölmələrimiz tərəfindən azad edilən ərazilərdə yeni mövqelər quruldu və mühəndis-istehkam tədbirləri həyata keçirildi.

Bu mənim 1992-ci ildən başlayan hərbi həyatımda ilk böyük savaşımdı. Düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını məhv etdik və işğalda olan torpaqlarımıza ilk dəfə ayaq basdıq. Çox sevindirik və yüksək döyüş ruhu ilə irəliyə doğru inamla hərəkət edirdik. Elə bildirdim ki, arzum gerçəkləşib və biz Qarabağın azadlığı uğrunda savaşa atılmışıq. Amma, çox təəssüf ki, aprelin 5-də atəşkəsin elan olunması ilə missiyamız yarımçıq qaldı...

Ancaq bu döyüş bizim üçün böyük təcrübə və şanlı qələbəyə aparan yolun başlanğıcı oldu. Bu döyüşlər Ali Baş Komandanın modern, yeni tipli müasir ordu quruculuğu prosesinin ilk uğuru idi. Aprel zəfəri göstərdi ki, biz böyük qələbəyə doğru düzgün yoldayıq.

Bu savaşda göstərdiyim qəhrəmanlığa görə Ali Baş Komandan tərəfindən "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edildim.

Ümumiyyətlə, Aprel döyüşləri düşməne ağır zərbənin, Ali Baş Komandanın "Dəmir yumruq" əməliyyatının ilk mərhələsi, ilk qıvcımcı və Zəfərin ilk təntənəsi idi.

Vətən müharibəsi – sanki döyüşə yox, toya gedirmiş kimi sevirdik

Aprel döyüşlərində yarımçıq qalmış missiyamızı 4 il sonra Vətən müharibəsində yerinə yetirmək də qismətimizə yazılmışdı. 2020-ci ilin iyul ayında baş verən Tovuz döyüşlərində ordumuzun əsgər və yüksəkrütbəli zabitləri qəhrəmanlıq və igidlik nümunələri göstərərək, erməni işğalçılarının törətdikləri təxribatların qarşısını qətiyyətlə aldılar.

Bu döyüşlər zamanı general-mayor Polad Həşimov, polkovnik İlqar Mirzəyev həmçinin digər əsgər və zabitlərimiz qəhrəmancasına döyüşərək şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. Dünya şahidlik etdi ki, Azərbaycan Ordusunun generalı da əsgərlə birgə səngərdə döyüşür. Əlbəttə ki, generalımızın şəhid olması içimdə düşməne olan intiqam hissini daha da alovlandırdı. Hiss edirdim ki, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmayacaq.

Cəmi iki ay sonra o tarixi an yetişdi. 28 il öncə içdiyim andı, arzumu gerçəkləşdirmək üçün fürsət yarandı. Erməni silahlı bölmələrinin növbəti təxribatlarına qarşı əks-həmlə hücumları Aprel döyüşləri kimi yarımçıq qalmadı...

44 günlük Vətən müharibəsi başlayanda mənə Bakıdakı “N” sayılı hərbi hissənin “Həmlə” taborunun komandiri təyin etdilər. Sentyabrın 27-də Ali Baş Komandanın xalqa müraciəti bütün şəxsi heyətin böyük sevincinə səbəb oldu. Müraciət bitdi və sanki şəxsi heyət bu anı gözləyirmiş kimi silaha sarıldı. Əsgər və zabitlər döyüşə yox, toya gedirmiş kimi sevinirdilər. Bu vəziyyət mənə çox qürurlandırırdı.

Hazırlıqları görüb yola çıxdıq. Komandiri olduğum hərbi hissə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin sərəncamına verildi və Füzuli rayonunun azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə komandanlığın əmr və göstərişlərini yerinə yetirməyə başladıq. Hərbi hissənin (“Həmlə” taborunun) vəzifəsi düşmənin ön xəttini yarmaq, strateji yüksəkliklərin ələ keçirilməsi və arxadan gələn bölmələrimizə yol açmaqdan ibarət idi. Tabeçiliyimdə olan bölmələrlə Cəbrayıl, Füzuli, Xocavənd rayonlarının azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etdik. Hər gün yeni bir döyüş tapşırığı alaraq irəliləyirdik. İrəlilədikcə, işğal altında olan torpaqlarımızda addım-ladıqca və hər atdığımız addımın nəticəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunduğunun fərqi vardıqca bu, bizi həm qürurlandırır, həm də daha tez-tez irəliləməyimizə səbəb olurdu.

Vətən müharibəsində ən çox qorxduğum Aprel döyüşlərindəki kimi atəşkəsin elan olunması, ən böyük arzumuz olan şəhidlərimizin qisasının alınmasının və torpaqlarımızın azad olunmasının yarımçıq qalması idi. Amma şükürlər olsun ki, Ali Baş Komandanımızın “Dəmir yumruq” əməliyyatı arzularımızın gerçəkləşməsinə imkan verdi. Biz zabitləri məğlub ordunun zabiti durumundan qalib ordunun zabiti, qalib dövlətin vətəndaşı etdiyinə görə Ali Baş Komandanımıza minnətdarıq.

20 oktyabr 2020-ci il tarixində komandiri olduğum hərbi hissə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin sərəncamından çıxarılaraq Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun xüsusi təyinatlılarının sərəncamına verildi və onlarla birlikdə Məngəlnata yüksəkliyindən hücum əməliyyatlarına başladıq. Yuxarı Yağlıvənd, Dilağardı, Yuxarı Veysəlli və bir çox strateji yüksəkliklərin, hərbi obyektlərin azad olunmasında iştirak etdik.

Vətən müharibəsində cəsür, mərd, qorxmaz, döyüş əməliyyatları vaxtı yüksəkrütbəli zabit olmağına baxmayaraq, əsgərləri ilə birlikdə ön sıralarda, ən təhlükəli istiqamətlərdə döyüşlərdə birbaşa iştirak edən əfsanəvi komandir, polkovnik Tehran Mənsimovla birlikdə, onun tabeçili-

yində xidmət etdiyim üçün çox şanslıydım. Əldə etdiyimiz nailiyyətlərdə onun təcrübəsinin, cəsarətinin və hərbi elmini dərinədən bilməsinin böyük rolu oldu.

Aktiv döyüş əməliyyatlarına Füzuli rayonunun Dilağarda kəndinin azad olunmasından başladıq və qısa zamanda həmin kəndi düşməndən azad etdik. İlk yaralanmağım da həmin kəndin azad olunması vaxtı oldu. Yaxınlığıma düşən top mərmisinin qəlpələri mənim sol kürek nahiyəmdən yaralanmağıma, müavinim kapitan Şikarov Nəcəf Şikar oğlunsa hər iki ayağından qəlpə yarası almasına səbəb oldu.

Yaralanmağımıza baxmayaraq, düşmənlə çox yaxın məsafədə olduğumuza görə heç ilkin tibbi yardım göstərilməsinə belə vaxt olmadığından yaralı-yaralı hər ikimiz kəndin girişindəki yüksəkliyə çıxaraq düşmənin səngərinə girdik və bir neçə düşmən əsgərini məhv edərək kəndin mühafizəsi üçün qazılmış mövqeni ələ keçirdik. Həmin yüksəklikdən kəndin aşağı hissəsində yerləşən düşmənin artilleriya batareyasına tərk etdikləri mövqələrdə qoyub qaçdıqları öz silahlarından atış açaraq onların bir çoxunun məhv edilməsinə, qalanlarınsa qaçmasına nail olduq. Dilağarda kəndi azad edildikdə düşmənin dörd ədəd "Kamaz", üç ədəd "QAZ 3308", bir ədəd "UAZ", bir ədəd "2S1 Qaubitsa", bir ədəd zirehli transportyor, çox sayda TƏİR kompleksini və silah-sursatlarını qənimət olaraq ələ keçirdik.

Həmin texnikaları düşmənin özünə qarşı döyüşlərdə istifadə etdik.

Ali Başı Komandanın xalqa müraciətləri bizi daha da ruhlandırır

Hücum əməliyyatlarından sonra vaxt olduqda radio ilə Ali Başı Komandanımızın xalqa müraciətlərini, azad olunmuş ərazilərimizlə bağlı şad xəbərləri eşitdikcə qürurlanıv və Ali Başı Komandanımızla fəxr edirdik.

Ona görə ki Başı Komandanımız 30 il ərzində eşitmək istədiyimiz fikirləri səsləndirirdi. Ruhlanırdıq, döyüş əzmimiz daha da artırdı. Öz-özümə deyirdim ki, bu gün Azərbaycan ordusu arsenalında olan texnika, silah-sursata görə dünyanın 50 güclü ordusu sırasındadır, lakin döyüş ruhuna görə ən birincidir. Çünki döyüşlərdə yaralanan hərbiçilərimiz də bu məsələdə aşkar itaətsizlik göstərirdilər. Vəziyyətləri barədə heç kimə məlumat vermirdilər, yaralı olduqlarını gizlədirdilər. Çünki yaralı hərbiçi bilirdi ki, komandanlıq xəbər tutsa, onu həmin ərazidən təxliyə edəcəklər və yoldaşlarından, hərbi xidmətdən ayrı düşəcəkdir. Ona görə də yaralı-yaralı döyüşürdülər.

Bu da məni çox sevindirirdi. Qürur duyurdum ki, Azərbaycan əsgəri yaralansa da, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda başladığımız haqq savaşını yarımçıq buraxmaq istəmir.

Qərargah rəisi olan kapitan Şikarov Nəcəf Şikar oğlu da yaralı olmasına baxmayaraq, müalicə olunmaqdan imtina edirdi; nə qədər israr etsəm də, hospitala getmədi və qəhrəmancasına döyüşərək zabit borcunu şərəflə yerinə yetirərkən – Xocavənd rayonunda olan strateji yüksəkliyin azad olunması vaxtı gedən döyüşlərdə əlbəyaxa savaşaraq bir neçə düşmən əsgərini öldürdükdən sonra şəhid oldu. Ruhu şad olsun!

Dilağarda kəndini azad etdikdən sonra Xocavənd istiqamətində irəlilədik. Füzuli–Xocavənd magistral yolunun solu ilə irəliləyərək bir neçə yüksəkliyi azad etdik. Magistral yola yaxın hərəkət etdiyimizdən düşmənin Tank Əleyhinə İdarəolunan Raketlərinin atəşlərinə daha çox məruz qalırdıq. Mənfur düşmən Tank Əleyhinə İdarəolunan Raketlərlə canlı qüvvələrimizə, hətta tək bir əsgərə qarşı belə istifadə edirdi. Azad etdiyimiz yüksəkliklərdə çoxlu TƏİR kompleksi ələ keçirərək düşmənin özünə qarşı istifadə etdik və onun bir neçə texnikası bu yolla məhv olundu.

Əldə etdiyimiz yüksəkliklərdən Xocavənd rayonunun yaxınlığında, Füzuli–Xocavənd magistral yolunun solunda düşməne məxsus alayın yerləşmə yerini müşahidə etdik. Bizimlə həmin alay arasında düşmən iki bölüyə qədər qüvvəsi ilə yüksəkliklərdə müdafiə olunurdu. Qərara gəldik ki, bu yüksəkliklərin hər biri uğrunda döyüşərək yaralı və şəhid ver-

məkdənsə, ərazinin relyefindən istifadə edib yarğanlarla irəliləyərək həmin alayın yerləşdiyi yeri ələ keçirməyə cəhd edək. Bu yolla düşməndə mühasirəyədüşmə xofu yaradılsa, çox ehtimal ki, həmin yüksəklikləri qoyub qaçar. Elə də etdik: iki qrupla – bir qrupda rəhbər mən, digər qrupda kapitan Şikarov Nəcəf olmaqla həmin alayın yerləşdiyi yerə hücum etdik. Ərazinin relyefindən istifadə edərək alaya yaxınlaşdıqdan sonra, ilk öncə, yaxınlıqdakı yüksəkliyi ələ keçirərək irəlilədik və yolun yaxınlığında qaçmaqda olan düşmənin artilleriya batareyasının şəxsi heyətini zərərsizləşdirib alaya daxil olduq.

Alay çox böyük əraziyə malik olduğu üçün düşməndən təmizlənməsi xeyli vaxt apardı. Bir qrupla kazarmalar, qərargah, yeməxana və digər binalarda, digər qrupla isə hərbi şəhəriyə aid binalar və məktəb binasında yoxlanışlar keçirildi.

Alayın azad olunması vaxtı mən növbəti dəfə sol ayaq nahiyəmdən yaralandım. Bu mənim ikinci yaralanmağım idi. Yenə də daxildən gələn qisas hissi və işğalda olan torpaq həsrəti məni dayandırmadı: tapşırığı axıra qədər yerinə yetirdikdən sonra ilkin tibbi yardım göstərilərək qanaxma dayandırıldı.

Tapşırığı yerinə yetirdikdən sonra yuxarı komandanlığa məruzə etdim. Yaralı olduğumu biləndə geri qayıtmağımı tələb etdilər, amma mən əmrə tabe olmadım. Dedim ki, geri qayıtsam, hospitalda ürəyim partlayacaq, öləcəm. Qoy ondansa, savaşa şəhid olum. Həm də bilirdim ki, qarşıda daha ağır tapşırığımız var. Mühüm bir yüksəkliyə doğru sızma əməliyyatı həyata keçirib dərinliyə doğru irəliləməli idik, şəxsi heyəti buraxıb geri qayıda bilməzdim...

Noyabrın 5-də növbəti tapşırıq aldım. Xocavənd rayonunda strateji yüksəkliyi ələ keçirməli idik. O yüksəklik tamamilən boz ərazi idi. Yəni yüksəklikdə bir ağac və ya daş parçası belə yox idi. Tam açıq şəkildə düşmənin üzərinə şığımalıydıq. Bu yüksəklik həm də düşmənin Komanda Məntəqəsi idi. Oradan həmin istiqamətdə gedən bütün döyüşlər idarə olunurdu. Mən də, müavinim Nəcəf Şikarov da yaralı-yaralı şəxsi heyətlə bərabər yüksəklik uğrunda savaşa başladım və strateji yüksəkliyi ələ keçirdik.

Noyabrın 9-da tapşırıq gəldi ki, Xocavənd rayonunun mərkəzinə doğru irəliləməliyik. Şəhərin girişində olan yüksəkliyə doğru irəlilədik. Düşməni bizi ağır artilleriya ilə atəşə tuturdu. Top mərmisi çox yaxınlığıma düşdü və qarın boşluğumdan yaralandım. Qəlpə daxili orqanlarımı parçalamışdı. Hiss edirdim ki, artıq bu sonudur, çünki qanaxmanı dayandıra bilmirdim. Ayaqda, qolda olan yaranı sarımaqla qanaxmanı dayandıрмаq olur. Amma qarın boşluğundakı yaranın qanaxmasını saxlamaq qeyri-mümkündür.

Yenə də heç kimə demədim. Bir qədər irəliləyəndə hiss etdim ki, qan axıb çəkmənin içərisinə dolub. Fikirləşdim ki, şəxsi heyəti bu vəziyyətdə döyüşə apara bilməyəcəyəm və tapşırıq yarımçıq qalacaq. Rəhbərliyə məruzə etdim. Bir qədər sonra isə huşumu itirdim. Aylılanda gördüm ki, hospitaldayam.

Əhmədbəyli hospitalında gözümü açanda ilk eşitdiyim Qələbə sözü oldu. Həkim dedi ki, komandır, təbrik edirəm sizi, qələbə qazanmışıq, müharibə bitib. Bundan xoş xəbər ola bilməzdi mənim üçün!.. Zəfər qazanmışdıq və mənim də bu zəfərdə payım olduğu üçün çox qürurlu idim.

İki dəfə əməliyyat olundum. Sonra məni Bakıya gətirdilər. Hərbi hospitalda iki ay müalicə aldım.

Bu dövrdə Azərbaycanın Birinci vitse-prezidentindən çox yüksək səviyyədə diqqət və qayğı gördüm. Mehriban xanım Əliyevanın bütün qazilərə, yaralılara xüsusi diqqətinin şahidi oldum. Mehriban xanım mütəmadi olaraq yaralıların durumu ilə maraqlanırdı.

Bu zəfər asan qazanılmadı. Ali Baş Komandanın dediyi kimi, bu qələbənin müəllifi Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətidir. Bu şəxsi heyəti isə idarə edən Baş Komandan var idi. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəşadətli ordusunun düşməne qarşı apardığı "Dəmir yumruq" əks-həmlə hərbi əməliyyatı zəfərlə başa çatdı.

1992-ci ildə Xocalı faciəsi baş verəndə içdiyim andı 28 il sonra Vətən müharibəsində gerçəkliyə çevirdim və bu şansı mənə yaradan cənab Ali Baş Komandanıma ömrüm boyu minnətdaram.

HƏZİYEV ŞƏMŞİR BƏXTİYAR OĞLU
ehtiyatda olan polkovnik-leytenant

1978-ci il fevralın 27-də Cəbrayıl rayonunun Dağ Xələfli kəndində anadan olub. Seydalı Hüseynov adına kənd orta məktəbinin məzunudur.

1993–1995-ci illərdə Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə, 1995–1999-cu illərdə Bakı Ali Birləşmiş Komandirlər Məktəbində (indiki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi) Tank artilleriya fakültəsində təhsil alıb. 1999-cu ildən 2002-ci ilə qədər “N” saylı hərbi hissədə taqım komandiri kimi çalışıb. 2002-ci ildən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə kəşfiyyatçı kimi xidmətə başlayıb: “N” saylı hərbi hissədə qrup komandirinin müavini, qrup komandiri, əməliyyat bölmə rəisinin köməkçisi, alayın kəşfiyyat rəisi vəzifələrində işləyib.

Aprel döyüşlərinin və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“Qarabağ” ordeni, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, “Kəlbəcərin azad olunmasına görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95, 100 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə”, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Xidmətdə fərqlənməyə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 2 övladı var.

QALIB PREZİDENTİN QALIB XALQI

Mən müharibə uşağıyam. Savaşın dəhşətlərinin şahidiyəm. Uşaqlıq xatirələrimin hər birində müharibənin izi var.

Doğulduğum Cəbrayıl rayonu 27 il düşmən tapdağında inləyib. Ailəm, nəslim, elim-obam illərlə məcburi köçkünlük həyatı yaşayıb. Belə bir ağır-acını yaşayan uşaq, yəqin ki, böyüyəndə qisas almağı qarşısına məqsəd qoyardı. Mən də belə etdim!

Həsərətə son qoyan savaş

Qohumlarımla çoxu Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçılarıdır. Onları hər dəfə hərbi formada görəndə daha da həvəslənirdim. Böyük qardaşım döyüşlərdə 3 dəfə yaralanmışdı, amma yenə də geri çəkilmirdi. Onun igidliyi mənə heyran edirdi. Amma qəhrəman oğullarımızın sayı çox olsa da, ordumuzun birliyi, ən əsası, layiqli baş komandanı yox idi. Bu da nəticədə ağır faciələrə səbəb oldu, torpaqlarımız işğal edildi.

Qarşıma məqsəd qoydum ki, böyüyüb komandir olacağam. Bir gün kəndimizi də, Qarabağı da işğaldan azad edəcəyik, mən də erməni vandallarından qisasımı alacağam.

İllər ötdü, zaman yetişdi, Tanrı bizə xilaskar lider, qüdrətli Ali Baş Komandan yetirdi. Azərbaycanı, xalqını sevən liderimiz işğalla barışmadı və 30 illik həsrətə son qoyaraq bütün məcburi köçkünlərin sönən çırağını yandırdı.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqımızın və ordumuzun çoxdan gözlədiyi "İrəli!" əmrini verərək bəyan etdi ki, müqəddəs Vətən torpaqlarını düşməndən təmizləmək zamanıdır.

Bizlər, Vətən müharibəsi qəhrəmanları da bu əmri 44 günə uğurla icra etdik. Baş sərkərdəmizin dönməz iradəsi, qüdrətli, qətiyyətli komandanlığı ilə qələbə qazandıq və bu Zəfərin memarı İlham Əliyev oldu.

Müharibə uşağı, qaçqınlıq həyatı və kəşfiyyətçi olmaq istəyi

1993-cü ilin avqust ayı idi. Qarabağ müharibəsi davam edirdi. Atamla birgə kənddən çıxıb Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə sənəd vermək üçün Bakıya yollandıq. Bir-iki gün paytaxtda qaldıq. Amma atama

xəbər çatdırdılar ki, ermənilər Cəbrayıl hücum edib, kəndimiz işğal edilir, tez özünü yetir.

Atam çarəsiz vəziyyətdə qalmışdı. Məni qardaşı oğlunun yanında qoyub geri qayıtdı. İmtahana əmim oğlu ilə gedəsi oldum. Məktəbdə əla qiymətlərlə oxumuşdum. İmtahanda mənə suallar və misallar verildi, hamısını həll etdim. Dedilər ki, bizə belə hazırlıqlı yeniyetmələr lazımdır və qəbul etdilər. İmtahanlardakı yüksək göstəricilərə görə birbaşa ikinci kursdan təhsilə başladım.

Mən liseyə qəbul olunanda artıq kəndimiz, Cəbrayıl rayonu işğal olunmuşdu, valideynlərim min əzab-əziyyətlə məcburi köçkün həyatı yaşamağa məcbur olmuşdular: İmişlidə, Salyanda, Saatlıda dəmir vaqonlarda yaşadılar. İş-güc yox, yalnız dövlətin verdiyi yardımlarla dolanırdılar. Mən isə liseydə təhsilimi davam etdirirdim. Amma bu çətin vəziyyətdə onlardan daima xəbər tutmağa çalışır, telefon əlaqəsi saxlayır və çox acı çəkirdim.

Liseyi bitirib təhsilimi Bakı Ali Birləşmiş Komandirlər Məktəbində Tank artilleriya fakültəsində davam etdirdim – tankçı olmaq istəyirdim. Bir gün polkovnik Hikmət Mirzəyev (Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin general-leytenantı və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandiri) məktəbimizə gəlmişdi. Bizi toplayıb dedi ki, yeni Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr yaradılır, kim istəyirsə, sənədlərini təqdim etsin. Mən də sənədlərimi verdim, amma qəbul olunmadım. Çünki qəbul şərtlərinə əsasən, qamət həddi 1,85 və ondan yuxarı idi. Mən isə bu tələbə cavab vermirdim.

Məktəbi bitirib “N” sayılı hərbi hissədə taqım komandiri kimi fəaliyyətə başladım. 2002-ci ildə hərbi hissəmizə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdən (XTQ) bir qrup zabit heyəti gəlib bizi kurslara dəvət etdi. Mən də bu kurslarda iştirak etdim və XTQ-də fəaliyyətə başladım.

İxtisasımı da dəyişdim: artıq hərbi həyatımda yeni bir istiqamət var idi – kəşfiyyatçı. Müharibə şəraitində olan bir dövlətin Silahlı Qüvvələrində kəşfiyyatçı olmaq həm çətin, həm məsuliyyətli, həm də qürurlu idi. Kəşfiyyat bölüyündə qrup komandirinin müavini olaraq xidmətimi davam etdirdim. Xidməti dövrümdə bir çox xüsusi təlimlərə qoşuldum. Türkiyə Silahlı Qüvvələri ilə birgə təşkil olunan təlimlərdə böyük təcrübə topladım. Antiterror, sorğulama, paraşütçü və dağçılıq kurslarını müvəffəqiyyətlə bitirib hərbi biliklərimi daha da təkmilləşdirdim.

7 il qrup komandiri kimi çalışdım. Fəaliyyətimiz dağlıq rayonlarımızda təlimlər keçməkdən ibarət idi. Çünki bildirdik ki, gec-tez müharibə olacaq və hücum zamanı bizi doğma Qarabağımızdakı uca zirvələrdə çətinliklər gözləyir. Ona görə də havada, suda, quruda və dağlarda durmadan çalışırdıq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildikdən sonra ordu quruculuğuna daim xüsusi diqqət yetirən Ali Baş Komandan İlham Əliyev Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə əlahiddə, çox həssas yanaşır və bizə böyük etimad göstərirdi. Təbii ki, bizlər də daim diqqət və qayğısını hiss etdiyimiz Baş Komandanımızın etimadını doğrultmaq üçün var gücümüzlə müharibəyə, böyük Qələbəyə hazırlaşırıdık.

Aprel döyüşləri göstərdi ki, böyük Zəfərə hazırık

İlk döyüş sınağım Aprel savaşı oldu. 2016-cı il martın axırlarında kəşfiyyət məlumatları əldə etdik və bəlli oldu ki, düşmən təxribata hazırlaşır.

Ümumiyyətlə, biz təmas xəttində o vaxtadək bir çox əməliyyatlar, döyüş tapşırıqları həyata keçirdiyimizdən düşmənin hazırlaşdığı bütün təxribatlardan əvvəlcədən xəbərdar olurduq.

Aprelin 1-də gecə bizə tapşırıq verildi. Düşmənin təxribatlarına qarşı əks-həmlə ilə Talış yüksəkliyi istiqamətində irəlilədik və bir çox əraziləri düşməndən təmizlədik. Aprelin 3-dək əməliyyatlarımız davam etdi, düş-

mənin qarşımıza çıxan canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını məhv edərək tapşırığımızı uğurla yerinə yetirdik.

1994-cü ildə Azərbaycan Ordusu hücum edərək Horadizi düşmən tapdağından azad etmişdi. Ondan sonra ordumuzun böyük uğuru yox idi. Aprel döyüşləri ordumuzun 22 ildən sonra həyata keçirdiyi ən uğurlu və böyük əməliyyat oldu. Bu əməliyyat zamanı da ən öndə olan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr idi. Təəssüflər olsun ki, aprelin 4-də atəşkəs elan edildi. Əgər bu baş verməsəydi, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri düşməne çox ağır zərbə vurmaqla daha çox ərazilərimizi işğaldan azad edə bilərdi.

Bu döyüşlər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quruculuğu istiqamətində atdığı addımların, həyata keçirdiyi islahatların nə qədər düşünülmüş, uğurlu olduğunu təsdiqləyən reallıq oldu. Bir daha bəlli oldu ki, İlham Əliyev əsl sərkərdədir.

Bütün bunlar bizim qələbəyə olan inamımızı daha da artırdı, həm də Ali Baş Komandanımız bizə daha çox inandı və güvəndi. Aprel döyüşləri göstərdi ki, biz Zəfərə tam hazırıq və artıq müharibə başlanmalıdır.

Vətən müharibəsi və 27 il sonra doğma yurda dönüş

Aprel döyüşlərindən sonra biz daha ciddi təlimlər keçir, demək olar ki, hər saat müharibəyə hazırlaşırıq. Çox ciddi hazırlıqlar gördük və Ali Baş Komandanın istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirmək üçün bölmələrimizi tam hazır vəziyyətə gətirdik.

2020-ci il sentyabr ayının əvvəllərində apardığımız kəşfiyyat əməliyyatları zamanı məlumat əldə etdik ki, düşmən növbəti təxribata hazırlaşır. Bu barədə komandanlığa məlumat ötürdük.

Sentyabrın 27-də Ali Baş Komandan düşmən təxribatına cavab olaraq əks-həmlə əməliyyatlarının başlanması üçün əmr verdi və "Dəmir yumruq" əməliyyatı başladı. Biz tapşırıq alaraq Murovdığ, yəni Kəlbəcər istiqamətində əməliyyatlara başladıq. Fikirləşirdik ki, Ermənistan havadarlarına yalvararaq bu dəfə də atəşkəsin elan olunmasına çalışacaq. Amma sən demə, Baş sərkərdəmizin qətiyyətli əmri bizi Qarabağa – doğma yurdum Cəbrayıla, Şuşaya, Ağdama, Kəlbəcərə aparırmış...

Aprel döyüşlərindən sonra bizlərə Lələtəpə, yaxud Talış qəhrəmanları deyirdilər. Vətən müharibəsi isə bizi Qarabağ qəhrəmanlarına çevirəcəkdi. Baş Qəhrəmanımız, böyük Zəfərin memarı isə İlham Əliyev olacaqdı.

Əməliyyatlara başladığımız və ilk olaraq, Ömər aşırımından Kəlbəcər istiqamətində irəlilədik. Keçid açdıq və digər bölmələrimizin irəliləməsi üçün imkan yaratdıq. Həmin istiqamətdə düşmənin uzun illər möhkəmləndirdiyi müdafiə istehkamları vardı. Kəlbəcərdə Susuzluq dağına yetişmişdik. Bu yüksəkliyi azad etdikdən sonra Çiçəkli dağa doğru irəliləməli idik. Bu dağ Kəlbəcər yolunun üstündə yerləşir.

Kəşfiyyat məlumatları toplayıb komandanlığa ötürdük. Yeni düşmənin bu ərazilərdəki bütün komanda müşahidə məntəqələrini, artilleriya bölmələrinin yerləşdiyi ərazilərin koordinatlarını müəyyənləşdirdik. Sonra bizə geri qayıtmaq əmri verildi və tapşırıqla əməliyyat istiqamətimiz dəyişdi.

Yeni tapşırıq Cəbrayıl istiqaməti oldu. Bura mənim doğma yurdum idi: 27 il sonra ata yurduma ayaq basırdım. İrəlilədikcə sanki uşaqlığım, Birinci Qarabağ müharibəsi günlərində keçirdiyim ağırlı hissələr yadıma düşürdü. Qardaşımın, əzizlərimin qanı töküldüyü torpağı bağırma basabasasına irəliləyirdim. Bəzi ərazilər artıq azad olunmuşdu, amma təhlükə hələ qalırdı.

Hadrut istiqamətində irəliləmək tapşırığı almışdıq. Amma Cəbrayılın bəzi kəndlərində hələ düşmən əsgərləri var idi. Biz ancaq gecələr piyada hərəkət edərək əməliyyatlar keçirirdik. Ona görə də kəndimizi görə bilmədim.

Tapşırıq gəldi ki, Hadrut azad edilməlidir. Biz 1 taborla hərəkət edirdik. Kəşfiyyat rəisi olduğum üçün məndə bütün məlumatlar var idi. Komandirə xəbər verdim ki, bizim şəxsi heyət o qədər də çox deyil. Amma burada düşmənin 18-ci diviziyası və 1-ci alayı yerləşib. Yəni bizdən sayca qat-qat çoxdurlar. Açıq döyüşə girsək, say üstünlüyü onlarda olacaq, sursatımız da tükənə bilər.

Artilleriya bölmələrimizin və PUA-ların zərbəsi düşməni qorxuya salmağa başladı. Biz də yüksəklikdə pusqu qurmuşduq. Əlimizdə əraziləri təyin edən modern xüsusi radar aparatlarımız vardı. Onun vasitəsilə gecə səhərə qədər meşə ilə hərəkət edib Hadruta daxil olduq. Taborun bir hissəsi Ərgünəş dağına tərəf irəliləyib yüksəkliyə qalxdı. Buradan düşməne gələ biləcək köməyin qarşısı alınmalı idi. Müşahidə aparıb gördüm ki, mülki əhali ərazini dayanmadan tərk edib Tuğ kəndi istiqamətinə qaçır.

Ərgünəş dağında mövqeləndik. Bir müddətdən sonra hərəkətə başladıq. Qarşımıza çıxanı məhv edirdik. Hadrutun küçələri erməni leşləri ilə dolu idi. Hərbi formada olanların əksəriyyəti yaşlı insanlar idi; cavanlar da silahlarını atıb qaçırdılar. Bu da göstərirdi ki, Ermənistan ordusu həm qorxaqlardan, həm də yaşlılardan ibarətdir. Təyin edilən yerə bayrağımız sancıldı və Hadrut düşməndən təmizləndi.

Demək olar ki, bir gündə azı 2–3 kəndi işğaldan azad edirdik. Bu da bizə əlavə motivasiya verirdi.

Hər gün qəhrəmanlıq salnaməsi yazılırdı

Növbəti tapşırığımız Tuğ kəndi istiqamətində irəliləmək idi. Yağışlı və dumanlı hava hərdən hərəkətimizi bir qədər ləngidirdi. Buna görə də bəzən əlverişli yerlərdə bir qədər dincəldik. Həmin anlarda məlumatlar alırdıq və radioda Ali Baş Komandanın çıxışlarına, xalqa müraciətlərinə qulaq asırdıq. Prezident hər çıxışında qələbə müjdəsi verir, azad olunmuş ərazilərimizin adlarını çəkirdi. Bu da şəxsi heyəti ruhlandırır, yorğunluq hissi sanki yox olur və daha sürətlə irəliləmək istəyirdik.

Tuğ kəndi istiqamətində irəlilədikcə qarşımıza çıxan erməni hərbcisi əlimizdən sağ qurtula bilmirdi. Bəziləri də şərəfsizcəsinə qaçırdı.

Tuğ kəndini də düşməndən azad edib digər bölmələrimizə təhvil verərək irəlilədik. Yalnız dağ-meşə yolları ilə hərəkət edirdik. Hansı ki düşmən bizim o istiqamətdən hərəkət edəcəyimizi ağılına da gətirə bilməzdi. Biz onları hər zaman pusquya salıb məhv edirdik.

Düşmən bizə yalnız bir qədər möhkəmləndiyi Çanaqçı kəndində hücum etdi. 3 dəfə üzərimizə hücumu keçdilər, amma ağır itki verib geri çəkildilər. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri də üzərimizə hücumu gəldi, yenə də məhv oldular. Onlardan xeyli sayda gecəgörmə cihazları, təzə silahlar götürdük.

Çanaqçını keçib Sığnaq kəndinə yetişdik. Artıq digər bölmələrimiz bu kəndi azad etmişdi. Hər tərəf yanırıdı, düşmən texnikaları məhv edilmişdi.

Sonra Şuşaya doğru irəlilədik. Daşaltı istiqamətində yüksəkliyə qalxıb mövqeləndik. Oradan Şuşa açıq-aydın görünürdü.

Noyabrın 7-də Şuşanın qala qapısına doğru istiqamətləndik. Amma düşmən artilleriyası ərazini atəşə tuturdu. Məlumat aldığımız ki, bölmələrimiz digər istiqamətdən Şuşaya daxil olublar və döyüşlər gedir. Bizim istiqamətdən isə hərəkət etmək çətin idi. Birtəhər Şuşa–Xankəndi yolu istiqamətinə yönəldik. Buradan düşmən tankları hərəkət edirdi. Onları məhv etmədən irəliləyə bilməzdik. Əlimizdə isə yalnız yüngül silahlar var idi. Yolun kənarından düşmənin atıb qaçdığı bir ədəd qumbaraatan götürmüşdük. Kənardan vurulmuş avtomobil vardı, əsgərlərə dedim ki, maşından yağ və yanacaq çəkib gətirsinlər. Yanacaqda yağ qarışdırdıq və su butulkalarına doldurub partlayıcı hazırladıq. Yanımızdan keçəndə qumbaraatanla tankın birini vurdum və partlayışla texnika dayandı. Bir neçə saniyədən sonra yana-yana ərazidən uzaqlaşdı. Digər tank gələndə əlimizdəki yandırıcıları atdıq və tank alışıdı. Elə yaxınlaşmaq istəyirdik ki, yanıma mərmə düşdü. Huşumu itirdim...

Aylanda gördüm ki, məni torpağa basdırıblar, yalnız baş hissəm bayırdadır. Bu, ilkin tibbi müdaxilə idi: bədənimin bir hissəsi yanımışdı. Ağ-

ciyərim partlamışdı. Həkim deyibmiş ki, iynə vursam, öləcək. Komandirə də məlumat veriblər ki, kəşfiyyat rəisi ağır yaralıdır, bir neçə saata şəhid olacaq. Məndən başqa 18 nəfər yaralı var idi. Amma yaralıları çıxarmaq mümkün deyildi. Noyabrın 9-da yol açıldı və bizi Füzulidəki Əhmədbəyli hospitalına gətirdilər. İlk yardımından sonra Bakıya göndərdilər və həkimlər həyatımı xilas etdilər. İndiyədək də müalicə kurslarım davam edir.

Qələbə xəbərini eşidəndə, sadəcə, gözlərim güldü, çünki hərəkət etməyim mümkünsüz idi. Ali Baş Komandanın zəfər müjdəsindən sonra özümü dünyanın ən xoşbəxti sandım. Çünki bu qələbədə mənim də payım var idi. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr üzərilərinə düşən vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlmişdilər.

Hospitalda olanda həm Ali Baş Komandanın, həm də Birinci vitse-prezidentimiz Mehriban xanım Əliyevanın xüsusi diqqətində olduğumuzu gördüm. Həkimlər deyirdilər ki, Mehriban xanım mütəmadi olaraq bizim səhhətimizlə maraqlanır, həkimlərə də tapşırır ki, əllərindən gələni asirgəməsinlər.

QARŞIMIZDA MƏĞRUR VƏ QÜDRƏTLİ, QALIB SƏRKƏRDƏ VAR İDİ

Aprelin 12-də Ali Baş Komandan İlham Əliyev Hərbi Qənimətlər Parkı ilə tanışlıqdan sonra Vətən müharibəsində ən yüksək hərbi mükafatla təltif edilən qəhrəmanlarla görüşdü. Mən də həmin görüşdə iştirak edirdim. Qarşımızda məğrur və qüdrətli, qalib sərkərdə var idi. Hər kəlməsi, hər sözü hikmətli ifadələrlə zəngindi.

Prezident dedi ki, dövlətimizin yüksək hərbi mükafatları bizlərə təqdim edilir. Bu mükafatlar Vətən müharibəsindən sonra Ali Baş Komandanın təşəbbüsü ilə təsis edilib. Mükafatların adlarını da özü verib. Təltif edildiyim “Qarabağ” ordeninin Ali Baş Komandanın özü tərəfindən təqdim olunması isə ayrı bir xoşbəxtlik, unudulmaz xatirə oldu.

Böyük Qələbə Müzəffər Ali Baş Komandanın illərlə apardığı siyasi mübarizənin Zəfəri idi. Bu uğur İlham Əliyevin müstəqillik dövründə vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edib yetişdirdiyi, ən müasir hərbi texnika ilə silahlandığı qəhrəman Azərbaycan Ordusunun Zəfəri idi. Baş sərkərdəmiz memarı olduğu Böyük Qələbə ilə hər bir azərbaycanlının qəlbində abidə ucaldı. Mənim isə 27 illik Cəbrayıl həsrətimə son qoydu. Ona görə də həm hərbcı, həm də məcburi köçkün kimi Ali Baş Komandana hər zaman minnətdaram.

HUDULOV RAMAZAN İZZƏT OĞLU
kapitan

1994-cü il noyabrın 24-də Balakən rayonunun Qaysa kəndində avar ailəsində anadan olub. Məhəmməd Hudulov adına Meşəşambul kənd tam orta məktəbinin məzunudur.

2012–2016-cı illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsil alıb. Beyləqan rayonunda yerləşən “N” sayılı hərbi hissədə taqım komandiri vəzifəsində xidmətə başlayıb, Xocavənd istiqamətində bölük komandiri, Füzuli cinahında tabor komandirinin müavini, Şuşa istiqamətində tabor komandiri vəzifəsində döyüşlərdə iştirak edib.

Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanıdır.

“Füzulinin azad olunmasına görə”, “Qubadlinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

QARABAĞ UĞRUNDA BÜTÜN XALQLAR PREZİDENTİN ƏTRAFINDA SƏFƏRBƏR OLDU

Cənab Ali Baş Komandan məni “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adı ilə təltif edib, amma mənim üçün ən böyük qəhrəman, Baş sərkərdə İlham Əliyevin özüdür!

Məhz Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu Qarabağda şanlı zəfər qazanaraq, yenilməz ordu kimi adını silinməz hərflərlə hər b tariximizə yazdırdı.

44 günlük bu müharibədə digər amillərlə yanaşı, Ulu öndər Heydər Əliyevin azərbaycançılıq məfkurəsi də qələbə çaldı.

Azərbaycanda türklər, ləzgilər, avarlar, talışlar, ruslar, yəhudilər, tatlar və digər xalqların nümayəndələri əsrlərdir mehriban ailənin üzvü kimi yaşayırlar.

Mən də avar xalqının nümayəndəsiyəm, Azərbaycan vətəndaşıyam.

Bizim bir adımız var – biz azərbaycanlıyıq!

Azərbaycanlı olmağımızla hər birimiz həmişə fəxr etmişik, bu gün də fəxr edirik. Bu birlik, bu dostluq, bu qardaşlıq Qələbəyə gedən yolda daha da möhkəmləndi, daha da bərkidi.

Zəfərdən sonra Şuşada keçirilən “Xarıbülbul” festivalında isə bir daha hər birimiz Ulu Öndərin bu müdrik kəlamını qürurla təkrarladığ: “Mən fəxr edirəm ki, Azərbaycanlıyam!”

Bir gün mütləq düşməndən qisas almağı arzulayırdım

Atam təsərrüfatçıdır, anam evdar qadın. Ailədə bir bacı, üç qardaş. Məktəbi yaxşı qiymətlərlə oxuyub bitirmişəm. Daha çox dəqiq fənlərə – fizikaya, riyaziyyata həvəsim olsa da, tarixi də sevir, xüsusilə Vətən tariximizi maraqla və diqqətlə oxuyurdum. Elə, bəlkə də, hər b sənətinə olan həvəsim bu fənni sevməyimdən qaynaqlanıb.

Hələ məktəb illərindən kitablarda, televiziya verilişlərində faşist xislətli ermənilərin xalqımıza qarşı törətdiyi vəhşilikləri, soyqırımını görüb üzülür, eyni zamanda da ürəyimdə düşməne nifrət hissi oyanırdı. Özümə söz vermişdim ki, bir gün mütləq düşməndən qisas alacağam.

Həyat elə gətirdi ki, bu istəyimi reallaşdırmaqdan ötrü hər bçi oldum. Əminliklə bilirdim ki, hər necə olursa olsun, tezliklə düşməndən intiqamımızı alacağ.ıq.

Dünyanın ən müasir silahları ilə təmin olunan və hərtərəfli inkişaf etdirilən Azərbaycan Ordusunun günü-gündən güclənməsi isə bu əminliyi ikiqat artırır. Hərbi kadr hazırlığına da xüsusi diqqət yetirilirdi.

Allaha yalvarırdıq ki, Ali Baş Komandan bizə “İrəli!” komandası versin

Məzunu olduğum Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində gələcək zabidlərə yüksək səviyyəli təhsil verilir. Bu təhsil müəssisəsində sərbəst məşğul olmaq, öz üzərində işləmək üçün də çox yaxşı şərait yaradılıb. Oxuduğum müddətdə hər hansı fənlə, mövzu ilə əlaqədar müəllimlər tərəfindən əlavə dərslər saatları təyin olunur, biz də həmin dərslərdə böyük həvəslə iştirak edirdik. Silahlarla, texnikanı idarə etməklə bağlı təlimlərimiz olurdu. Bir sözlə, Ali Hərbi Məktəbdə hərbiçini bütün sahələr üzrə mükəmməl yetişdirmək üçün yüksək şərait mövcuddur.

2016-cı ilin Aprel döyüşləri zamanı 4-cü kursda oxuyurdum. Gecə bizə məlumat verdilər ki, “hər an hazır olun...”

Səvinc və səbirsizliklə gözləyirdik ki, indi komanda veriləcək, biz də döyüşə yollanacağıq. Amma o zaman bu şərəfli missiya bizə qismət olmadı...

2018-ci ilin Günnüt əməliyyatı zamanı isə artıq Beyləqan istiqamətində “N” sayılı hərbi hissədə zabit kimi xidmət göstərirdim. Ön xətdə olduğumuz üçün hər an düşmən müdaxiləsinin qarşısını almaqdan ötrü hazır vəziyyətdə idik, amma o zaman da döyüşmək nəşibimiz olmadı. Lakin hər iki döyüş zamanı Azərbaycan Ordusunun qəhrəman döyüşçüləri şanlı qələbə çalaraq ürəklərimizdəki qisas hissini üzərinə su çilədilər. Üst-üstə iki dəfə yerinə otuzdurulan düşmən isə, görünür, bu bəbirçü məğlubiyyətlərindən dərs çıxarmayaraq, yenidən 2020-ci ildə Tovuz istiqamətində tərxiyə atıldı. Tovuz döyüşləri zamanı generalımız Polad Həşimovun şəhid olması isə bütün əsgər və zabit heyətimizin dərin sarsıntısına səbəb oldu. İçimizdə düşməne qarşı intiqam hissi o qədər artmışdı ki, Allaha yalvarırdıq ki, Ali Baş Komandan bizə “İrəli!” komandası versin və gedib şəhidlərimizin qisasını alaqsın.

Şükür Allaha ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyev 27 sentyabr 2020-ci ildə bu intiqam meydanını bizə verdi. Çox qürurluyduq, arzuladığımız “İrəli!” komandasını almışdıq. Bu mərhələyə qədər Ali Baş Komandan bütün lazımi işləri həyata keçirərək ordunu hərtərəfli gücləndirmiş və yalnız bundan sonra hünər meydanını bizim ixtiyarımıza vermişdi.

Bizim də öhdəmizə düşən Qarabağı azadlığa qovuşdurub Ali Baş Komandanın yüksək etimadını doğrultmaq və xalqımıza qələbə bəxş etmək idi.

Amalımız bir idi – yalnız irəli getmək...

27 sentyabrda Beyləqan istiqamətində bölük komandiri idim və ön xətt bölmələri idik deyə, müdafiədə qərarlaşmışdıq. Mühəribənin başlanacağını əvvəlcədən bilmirdik. Sentyabrın 27-si səhər saatlarında düşmənin növbəti hərbi təxribatından sonra aviasiya qüvvələrimiz havaya qalxaraq təmas xəttini keçdi və erməni mövqelərini vurmağa başladı.

Əmr verilən zaman biz də Xocavənd istiqamətindən döyüşlərə başladığımız və tez bir zamanda bir neçə düşmən postunu işğaldan azad etdik. Beləliklə, ard-arda hücum keçir, torpaqlarımızı azad edirdik.

Oktyabrın 17-də “N” sayılı hərbi hissənin tabor komandirinin müavini vəzifəsinə təyin olundum. Həmin zamandan etibarən Füzuli istiqamətində döyüşlərə başladım. Füzuli rayonunun Dövlətyarlı kəndində yüngül yaralandım, amma bu, döyüşləri davam etdirməyimə mane olmadı. Ard-arda iki minaatan atdılar, birincisindən yayındım, sonra ikincini atdılar, iki metrlik məsafəmə düşdü. Beş qəlpə yarası aldım. Sağ olsunlar, həkimlərimiz tez müdaxilə edərək yaralarımı bağladılar və döyüş əməliyyatımıza davam etdik.

Döyüşlər zamanı bütün əsgər və zabit heyətinin yalnız bir fikri var idi: nə olursa olsun, yalnız irəli getmək. Həmin həvəs, eyni zamanda əsgərlərimin yanında olmaq istəyi ilə mən xəstəxanaya getməkdən imtina etdim və yenidən döyüşdə iştirak etməyə başladım. Füzuli istiqamətində verilmiş tapşırıqlar müvəffəqiyyətlə yerinə yetirildikdən sonra taborumuz Şuşa istiqamətində irəliləməyə başladı.

Daşaltı ətrafındakı bütün yüksəklikləri azad etdik

Müəyyən məsafəni texnikalarla, sonra isə piyada hərəkət etdik. Dağ, dərə və sıx meşəliklərlə 20 kilometrə qədər yolu piyada qət etdikdən sonra noyabrın 4-də Daşaltı kəndinə yaxın yerdə qərarlaşdıq. Həmin ərəfədə – Daşaltı istiqamətində fəaliyyətlərə başlayanda ərazi kəşfiyyətinə çıxıb tapşırıqları dəqiqləşdirən zaman tabor komandirimiz minaatan atəşi nəticəsində qolundan qəlpə yarası aldı. O, hospitala təxliyə olunan-

QURU QOŞUNLARI

RAMAZAN

dan sonra tabor komandirinin vəzifələrini mən icra etməyə başladım, məsuliyyətim ikiqat artdı.

Birinci Qarabağ müharibəsindən də məlumdur ki, Daşaltı çətin ərazi olub, orada ağır döyüş əməliyyatları gedib. Düşmən artıq oradakı bütün yüksəkliklərdə möhkəmlənmişdi. Noyabrın 5-i səhər saat 6-da hücumla başladıq. İlk olaraq, plana əsasən, dövrələmə üsulu ilə Daşaltı ətrafındakı bütün yüksəklikləri ələ keçirdik. Bircə Şuşa istiqamətində olan qayalıqlardakı yüksəkliklər qalmışdı.

Azad etdiyimiz yüksəkliklərdə öz şəxsi heyətimizi yerləşdirirdik ki, düşmənin hər hansı müdaxiləsi olarsa, oranı qoruyub saxlasınlar, eyni zamanda bizim təhlükəsizliyimiz təmin olunsun.

Noyabrın 5-i axşamüstü komanda verildi ki, Daşaltının içində olan qüvvələri məhv etmək üçün ora girmək lazımdır. Özümlə 27 nəfər götürüb həmin istiqamətdə irəliləməyə başladım.

Hava dumanlı idi, hətta yarım metr irəlini belə görmək mümkün deyildi. Biz birbaşa kəndin içərisinə gedən cığırla bir kolon şəklində hərəkət edirdik. Qrupun başında da mən gedirdim. Yolun ortasına çatanda partlayış səsi gəldi, arxamdakı əsgərin “komandir, vuruldum” sözlərini eşitdim, hamını saxladım. Elə bu an yenə partlayış eşidildi və məndən arxada olan 4-cü əsgər də yığıldı.

İlk saniyələrdə zənn etdik ki, düşmən bizi hər iki tərəfdən pusquya salıb qumbaraatanla atəş açır, çünki partlayış zamanı alov gördüm. Amma ikinci partlayışdan sonra məlum oldu ki, minalanmış sahəyə düşmüşük. Komanda verdim ki, bütün əsgər heyəti dayansın və yerindən tərpənməsin. Amma uzun kolonla hərəkət etdiyimiz üçün arxadakı şəxsi heyət səsini yaxşı eşitmədi. Partlayış səsindən sonra özlərini bir anlıq itirib arxaya atanda yenidən tank əleyhinə minaya düşdülər, orada 5 nəfərimiz şəhid oldu, 13 nəfər yaralandı. Yerdə qalan şəxsi heyətin hamısı partlayış səsindən qulağından, başından travma almışdı. Haradasa 2 saata yaxın tərpənməz vəziyyətdə həmin sahədə qaldıq.

Biz hücumla keçəndə qruplarımız çox arxada qalmışdı və yanımızda maşın yolu olmadığı üçün bizə gəlib çatmaları gec olardı. Yaralılarımız var idi ki, onlar bu müddətdə şəhid ola bilərdilər. Ona görə özümüz həmin minalanmış sahədən 50 santimetr enində, 30 metr məsafədə cıdır açdıq. Əvvəlcə hamımız təhlükəli ərazidən çıxdıq, daha sonra səhər saat 6-dan 7-yə qədər bir-bir yaralıları dağlıq relyeflə iki yüksəklik yuxarıdakı mövqelərimizə təxliyə etdik. Şükür Allaha ki, yaralı olan bütün şəxsi heyətimiz xilas oldu, hazırda da hamısı yaşayır.

Noyabrın 6-sı Laçın yolu bağlandı, düşmənin təminatı kəsildi

Daha sonra tapşırıq verildi ki, Şuşanın alınması üçün Laçına gedən yol tutulmalı, düşmənin təminatı dayandırılmalıdır. Buna görə də biz Daşaltıya girmədik və soldakı yüksəkliklərlə, qayalıqlarla yuxarıya doğru hərəkət etməyə başladıq. Deyim ki, biz bu istiqamətə üç taborla hücumla başlamışdıq və polkovnik Tehran Mənsimov da sağimdakı taborla rəhbərlik edirdi. Tehran Mənsimovun taboru Daşaltının içi ilə keçib gedəndə düşmənin güclü müqaviməti ilə qarşılaşdılar. Düşmən yüksəkliklərdə yerləşmişdi.

Həmin vaxt düşmənin diqqəti, əsasən, Daşaltıya girən qüvvələrimizdə olduğu üçün bizi gec sezdilər. Həm də ərazi qırışları ilə getdiyimiz üçün bizi vurmaq onlar üçün asan deyildi.

Qayalığa çıxanda Tehran Mənsimov əlaqəyə keçdi və mənim 13 nəfər şəxsi heyətim olduğunu öyrənib dedi ki, dərhal Laçından gələn yolu bağla. Yolu bağlamaqla yanaşı, düşməni arxa tərəfdən mühasirəyə aldıq. Xeyli sayda texnikaları, tankları var idi, hamısını zərərsizləşdirdik. Canlı qüvvə sarıdan da ağır itki verərək qaçmağa başladılar. Biz isə, sadəcə, yüngül silahlarla silahlanmışdıq.

Noyabrın 6-sı səhər saat 8-də başladığımız əməliyyat axşam saat 6-da uğurla başa çatmışdı: Laçın yolu bağlanmış, düşmənin təminatı kəsilmişdi.

Elə bu uğurlu əməliyyatıma görə Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görüldüm.

Şuşanın azad olunması üçün heç bir maneə qalmamışdı

Artıq bundan sonra Şuşanın azad olunması üçün heç bir maneə qalmamışdı: yalnız mühasirədə olan düşməni məhv etməli idik. Biz Laçın yolunu azad edən zaman Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin bir neçə bölüyü də düşmən arxasında dövrələmə edərək Şuşaətrafı mövqeləri, əsas yüksəklikləri ələ keçirmişdi.

Beləliklə, Şuşa üzərinə hücum başlandı. Əvvəlcə şəhərə xüsusi təyinatlılar girdilər və tez bir zamanda Şuşanı düşməndən azad etdilər. Sonra biz də şəhərə girdik və mövqe qurduq. Düşmən bir neçə dəfə çoxsaylı qüvvə ilə bizə əks-həmlə etdi, lakin hər dəfə ağır məğlubiyyətə uğradı.

Demək olar ki, onların heç bir qüvvəsi qalmadı, bütün şəxsi heyəti tələfata uğradı, texnikası məhv oldu. Bununla da düşmən başa düşdü ki, təzədən Şuşanı ələ keçirmək mümkün deyil və hücumdan əl çəkdi. Noyabrın 8-də isə Şuşa tamamilə azad idi.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən bütün bu uğurlu əməliyyatlar düşməni kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur etmişdi.

Ali Baş Komandanın sərkərdə qətiyyəti sayəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olundu

Qələbə hissini izahı mümkünsüzdür. Bircə onu deyə bilərəm ki, bəlkə də, həyatımda bir də heç zaman bu cür ali hisslər yaşamayacağam. Bütün döyüş tapşırıqlarını müvəffəqiyyətlə icra edərək Qarabağı azadlığa qovuşdurmuş, xalqımıza qələbə sevinci yaşatmış və cənab Ali Baş Komandanın Azərbaycan Ordusuna, onun hər bir döyüşçüsünə göstərdiyi etimadı doğrultmuşduq. Bundan böyük xoşbəxtlik olardımı?!

Bu qələbə həm də Qarabağ uğrunda döyüşərək şəhid olan qardaşlarımızın ruhuna ərməğan idi. O qəhrəman döyüşçülərin hər biri ürəyimizdə, qəlbimizdə daim var olacaq, yaşayacaqlar. Allah onlara rəhmət etsin!

Artıq düşmən yerinə otuzdurulub və 30 il müddətində erməni tapdağında qalan Qarabağda dirçəliş həyata keçirilir. Necə ki Ali Baş Komandanın sərkərdə qətiyyəti sayəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edildi, hazırda da müdrik siyasətçi cənab İlham Əliyevin birbaşa rəhbərliyi altında azad edilən yurdlarımıza həyat qayıdır.

Şuşada da böyük layihələr gerçəkləşdirilir, tikinti-quruculuq işləri həyata keçirilir, yollar çəkilir, şəhərin qədim tarixi bərpa olunur. Hazırda azad olmuş ərazidəki "N" sayılı hərbi hissədə tabor komandiri vəzifəsini icra edirəm.

Çox qürurluyam ki, həm strateji, həm də xalqımızın qəlbində özünəməxsus yeri olan əhəmiyyətli bir məkanın müdafiəsinin təşkili kimi fəxarətli bir vəzifəni mənə həvalə ediblər və mən də göstərilən bu yüksək etimadı layiqincə doğrultmağa çalışıram.

HÜSEYNLİ NİZAMİ ƏLƏMDAR OĞLU **ehtiyatda olan baş leytenant**

1984-cü il oktyabrın 4-də Bakı şəhərində anadan olub. Bakı şəhəri, Xətai rayonundakı 165 nömrəli orta məktəbin məzunudur.

2002–2006-cı illərdə Sumqayıt Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsində təhsil alıb. 2006–2008-ci illərdə Müdafiə Nazirliyinin Beyləqan istiqamətində döyüş tapşırığı yerinə yetirən “N” saylı hərbi hissəsində leytenant rütbəsi ilə taqım komandiri kimi hərbi xidmət keçib.

2009-cu ildən Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində çalışır. Hazırda nazirliyin aparatında Məşğulluq siyasəti və demografik inkişaf məsələləri şöbəsində baş məsləhətçi vəzifəsində çalışır. “Dövlət qulluğunun kiçik müşaviri” ixtisas dərəcəsinə malikdir.

Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“İgidliyə görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 2 övladı var.

BÖYÜK ZƏFƏR SƏRKƏRDƏSİ

Özümü tanıyandan hərbcı, zabit olmaq istəyirdim. Çünki uşaqılıq illərim ata yurdum olan Tovuz rayonunda keçmişdi və orada qohumlarımla çoxu hərbcı, atamın özü isə polis əməkdaşı idi.

Tovuz rayonu Ermənistanla sərhəd olsa da, hər zaman düşmən qarşısında mətin dayanıb. Ermənistan silahlı bölmələrinin təxribatları zamanı şəhid də versə, Tovuz düşmən qarşısında möhkəm bir qalaya çevrilib. Ona görə istəyirdim ki, mən də hərbi mundir geyinib Vətənin keşikçisi kimi şərəfli missiya yerinə yetirim.

Tariximizin parlaq səhifəsi

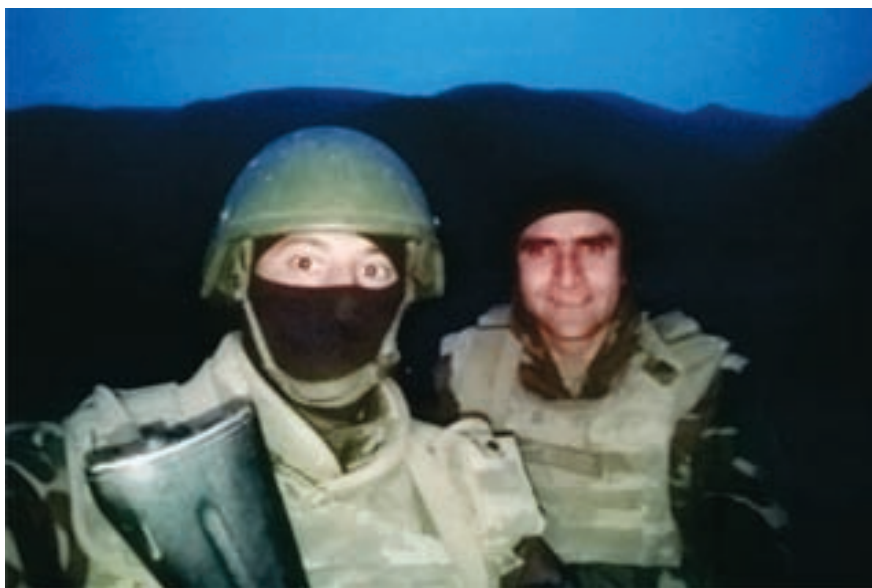
Tələ belə gətirdi ki, hərbcı yox, başqa peşənin sahibi oldum. Amma sən demə, qismətimdə o müqəddəs hərbi mundiri geyinərək Vətən savaşında qəhrəmana çevrilmək də varmış. Vətən müharibəsində Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin “İrəli!” əmrini yerinə yetirənlərdən biri olmaq təleyimə ən parlaq səhifə kimi yazıldı.

Xoşbəxtəm ki, adını tariximizə qalib sərkərdə kimi yazdıran İlham Əliyevin müzəffər Ordusunun böyük Zəfərində mənim də xidmətim var.

Tarixçi kimi deyirəm ki, 200 illik tariximizdə belə Zəfər olmayıb. Bu böyük Zəfəri bizə İlham Əliyev qazandırdı. Bu qələbə xalqımıza sonsuz sevinc, iftixar duyğuları yaşatdı və hər bir azərbaycanlı bu gün qüdrətli sərkərdəmizlə qürur duyur. Ona görə ki, məhz İlham Əliyevin yaratdığı müzəffər Azərbaycan Ordusu yüksək döyüş qabiliyyəti nümayiş etdirərək erməni faşizmini məhv etdi. 30 ilə yaxın işğal altında qalmış doğma yurd yerlərimiz cəmi 44 gün ərzində azad olundu. Tarixə qızıl hərflərlə qəhrəmanlıq salnaməsi kimi yazılan bu möhtəşəm qələbədə kiçik payı olan bir qalib zabit kimi, mən də ömrüm boyu Ali Baş Komandana minnətdar olacağam.

Vətən borcu, zabit məsuliyyəti və güclənən ordu

Orta məktəbi bitirmişdim. Hərbi sahəyə böyük marağım vardı. Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olmaq istəyirdim. Amma atam dedi ki, sən başqa sahədə də çox yaxşı mütəxəssis olub

Vətənə, dövlətə olan borcunu ödəyə bilərsən. Hiss edirdim ki, atam mənim hərbiçi ola biləcəyimə şübhə etdiyi üçün belə deyir. Çünki atam polis işçisi idi və hər iki sahənin necə çətin peşə olduğunu yaxşı bilirdi. Ona görə də istəməirdi ki, mən çox əziyyətə qatlaşım. 2002-ci ildə ali məktəbə sənəd verdim və Sumqayıt Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinə qəbul olundum. 2006-cı ildə təhsilin bakalavr pilləsini başa vurdu və qərara gəldim ki, hərbi xidmətə gedib-qayıdıqdan sonra çalışmağa başlayaram.

Həmin dövrdə Müdafiə Nazirliyi "Ehtiyat zabit hazırlığı kursu" ilə bağlı tez-tez elan verirdi. Ali təhsilli şəxslər həqiqi hərbi xidmətə getməzdən öncə bu kursları oxuyub başa vurduqdan sonra leytenant rütbəsi almaq imkanı qazanırdılar. Bir vaxtlar mən də zabit olmağı arzuladığım tərəddüd etmədən sənədlərimi təqdim etdim və qəbul olundum. Burada kurs keçdikdən sonra imtahan verib rütbə almalı idik. Yəni imtahan verə bilməyən şəxs həqiqi hərbi xidmətə əsgər kimi yollanmalı idi. Beləliklə, nümunəvi hərbiçi kimi 3 ay kurs keçdim və imtahanları yüksək səviyyədə başa vurub leytenant rütbəsi aldım. Çox sevinli idim. Axı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin zabiti olmuşdum.

2006-cı ildə "N" sayılı hərbi hissədə taqım komandiri kimi fəaliyyətə başladım. Müharibə şəraitində olan bir ölkənin ordusunda, əlbəttə ki, ilk növbədə, döyüş hazırlığı və əsgərlərin vətənpərvərlik ruhu yüksək olmalıdır. Mən həm də tarixçi olduğum üçün hər zaman təlimlərdə, dərslərdə şəxsi heyətə Ermənistanın necə riyakar dövlət olduğundan, ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına necə köçürülməsindən, sonradan onların xalqı-

mızın başına gətirdikləri oyunlardan, törətdikləri qətlialmlardan danışır-dım. Bunları izah etdikcə əsgərlərin üz cizgilərində, gözlərində qisas yanğısının izlərini görürdüm.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev çıxışlarında hər zaman bildirirdi ki, zabitə, əsgərə qayğı, ordumuzun silah-sursat, texnika ilə təchizatı, döyüş qabiliyyətinin artırılması ən prioritet məsələ olmalıdır. İlk növbədə isə əsgərlərin vətənpərvərlik hissi yüksəldilməlidir. Gənclər milli ruhda, vətənpərvərlik ruhunda böyüməli, müstəqilliyin qədrini bilməlidirlər. Bu səbəbdən də bütün hərbi hissələrdə ideoloji sahəyə xüsusi əhəmiyyət verilirdi. Bu prosesdə isə ən böyük məsuliyyət biz zabitlərin üzərinə düşürdü. Eyni zamanda ordumuzun maddi-texniki bazası da günü-gündən güclənirdi. Azərbaycanın hərbi sənaye kompleksinin istehsal etdiyi silah-sursatlar, xarici ölkələrdən alınan hərbi texnikalar ordumuzun modernləşməsi istiqamətində mühüm rol oynayırdı.

Beləliklə də, Ali Baş Komandanın ordu quruculuğu sahəsindəki dövlət siyasətinin nəticəsi olaraq, Silahlı Qüvvələrimiz bütün qoşun növləri üzrə inkişaf edərək gücləndi, döyüş qabiliyyəti artdı. Həm də Azərbaycan Cənubi Qafqazda öz ordusunu daxili imkanları hesabına hərbi texnika və silah-sursatla təchiz etmək gücünə malik olan yeganə ölkəyə çevrildi.

Bir zabit kimi hiss edirdim ki, döyüş ruhu, qələbə əzmi, Vətən sevgisi ilə silahlanan Azərbaycan əsgərinin qarşısında düşmən ordusu tab gətirə bilməz.

Böyük Zəfərə aparan yollar – Aprel və Tovuz döyüşləri

18 ay zabit kimi orduda xidmət keçib, 2008-ci ildə ehtiyata buraxıldım. 2009-cu ildə dövlət qulluğuna qəbulun imtahanlarından keçərək Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Səbail rayon Məşğulluq Mərkəzində məsləhətçi kimi işə qəbul olundum.

Ehtiyatda olan zabit kimi hər zaman ordu quruculuğu prosesini yaxından izləyir və görürdüm ki, Ali Baş Komandan hər il Silahlı Qüvvələrə ayrılan vəsaitin həcmi artırır, modern ordu quruculuğu prosesini daha da sürətləndirir, ordumuzu hər an başlaya biləcək müharibəyə tam hazır vəziyyətə gətirir.

2016-cı ildə Ali Baş Komandanın ən modern silahlarla təchiz etdiyi, yüksək döyüş qabiliyyətinə malik ordusu öz gücünü həm düşməne, həm

də bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Aprel döyüşlərində düşmənin təxribatlarına qarşı keçirilən əks-həmlə əməliyyatlarında qazanılan uğur İlham Əliyevin qüdrətli Ordusunun ilk zəfəri idi. Bu savaşa Lələtəpə yüksəkliyi, Talış kəndi ordumuzun nəzarətinə keçdi və böyük Zəfərə aparacaq yolun başlanğıc nöqtəsi oldu. Bu zəfərdən sonra xalqımızın ordumuza olan inamı, güvəni artdı, hər kəs əmin oldu ki, Ali Baş Komandan əsl döyüşən, modern ordu qurub.

Aprel döyüşlərindən sonra da ordumuzun arsenalı zənginləşməkdə davam edirdi. Azərbaycan xarici ölkələrdən ən müasir silahlar, hərbi texnikalar almaqda davam etdi və bu, ordumuzun döyüş qabiliyyətinin daha da artmasına səbəb oldu.

2020-ci ilin iyul ayında düşmən Tovuzda təxribat törətdi. Azərbaycan Ordusu düşməyə yenə layiqli cavab versə də, hər birimiz çox sarıldıq. Amma ehtiyatda olan zabit kimi hiss etdim ki, bunun qisası mütləq alınacaq və Tovuz döyüşləri Vətən müharibəsinin başlanmasının qiğılıcı oldu.

Vətən savaşı – 30 il sonra Vətən torpağına ayaq basmağın qüruru

2020-ci il sentyabrın 27-də düşmən təxribatına cavab olaraq Azərbaycan Ordusu əks-həmlə əməliyyatına başladı. Bu dəfə Ali Baş Komandan qətiyyətlə “İrəli!” əmrini verdi. Bəlkə də, çoxları elə düşündü ki, yenə bir neçə gündən sonra atəşkəs elan ediləcək. Amma Baş sərkərdəmizin “Dəmir yumruq” əməliyyatı nə dayandırıldı, nə də qarşısını kimsə ala bildi. Bu, 30 illik həsrətin sonu idi!

Səfərbərlik Xidmətinə yollanıb könüllü olaraq savaşa qatılmaq istədiyimi bildirdim. Dedilər “gözlə, çağıracağıq”. Amma zaman keçirdi: igidlərimiz Qarabağda tarix yazırdılar, mən də onların yanında olmalıydım. Sentyabrın 30-da zəng gəldi və məni də döyüşə çağırdılar. Həyat yoldaşımı və iki övladımı Allaha tapşırıb Vətən savaşına yollandım. Öncə məni Ağcabədidəki toplanış məntəqəsinə apardılar və orada Bakının “Həmlə” taboruna seçdilər.

Oktyabrın ilk günlərində bizi Füzuli rayonunun Əhmədbəyli kəndinə gətirdilər. Tabor komandirimiz, polkovnik-leytenant Cavid Fərhadov mənə bölmə komandiri kimi üzərimə düşən hər bir məsuliyyəti izah etdi və əməliyyatlara başladım.

64 nəfərdən ibarət şəxsi heyətim var idi. Açıq deyim ki, hərbi xidmət keçsəm də, savaş görməmişdim. Ona görə də əvvəl bir qədər həyəcanlıyım. Amma döyüşə atıldıqca həyəcanım tamamilən yox oldu.

Biz Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrlə birlikdə əməliyyatlar aparırıdık. İlk döyüş tapşırığımız Füzulinin Yuxarı Yağlıvənd kəndi istiqamətində oldu və uğurlu əməliyyat keçirdik. Sonra Cavarlı kəndində yerləşdik. Oktyabrın 20-də axşam tapşırıq gəldi və Dilağarda kəndi istiqamətində hücumu keçdik. Burada düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini məhv etdik və içərisində xeyli silah-sursat olan 4 ədəd yük avtomobilini, iki zirehli texnikanı (özüyeriyən "Qvozduka", zirehli transportyor) qənimət kimi götürüb, arxadan gələn digər bölmələrimizə təhvil verdik.

Polkovnik-leytenant Cavid Fərhadovun rəhbərliyi altında növbəti tapşırığımız Xocavənd rayonu istiqamətində idi. Oradakı əksər yüksəkliklərdə düşmən qüvvələri cəmləşmişdi. Bəlli idi ki, yaxınlıqda düşmənin hərbi hissəsi mövcuddur. Xəritəyə baxdıq və həqiqətən də, qarşımızdakı yüksəkliyin arxasında düşmən alayının yerləşdiyini dəqiqləşdirdik. Fikirləşdik ki, yüksəkliyin ətəkləri ilə irəliləyib həmin alayın ərazisini ələ keçirsək, onları təlaşa sala bilərik. Yox, əgər yüksəkliyə qalxmaqla hücumu keçsək, ağır itkiyə məruz qalarıq. Ona görə də alayın yerləşdiyi əraziyə

arxadan həmlə etdik. Hərbi hissə komandirinin ağıllı taktiki gedişi sayəsində alayı ələ keçirdik. Bu döyüşdə cəmi bir nəfər itki verdik, üç nəfər isə yaralanmışdı.

Hər əməliyyatdan sonra hiss edirdim ki, şəxsi heyət yorğun olsa da, döyüş əzminiz artır. Eyni zamanda bizi, uğurlu əməliyyatlarımızla yanaşı, Ali Baş Komandanımız da ruhlandırır. Qüdrətli sərkərdəmizin qələbə xəbərləri, digər bölmələrimizin uğurla irəliləməsi ilə bağlı çıxışları, xalqa müraciətləri daha inamla, cəsərlə döyüşməyimizə stimül verirdi.

Daha sürətlə irəliləyirdik və hər kəndi, hər yüksəkliyi azad etdikcə qürurlanırdıq. Həm də şəxsi heyətin sevincinə səbəb olan fakt bu idi ki, 30 ildən sonra doğma torpaqlara ilk olaraq bizim ayağımız dəyirdi və bizlər də tarixə düşürdük.

Mamır olub qayasında bitdiyim Vətən...

Noyabrın 5-də yeni tapşırıq aldıq: mühüm strateji yüksəkliyi ələ keçirməli idik. Hansı ki düşmən bu yüksəklikdən öz bölmələrini idarə edirdi. Yəni orada düşmənin komanda müşahidə məntəqəsi yerləşirdi.

Gecə hərəkətə başladım. Yüksəkliyin ətəyində mövqelənib əmr gözlədik. Sıldırım qayalarla qalxmalı idik. Arxasında gizlənməyə bir ağac belə yox idi. Ona görə də hərəkətimizi görüb atəşə tutdular. Yaxınlığıma düşən mərmənin qəlpəsi diz qapağımı zədələdi. Sarğı edib möhkəm bağladım. Təbii ki, mən tapşırığı yerinə yetirməli idim. Əgər döyüşdə komandir yaralandığını deyib təxliyə olunmasını istəsə, əsgərlərin, ilk növbədə, döyüş ruhu sınıar, başsız qalan bölmənin tapşırığı uğursuz alınar.

İllərlə bu günün həsrətində olmuş, hər zaman Ali Baş Komandanın hücum əmrini gözləmişdik. İnəmlə, gözümlü qırpmadan düşmən üzərinə gedirdik. Bilirdik ki, sonu şəhidlikdir, ən ali məqamdır. Vətən uğrunda döyüşmək, yaxud şəhid olmaq hər adama nəsiib olmur.

Yüksəkliyə qalxanda heç vaxt yadımdan çıxmıyacaq bir an yaşandı: tabor komandirinin müavini Nəcəf Şikarovla bərabər irəliləyirdik. Şikarov yaralı idi. Birdən qayanın üstündə kiçik mamır parçası gördüm. Şikarova göstərib dedim: "Komandir, şair necə deyirdi:

Vətən mənə oğul desə, nə dərdim,

Mamır olub qayasında bitərdim.

Bax, indi biz Vətənin mamırırıq, bu qayada bitmişik..." Şikarov da qayıtdı ki, düz deyirsən, Vətənin qayasına da, daşına da qurban olum. Elə oldu da...

Qəhrəmanımız yüksəklik uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucaldı...

Yüksəkliyin ətəyinə çatanda düşmən bizi gördü və atəşə tutdu. Tabor komandirimiz artilləriya bölmələrimizə koordinatları verdi və bizimkilər də yüksəkliyi atəşə tutmağa başladılar. Biz isə üzüyuxarı irəliləməyə başladıq. 628 metr yüksəkliyə qalxmalı idik.

Tam ortaya çatmışdıq, amma ayaqlarım getmirdi. Sürünə-sürünə hərəkət edirdim. Torpağı, qayanı qucaqlaya-qucaqlaya qalxırdım. Mənə, sadəcə, təsadüf nəticəsində güllə dəymirdi. Bunu bəzən filmlərdə görürük, güllələr atılır, amma heç biri qəhrəmana dəymir. Mən həmin anları canlı yaşadım. Bu, sadəcə, xoşbəxtlik idi ki, yağış kimi yağan güllələrdən biri sənə dəyməsin.

Tam yüksəkliyə qalxdıq və döyüşə başladıq. Hətta elə məqamlar oldu ki, hərbiçilərimiz düşmənlə əlbəyaxa da oldular.

Bir neçə dəqiqədən sonra düşmən basıldı. Ələ keçirdiyimiz ərazidə təsəvvür etmədiyimiz qədər silah-sursat, zenit-raket kompleksi, tank əleyhinə idarəetmə raketləri və müxtəlif cihazlar var idi. Bu ərazidən Xocavəndin hər tərəfi görünürdü. Sən demə, bütün bölmələrimizə edilən atəşlərin əmri buradan verilmiş.

Ali Baş Komandanın qələbə müjdesi və sevinc göz yaşları

Noyabrın 9-da tapşırıq gəldi ki, Xocavənd rayonu istiqamətində növbəti yüksəkliyi ələ keçirməliyik. Böyük ruh yüksəkliyi ilə irəliləyirdik. Digər bölmələrimizin uğurlu əməliyyatlar keçirdikləri barədə aldığımız məlumatlar bizi daha da həvəsləndirirdi.

Təyin olunmuş yüksəkliyə yaxınlaşdıq və əmr gözlədik. Gecə sızma əməliyyatına başladıq. Lakin düşmən gəlişimizdən duyub düşdü və bizi ağır artilləriya atəşinə tutmağa başladı.

Tabor komandirimiz Cavid Fərhadov yaralandı. Amma buna baxmayaraq, komandir şəxsi heyətlə bərabər irəliləyirdi. Qəlpə daxili orqanlarını parçalamışdı. Qanaxmanı dayandırmaq mümkün deyildi. Biz nə qədər təkid etsək də, komandir geri çəkilmirdi, amma qanaxmadan yavaş-yavaş huşunu itirirdi. Bu vəziyyətdə irəli gedə bilməzdik və özünü istəməsə də, biz onu savaş meydanından çıxardıq. Komandanlığa məlumat verdik və zenitçi bölmələrimizin avtomobili ilə təxliyə etdik.

Bu döyüşdə şəxsi heyətimizdən yaralananlar çox oldu. Onların da hamısını təxliyə edərək həlak olmalarına imkan vermədik. Şəxsi heyət azaldığı üçün geri çəkilib yenidən tam komplektləşməli idik. Toplanma məntəqəsinə çəkildik.

Gecə saatlarında xəbər gəldi ki, Ermənistan təslim olub, Ali Baş Komandanımız xalqa qələbə xəbərini verib. Bundan xoş xəbər ola bilməzdi! Uşaqlar sevinc göz yaşları içərisində bir-birini qucaqlayıb təbrik edirdilər.

Axı qazandığımız böyük Zəfərdə bizim də payımız var idi. Çox qürurlu idik. Yorğun olsaq da, səhərə qədər sevincimizdən gözümüzə yuxu getmədi. Həm də xəbər aldığımız ki, tabor komandirimiz də sağ-salamatdır. Uşaq kimi sevinir, yerə-göyə sığmırdım. Ömrümdə belə sevindiyim olmamışdı.

Şanlı Zəfər İlham Əliyevin qüdrətli sərkərdə olduğunu bir daha təsdiqlədi

Biz çox ağır, amma şərəfli yol keçdik. Sal qayalara aşağıdan yuxarı dırmaşmaq, düşmənin müdafiə xətlərini yarmaqla cəsarətli hərəkətlər etmək və qəhrəmana çevrilmək ən böyük uğur, qürur idi.

Düşmənin öz silah-sursatlarını qoyaraq qaçması onu göstərdi ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qüdrətli Ordusu yenilməzdir, fəxarət rəmzidir. Əlbəttə, qalib olmaq üçün bacarıqlı hərbiçi olmaq, döyüş taktikalarını, düşmənin nələr düşündüyünü təhlil etmək lazım idi. Peşəkarlıq da elə budur: düşmənin gözlədiyi yoldan deyil, daha çətin, amma doğru yolla irəliləmək və sonda qalib olmaq... Azərbaycan Ordusu heç bir çətinlikdən qorxmadı. Sonu ölüm, şəhidlik olsa belə, torpaqlarımızı azad etmək, Azərbaycana əsrin qələbəsini qazandırmaq kimi missiyanı cəsarətlə yerinə yetirdi. Qalib Azərbaycanın vətənpərvər övladları dünyaya göstərdilər ki, ədalətin bərpa edilməsi yolunda hər cür fədakarlığa hazırdırlar.

Vətən müharibəsindəki şanlı Zəfər bir daha təsdiq etdi ki, İlham Əliyev qüdrətli sərkərdədir. Düşməni həm diplomatiya, həm də savaş meydanında məhv edən Ali Baş Komandan Azərbaycan xalqının xilaskar lideri kimi adını şərəfli tariximizə qızıl hərflərlə yazdı.

Bu tarixin bir parçası olduğum üçün böyük Zəfərin baş memarı olan Ali Baş Komandana minnətdaram və bundan sonra da istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə tam hazırım.

HÜSEYNOV ELMAR ETİBAR OĞLU
ehtiyatda olan polkovnik-leytenant

1977-ci ildə Sumqayıt şəhərində anadan olub. Sumqayıt şəhər 34 nömrəli məktəbin məzunudur. 1995–1999-cu illərdə Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq Məktəbində (indiki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi) artilleriya ixtisası üzrə hərbi təhsil alıb.

2009–2011-ci illərdə Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasında təhsil alıb.

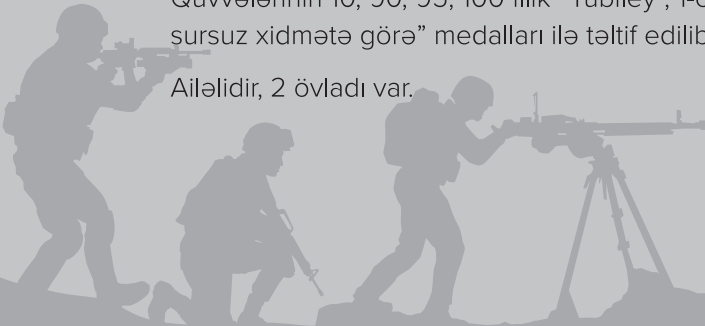
1999–2017-ci illərdə Ağdam, Tərtər, Gədəbəy, Ağstafa, Goranboy və Qusar rayonlarındakı “N” sayılı hərbi hissələrdə müxtəlif vəzifələrdə xidmət edib. 2017-ci ilin iyul ayında ehtiyata buraxılıb.

Hazırda Bakı şəhəri Suraxanı rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatında yaradılmış Vətən müharibəsi iştirakçıları və şəhid ailələri ilə işin təşkili şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışır.

Vətən müharibəsi iştirakçısı, ikinci qrup Qarabağ müharibəsi əlilidir.

“Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə”, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95, 100 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsuruz xidmətə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 2 övladı var.

BİZ DÖYÜŞCÜYÜK, ŞANLI DASTANI YAZAN İSƏ BAŞ SƏRKƏRDƏMİZDİR

Hər bir xalqın tarixində xilaskar rolunu oynayan lider var. O lider xalqının taleyüklü məsələsinin həllində xilaskarlıq missiyasını üzərinə götürüb cəsarət nümayiş etdirir və adını əbədi olaraq dövlətinin şanlı tarixinə yazdırır.

Azərbaycanı tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirən, xalqın 30 illik həsrətinə son qoyan Prezident İlham Əliyev həmin liderlərdəndir. Çünki məhz İlham Əliyevin sərkərdəliyi ilə çoxlarının qeyri-mümkün hesab etdiyi Qarabağ münaqişəsi cəmi 44 günə həll olundu. Uzun illər dünya dövlətlərinin əksəriyyətinin himayə etdiyi işğalçı Ermənistan İlham Əliyevin hərbi-siyasi diplomatiyası qarşısında diz çökdü.

Bu gün bizlərə müharibə qəhrəmanları deyirlər. Əslində isə əsl qəhrəman Ali Baş Komandanımızdır. Biz döyüşün qazisiyik, bu şanlı qəhrəmanlıq dastanını yazan isə qalib sərkərdəmizdir. Komandanımızın dönməz iradəsi, qətiyyətli qərarı ilə xalqımız 30 ilədək davam edən bir ləkəni üstündən təmizlədi. Əgər bu gün alnımız açıq, başımız dikdirsə, buna görə Baş Komandanımıza minnətdar olmalıyıq.

Hərbiyə gəlişim təsadüfi seçim deyildi

Mənim hərbiyə gəlişim bir tale yolu idi. Bu, təsadüfi seçim yox, qətiyyətlə seçilmiş məsələ idi.

Mən şəhid general-mayor Polad Həşimovun Sumqayıtda doğulduğu məhəllədə böyümüş, onun oxuduğu məktəbdə təhsil almışam. İki qardaşım Birinci Qarabağ müharibəsinin savaşıcısı olub. Ailədə yüksək vətənpərvərlik tərbiyəsi görmüşəm. Bütün bunlar mənim hərbiçi olmaq istəyimi tamamlayan reallıqlardır.

1993-cü ildə baş verən hadisələr yaxşı yadımdadır. Azərbaycan müstəqilliyini itirmək təhlükəsi qarşısında idi. Ulu öndər Heydər Əliyev xalqın təkidlə tələbi ilə Bakıya qayıtmışdı. O, Azərbaycanın müstəqil dövlətçiliyini müdafiə etmək üçün radio və televiziya ilə xalqa birbaşa müraciət edirdi. Hətta onun səsində titrəyiş var idi. Anam televizorun qarşısında ağılamağa başladı. Dedi ki, bala, dar günümüzdür, müstəqilliyimiz əldən gedir. Heydər Əliyevə dəstək olmasaq, vay günümüzə...

Xalq ayağa qalxıb Ümummilli Liderə dəstək oldu və Azərbaycan böyük bir bələdan qurtuldu. Ulu öndər Heydər Əliyevin qətiyyəti, müdrik

daxili və xarici siyasəti Azərbaycanda silah gücünə dövlət çevrilişi etmək cəhdlərini puça çıxardı. Məhz bu dövrdən sonra Azərbaycanda ordu quruculuğu prosesinə start verildi, vahid komandanlıq yarandı. Get-gedə silahlı qüvvələrimizin maddi-texniki bazası gücləndirildi. Mənim hərbiyə olan həvəsim daha da artdı.

1995-ci ildə imtahan verib yüksək balla Ali Hərbi Komandanlıq Məktəbinə daxil oldum. Taqım komandirim sonradan Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülmüş İlqar Mirzəyev (2020-ci il Tovuz döyüşlərində şəhid olub) idi. Leytenant İlqar Mirzəyevdən dürüstlüyü, qəhrəmanlığı və hərbi sahəsinin sirlərini öyrəndim. Çox yaxın münasibət qurmuşduq. Dolanışiq çətinlikləri ilə rastlaşanda kömək və dəstək üçün İlqar Mirzəyevə müraciət edərdim.

“Azərbaycan Bayrağı” ordenli Ağamir Sultanov (Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin general-mayoru, Raket və Artilleriya Qoşunlarının komandanı) da bizə dərs deyirdi. Yəni biz Azərbaycanın ən savadlı, ən qeyrətli zabitlərindən dərs almışıq və onlardan öyrəndiklərimizi sonralar tətbiq etməklə uğurlar qazanmışıq.

Ulu öndər Heydər Əliyevin sərəncamı ilə 1998-ci ildə ölkənin ali təhsil müəssisələri üzrə cəmi beş tələbə Prezident təqaüdü aldı ki, onlardan biri də mən idim. Sonra İkinci Gənclər Forumunda iştirak etdim, 1999-cu ildə isə hərbi məktəbi fərqlənmə ilə bitirdim.

Seçimlər zamanı Gəncədəki “N” sayılı artilleriya hərbi hissəsini seçdim və taqım komandiri kimi fəaliyyətə başladım. Çox nizam-intizamlı hərbi hissə idi və mən də bütün qaydalara əməl edən gənc leytenant

kimi üzərimə düşən vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlirdim. Çünki intizam olan yerdə ucalıq var, zirvələrə yüksəlmək üçün intizamla yaşamalısan. Həmin vaxt ordumuzun maddi-texniki bazası yenilənməyə başlamışdı. Yeni müasir silahlar alınır və nizamlı ordu yaradılmışdı.

Hər zaman sıranın qabağına keçəndə bir şeyi düşünürdüm: ailədə aldığım tərbiyə, dövlətimin mənə yatırdığı sərmayə və çəkilən əziyyət. Borcumu qaytarmaq zamanı çatmışdı.

Əsgərlərimə həm komandir, həm də böyük qardaş oldum. Lazım gələndə yaralıların köməyinə çatmağa çalışdım, yarasını sarıdım.

2002-ci ildə Ağdamdakı “N” sayılı hərbi hissədə xidmətə başladım. 2003-cü ildə Ulu Öndərin layiqli varisi cənab İlham Əliyev Prezident seçildikdən sonra ordu quruculuğu prosesi daha da sürətləndi. Mənim xidmət etdiyim hərbi hissədə də yenidənqurma prosesi aparıldı və birləşməmiz ən müasir bir struktura çevrildi. Get-gedə yeni silah-sursatlar, hərbi texnikalar alındı və ordunun şəxsi heyətinin döyüş hazırlığı səviyyəsi yüksəlməyə başladı.

Ağdamda müxtəlif illərdə ayrı-ayrı hərbi vəzifələrdə çalışdım, daha sonra Tərtərdəki “N” sayılı hərbi hissədə artilleriya rəisi vəzifəsini icra etdim.

Zabit həyatımın ən yadda qalan hadisələrindən biri Tərtərdə baş verdi. 2008-ci il martın 4-də düşmən cəbhədə təxribat törətdi və hərbi hissəmiz buna layiqli cavab verdi. Mən artilleriya rəisi idim. Düşmən yerləşdiyi mövqelərdən kəndlərimiz istiqamətində qumbaraatanlardan atəş açırdı. Həmin döyüşlərdə iki əsgərimiz şəhid oldu. Bu hadisə məni çox hiddətləndirdi və ordumuzun arsenalına yeni gətirilmiş “SPQ-9V” silahı ilə düşmənin uzunmüddətli atəş nöqtəsinə atəş açaraq şəxsi heyətlə birlikdə oranı məhv etdik. Düşmən atəşinin intensivliyinin qarşısını almaq üçün minaatan batareyalarımıza əmr verdim və 82 millimetrlik avtomatik minaatan batareyanın ehtiyat atəş mövqeyindən düşmənin atəş nöqtəsinə ümumilikdə 22 ədəd mərmə atıldı. Atəş nəticəsində düşmənin bir ədəd texnikası və onlarla canlı qüvvəsi məhv edildi.

2009–2011-ci illərdə Ali Hərbi Akademiyada iki il dinləyici oldum. 2011-ci ildə Qusardakı “N” sayılı hərbi hissəyə artilleriya rəisi təyin edildim. İki il burada xidmət etdikdən sonra Gədəbəydəki “N” sayılı hərbi hissəyə göndərildim. Postlara qalxarkən yolda qəzaya düşdüm, ayağım qırıldı. Bərpa prosesi çətin oldu. Bir müddət sonra məni Bakıdakı “N” sayılı hərbi hissəyə artilleriya rəisi göndərdilər. Sonra da Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbin Artilleriya kafedrasında artilleriya taktikasından dərslər deməyə başladım.

2016-cı ildə Azərbaycan Ordusu uğurlu əməliyyat keçirdi və 1994-cü il Horadiz əməliyyatından 22 il sonra növbəti qələbəmizi qazandıq. Aprel döyüşləri Lələtəpənin, Talış kəndi ətrafındakı yüksəkliklərin və digər strateji məntəqələrin işğaldan azad edilməsi ilə nəticələndi. Bu zəfər Ali Baş Komandanın dünyaya və düşməne nümayiş etdirdiyi qətiyyətli hərbi və siyasi iradəsi idi. “Məğlubedilməz” erməni mifi darmadağın edildi. Bununla da Ermənistanda iqtidar-müxalifət və vətəndaş qarşudurması başlandı.

2017-ci ildə ehtiyata buraxıldım və 2018-ci ildə Abşeron rayonu, Xır-dalan şəhər 9 sayılı tam orta məktəbdə hərbi müəllim kimi çalışmağa başladım. İşlədiyim müddətdə şagirdlərimə Azərbaycan tarixi, döyüş yollarımız, vətənpərvərlik hissini aşılamaq istiqamətində əlimdən gələni əsirgəmədim.

Hər zaman deyirdim ki, bu gün Azərbaycanın qüdrətli ordusu var və həmin ordu istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir. Çünki bu ordunun başında güclü sərkərdə var. Əgər əmr verilsəydi, Azərbaycan Ordusu Qarabağı bir neçə günə işğaldan azad edə bilərdi. Bu, bir əminlik idi. Çünki mən bilirdim ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri nəyə qadirdir. Ordumuzun arsenalında ağır artilleriya raketləri, müasir silah-sursatlar, zərbə dronları, sputnikdən müşahidə aparatları və ən əsas isə şəxsi heyətin yüksək döyüş ruhu var idi. Bütün bunlar Qarabağda savaşı aparıb zəfər qazanmağa imkan verirdi. Çox keçmədi, söylədiklərim reallığa çevrildi. 2020-ci ildə Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Müzəffər Ordusu düşməni üzərinə yeriyib nəyə qadir olduğunu göstərdi.

Milli kimliyimizi özümüdə qaytaran Vətən müharibəsi

Vətən müharibəsi tariximizə ən şanlı səhifə kimi yazıldı. Ermənistan bir daha Azərbaycandan hər sahədə zəif olduğunu anlayıb diz çökdü. Düşməni üzərində əldə edilən hərbi-strateji üstünlük bizi böyük Zəfərə çatdırdı. İgid oğullarımız əks-həmlə əməliyyatlarında cəsarətlə döyüşür, düşməni darmadağın edərək torpaqlarımızı azad edirdi. Prezidentimizin qələbə müjdələri isə xalqı sevinc gözü yaşlarına boğurdu. Mən bu dövrdə şagirdlərim və tələbələrim ilə qələbəmizin təbliğatını aparır, eyni zamanda səfərbərlik xidmətinə təkidlə müraciət edib savaşa göndərilməyimi tələb edirdim.

Oktyabrın 3-də dostumla birlikdə Horadizə yollandım. Əsgərlərimizə yardım aparmışdıq. Cəbrayılın Daşkəsən kəndinə qədər gedə bildik.

Orada əsgərlərimizlə görüşdük, yardımları payladıq. Zenitçilərlə söhbət-ləşdim, təcrübəmi bölüşdüm və 10 gün həmin ərazidə qaldım. Bakıya qa-yıdıb yenə də təkid etdim ki, mənəi döyüşə göndərsinlər.

Nəhayət, mənə də şans yarandı və oktyabrın 20-də könüllü olaraq döyüşə yollandım. Bu, mənim zabit borcum idi.

Tərtərdə artilleriya rəisi kimi çalışdığım hərbi hissəyə getdim. Çünki həmin istiqamətdə düşmənin bütün komanda müşahidə məntəqələrini, möhkəmləndirdiyi postları əzbər bilirdim. Mənə yenə də artilleriya rəisi təyin edildilər. Birinci Qarabağ müharibəsində həmin istiqamətdə döyüşən Tərtər qazilərini bir araya toplayıb müzakirə apardım. Çünki həmin istiqamətdə düşmənin dərinlikdə olan əsas mövqelərini döyüşən qazilər yaxşı bilirdilər. Xeyli məlumat topladıqdan sonra artilleriya bölmələrinin komandirlərinə müvafiq göstərişlər, koordinatlar verdim. Hədəfləri bir-bir müəyyənləşdirib raket zərbələri ilə məhv etdik. Ağdərə istiqamətində olan düşmənin hərbi hissələrini darmadağın edib külünü göyə sovurduq.

Düşmənin üstün olan qüvvələrinə, iki dağatıcı alayın divizionlarına və əlahiddə minaatan batareyalarına qarşı hərbi hissənin artilleriya böl-mələrini düzgün bölüşdürməklə tabeçiliyimdə olan bölmələri məharətlə idarə etdim. Ağdam rayonunun Güllücə, İlxıçılar və Papravənd istiqamət-lərindən Suqovuşan, "530" yüksəkliyinə qədər olan düşmən hədəfləri-nin düzgün planlanması, dəqiq atəşlərin aparılması nəticəsində düş-mənə ağır zərbələr endirdik.

Bundan başqa, bütün radiostansiyaların tezliklərini dəyişdirdim. Çünki düşmən şəhid zabitlərimizin üstündə olan rabitə vasitələrini götürüb bizim komandaları dinləyir və əvvəlcədən tədbir görürdü.

Suqovuşan düşməndən azad olunsada, orada tək-tək düşmən dəstələri yüksəkliklərin arxasından minaatanlarla bizim bölmələrimizə atəş açırdılar. Bir qədər müşahidə apardıqdan sonra düşmənin yerini müəyyənləşdirdik və göstərişlə həmin əraziyə sızma əməliyyatı həyata keçirildi. Düşmən artilleriyasını qoyub qaçdı. Oradan 4 ədəd minaatan qənimət kimi götürüldü.

Noyabrın 8-də xəbər gəldi ki, artıq Şuşa düşməndən təmizlənilib və atəşkəs elan olunub. Növbəti gün isə Ermənistan rəsmən təslim oldu. Böyük sevinc, qürur hissi keçirdik. Biz 30 ildən sonra böyük Zəfər qazanmışdıq. Axı illərlə bu günü gözləmişdik, bu gün üçün çalışmışdıq.

Bu qələbəni İlham Əliyevin sərkərdə qətiyyəti ilə qazandıq. Bu, sadəcə, bir qismət idi. Tanrı bizə 30 ildən sonra xilaskar lider nəsib etmişdi və onun komandanlığı altında xalq–ordu birliyi yarandı, Azərbaycan dövləti işğalçı Ermənistana, onun havadarlarına əsl gücünü göstərdi.

Qarabağı azad edən Ali Baş Komandan Azərbaycanı möhtəşəm gələcəyə aparır

Noyabrın 20-də Ağdam bir güllə atılmadan düşməndən azad edildi. İlk olaraq bizim hərbi hissəmiz Ağdama daxil oldu. Şəhərdəki məscid dağıdılmışdı. Minarəyə qalxıb Azərbaycan və Türkiyə bayrağını sancdım. Sonra aşağı düşdüm və kiçik bir yeri əlimlə təmizləyib orada namaz qıldım.

Üç gündən sonra – noyabrın 23-də Ali Baş Komandan İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva Ağdama səfər etdilər. Prezident və Mehriban xanım əllərində Məkkədən gətirilən “Qurani-Kərim”lə məscidə daxil oldular.

Vətən müharibəsi bizim milli kimliyimizi, namus və şərəfimizi özümüdə qaytardı. Prezident İlham Əliyevin 17 il ərzində həyata keçirdiyi xarici siyasət, hücum diplomatiyası, Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya tanıtılması istiqamətində gördüyü böyük işlərin hamısı Vətən müharibəsindəki qələbənin təməlini qoydu. İllərlə çəkilən əziyyət sonda bəhrəsini verdi. Dünya Azərbaycan həqiqətlərini gördü və tanıdı, Ermənistanın işğalçı olduğu isbatlandı. Bu, cənab İlham Əliyevin yürüdüğü siyasətin təntənəsi idi.

Ali Baş Komandan bu savaşı təkcə sərkərdə məharətini deyil, diplomatik bacarığını da dünyaya nümayiş etdirdi. Suqovuşanı, Cəbrayılı, Zəngilanı, Füzulini, Qubadlı, Hadrutu, Şuşanı savaşıaraq azad etdiksə, Ağdamı, Kəlbəcəri, Laçını bir güllə atmadan düşməndən geri aldıq. Bu, bəlkə də, çoxlarına adi məsələ kimi gələ bilər, amma İlham Əliyev mümkün olmayanı reallaşdırdı.

Əminliklə deyirəm ki, bu, hələ son deyil. Qarşıda bizi daha böyük uğurlar, zəfərlər gözləyir. 44 günə Qarabağı azad edən Ali Baş Komandan Azərbaycanı daha möhtəşəm gələcəyə aparır. Biz xoşbəxt insanlarıq ki, Azərbaycana İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi illərdə yaşayırıq. Əsrlər öncə vətəndaşlarımız Azərbaycanın qüdrətli sərkərdələri Şah İsmayıl Xətəinin, Nadir şahın dövründə yaşayıb və onlarla fəxr ediblər. Mən də fəxr edirəm ki, İlham Əliyev kimi sərkərdənin rəhbərliyi ilə reallaşan Vətən müharibəsində iştirak etmişəm və indi vicdanı təmiz, alnı açıq həyat sürürəm. Buna görə də Ali Baş Komandanı minnətdaram.

KƏRİMOV ƏLİ VALEH OĞLU
kapitan

1989-cu il oktyabrın 14-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Kəngərli rayonunda anadan olub. 1996–2005-ci illərdə orada orta məktəbdə oxuyub.

2005–2008-ci illərdə Naxçıvandakı Heydər Əliyev adına Hərbi Liseydə, 2008–2012-ci illərdə isə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində xüsusi təyinatlı ixtisası üzrə təhsil alıb.

2012-ci ildə leytenant rütbəsi ilə Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində kurs keçib, 2013-cü ildən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmətə başlayıb.

Türkiyədə təməl komando, xizəkçilik, dağçılıq, antiterror, xüsusi qüvvələr kursu keçib. 2020-ci ildə Türkiyədə dərin qar, şiddətli soyuqlar zamanı müharibə və xizəkçilik kurslarında müəllim kimi xüsusi təyinatlılara dərs keçib. Hazırda Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə hərbi xidmətdədir.

Vətən müharibəsi iştirakçısıdır.

“Azərbaycan Bayrağı” ordeni və “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 90, 95, 100 illik “Yubiley” və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 1 övladı var.

XALQ BİZİMLƏ, BİZ DƏ ALİ BAŞ KOMANDANIMIZLA QÜRUR DUYURUQ

Müzəffər Azərbaycan Ordusunun şanlı Zəfəri ilə başa çatan Vətən müharibəsi biz döyüşçülər üçün həm də bir sınaq, imtahan oldu. Sınaqdan uğurla, imtahandan yüksək qiymət almaqla çıxdıq. Vətənin dar günündə onun köməyinə yetişən minlərlə igid qanları ilə tarix yazdı. Onlar həm də adlarını Zəfər tariximizə həkk etdirdilər.

Vətən müharibəsi Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin 17 il ərzində necə bir qüdrətli ordu yaratdığını göstərdi. Həmin ordu illərlə Qarabağda möhkəmlənən düşməni 44 günə qarşısında diz çökdürdü, təslim aktına imza atdırdı.

Fəxr edirəm ki, müzəffər Azərbaycan Ordusunun qalib zabiti kimi yazılan şərəfli tarixdə mənim də imzam var.

Hərbçi ailəsinin kəşfiyyatçısı

Uşaqlıqdan hərbiyə marağım olub. Birinci Qarabağ müharibəsi iştirakçısı olan atam uzun illər hərbidə feldşer işləyib. Qardaşım da hərbi mundir daşıyıcısıdır.

Orta məktəbdə oxuyanda artıq qərar vermişdim ki, mütləq hərbi olacağam. Səkkizinci sinfi bitirib Naxçıvandakı Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyə sənəd verdim və qəbul olundum. Üç il oxuduqdan sonra – 2008-ci ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə qəbul olundum. Bir il sonra ixtisas seçimi oldu və mən tərəddüd etmədən kəşfiyyat ixtisasını seçdim. Bu ixtisası seçərkən valideynlərin yazılı ərizəsi olmalı idi. Mən də evə gəlib valideynlərimə dedim və ərizə yazıb razılıqlarını bildirdilər.

2012-ci ildə ali məktəbi bitirib bir il Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində kurs keçdim. 2014-cü ildə leytenant rütbəsində Naxçıvan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrində xidmətə başladım.

Müxtəlif illərdə həm Naxçıvanda, həm də Türkiyədə bir çox təlimlərdə iştirak etdim. Qardaş ölkədə xizəkçilik, dağçılıq, antiterror, xüsusi qüvvələr kursu keçdim. 2020-ci ildə isə Türkiyədə dərin qar, şiddətli soyuqlar zamanı müharibə və xizəkçilik kurslarında müəllim kimi təlimçi oldum.

Daim hazırlıq keçdik, istənilən döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirmək üçün çalışdıq. Tabeçiliyimdə olan əsgərlərin əsl xüsusi təyinatlı kimi yetişməsi üçün əlimdən gələni əsirgəmədim. Çünki biz bilirdik ki, torpaqla-

rımız düşmən tapdağında uzun müddət qalmayacaq. Ali Baş Komandanımız bütün çıxışlarında bəyan edirdi ki, Azərbaycan xalqı bu işğalla barışmır və barışmayacaq. Qarabağ Azərbaycanın əzəli torpağıdır və biz o yurda qayıdacağıq. Əgər sülh yolu ilə alınmasa, biz başqa variantlara əl atacağıq. Biz onu da görürdük ki, düşmən başqa dövlətlərin himayəsində qalaraq, sülh danışıqlarından yayınır və bəhanələr gətirir. Bu isə müharibəni qaçılmaz edirdi.

Ona görə də Ali Baş Komandanımız hər il hərbi büdcəmizi artırır və bu artımlarla Silahlı Qüvvələrin arsenalı modernləşirdi. Ordunun maddi-texniki təchizatı günü-gündən yaxşılaşdırılırdı. Ən son silahlar, ağır artilleriya, hərbi texnikalar alınır. Hərbi qulluqçular dövlətin qayğısını hiss edirdilər və bütün bunlar ordunun döyüş ruhunu artırır.

2016-cı ildə Aprel döyüşləri, 2018-ci ildə Günnüt əməliyyatı, 2020-ci ilin iyulunda Tovuz döyüşləri isə bizə tezliklə böyük savaşı başlanacağı mesajını verirdi. Bu döyüşlərdə düşmən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin nəyə qadir olduğunu gördü, amma işğalçı Ermənistan elə bildi ki, Azərbaycan onun havadarlarından çəkinib müharibə etməyəcək.

Tovuz hadisələri zamanı yüksəkrütbəli zabitlərimizin şəhid olması xalqı ayağa qaldırdı. Ali Baş Komandanımız hər kəsi vahid amal ətrafında səfərbər etdi, nəticədə isə “Dəmir yumruq” əməliyyatı ilə düşmənin başı əzildi. Ermənistana elə bir zərbə vuruldu ki, hələ uzun illər özünə gəlmək üçün yollar axtaracaq.

Savaş xəbərini toy-bayramla qarşıladıq

Sentyabrın 27-də Ali Baş Komandanın əmri ilə Azərbaycan Ordusu haqq savaşına başladı. Bizə də xəbər gəldi ki, hazırlaşın, savaşa yollanıyıq. İnanın ki, hərbi hissədə sanki toy-bayram idi, hamı sevinirdi. Amma bir qorxumuz var idi – müharibədə iştirak edə bilməmək. Müharibə başlayan andan günlərimizi sayırdıq. Çox darıxırdıq, komandirlərimizi bezdirmişdik. Müraciət edəndə deyirdilər ki, hələ gözləyin, komanda verildəndə gedəcəyik.

Biz oktyabrın 11-də Naxçıvandan yola düşdük və ilk olaraq, Füzuli-Xocavənd istiqamətində toplandıq. Burada Naxçıvan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı, polkovnik Tehran Mənsimov şəxsi heyət qarşısında çıxış edib Birinci Qarabağ savaşındakı təcrübəsindən, müharibədə bizi nələrin gözlədiyindən, nələrlə qarşılaşa biləcəyimizdən danışdı və öz tövsiyələrini verdi. Polkovnik dedi ki, Vətənin işğalda olan bir metr torpağı uğrunda savaşın onu geri almaq fəxarətidir.

Daha sonra Bakıdakı Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrlə birləşdik və qruplara bölündük. Bir qrupun komandiri mən idim, digərlərinin rəhbərləri isə mayor Mircəlal İsaqov, kapitan Nihat Babayev (şəhid), kapitan Qurban İlhamov və baş leytenant Coşqun Əhmədov idi. Biz qruplarımıza uyğun olaraq döyüş tapşırıqları alır və onu yerinə yetirirdik.

Gecə yola çıxıb əməliyyata başladım. Məngələnata yüksəkliyinə qalxmalı idim. Eni 2 kilometr olan hündürlüyü ələ keçirmək tapşırığı almışdıq. Yüksəkliyə qədər olan ərazi şumlanmışdı. Bu da hərəkət tempini zəiflədirdi. Hər tərəfdə erməni hərbiçiləri yerləşmişdi. Amma biz onların gözləmədiyini istiqamətdən hücum edib tapşırığı yerinə yetirdik. Bu savaşda şəhid vermədik, cəmi üç yaralımız oldu.

Sonra başqa bir tapşırıq aldım – bu dəfə Yuxarı Yağlıvənd kəndinin sağ cinahındakı yüksəkliyi düşməndən təmizləməli idim. Polkovnik Tehran Mənsimov tapşırıq verdi ki, əməliyyatı kapitan Nihat Babayevin və mənim qrupum həyata keçirməli, baş leytenant Coşqun Əhmədovun qrupu isə bizim arxamızda düşmənin sol cinahdan gözlənilən bilən hücumunun qarşısını almaq üçün mövqe tutmalıdır. İlk baxışdan fikirləşirsən ki, arxamızda mövqe tutmaq nə qədər doğru qərar ola bilər? Amma səhər açılanda baş verən hadisə göstərdi ki, Tehran Mənsimov çox mükəmməl və düşünülmüş qərar verib. Sən demə, biz gecə iki qrupla hərəkət edərkən düşmən böyük qüvvə ilə sol cinahdan yüksəkliyə yaxınlaşmışdı. Səhər biz hücum əməliyyatına başlayanda düşmənin mühasirəsinə düşəcəkdik. Amma Coşqun Əhmədovun kiçik qrupu buna imkan vermədi. Ermənilər 80–90 nəfər heyətlə bizim 15 nəfər igidimizə qarşı döyüşdə məğlub olaraq geri çəkilmək məcburiyyətində qaldılar. Amma təəssüflər olsun ki, bu savaşda həmin qrupdan iki nəfər qəhrəmancasına savaşaraq şəhid oldu.

Qələbə qazandıqca daha da ruhlanırdım. Sanki uçurduq və dayanmaq istəmirdik. Düşmən silahını atıb qaçırdı və bu da bizə əlavə stimula olurdu: həm torpaqlarımızı geri qaytarırdım, həm də xeyli silah-sursatı düşməndən qənimət kimi götürürdük.

Füzulinin Dilağarda kəndi istiqamətində də döyüşlərdə iştirak etdik. Maraqlısı o idi ki, biz düşmənin fikirləşdiyinin tam əksini edirdik. Qurduqları müdafiə istehkamları kənarında qalırdı. Biz onlara gözləmədikləri anda, gözləmədikləri yerdən zərbə endirirdik.

Ali Baş Komandanımızın söylədiyi kimi, bu, bizim haqq savaşımız idi və biz öz torpaqlarımız uğrunda döyüşürdük; erməni əsgəri kimi təcavüzkar deyildik, öz torpağı uğrunda döyüşən əsgərlər, zabıtlar idik. Biz bilirdik ki, erməni əsgəri nəyə qadirdir. Onların bütün döyüş və müdafiə

taktikalarını əzbər bilirdik. Ona görə də inamlı və əzmlı idik. Ali Baş Komandanımızın zəfər müjdələri isə bizi həddindən artıq ruhlandırır.

Erməni yaralananda bağırırdı, bizimkilər isə gülə-gülə şəhid olurdular

Sonra biz Bakının “Həmlə” taboru ilə birləşdik və bir yerdə əməliyyatlar keçirdik. Taborun komandiri polkovnik-leytenant Cavid Fərhadov əsgərlərlə birlikdə ən öndə döyüşürdü. Bu isə taborun döyüş ruhunu daha da artırır.

Füzulinin Divanalılar kəndini birlikdə azad etdik. Bir istiqamətdən biz, digər istiqamətdən “Həmlə” taboru hərəkət edib kəndi düşməndən təmizlədik. Yadda qalan döyüş səhnələrindən biri elə bu kənddə oldu: kəndi təmizləyərkən bir erməni hərbcisi ilə yaxın məsafədə gözənilmədən qarşı-qarşıya gəldim. Erməni məndən cəld tərənib atəş açdı. Güllələr xoşbəxtlikdən önümdəki ehtiyat avtomat daraqlarına dəydi. Mən isə onu boğazından və ağızından güllələdim.

Kənddən çıxamamışdıq, düşmən kənardan snayper və minaatanlarla bizi atəş altında saxlayırdı. Bu dəfə düşmənin snayperinə tuş gəldim. Amma güllə üstümdəki əl qumbarasına dəyib istiqamətini dəyişdi. Tez özümü kənara atdım və 10 dəqiqə uzanıqlı vəziyyətdə qaldım ki, snayper məni vurulmuş bilsin. Əgər məsafə yaxın olsaydı, qumbara partlaya bilərdi və ümumiyyətlə, sağ qalmağ ehtimalım olmazdı.

Onu da deyim ki, bizim igidlərimiz şəhid olacaqlarını bilə-bilə ölümün üstünə gülə-gülə gedirdilər. Bu, sadəcə, möcüzə idi. Axı insan ölümünü bilə-bilə qorxmadan necə irəliləyə bilər?!

Bu, Vətən, torpaq sevgisi idi. Bu, vətənpərvərliyin, igidliyin ən ali məqamı idi. Erməni əsgəri yaralanan kimi bağırmağa, kömək çağırmağa başlayırdı, yalvarırdı. Amma bizimkilər yaralananda bildirmək istəmirdilər ki, təxliyə olunacaqlar, döyüşləri yarımçıq qalacaq. İgidlərimizin əksəriyyəti gülərək şəhid olurdu, “kəlmeyi-şəhadət”ini söyləyib şəhid olan qardaşlarımızın simasında təbəssüm yaranırdı. Biz nə yaralanmaqdan, nə də şəhid olmaqdan qorxurduq.

Oktyabrın 29-da yeni tapşırıq aldıq: Füzulidəki Üryandağ yüksəkliyi istiqamətində irəliləməli idik. Mənim, kapitan Nihat Babayevin və baş leytenant Coşqun Əhmədovun qrupu birlikdə hərəkət etdik. Əməliyyata gecə başladıq. Düşmənlə qızğın döyüşlər getdi. Dəhşətli döyüş idi. Öndə mən gedirdim və düşmən səngərinə yaxınlaşıb girmək istəyəndə hiss etdim ki, ayağımdan güllə dəydi.

Güllə sağ ayağımdan girib sol ayağımdan çıxmışdı. Yaralı vəziyyətdə döyüşə davam etdim. Həmin anda qızğın döyüş gedirdi və o məqamda ilkin tibbi yardım göstərmək mümkün deyildi. Düşmən başımıza güllə yağdırır, minomyotdan atırdı.

Qruplarımız düşmən səngərinə doğru irəlilədilər və əməliyyatı uğurla başa vurduq. Amma təəssüflər olsun ki, bu döyüşdə 3-cü qrupun komandiri, dostum kapitan Nihat Babayev snayperlə vuruldu və qəhrəmancasına şəhid oldu. Digər qrupun komandiri Coşqun Əhmədov da düşmənin atdığı əl qumbarası nəticəsində ağır yaralandı. Həmin döyüşdə ümumilikdə beş silahdaşımız şəhidlik zirvəsinə yüksəldi.

Bizə kömək gələcəkdi, ancaq yaralılar ağır idi, ona görə də təxliyə qrupunu gözləmədik. Amma mənim yaramın ağrısı getdikcə şiddətlənirdi və hər iki ayağım qan içində idi. Qrupumuzun sanitarı Anar yanıma gəlib ilkin tibbi yardım etmək istəyəndə snayper onun da ayağından vurdu. Birtəhər bir-birimizə yardım etdik. Ağrıkəsici vurub ayağımızı sarıdıq. Sonra polkovnik Tehran Mənsimovla əlaqə saxlayıb vəziyyəti məruzə etdim. Dedim ki, tapşırıq uğurla yerinə yetirilib. Amma 5 şəhidimiz, 12 yaralımız var. Onların içərisində vəziyyəti kafi olanlar tez təxliyə edilməlidirlər. Yüngül yaralılar ağır yaralılara yardım göstərərək ərazini tərk etdik. Şükürlər olsun ki, təxliyə olunan yaralıların hamısı sağ qaldı və onlar bu gün xidmətlərini davam etdirirlər. Mən də hospitala yerləşdirildim və bir müddət müalicə olundum. Yəni bu, mənim Vətən müharibəsində son döyüşüm oldu.

Oktyabrın 30-da məni Füzulidəki hospitala gətirdilər. Müayinədən sonra ayaqlarımda əməliyyat aparıldı və sonra məni Göyçay rayon Mərkəzi Xəstəxanasına göndərdilər. 10 gün orada müalicə aldım. Qələbə xəbərini də orada eşitdim və həm sevindim, həm də kədərləndim. Sevincim bəllidir, lakin kədərlənməyimin səbəbi özümün orada olmamağım, şəhid olan döyüş yoldaşlarımdan bu şad xəbəri eşitməmələri idi. Amma onların ruhları şad oldu. Çünki qanları yerdə qalmadı, qisasları alındı və Azərbaycan 28 ildən sonra öz doğma torpaqlarını düşmən tapdağından azad etdi.

Onu da deyim ki, bu döyüşdə bizi ruhlandıran əsas məqamlardan biri yüksək komandanlığın da öndə döyüşməsi idi. Yəni bu müharibədə polkovniklər də əsgərlə çiyin-çiyinə döyüşürdü. General sırası əsgərə “qardaşım”, “döyüş yoldaşım”, “dostum” deyirdi. Bu, hər kəsi ruhlandırır. Bu savaşa arxadan heç kim komanda vermirdi; əmr verən əsgərinin yanında komanda verirdi və öz bölməsinin necə irəlilədiyini, hansı çətinlikləri yaşadığını döyüş meydanında görürdü.

Şanlı Zəfərin memarı Ali Baş Komandandır

Bu qələbədə mənim də payımın olması böyük fəxarət hissidir. Qalib ordunun qalib zabiti olmaq çox qürurvericidir. Mən də tarixə düşdüm! Övladlarıma, nəvələrimə nələrisə danışa biləcəyəm. Onlar bizimlə fəxr edəcəklər.

Çünki düşməni əzə-əzə, “bu yolda öldü var, döndü yoxdur” deyə-deyə irəliləyən, son damla qanına qədər döyüşən igidlərimiz 44 günlük haqq savaşımızda illərin həsrətinə son qoydular. Bu igidlər illərdir közə dönmüş gözləri Şuşaya doğru yol çəkən, qələbə xəbəri üçün səbirsizlənən, məğlub kimi gəzməyə məhkum olunmuş bir xalqın kimliyini, mənliliyini özünə qaytardı. Düşməni əzib haqqımızı geri aldıq.

Bu, həqiqətən də, tarixi hadisədir. Bu savaş təsdiq etdi ki, Azərbaycan xalqı ümummilli məsələdə birlik nümayiş etdirir. Gördüyüm həqiqət bu oldu ki, savaşda hərbiçi də, müəllim də, jurnalist də, həkim də, o cümlədən digər peşə sahibləri əldə silah çiyin-çiyinə düşməne qarşı döyüşdü. Biz öndə döyüşürdük, xalqımız isə bizə hər cür dəstək verirdi. Bu da döyüşçüləri ruhlandırır, daha da həvəsləndirirdi.

Şanlı Qələbənin döyüşçüləri bizik, memarı isə Ali Baş Komandanımızdır. Əgər İlham Əliyev kimi sərkərdəmiz olmasaydı, bu qələbə də olmayacaqdı və biz indi də gözükölgəli hərbiçi kimi yaşayırdıq. Əgər xalq biz döyüşçülərlə qürur duyursa, biz də Ali Baş Komandanımızla fəxr edirik.

Hazırda tam sağlam şəkildə Vətənin keşiyində dayanaraq sevdiyim işimi davam etdirirəm və hər zamankı kimi Ali Baş Komandanın istənilən əmrlərini, tapşırıqlarını yüksək səviyyədə yerinə yetirməyə, bu yolda qanımdan, canımdan keçməyə hazırım.

KƏRİMOV KƏNAN ELTON OĞLU

Daxili Qoşunların “Gürzə” xüsusi təyinatlı dəstəsinin baş çavuşu

1990-cı il iyulun 22-də Şamaxı rayonunda anadan olub. Cəmo Cəbrayıl-bəyli adına Şamaxı şəhər 5 nömrəli orta məktəbin məzunudur.

2008–2010-cu illərdə Daxili Qoşunların Bakıda yerləşən “N” sayılı xüsusi təyinatlı (“Şahinlər”) hərbi hissəsində həqiqi hərbi xidmət keçib. 2010-cu ildə öz istəyi ilə ordu sıralarında müddətdən artıq hərbi qulluqçu kimi çalışmaq üçün müraciət edib və təyinatla Daxili Qoşunların “N” sayılı xüsusi təyinatlı (“Gürzə”) dəstəsinə göndərilib. Hazırda həmin hərbi hissədə xidmətini davam etdirir.

Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

3-cü dərəcəli “Rəşadət” ordeni, “Füzulinin azad olunmasına görə” və “Şuşanın azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 1 övladı var.

SƏRKƏRDƏMİZİN VƏ XALQIMIZIN ETİMADINI DOĞRULTDUQ

Azərbaycan xalqı Vətən müharibəsində zəfər çalan ordusu ilə fəxr edir, qürur duyur. Bu şanlı Qələbənin müəllifi Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı, “Dəmir yumruq”la düşməyə öz yerini göstərən Prezident İlham Əliyev və onun yaratdığı müzəffər Azərbaycan Ordusudur.

Ali Baş Komandanımız hər zaman söyləyirdi ki, müstəqillik dövründə böyüyüb tərbiyə almış gənclər bizim üçün qürur mənbəyidir. Vətən müharibəsindən sonra isə Ali Baş Komandan bəyan etdi ki, bu savaşı müstəqillik dövründə böyümüş gənclər qazandı.

Mən də müstəqillik dövrünün yetirməsiyəm. Bizlər hər yerdə – məktəbdə, yarış meydanlarında, hərbi xidmətdə əlimizi köksümüzün üstə qoyub himnimizi ürəkdən oxuyaraq böyüdük. Başımız üzərində dalğalanan üçrəngli bayrağımız qürur mənbəyimiz oldu.

İllər ötdü, zaman keçdi və müstəqillik dövrünün uşaqları gənclərə çevrilib Vətən müharibəsi başlayanda Ali Baş Komandanın çağırışı ilə silaha sarıldılar. Bir əlimizdə silah, bir əlimizdə bayraq, dilimizdə “Vətən naminə!” şüarı ilə düşmən üzərinə yeriyib şanlı Zəfər qazandıq.

Vətən müharibəsi 30 ilə yaxın erməni işğalı altında qalan torpaqlarımızın azad olunması ilə nəticələndi. Bu müharibədə Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının hərbi qulluqçuları və xüsusi təyinatlıları döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirərək şücaət nümunələri göstərdilər. Xoşbəxtəm ki, onların sırasında mən də var idim.

Xüsusi təyinatlı olmaq arzusu

Uşaqlıqdan hərbiyə olan marağım sonda məni Vətənin on minlərlə qəhrəmanından birinə çevirdi. Amma bu, baş verməyə də bilərdi. Məhz inadkarlığımınla, qarşıma qoyduğum məqsədlə buna nail ola bildim. Orta məktəbin 8-ci sinfindən sənədlərimi Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə təqdim etsəm də, qəbul oluna bilmədim. Lakin dedim ki, bu, son deyil və mübarizəmi davam etdirdim. 2008-ci ildə hərbi xidmətə yollananda qarşıma məqsəd qoydum ki, əynimə geyindiyim hərbi mundiri çıxarmayacağam.

Daxili Qoşunlara məxsus hərbi hissədə nümunəvi əsgər oldum və “Şahinlər” adlandırılan xüsusi təyinatlı dəstənin üzvü seçildim. Amma bu da asan olmadı. Çünki Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə düşmək çətin idi. Bu-

raya idmançılar seçildiyi üçün qarşımda maneə yaranmışdı. Mən isə yalnız rayonda həvəskar kimi fərdi qaydada güləşlə məşğul olmuşdum. Yəni hansısa idman növü üzrə sənədim, diplomum yox idi.

Buna baxmayaraq, təkid etdim ki, məni də Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə seçsinlər. Qarşıma şərt qoyuldu: güləş üzrə respublika çempionu olmuş 5 əsgərlə mübarizə aparmalı, hamısına qalib gələcəyim təqdirdə seçilməli idim. “N” sayılı hərbi hissənin idman zalında yarış keçirildi və mən inamlı qələbə qazandım. Bununla da Daxili Qoşunların Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin bir parçasına çevrildim.

Uşaqlıqda həm də atıcılıqla məşğul olmuşdum. Atam ovçu olduğu üçün mənə hədəfi nişan almağı, dəqiq atmağı öyrədirdi. Bunun da nəticəsi hərbi xidmətdə özünü göstərdi. Hərbi hissədə və digər məkanlarda atıcılıq üzrə keçirilən yarışlarda birinci, ikinci yerləri qazanırdım.

2010-cu ildə hərbi xidmətimi başa vurmağa yaxın komandanlığa müraciət edib müddətdən artıq hərbi qulluqçu (MAXE) kimi xidmət etmək istədiyimi bildirdim və müraciətim müsbət cavablandırıldı. Beləliklə, öz istəyimlə Daxili Qoşunların Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrində xidmətə başladım.

Təyinatla “Gürzə” adlandırılan xüsusi təyinatlı taborla göndərilirdim. İllər ötdükcə daha da təkmilləşirdim. Yeni silahlardan istifadə etdikcə, yeni döyüş taktikalarını öyrəndikcə təcrübəm daha da artırdı. Həm də hiss edirdim ki, Azərbaycan Ordusu getdikcə çox güclənir. Öz-özümə deyirdim ki, belə güclü ordusu olan dövlət nədən işğal altında olan torpaqlarımızı düşməndən təmizləyə bilməsin? Axı biz çox güclüyük və istənilən döyüşə hazırıq. Çox inanırdım ki, müharibəyə başlasaq, mütləq qalib gələcəyik.

2016-cı ildə Aprel döyüşləri baş verərkən bir daha əmin oldum ki, düşmən bizdən qat-qat zəifdir. Bəlkə də, atəşkəs olmasaydı, Azərbaycan Ordusu Qarabağı tam azad edə bilirdi. Amma müəyyən səbəblərdən döyüşlər dayandı. Düzdür, müharibə itkisiz olmur və Aprel döyüşlərində şəhid versək də, qələbə qazandıq. Düşmən Azərbaycan Ordusunun gücünü, qüdrətini gördü. Hələ həmin vaxt ordumuzun arsenalında olan silahların yalnız bir qismindən istifadə edilmişdi.

Biz hər an Ali Baş Komandan İlham Əliyevin hücum əmrini gözləyirdik. Bilirdik ki, Prezidentimiz Qarabağı düşmən tapdağında qoymayacaq. Hərbi büdcəmizin hər il artırılması, yeni-yeni zirehli texnika, silah-sursatların alınması, hərbi sənayemizin getdikcə daha da inkişaf etdirilməsi düşməne mesaj idi ki, Azərbaycan tezliklə öz torpaqlarını geri qaytarmaq üçün haqq savaşına qalxacaq. Bu, qaçılmaz idi və 2020-ci ildə bu həsrətimizə son qoyuldu.

Qisas günü

2020-ci ilin iyul ayında baş verən Tovuz döyüşlərində generalımız Polad Həşimovun və digər yüksəkrütbəli zabitlərimizin şəhid olması bütün Azərbaycan xalqının düşməyə olan nifrət hissini daha da artırdı. Polad Həşimovun dəfni zamanı yaşanan izdiham bir daha göstərdi ki, Azərbaycan xalqı hər zaman ayaqdadır və bu itki ilə barışmayacaq.

Sentyabrın 27-də düşmənin cəbhə xəttindəki təxribatları Vətən müharibəsinin başlanmasına rəvac verdi. Ali Baş Komandan İlham Əliyev illərlə gözlədiyimiz əks-həmlə əməliyyatları ilə bağlı əmr verdi və düşməndən qisas almağın zamanı yetişdi.

Həyəcan siqnalı ilə toplanıb yola çıxdıq. Bərdədə təşkil olunan toplantı məntəqəsində tapşırıqlar aldıq və ilk olaraq, bəzi cəbhəyanı rayonlarımızda ictimai asayişin, təhlükəsizliyin qorunmasını təmin etdik. Amma savaş meydanında gedən döyüşlərdən kənar qalmağımız məni çox narahat edirdi: biz də düşmənlə savaş meydanında hünər göstərmək istəyirdik, axı illərlə buna hazırlaşmışdıq.

Nəhayət, bizə də şans yarandı və tapşırıqla Cəbrayıl istiqamətinə göndərildik. Biz (Daxili Qoşunların “Gürzə” xüsusi təyinatlı dəstəsi) Müdafiə Nazirliyinin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri ilə birlikdə əməliyyatlara başladığımız. Mən yarımqrup komandiri təyin edildim.

Oktyabrın 17-də Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirak etdik. “Karyer” deyilən ərazidə ağır döyüşlər getdi. Düşmənin müdafiə istehkamları çox güclü idi. Amma Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr manevrlər etməklə düşmənin arxasına keçib ağır zərbələr endirirdi.

Dəstəmizin qarşısına ermənilərin “Beton post” deyilən möhkəmləndirilmiş mövqelərini almaq tapşırığı qoyuldu. Müxtəlif cinalardan düşmən üzərinə hücum etmək üçün dəstəmiz əməliyyat planına uyğun olaraq ayrı-ayrı qruplara bölünmüşdü. Bizim qrup kapitan Taleh Rüstəmlinin rəhbərliyi altında sağ cinalardan düşmən mövqeyi istiqamətində hərəkətə başladı. İrəlilədiyimiz yollar olduqca təhlükəli idi. Belə ki ərazi açıqlıq olduğundan və ermənilərin müşahidə postları yüksəklikdə yerləşdiyindən mənfur düşmən hərəkət etdiyimiz yolları uzaq məsafədən minaatan atəşinə məruz qoyurdu. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, biz düşmən üzərinə yeriyərək postu aldıq. Qorxuya düşən və vuruşmağa cəsarəti çatmayan ermənilər xeyli sayda silah-sursatı, eləcə də artilleriya qurğularını postda atıb qaçmışdılar.

Bu uğurlu əməliyyatdan sonra aldığımız növbəti tapşırıqda uyğun digər qrupumuzla birləşib yenidən hücumu davam etdirmək üçün hərəkətə

başladıq. Artıq axşam düşmüşdü. Qruplar arasında xeyli məsafə vardı. Hərəkətdə olduğumuz vaxt qəfildən erməni silahlılarının pusqusuna düşdük. Şiddətli atışma başladı. Bir müddət vuruşduqdan sonra düşmən gülləsinə tuş gələn cəsur silahdaşımız, kiçik gizir Anar Məmmədov qəhrəmancasına şəhid oldu.

Bundan sonra tapşırıq Hadrut istiqaməti oldu. Artıq ordumuz Hadrutu düşməndən təmizləmişdi və irəliyə doğru hərəkət edirdi. Amma Hadrutda xeyli sayda erməni hərbcisi gizlənmişdi. Bizə tapşırıq verildi ki, burada arama-tarama, təmizləmə əməliyyatları keçirib onların hamısını zərərsizləşdirək. Bir çox əməliyyatlar keçirdik.

Ordumuzun şücaətli və cəsarətli döyüşündən sonra məğlub olub yalvaran erməni əsgəri

Bu əməliyyatlardan sonra bizə başqa tapşırıq verildi. Komandanlıqdan məlumat gəldi ki, artıq Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrimiz Şuşa yaxınlığında döyüşlərə başlayıblar və həmin istiqamətə əlavə dəstək qüvvələri göndərməlidir. Çünki düşmən həm Xankəndi, həm də Laçın istiqamətindən Şuşaya gedən yolları ağır artilleriya ilə atəşə tuturdu.

Onu da deyim ki, bu savaşa hər şey əvvəlcədən mükəmməl hazırlanmışdı: biz öndə döyüşürdük, arxamızda təxliyə qrupları hərəkət edirdi. Yaralıları dərhal çıxarıb müayinə edirdilər. Həmçinin təminat yüksək səviyyədə idi. Arxadakı bölmələrimiz bizi ac-susuz qalmağa qoymurdu. Bütün bunlar Azərbaycan Ordusunun maddi-tezniki bazasının, döyüşlərə hazırlığının göstəricisi idi. Hər kəs bir daha şahid olurdu ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyev, həqiqətən də, dünyanın ən güclü ordularından birini yaradıb.

Savaşıqca, düşmən üzərində inamlı qələbələr qazandıqca daha da həvəslənirdik. Üstəlik, Ali Baş Komandanın qələbə müjdələri bizi daha da ruhlandırır. Bəziləri elə bilirdi ki, Aprel döyüşləri kimi, bu savaş da bir neçə gündən sonra dayandırılacaq və geri qayıdacağıq. Amma Hadrutdan sonra aldığımız tapşırıq hamıda bir əminlik yaratdı ki, bu, sonudur, Qarabağı düşməndən təmizləmək zamanıdır. Ona görə də növbəti tapşırığı alanda böyük sevinc hissi keçirdik.

Dağlarla, dərələrlə Daşaltıya qədər piyada yol getdik. Biz Laçın dəhlizinə doğru hərəkət etməli və yüksəkliyə qalxaraq həm dəhlizə, həm də Xankəndidən Şuşaya gələn yola nəzarəti ələ keçirməli idik.

Noyabrın 5-də tapşırığı yerinə yetirdik. Mən yarımqrupumla Xankəndi istiqamətindən gələn yolda düşməne pusqu qurmaq tapşırığı aldım. Dərə yatağı ilə hərəkət edib mövqeləndik. Gözlədik ki, hava qaralsın və düşmənin hərəkət istiqamətlərini müəyyənləşdirək. Bizdən 30 metr yuxarıdan asfalt yol keçirdi. Ermənilər hərdən maşınları saxlayıb bir-biri ilə söhbət edirdilər. Ağılılarına da gəlmirdi ki, biz burada olarıq. Hərdən meşəyə tərəf yoxlama atəşi açırdılar ki, biz cavab versək, yerimizi müəyyənləşdirib məhv etsinlər. Amma heç bir cavab atəşi açmırdıq. Çünki bizə tapşırıq verilməmişdi ki, cavab atəşi açmayın, lazım olan anda əmr veriləcək və düşmənin üzərinə hücumu keçiləcək.

Səhəri gün tapşırıq gəldi ki, iriçaplı silahlarla düşmənin postlarına atəş açılınsın. Mən həm avtomat, həm də qumbaraatandan yüksək səviyyədə istifadə edə bilirdim, özümlə iki silah götürmüşdüm, köməkçim isə qumbaraatandan mermilərini daşıyırdı.

Noyabrın 6-da hər tərəfdən Şuşaya doğru irəliləmək əmri verildi. Bizə isə deyildi ki, dərə yatağından yuxarı qalxıb Xankəndi istiqamətindən gələn bütün texnikanı məhv edək. Eyni anda hər tərəfdən hərəkətə başladığımız. Yola qalxıb düşmənin texnikalarına atəş açırdıq. Xankəndidən gələn tankları vurduq və düşməne pusqu qurduq. Sonra tapşırıq gəldi ki, 300 metr aşağıda olan yanacaq doldurma məntəqəsi tərəfə irəliləyib ərazini nəzarətə götürməliyik.

“Gürzə”, mayor Zaur Rəhimovun başçılıq etdiyi “KA” taboru və digər Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdən bir neçə nəfər şəxsi heyətlə əməliyyata başladıq. Yanacaq doldurma məntəqəsinə çatdıqda düşmənin bizə tanklardan atəş açmağa başladı. Piyadalar zirehli texnikaların yanını ilə üzərimizə hərəkət edirdilər. Qumbaraatandan 5 tankı vuraraq zərərsizləşdirdik. Bəzisi tam məhv edildi, bəzisi isə yana-yana geriye doğru hərəkət etməyə başladı.

Bir müddət sonra tank əleyhinə mermilərimiz bitdi. Düşmənin də canlı qüvvəsi, demək olar ki, məhv edilmişdi. Biz tankla... belə deyək, əlbəyaxa qalmışdıq. Avtomatla zirehli texnikaya nə etmək olar ki?

Bir müddət sonra düşmənin tanklarla öz yaralılarını daşıyaraq Xankəndiyə tərəf çəkildi. Biz də öz yaralılarımızı təxliyə edib qala divarına tərəfə apardıq. Düşməndən qalmış qənimətlər arasında qumbaraatandan mermiləri tapdım.

Bir müddət keçmiş gördük ki, erməni hərbiçilərini təxliyə edən tanklar geri qayıdır. Düz qala divarına qədər yaxınlaşmışdılar. Bilirdilər ki, yaralılarımızı həmin yerə toplamışdıq. Yerə uzanıb nişan alaraq bir tankı vurduq. Ekipaj tərəfdən vurduq ki, zərbə dalğası içəridəkiləri məhv etsin.

Tank tüstüləyə-tüstüləyə geri qayıtmağa başladı. Bu anda ayağa qalxıb ikinci mərmini atdım və texnika yoldan çıxıb dərəyə tərəf yuvarlandı.

Sonra yenə də həmin ərazidə mövqelənib pusqu qurduq. Noyabrın 7-si idi. Təminatımız tamam tükənmişdi, gətirmək isə qeyri-mümkün idi. Həmin anda aşağı istiqamətdən səslər gəlməyə başladı. Elə bildik ki, bizimkilər təminat gətirirlər. Amma düşmən qüvvələri imiş. Yüzlərlə canlı qüvvə Şuşa istiqamətindən Xankəndiyə doğru hərəkət edirdi. İçərilərində polis geyimində olanlar da var idi. Bəlli oldu ki, bunlar canlarını qurtarıb qaçmaq istəyənlərdir.

Ayağa qalxıb bunlardan parol soruşdum. Ermənicə nəse deyəndə bildik ki, düşməndir və atışma başladı. Şiddətli döyüş gedirdi. Tank əleyhinə qumbaraatan əlimdə idi. Nişan alıb dəstənin düz ortasına zərbə endirdim. Sonra daha 2 mərmə atdım və biz orada düşmənin onlarla canlı qüvvəsini məhv etdik. Xeyli sayda qüvvəsi isə yaralı halda qaçıb dərə yatağına girdi.

Bir az keçdi və hava qaraldı. Yaralı ermənilər dərə yatağında ağlaşmağa başlamışdılar. Əsgərin biri telefonla həтта bizim eşidə biləcəyimiz çox bərk səslə qışqırırdı. Erməni dilini bilən kəşfiyyatçımız dedi ki, bu erməni əsgəri Xankəndidə yaşayan atasına yalvarır ki, gəlib onu xilas etsin.

Həmin anda Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ermənilərə ünvanladığı mesajların biri yadıma düşdü. Prezident erməni valideynlərinə deyirdi ki: “Əgər oğullarınızın ölməyini istəmirsinizsə, Qarabağda xidmət etmələrinə razı olmayın. Əgər erməni əsgəri ölmək istəmirsə, rədd olsun Azərbaycan torpağından”. İndi həmin an yaşanırdı. Ölmək istəməyən er-

məni əsgəri yardım dilənirdi. O, atasına yox, əslində, Azərbaycan Ordusuna yalvarırdı.

Səhər açılarda komandir dedi ki, dəre yatağı istiqamətinə düşüb vəziyyəti yoxlayaq. Ola bilsin ki, yaralılarından sağ qalanı olsun. Yoxlama zamanı düşmənin xeyli qüvvəsinin məhv olduğunu gördük. Xocalıda qətlə yetirilən körpələrin, ana-bacılarımızın qisasını beləcə alırdıq.

Ali Baş Komandan başımızı uca etdi

Noyabrın 9-dək orada qaldıq. Xəbər gəldi ki, atəşkəs elan olunub. Amma ermənilər Xankəndi istiqamətindən bizi atəşə tuturdu. Ona görə də mövqeyimizi tərk etmirdik. Noyabrın 10-da məlumat gəldi ki, Ermənistan təslim olub və bəyanat imzalanıb. Bundan sonra mövqeyimizdən qalxıb yola çıxdıq.

Çox sevincli idik, bir-birimizə sarılıb ağlaşırdıq. Axı böyük Zəfərdə bizim də payımız vardı! Bizim də adımız Vətən müharibəsində qəhrəmanlıq göstərən igidlər sırasında idi. Mən bu savaşa düşmənin 8 tankını, şəxsi heyətlə dolu avtomobilini məhv etdim. Bu mənim üçün böyük qürurdur, fəxrdir.

Bu gün də “Gürzə” xüsusi təyinatlı dəstəsində xidmətimi davam etdirirəm. İndi hərbi mundiri alnıyaçıq, qürurla daşıyıram. Çünki Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qüdrətli Ordusunun xüsusi təyinatlı baş çavuşuyam və bizə alınımızdakı ləkənin təmizlənməsi üçün meydan verən Baş sərkərdəmizə minnətdaram.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin “Dəmir yumruq” əməliyyatı düşməne elə bir zərbə vurdu ki, hələ uzun illər bunu unutmayacaq. Elə əməliyyatlar həyata keçirildi ki, bu gün də dönə-dönə müzakirə olunur.

Vaxt keçəcək, bu döyüşlər haqqında kitablar, əsərlər yazılacaq. Doğrudan da, Azərbaycan Ordusu çox böyük peşəkarlıq, məharət, şücaət, fədakarlıq tələb edən döyüşlər apararaq şərəfli missiyanın öhdəsindən uğurla gələ bildi.

Ali Baş Komandanın müzəffər Ordusunun böyük qələbəsi Azərbaycan tarixinin döyüş meydanında yazılan şanlı səhifəsi olub dövlətimizi, xalqımızı böyütdü, dünyaya daha yaxından tanıtdı.

Aradan aylar, illər, onilliklər, əsrlər keçəcək, lakin Baş sərkərdəmizin komandanlığı ilə əldə etdiyimiz bu Qələbə həmişə xalqımızın yoluna işıq salacaq, keçmişimizin qürur mənbəyi kimi daha möhtəşəm gələcəyimizi qurmağa kömək edəcək.

QASIMOV FUAD KAMAL OĞLU
polkovnik

1977-ci il iyunun 25-də Cəlilabad rayonunda anadan olub. 1991–1994-cü illərdə Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə, 1994–1998-ci illərdə Bakı Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbində təhsil alıb.

1998-ci ildə leytenant rütbəsində Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin hərbi hissəsində, 2000-ci ildə Bakıdakı Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmətə başlayıb.

2009–2010-cu illərdə Silahlı Qüvvələrin Ali Hərbi Akademiyasında, 2010–2011-ci illərdə Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Hərbi Akademiyasında dinləyici kursları keçib. 2011-ci ildən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin “N” sayılı hərbi hissəsində tabor komandiri vəzifəsində çalışmağa başlayıb və burada hərbi hissə komandiri vəzifəsində yüksəlib.

Müxtəlif dövrlərdə ön cəbhədə, eləcə də Aprel döyüşləri və Vətən müharibəsində keçirilən uğurlu əməliyyatlarda hərbi hissələrə rəhbərlik edib.

“Azərbaycan Bayrağı” ordeni, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95, 100 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə”, “Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 1 övladı var.

QƏTIYYƏTLİ LİDERİN “DƏMİR YUMRUQ” ƏMƏLIYYATI

“Zəfər”, “uğur”, “təntənə” sözlərini qürurla işlətmək üçün düz 30 il gözlədik. Xalqın ümidi tükənmədi və Ali Baş Komandan İlham Əliyevə güvənərək səbir etdi.

Qətiyyətli lider olan İlham Əliyev illərlə bütün cəbhələrdə mübarizə apardı. Ölkənin siyasi, iqtisadi və hərbi qüdrətini yüksəldərək Azərbaycanı tarixinin ən güclü dövlətinə çevirdi. Sonra da Qarabağda tarixi ədaləti bərpa edib xalqının müqəddəs arzusunu gerçəkləşdirdi.

Bizlər – Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr isə Ali Baş Komandanın hücum əmrini, “Dəmir yumruq” əks-həmlə əməliyyatını uğurla yerinə yetirərək sübut etdik ki, İlham Əliyev həm də əsl sərkərdədir. Çünki illər öncə Ali Baş Komandanın söylədiyi “düşmənin ayaqlarının altında torpaq od tutub yanmalıdır” fikri qarşımızda mühüm vəzifələr qoymuşdu. Bu vəzifələr bizim üçün hədəf idi və bu hədəfə çatmaq üçün var gücümüzü səfərbər etmişdik.

Vətənə və xalqa layiqli övlad olmaq arzusu

Uşaqlıqdan hərbiyə marağım var idi. Məktəbdə oxuyarkən Hərbi hazırlıq dərsi keçən müəllimimiz bu sənətin incəliklərindən o qədər maraqlı faktlar danışdı ki, mənim bu sahəyə həvəsim getdikcə artırdı. Müəllimimiz istəyirdi ki, dərslər dediyi şagirdlər hərbi olsunlar, ali məktəbə daxil olub zabit kimi Vətənə, millətə layiqli övlad kimi böyüsünlər.

Yaş artdıqca bu sahə ilə daha yaxından maraqlanmağa başladım və qarşıma məqsəd qoydum ki, zabit olacağam. 1991-ci ildə 8-ci sinfi bitirib sənədlərimi Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə təqdim etdim və qəbul olundum. 1994-cü ildə liseyi bitirdikdən sonra təhsilimi Bakı Ali Dənizçilik Məktəbində davam etdirdim. Bu ali məktəbdə 1992-ci ildən başlayaraq, dənizçi zabitlərlə yanaşı, Silahlı Qüvvələrin quru qoşunları üçün mütəxəssislərin hazırlığı da təşkil olunurdu. Burada dənizçilər üçün tədris müddəti 5 il, quru qoşunlarının zabitləri üçün 4 il idi. Mən də 4 il burada hərbi sahəsinin incəliklərini, dərinliklərini çox mükəmməl şəkildə mənimsədim.

Ulu öndər Heydər Əliyev həmin zamanlarda mütəmadi olaraq məktəbimizə gəlib bizlərlə görüş keçirirdi. Ümummilli Lider hər dəfə xüsusi olaraq vurğulayırdı ki, torpaqlarımız işğal altındadır, ona görə də bizə

yerli hərbi kadrların hazırlanması çox vacibdir. Eyni zamanda kursantlar da burada keçirilən dərsləri mükəmməl öyrənməlidirlər ki, güclü ordu quruculuğu prosesinə öz töhfələrini verə bilsinlər. Prezidentimizin bizimlə tez-tez maraqlanması, bizə güvənməsi qürur hissi yaradırdı və daha yaxşı oxumaq üçün stimül verirdi.

Həmin vaxt yeni birləşmə – Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr yaradılırdı və hərbi məktəblərdə daha yaxşı oxuyan, bacarıqlı, fiziki hazırlığı yüksək olan kursantları imtahanla seçirdilər. Mən də bir zabit kimi Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə fəaliyyət göstərmək üçün seçimlərdə iştirak etdim və qəbul olundum.

1998-ci ildə xüsusi təyinatlı hərbi hissədə leytenant rütbəsində fəaliyyətə başladım. Burada daha çox təlimlər aparılırdı. Əsasən, dağlıq, səhra tipli məkanlarda çox ağır təlimlər keçirdik. Təlimlər bizi getdikcə daha da möhkəmləndirir, daha da hazırlıqlı edirdi. İlin böyük hissəsini beləcə keçirirdik. Burada təkəcə hündürboy olmaq yetərli deyildi. İlk vəcib şərt fiziki hazırlıq idi. Daha sonra mənəvi-psixoloji durum əsas götürülürdü.

Xüsusi təyinatlı zabit təmkinli, diqqətli, cəsəretli, qətiyyətli olmalı və tabeliyindəki şəxsi heyətə də bunları aşılmalıdır. Mən də bir zabit kimi üzərimə düşən vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlmək üçün əlimdən gələni əsirgəməirdim. Həm də inanırdım ki, bir gün müharibə olacaq və

bizlər bu savaşıda öndə gedəcəyik. Ona görə də həm hərbi biliyimi və fiziki hazırlığımı artırır, həm də bunu şəxsi heyətdən tələb edirdim.

İki il burada çalışdıqdan sonra Bakıdakı “N” sayılı hərbi hissəyə təyinat aldım. Hərbi hissə yeni yaranmışdı. Burada da eyni ssenari ilə fəaliyyətini davam etdirdim. Demək olar ki, ildəki 365 günün, az qala, 300 gününü yay-qış demədən çöllərdə, dağlarda, sularda keçirirdik.

2009-cu ildə hərbi bacarıqlarımı daha da təkmilləşdirmək, taktiki, operativ səviyyədəki birlik və qərargahlarda komandir vəzifəsində çalışmaq üçün Silahlı Qüvvələrin Ali Hərbi Akademiyasında dinləyici kurslarına cəlb olundum. Bir il kurs keçdikdən sonra – 2010-cu ildə Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Hərbi Akademiyasında dinləyici oldum. Burada ən müasir döyüş növləri, əməliyyat və tapşırıqların ən yeni taktikalarla yerinə yetirilməsi ilə bağlı xeyli bilik, təcrübə qazandım.

Bir əməliyyatla Ermənistan ordusuna vurulan 1 milyon dollarlıq ziyan

Kursu başa vurduqdan sonra “N” sayılı hərbi hissədə tabor komandiri vəzifəsində çalışmağa başladım. Tabor komandiri kimi, əlimdə olan proqramlara uyğun olaraq, şəxsi heyətin daha da təkmilləşməsi üçün çalışdım. Komandir olduğum müddətdə bir çox əməliyyat tapşırıqlarını yerinə yetirdik. İlk böyük döyüş əməliyyatımız Aprel döyüşləri olsa da, buna qədər biz bir neçə uğurlu əməliyyat keçirmişdik. Düşmən artıq bizim nəyə qadir olduğumuzdan xəbərdar idi.

Hətta bir dəfə Ağdam istiqamətində düşmən cəbhəsinin 12 kilometr dərinliyinə qədər irəliləmişdik. Düşmənin orada böyük strateji əhəmiyyətə malik radiolokasiya qurğusu var idi. Komandanlığım altında bir neçə qrup əraziyə daxil olaraq uğurlu əməliyyat keçirdi. Bir güllə atmadan həmin əraziyə daxil olub hər tərəfi minaladıq. Bir neçə dəqiqədən sonra radiolokasiya qurğusu və ərazidəki digər obyektlər havaya uçdu. Həmin vaxt Rusiya mətbuatı yazırdı ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinə 1 milyon dollarlıq ziyan dəyib.

Onu da deyim ki, 1994-cü ildə atəşkəs haqqında saziş imzalandıqdan sonra Aprel döyüşləri Dağlıq Qarabağda ən şiddətli hərbi əməliyyat kimi tarixə düşdü. Azərbaycanın tarix yazan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri, digər hərbi birləşmələr bu qələbəni Vətən uğrunda qəhrəmancasına mübarizə apararaq qazandılar. Bu döyüş uzun illərdən sonra xalqımıza yenidən ruh yüksəkliyi, qələbə həzzi yaşatdı, qələbəyə olan inamımızı daha da yüksəltdi.

Bu hərbi əməliyyat bir daha göstərdi ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yaratdığı modern ordu istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir. Eyni zamanda Ali Baş Komandanımızın Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə olan inamı daha da artdı və bizlərə də bəlli oldu ki, artıq böyük savaşa hər an hazır olmalıyıq.

Hər təlimdə, məşğələdə şəxsi heyətə bildirirdim ki, daim Ali Baş Komandanın hücum əmrinə hazır olmalıyıq, gecə-gündüz döyüş hazırlığı səviyyəsini durmadan daha da artırmalıyıq. Çünki Azərbaycan xalqı, dövlət rəhbərliyi xüsusi təyinatlılarımıza inanır, fəaliyyətimizə yüksək qiymət verir və bizimlə fəxr edirdi. Biz də öz növbəmizdə bu yüksək etimadı doğrultmağa daim hazır olmalı idik.

Aprel döyüşlərindən sonra ordumuzun arsenalı daha da gücləndirildi. Ali Baş Komandanın göstərişi ilə hərbi büdcəmizin hər il artırılması sayəsində Silahlı Qüvvələrimizin maddi-texniki bazası daha da modernləşdirildi. Həm də bununla bərabər, şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji durumunun, vətənpərvərlik hissinin yüksəldilməsi işinə ciddi fikir verilir. Bütün bunlar ən vacib məsələlər idi. Bununla yanaşı, Silahlı Qüvvələrin silah-sursatla təchizatında müdafiə sənayemiz də mühüm yer tuturdu. Yəni Azərbaycan həm özü silah hazırlayır, həm də xarici ölkələrdən alırdı.

Vətən savaşındakı uğur təlimlərdə çəkilən əziyyətin bəhrəsi idi

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr kimi hazırlıqlı olmaq üçün ən yeni taktikalarla təkmilləşmə aparırdıq.

Vətən müharibəsi başlayan zaman mən artıq hərbi hissənin komandiri idim və üzərimdə böyük məsuliyyət vardı. Sentyabrın əvvəllərində belə bir kəşfiyyət məlumatları əldə etdik ki, düşmən yenə də cəbhəboyu təxribata hazırlaşır. Ona görə də bütün hazırlıqları görməyə başladıq. Şəxsi heyətin döyüş ruhu həmişəkindən daha yüksək idi.

Sentyabrın 27-də düşmənin təxribatına cavab olaraq Ali Baş Komandan əks-həmlə əməliyyatlarının başlanması əmrini verdi və biz üzərimizə düşən vəzifənin icrasına başladıq. Komandanlığın tapşırığına uyğun olaraq cəmləşmə rayonunda topladıq. Mənim rəhbərlik etdiyim hərbi hissəyə Füzuli rayonu istiqamətindən irəliləmək tapşırığı verildi. Mən tabor komandirlərinə əməliyyat tapşırıqlarını verdim. Düşmən Qaraxanbəyli kəndi istiqamətində hücum əməliyyatı həyata keçirmək istəsə də, qarşısını qətiyyətlə alıb hücumu başladıq. Sonra digər taborumuz Cəbrayıl is-

tiqamətində uğurlu əməliyyatlar keçirdi. Mütəmadi olaraq aldığım komandaları tabor komandirlərinə çatdırırdım və bölmələrimiz verilən tapşırıqları sanki ildırım sürəti ilə həyata keçirirdilər.

Hətta elə sürətlə irəliləyirdilər ki, hərdən bir qədər ləngimələrini əmr edirdik. Çünki arxadan gələn digər hərbi birləşmələrimiz xüsusi təyinatlılara yetişə bilmirdilər. Buna ərazilərin relyefi mane olurdu. Çünki əksər yerlər şumlanmış ərazilər, yüksəkliklər idi. Bizim qüvvələr düşmənin gözlədiyi istiqamətlərlə hərəkət etmirdilər. Əgər belə olsaydı, böyük itkilər verərdik. Bölmələrimiz düşmənin ağılına gəlməyən ərazilərdən keçməklə onu ya mühasirəyə salır, ya da sağ və sol cinahlardan hücum edərək zərbə endirirdilər.

Bütün bu uğurlar təlimlərdə çəkilən əziyyətin bəhrəsi idi. Ümumiyyətlə, bizim xüsusi təyinatlılar hər zaman deyirdilər ki, təlimlərimiz döyüşdən çətin olur və bunu da Vətən müharibəsində bir daha göstərdilər. Düşmənin istənilən canlı qüvvəsi, xüsusi təyinatlısı, muzdlu döyüşçüsü

bizim qəhrəmanların qarşısında 1 saat duruş gətirə bilmirdilər: ya məhv olur, ya da silahını atıb qaçmaq məcburiyyətində qalırdılar. Bu da bir daha təsdiq edirdi ki, Ali Baş Komandanın yaratdığı modern ordu döyüş ruhuna görə, bəlkə də, dünyanın ən güclü ordularından da öndədir.

Bizim bölmələrimiz, əsasən, gecələr hərəkət edirdi. Səhərə yaxın hava açılarda düşmən görürdü ki, xüsusi təyinatlılarla üz-üzədir. Ona görə də döyüş mövqelərini qoyub şərəfsizcəsinə qaçırdılar.

Oktyabrın 4-də Cəbrayıl rayonu azad olunduqdan sonra düşmənin “döyüş ruhu” tamamilən sındı və başladılar geri çəkilməyə. Buna qədər isə müdafiə istehkamlarından istifadə etməklə müqavimət göstərirdilər. Onların “keçilməz” adlandırdıqları “Ohanyan səddi” var idi. Torpağın altında mövqelənib bütün silahlardan atəş açırdılar. Yuxarıdan hər şeyi kamera ilə idarə edirdilər. Amma biz onların gözlədikləri istiqamətdən yox, Arazboyu hərəkət edərək tam başqa cihandan həmin sədləri darmadağın etdik.

Bundan sonra düşmən qüvvələri Qaraxanbəyli istiqamətindən keçməklə bizim bölmələrimizi mühasirəyə salmaq istəsə də, 4-cü taborumuz buna imkan vermədi və beləcə, xüsusi təyinatlıların döyüş əzmi qarşısında tab gətirmədiklərini gördükdə tamam sındılar. 4 saatlıq döyüşdən sonra düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, zirehli texnikası məhv edildi və 14 tankı qənimət kimi ələ keçirildi. Yəni zirehli texnikalarını döyüş meydanında qoyub qaçdılar. Bölmələrimiz elə sürətlə irəliləyirdi ki, bir gündə 3–4 kənd azad edilirdi.

Füzuli və Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərdə uğur qazanmağımızın səbəbi o idi ki, bölmələrimiz gecələr əməliyyata başlayıb, səhərə yaxın yüksəklikləri ələ keçirirdilər və idarə heyəti həmin ərazidə yerləşib bölmələrə rahat şəkildə komanda verə bilirdi. Bu taktika ilə Şuşaya qədər çox rahat şəkildə irəlilədik.

Şuşada küçə döyüşləri gedirdi

Son tapşırıqımız Şuşa əməliyyatı oldu. Çanaqçı və Sığnaq kəndindəki yüksəklikləri ələ keçirib Şuşa–Laçın dəhlizinə çıxdıqdan sonra bəlli oldu ki, Şuşanı düşməndən təmizləmək bir qədər çətin olacaq. Çünki həm Xankəndi, həm də dəhliz istiqamətindən düşməne kömək gələ bilirdi və şəhərin relyefi də bəlli idi.

Noyabrın 6-da Şuşaya ətrafdan daxil olmağa başladıq. Mən bölmələrimə bütün tapşırıqları verdim və onların hərəkət trayektoriyasını kənar-

dan müşahidə etməyə başladım. Şuşa istiqamətinə gələn hər iki yola nəzarət edirdik. Ancaq yüksəklikdə mövqelənən düşmən duyuc düşdü və döyüşlər başladı.

Xankəndi istiqamətindən düşməne xeyli sayda zirehli texnika və canlı qüvvə köməyə gəlməyə başladı. Bu yolun üstündəki yanacaqdolurma məntəqəsi yaxınlığında pusqu quran bölmələrimizlə düşmən qüvvələri arasında ağır döyüşlər getdi. Həmin vaxt Daşaltı istiqamətindən ordumuzun digər bölmələri uğurlu əməliyyat keçirib Şuşaya tərəf gəlirdilər. Polkovnik Tehran Mənsimov Beyləqandakı “N” saylı hərbi hissənin komandan heyəti və 60-a yaxın canlı qüvvə ilə bizim bölmələrimizə köməyə gəldilər. Onların gətirdikləri raketlərlə düşmənin bir neçə texnikası məhv edildi.

Noyabrın 6–7-də keçirilən “Şəhər əməliyyatı” tarixlərə yazıldı. Həqiqətən də, misli görünməmiş əməliyyat həyata keçirdik. Ermənistan tərəfi şəhərə əlavə dəstək göndərməsin deyə, Laçın dəhlizi nəzarətimizdə idi, başqa bir dəstə isə Daşaltını işğaldan azad etdikdən sonra Şuşaya daxil olan qüvvələri atəş dəstəyi ilə təmin edirdi.

Bizim xüsusi təyinatlılarımız şəhərə girəndə müdafiə olunan düşmənlə yaxın məsafədə ağır küçə döyüşlərinə başladılar. Şuşa meşələrində müdafiə xətti qurdular və ermənilərin üç əks-həmləsini dəf etdikdən sonra Şuşa İcra Hakimiyyətinin binası ələ keçirildi. Şəhərdə azan sədələri eşidiləndə hər kəsə bəlli oldu ki, artıq Şuşa bizimdir. Bu həm də o demək idi ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr əməliyyatı uğurla başa vurmuşdur.

Noyabrın 8-də Şuşanın zirvəsindən baxanda Xankəndini ayağımız altında görürdük. Bu döyüşlərdə çoxlu şəhidlərimiz, yaralılarımız da oldu, amma onların qisasını tam aldıq. Düşməne elə bir zərbə vurduq ki, hələ bunun acısını çox çəkməli olacaq.

Bu zəfərdən sonra Ali Baş Komandanın qələbə müjdəsi isə sevincimizi ikiqat artırdı. Hər kəs göz yaşları içərisində idi, uşaqlar bir-birini təbrik edir və qələbə xəbərini paylaşdılar. Çünki həm illərin həsrəti bitmişdi, həm də illərlə çəkilən zəhmətin bəhrəsini görürdük.

Bu döyüşlərin əsl qiymətini Ali Baş Komandan İlham Əliyev verdi. Baş sərkərdəmiz vurğuladı ki, bu əməliyyat dünya hərbi tarixində xüsusi yer tutacaq. Çünki bu əməliyyatı yalnız yüngül silahlarla silahlanmış bizim qəhrəman hərbiçilərimiz dağlardan, meşələrdən, cığırlardan keçərək icra ediblər. Şuşanın işğaldan azad edilməsi bizim ən şanlı Qələbəmiz idi.

Noyabrın 9-da Şuşada idarə heyəti ilə birgə iclas keçirirdik. Xain düşmən Şuşaya artilleriya atəşi açdı. Mərmii oturdugumuz məkanın divarının yanına düşdü. Böyük partlayış oldu.

Zəfərin memarı İlham Əliyevdir

Bir də noyabrın 10-da gözlərimi açanda gördüm ki, hospitaldayam. Mərminin zərbəsindən kəllə-beyin travması almışdım. Amma həkimlər mənə xoş xəbər verdilər ki, Ermənistan təslim olub və müqavilə imzalayıb. Həyatımda xoş günlər olub, amma bu günün sevincinin ayrı bir hissi vardı.

Bu gün bizlərə Şuşa qəhrəmanları desələr də, mən belə hesab edirəm ki, əsl qəhrəman Ali Baş Komandan İlham Əliyevdir. Çünki onun qətiyyətli qərarları olmasaydı, bəlkə, hələ indi də Lələtəpədən işğalda olan torpaqlarımıza boylanırdıq.

Vətən müharibəsində düşmənin kəşfiyyat-təxribat cəhdlərinin qarşısının qətiyyətlə alınmasından, xeyli sayda itkilərə məruz qalmasından, müqavimətinin sındırılmasından sonra həm işğalçı Ermənistan, həm də onun havadarları Silahlı Qüvvələrimizin gücünü, qüdrətini gördülər.

Ali Baş Komandanın hər zaman güvəndiyi Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr verilən bütün tapşırıqları müvəffəqiyyətlə yerinə yetirib düşməni işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarını qeyd-şərtsiz tərk etməyə məcbur etdi. Bu, əlbəttə ki, İlham Əliyevin hərbi-siyasi qələbəsinin təntənəsi oldu.

Şuşa azad edildikdən sonra Ali Baş Komandan qədim qalamıza qalib sərkərdə kimi ayaq basdı.

Bu gün Qarabağdakı dini ocaqlarımızda dualar edilir, məscidlərimizdə azan verilir. Bütün bunlar Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə ucalan Azərbaycanın igid oğullarının ruhunu şad edir. Onlar hər zaman bizim qəlbimizdə yaşayacaqlar.

Artıq savaştan xeyli vaxt keçir, amma hər zaman verilən tapşırıqları, əməliyyatları uğurla yerinə yetirən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr Ali Baş Komandanın istənilən an verəcəyi döyüş əmrini icra etməyə tam hazırdır.

QULİYEV HİKMƏT TEYMURŞAH OĞLU
ehtiyatda olan gizir

1987-ci il dekabrın 11-də Şabran rayonunun Ağbaş kəndində anadan olub. P.İdrisov adına Ağbaş kənd orta məktəbinin məzunudur.

2006–2007-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında “N” saylı hərbi hissədə kəşfiyyat bölüyündə xidmət edib. 2011-ci ildə Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində gizir hazırlıq kursunda kəşfiyyatçı ixtisası üzrə təhsil alıb. 2011-ci ilin avqustundan “N” saylı hərbi hissənin II taborunun kəşfiyyat bölüyünün taqım komandirinin müavini vəzifəsində qrup komandiri kimi xidmət edib.

Aprəl döyüşlərinin və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“Döyüşdə fərqlənməyə görə”, “Kəlbəcərin azad olunmasına görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95, 100 illik “Yubiley” və 3-cü dərəcəli “Qüursuz xidmətə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 2 övladı var.

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVİN QARABAĞI AZAD ETMƏK ƏMRİNİ LƏYAQƏTLƏ İCRA ETDİK

27 sentyabr 2020-ci ildə Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Qarabağ uğrunda "İrəli!" əmrini eşidəndə Aprel döyüşlərində yarımçıq qalan döyüş yolunu davam etdirmək, düşməndən intiqam almaq üçün mən də digər Vətən oğullarıyla çiyin-çiyinə irəli atıldım.

Ali Baş Komandan bu əmri ilə bizə Qarabağı azad etmək, soyqırımına məruz qalan soydaşlarımızın, şəhid olan qardaşlarımızın qisasını almaq kimi şərəfli və tarixi missiya verdi. Hədsiz qürur duyuram ki, qazanılan böyük qələbədə, zərrə qədər də olsa, əməyim olub. Bu cür uca məqama məni də çatdırdığı üçün Ali Baş Komandan İlham Əliyevə bir döyüşçü kimi ömür boyu minnətdar olacağam.

Kəşfiyyatçı olmaq istəyirdim

Zəhmətkeş ailənin övladıyam; atam təqaüdçü, anam evdar qadındır. Ailədə üç bacı, iki qardaşım. Böyük qardaşım da Vətən müharibəsində iştirak edib və Laçında xidmətini davam etdirir.

Orta məktəbdə dərslərimi yaxşı oxuyurdum. Xüsusilə hərbi hazırlıq dərslərində fəallığıma görə məni komandir seçmişdilər. Müəllim içəri girəndə uşaqlara "qalxın" komandasını, düzülüş əmrini mən verirdim. İdmanın sərbəst güləş növü ilə də məşğul olurdum.

Onu da deyim ki, uşaqlığım, məktəb illərim müharibənin qanlı-qadali illərinə düşdüyü üçün, demək olar ki, onun bütün ağrı-acısını hiss etmişəm. Nə qədər uşaq olsam da, yaşanan faciələri, itkilərimizi, torpaqlarımızın işğalını sanki yetkin biri kimi başa düşür, dərinlən anlayırdım. O zaman dayım da müharibəyə getmişdi və mən ilk dəfə hərbi geyimli insanları, əsl silahı onda görmüşdüm. Sanki elə o vaxtlardan hansısa bir qüvvə məni maqnit kimi hərbi sahəyə çəkirdi. Televiziyada hərbcilərə baxır, mən də kəşfiyyatçı olmaq istəyirdim. Və illər keçəndən sonra bu arzuma yetdim: Quru Qoşunlarının kəşfiyyat bölüyündə xidmət etdim...

2011-ci ildə gizir hazırlıq kursunda kəşfiyyatçı kimi 6 ay ərzində yüksək səviyyəli kurslar keçdim. Düzdür, çətin və əziyyətli idi, amma bunları təbii vəziyyət bilirdim. Çünki kəşfiyyatçılığı digər hərbi sahələrdən məhz bu cür çətinliyi ayırır. Bu sahədə, xüsusilə, dözümlü, fiziki cəhətdən güclü

olmalısən, eyni zamanda ağıl, dərrakə, savad, bacarıq da əsas şərtidir və bütün bunların hamısı bütövlük təşkil etməlidir. Atacağın addımı ətraflı düşünməli, nəticələrini əvvəlcədən hesablaya bilməlisən. Bu mənada, kəşfiyyatçının üzərinə götürdüyü yük, məsuliyyət ağırdır. Buna görə də yüksək səviyyədə hazırlıqlı olmalısən ki, çətinlikləri dəf edərək verilən tapşırığı müvəffəqiyyətlə yerinə yetirə biləsən.

Təhsil aldığım müddətdə kəşfiyyatçılıqla bağlı bütün məsələləri nəzəri olaraq öyrənmiş və təlimlər zamanı yoxlamışdım, amma real döyüş şəraiti başqadır.

Aprel döyüşləri işğalçılarda böyük qorxu yaratdı

İlk dəfə kəşfiyyatçılıq bacarığımı 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində praktiki səviyyədə yerinə yetirmək imkanım oldu. Bu döyüşlər heç kəsin gözləmədiyi anda, qəfildən başladı: düşmən aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə və gün ərzində bütün cəbhəboyu mövqelərimizi və yaşayış məntəqələrimizi güclü artilleriya atəsinə məruz qoydu.

O zaman “N” saylı hərbi hissənin IV taborunun kəşfiyyat taqımının komandiri idim. Bizə söylədilər ki, təlimə gedirik və taborun tərkibində Talış kəndinə doğru istiqamət aldığımız. Döyüşə gətirdiyimizi bizə fərdi sarğı paketi paylayanda anladığımız. Həm də səhər tezdən maşınlarla minərək yola düşəndə baxdım ki, biz Göygöl rayonunun ərazisinə girməyib düz gedirik. Onda qəti əmin olduq ki, həqiqətən də, döyüşə gedirik. Gecə ilə gedib Tərtər çayının qırağında düşdük və piyada hərəkət etdik.

Biz döyüş bölgəsinə çatanda sakitlik idi, güllə atılmırdı. Düşündük ki, döyüş bitib, lakin səhər saat 6-da sanki güllə yağışı yağmağa başladı. Döyüşçülərimizdə elə bir ruh yüksəkliyi, torpaqlarımızın azad olunacağına böyük sevinci var idi ki, heç bir mərmisi, güllə bizi qorxudub dayandıra bilməzdi. Buna görə də çox qısa müddət ərzində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri bir neçə həmləylə düşmənin külünü göyə sovuraraq, erməniləri torpaqlarımızdan kürüyüb atmağa başladı.

Biz illərdən sonra ilk dəfə azad etdiyimiz Vətən torpaqlarına ayaq basdıq. O anda hiss etdiyimiz fərəh, sevinc, qürur hissindən gözlərimizdən xoşbəxtlik yaşları axırdı. Artıq Cocuq-Mərcanlıda, Lələtəpə yüksəkliyində üçrəngli Azərbaycan bayrağı dalğalanırdı.

Bütün döyüşçülərimizdə yalnız bir istək var idi: ancaq irəli getmək! İşğalda qalan digər torpaqları da azad etmək üçün qanımız qaynayıb-

coşurdu. Amma həmin vaxt elan olunan atəşkəs sayəsində bu missiyamızı yarımçıq saxlamalı olduq. Aprel döyüşləri nəinki düşmən ordusuna, eləcə də bütün dünyaya Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin real gücünü göstərdi. Sübut etdi ki, əbəs yerə Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclüləri sırasında deyil və bu şanlı ordu hər an Vətənimizi işğalçılardan azad etmək qüdrətindədir.

Aprel döyüşlərində işğalçılar tezliklə Azərbaycan Ordusunun bütün Qarabağda Zəfər çalacağıının real qorxusunu yaşadılar.

Ali Baş Komandanın “İrəli!” komandası ilə döyüşlərə atıldıq

2020-ci ildə Ermənistanın iyul təxribatı, torpaqlarımıza diversiya qrupları göndərməsi bizim səbrimizi daşıran son damlalar, düşmənin isə məhvinin başlanğıcı oldu.

27 sentyabrda bütün cəbhəboyu hücumu keçən düşməne sarsıdıcı zərbə endirmək üçün Ali Baş Komandan İlham Əliyevin verdiyi “İrəli!” komandası ilə azğın işğalçının dərşini verməyə tələsdik. Hələ müharibə başlamazdan bir neçə gün əvvəl düşmən hərbcisi Murov istiqamətinə gizli keçərkən tutulmuşdu. Mən də bu yerlərə yaxşı bələd olduğum üçün sentyabrın 26-da Murov istiqamətində tapşırıq almışdım. Amma o zaman ağılıma da gəlməzdi ki, cəmi bir gündən sonra əsl döyüşlər başlayar.

Sentyabrın 27-si səhər saat 8-də minaatan atəşi başladı və bizə dedilər ki, istiqamətimiz Murova doğrudur. 13 nəfərlik qrupumla bərabər irəliləməyə başladıq. Təcili düşmən postuna çatmalı idik. Bu, çox çətin idi, çünki dəniz səviyyəsindən 3000 metrədən çox yüksəkdə olan bir əraziyə öz çəkimidən dəfələrlə ağır bir yüklə çıxırdıq. Silah, zirehli geyim, kaska, yük, ehtiyat sursat, yatacaq ağır idi. Amma biz çətinliklərə baxmadan irəliləyərək Gamişdağın sağ tərəfi ilə qalxıb müəyyənləşdirdiyimiz mövqedə yerləşdik və yerimizlə bağlı qərargaha məruzə etdik. Əmr verildi ki, minaatan atəşi kəsilsən kimi posta girin.

Düşmən postunda kamera quraşdırılmışdı və dörd tərəfi müşahidə edirdi. Mövqələndiyimiz ərazinin sağında və solunda qüvvələrimiz yox idi. Maşın yolu ilə gəlib buradan strateji yüksəklikdəki iki düşmən postuna girmək olardı. Biz isə düşmənin ən yüksək strateji postuna girməli idik. Dərhal kameranı, rabitə əlaqəsini kəsdik ki, onlar bizi görüb qüvvə çağıra bilməsinlər. Sonra 3 yarımqrupa – müşahidə, atəş-təminat və hücum yarımqrupuna bölünüb yerləşdik. Bu müddətdə minaatanlarımız

hələ də atəş açırdılar. Düşmən qaçıb sığınacaqlara, oradan da kazarmalara girirdi.

Arxaya məlumat verdik ki, atəşi kəsin, artıq posta giririk. Bu zaman gördük ki, yolla düşmən maşınları yaxınlaşır. Əvvəl elə bildik ki, bizi aşkar edib gəlirlər, amma onlar qarşı istiqamətə doğru getdilər. Tutacağımız postdakı düşmənlər bundan sonra daha da arxayın oldular ki, heç bir təhlükə yoxdur. Artıq postun arxasında idik və əsas qapını müəyyənləşdirməyə çalışırdıq, çünki postun 2–3 yerdən çıxışı var idi. Məqsədimiz o idi ki, itkimiz olmasın, yaxud minimum olsun. Elə bu zaman bir düşmən döyüşçü qarşımızdakı qapıdan çölə çıxdı və bizi gördü. Dərhal güllə ilə onu vurub yıxdıq, amma içəridəkilər səsi duyaraq tez onu dartıb qapının ağzından içəri saldılar. Bu zaman qumbaranı çəkib postun içinə atdıq. Arxasınca da içəri girib oradakı düşmən hərbcilərin hamısını öldürdük. Sadəcə, 3 nəfər kazarmadan çıxıb balaca dəmirqapılı yeraltı bir sığınacağa girmişdi. Onlar pulemyotun arxasında oturub bizə atəş açırdılar, lakin tez bir zamanda onları da məhv etdik.

Möcüzə nəticəsində sağ qaldım

Haradasa səhər saat 8–9 radələrində biz postu ələ keçirmişdik, amma günorta 13–14 radələrində gələn 3 “Kamaz” düşmən döyüşçüsü posta hücumu keçdi. Onlar postun içərisinə qumbara atdılar. Həmin zaman yanımdan bir az aralı düşən qumbaranın qəlpələri məni bir neçə yerimdən yaraladı. Əgər həmin qumbara bir az da yaxınıma, yaxud üzərimə düşsəydi, sağ qurtula bilməzdim. Postun qapısının ağzına çatanda isə güllə yarası aldım. Bir anlıq elə bildim ki, ölürəm, kaskamı çıxardım, zirehimi soyundum və uşaqlara dedim ki, mən bunların başını qatacağam, siz tez çıxıb gedin. Amma onlar getmədilər, məni də özləri ilə tez çölə çıxardılar. Yoldaşlarıma yük olmayım, onların da həyatını təhlükəyə atmayım deyə, birtəhər ayağa qalxıb yeriməyə başladım. Bu vəziyyətdə nə qədər yol getdiyimi bilmirəm, qan itkisindən huşum itib və bir də ayıldım ki, Gəncə hospitalındayam.

Ağız, qol, kürək, bud nahiyələrimdən yaralanmışdım. Əvvəlcə mənə səyyar hospitalda ilkin tibbi yardım göstəriblər, sonra isə Gəncə hospitalına təxliyə olunmuşam.

Düşünürəm ki, bu gün sağ olmağım göydə Allahın, yerdə isə döyüş yoldaşlarımla fədakarlığı nəticəsində mümkün olub. Vətən müharibəsində Azərbaycan Ordusunun bütün döyüşçüləri – fərq etməz əsgər,

yaxud zabit heyəti olsun – hamımız qardaş kimi çiyin-çiyinə, yalnız bir amal uğrunda vuruşduq və Vətəni azad etmədən geri dönməyəcəkdik...

Düzdür, tale elə gətirdi ki, 44 günlük Vətən müharibəsinin yalnız ilk günündə iştirak etmək nəsim oldu. İstəyim Şuşaya qədər getmək olsa da, yaralandım və çox irəli gedə bilmədim. İgid oğullarımızın doğma torpaqlarımızı qarış-qarış düşməndən azad etməsinin, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xalqımıza qələbə müjdələri verməsinin sevincini hospitalda yaşadım.

Mən və mənim kimi bir çox yaralanaraq döyüşdə iştirak edə bilməyən, şəhid olaraq canını bu torpağa qurban verən döyüşçülərin əvəzinə bu şərəfli missiyanı Azərbaycan Ordusunun digər qəhrəman oğulları layiqincə yerinə yetirdilər. Onlar düşməni əzə-əzə sona qədər gedərək üçrəngli bayrağımızı hamımızın adından Qarabağın incisi olan Şuşada dalğalandırdılar.

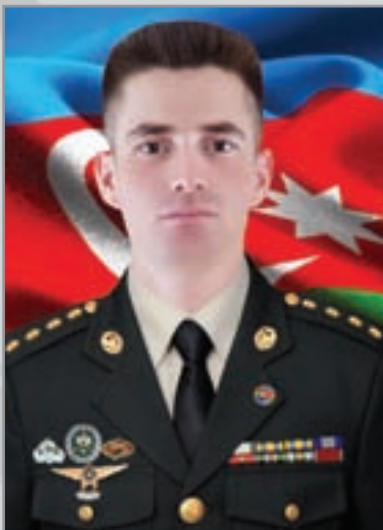
Ən fəxarətli zəfər

Bu şanlı qələbəni bizə Ali Baş Komandanın uzaqgörən strateji taktikası, Azərbaycan Ordusunun gücü və xalqımızın Vətənə olan tükənməz sevgisi qazandırdı. Bu mükəmməl birlik bizə Azərbaycan tarixinin ən fəxarətli zəfərini yaşatdı.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Azərbaycan Ordusunun daha da gücləndirilməsi istiqamətində apardığı mütərəqqi islahatlar əvvəlcə bizə 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində qalibiyyət bəxş etdi, daha sonra Günnüt zəfəri ilə ordumuzun güc-qüvvəsini bir daha bütün dünyaya bəyan etdi və nəhayət, Vətən müharibəsindəki şanlı qələbəsi ilə sübut etdi ki, düşmənin elə bir hərbi və ya strateji obyektə yoxdur ki, Azərbaycan Ordusu onu darmadağın edib torpaqlarını azad edə bilməsin.

Bu gün çox qürurluyam ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi bu yenilməz ordunun tərkibində həm Aprel döyüşlərində, həm də Vətən savaşında müharibənin ən çətin məqamlarından olan ön xəttin yarılmasında iştirak etmişəm, qazanılan böyük qələbələrdə zərrə qədər mənim də xidmətim olub.

Bundan sonra da Vətənin çağırdığı hər bir anda canımla, qanımla onun uğrunda döyüşməyə hazırım.

MƏLİKOV FAMIL ALİM OĞLU
ehtiyatda olan kapitan

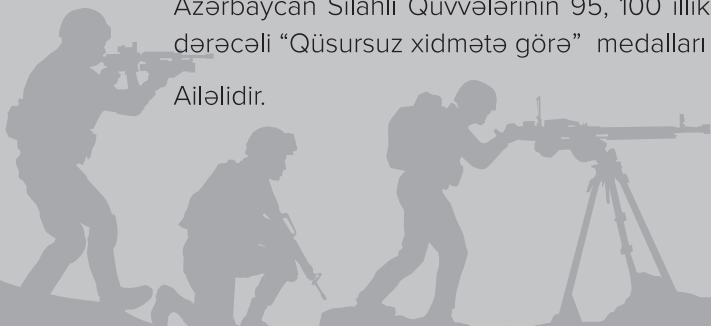
1990-cı il noyabrın 16-da Salyan rayonunda anadan olub. Salyan rayonundakı Mərdan Muradxanov adına 6 nömrəli orta məktəbin məzunudur.

2007–2011-ci illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində qoşun kəşfiyyatı ixtisası üzrə ali təhsil alıb. Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində kəşfiyyat taqım komandiri kimi təkmilləşdirmə kursu keçib. 2012-ci ildə Murovdağ istiqamətində döyüş tapşırığı yerinə yetirən hərbi hissədə taqım komandiri kimi fəaliyyətə başlayıb. 2014-cü ildə “N” sayılı hərbi hissənin kəşfiyyat taborunda qrup komandiri təyin olunub. 2015-ci ilin aprel ayından fəaliyyətini Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə davam etdirib.

Aprəl döyüşlərinin və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır. İkinci qrup müharibə əlilidir.

“Azərbaycan Bayrağı” ordeni, “Şücaətə görə”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Kəlbəcərin azad olunmasına görə”, “Hərbi xidmətə görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95, 100 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir.

İLHAM ƏLİYEVİN QARABAĞ ZƏFƏRİ SON NƏTİCƏ DEYİL, BAŞLANGICDIR

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev deyir ki, Vətən müharibəsindəki böyük Qələbəni bizə yaşadan müstəqillik dövründə yetişdirdiyimiz gənclər oldu, çünki bu gənclər yüksək vətənpərvərlik ruhunda böyümüşdülər.

Həqiqətən də, belə idi. Biz gənclər müstəqillik dövründə böyüdük. Məktəblərimizin bütün sinif otaqlarında başımızı yuxarı qaldıranda divarlarda faciələrimizi əks etdirən, torpaqlarımızın işğal tarixlərini göstərən lövhələri görürdük. Öyrəndiyimiz şeirlərin əksəriyyəti vətənpərvərlik məzmununda olurdu. Bütün bunlar bizi böyük Qələbəyə aparan yolun ilk rüşeymi idi...

Hərbçi olmaq istəyi və gerçəyə çevrilən xəyallar

Uşaq vaxtı gələcəkdə peşə seçimi ilə bağlı hələnin bir fikri olur: biri mühəndis, digərləri həkim, müəllim, iqtisadçı və s. sənətlərin sahibi olmaq istəyir. Zaman keçir, fikirlər dəyişir.

Amma mən əvvəldən sona qədər fikrimi dəyişmədim: uşaqlıqdan hərbi olmaq arzusunda idim və qətiyyətlə bu arzumu gerçəkləşdirməyə doğru irəliləyirdim.

Evdə bir bacı, bir qardaş idik. Fiziki cəhətdən zəifliyimə görə valideynlərim hərbi olmağımı istəmirdilər. Dayım hərbi idi, onu formada görəndə çox sevirdim. Digər tərəfdən, böyüdükcə əzəli torpaqlarımızın erməni tapdağında olması faktı ilə barışa bilmirdim. Deyirdim ki, biz sayca da onlardan çoxuq, nədən hücum edib torpaqlarımızı geri qaytarmırıq?

Xocalı faciəsindəki qətləmi hər dəfə teleekranlarda görəndə ürəyim parçalanırdı, içimdə qisas hissi yaranırdı. Bütün bunlar hərbi olmağıma aparan yolda fikrimi daha da qətiləşdirirdi.

Özü də kəşfiyyətçi olmaq istəyirdim. Çünki kəşfiyyətçilər gizli şəkildə düşmənin olduğu ərazilərə daxil olur, məlumatlar toplayır və lazım olanda da məhv edir.

2007-ci ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olanda çox sevirdim. Sevirdim ki, ən böyük arzusun gerçəkləşməsinə doğru ilk addımım uğurlu oldu.

2012-ci ildə Murovdağ istiqamətində döyüş tapşırığı yerinə yetirən hərbi hissəyə təyinat alanda da çox qürurlanırdım. Aran rayonunda böyüsəm də, əraziyə tez uyğunlaşdım. Düşmənlə üz-üzə idik. 2 il orada mühüm tapşırıqlar yerinə yetirdik və böyük təcrübə topladım.

Onu da deyim ki, 2003-cü ildən başlayaraq ölkəmizdə ordu quruculuğu daha sürətlə, dünya təcrübəsi nəzərə alınmaqla həyata keçirilirdi. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar milli ordumuzun dünyanın ən qüdrətli orduları sırasına daxil olmasına imkan yaradırdı. Prezident İlham Əliyev dövlət quruculuğunda ordu ilə bağlı məsələlərin mahiyyətini açıqlayaraq bildirirdi ki, orduya hər il ayrılan xərclər artır və bu siyasət davam etdiriləcək. Ölkəmizin artan iqtisadi qüdrəti imkan verirdi ki, ordumuzun maddi-texniki bazası daha da gücləndirilsin. Mən bu prosesin birbaşa canlı şahidi idim.

Beləliklə, illər keçdikcə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində böyük dəyişiklikləri qürurla izləyirdim. Bunlar hər bir hərbcini sevindirirdi. Bu prosesə xüsusi diqqət göstərən Ali Baş Komandanımızın tapşırıqlarına əsaslanıb müasir standartlara uyğun yeni hərbi hissələr qurulur, şəxsi heyətin həyat və məişət şəraiti daha da yaxşılaşdırılır, ən müasir silah-sursat və hərbi texnika ilə təmin edilirdi.

Məhz bu qərarların sayəsində Silahlı Qüvvələrimiz Cənubi Qafqazın ən güclü ordusuna çevrildi və əsgərlərimizin mənəvi və fiziki keyfiyyətləri, döyüş ruhu ən yüksək səviyyəyə çatdı.

Xidmət dövründə fəaliyyətimi Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə davam etdirmək üçün müraciət etdim. Çünki eşidirdim ki, XTQ-nin hərbciləri böyük qəhrəmanlıq göstərir, yüksək səviyyəli əməliyyatlar həyata keçirirlər. XTQ-də xidmət etməyi böyük şərəf bilirdim. 2014-cü ildə onlar Ağdam istiqamətində böyük əməliyyat keçirmiş, düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini və hərbi texnikasını məhv etmişdilər. Bu da məni XTQ-də xidmət etməyə çox həvələndirirdi.

2014-cü ildə istəyim reallaşdı. XTQ-dən hərbi hissəmə seçimə gəlmişdilər və böyük həvəslə mən də müsabiqəyə yazıldım. Hərbi hissəmin komandanlığı xidməti fəaliyyətim haqqında müsbət rəy verdikdən sonra mənə də xüsusi təyinatlı kəşfiyyatçı olmaq nəsib oldu.

Xüsusi təyinatlı kəşfiyyatçı həyatı

2015-ci ildən başlayaraq xüsusi təyinatlılar ailəsinə qoşuldum və çox böyük təcrübə topladım. Məni XTQ-nin “N” sayılı hərbi hissələrindən birinə göndərdilər. Artıq qrup komandirinin müavini kimi fəaliyyət göstərir və bununla fəxr edirdim. Çünki həm peşəmi sevir, həm də xüsusi təyinatlı olmağımla qürur duyurdum. Bir vaxtlar fəaliyyətlərinə həsəd apardığım igidlərlə çiyin-çiyinə olmaq mənim üçün fəxr idi.

Burada çox təcrübə topladım. Həm də Vətəni sevməyi, dostla, yoldaşa sadıqlıyı və bağlılığı elə təbliğ edirdilər, elə başa salırdılar ki, insanın canına-qanına hopurdu. Orada “bir nəfər hamı üçün, hamı bir nəfər üçün” devizi əsas şərtidir. Qorxmazlıq, sədaqət, cəsarət, igidlik kimi yüksək əxlaqi göstəricilər xüsusi təyinatlılar üçün əsas meyarlardır.

Cənab generalımız Hikmət Mirzəyevin söylədiyi belə bir şüar var: “Mənim sədaqətim mənim şərəfidir”. Bizə orada bunu öyrətdilər.

Bir amalımız var idi – düşməndən qisas almaq. Tək ermənidən yox, Azərbaycana düşmən olan bütün qüvvələrdən. Ona görə də xüsusi təyinatlılar daim hazırlıqlı, döyüş ruhlu və əzmlilərdir.

Bütün bunları öyrəndiyimiz üçün Ali Baş Komandanın, XTQ komandanlığının verdiyi bütün tapşırıqları həmişə uğurla yerinə yetirmişik. Onlardan biri də Aprel döyüşləridir.

Bu döyüşlərdən öncə bizə məlumat daxil olmuşdu ki, düşmən tərribata hazırlaşır. Həmin günlərdə kurslarda idik. Aprelin 1-də tapşırıq gəldi

və hazırlıklarımızı görüb Tərtər istiqamətinə yollandıq. Aldığımız tapşırıq düşmənin möhkəmləndiyi yerlərə sızma əməliyyatı həyata keçirmək idi. Əməliyyata başladığımız və Taliş istiqamətində irəliləmək istəyən düşmənin bir taborunun şəxsi heyətini, demək olar, məhv etdik. Çox sürətlə irəliləyirdik. Atəşkəs elan olunmasaydı, daha böyük əraziləri düşməndən təmizləyə bilərdik. Keçirdiyimiz əməliyyatlar zamanı düşmən silahını atıb qaçırdı. Onların güvəndikləri “keçilməz Ohanyan” sədləri idi, amma biz o sədləri də elə keçirdik ki, aralarına çaxnaşma, canlarına vəlvələ düşürdü.

Biz bütün dünyaya, o cümlədən düşməne göstərdik ki, Azərbaycan Ordusu 30 il əvvəlki ordu deyil. Bu gün ən müasir silah-sursatla, hərbi texnika ilə təchiz edilmiş, yüksək döyüş ruhlu Azərbaycan Ordusu mövcuddur və bu ordunu idarə edən qətiyyətli Ali Baş Komandan var. Bunu 44 günlük Vətən müharibəsindəki qələbəmiz də bir daha təsdiqləyib.

Aprel döyüşlərindəki böyük uğurumuz bizi çox ruhlandırdı və böyük Zəfərə aparan yolumuzda döyüş ruhumuzu daha da yüksəltdi.

Vətən müharibəsi – çətin və məsuliyyətli missiya

Aprel zəfərindən sonra fəaliyyətimi müxtəlif vəzifələrdə davam etdirdim. Bizim fəaliyyətimiz həm də özümüzdən sonra gələn XTQ-çilərə bacarıqlarımızı, biliklərimizi aşılamaqdan ibarətdir. Ona görə də müxtəlif vəzifələrdə çalışarkən bu istiqamətdə əlimdən gələni əsirgəmədim.

Bizi necə hazırlamışdılar, biz də o qaydalara, tələblərə uyğun özümüzdən sonra gələnləri öyrətdik. Hər zaman tabeliyimdə olan əsgərlərə deyirdim ki, xüsusi təyinatlı üçün Vətən hər şey deməkdir. Vətən namusumuz, şərəfimiz, azadlığımız, mənliyimizdir. Vətən torpağı müqəddəsdir və o dəyişmir, satılmır, köhnəlmir, qocalmır. Vətəni qorumaq hər bir vətəndaşın borcudur və bunun üçün Vətəni sevmək lazımdır.

Orada zabit–əsgər yox, əsl birlik, dostluq münasibətləri var, psixoloji cəhətdən hər zaman yüksək döyüş ruhlu, ən çətin əməliyyatlara hazırlıqlı hərbiçilər mövcuddur. Xüsusi təyinatlı hərbiçinin, ilk növbədə, fiziki hazırlığı, psixoloji durumu yüksək səviyyədə olmalıdır. Ona görə də il ərzində əməliyyatların, məşqlərin böyük hissəsi dağlarda, yüksəkliklərdə həyata keçirilir.

Beləliklə, bütün bunlar bizi istənilən savaşa tam hazır vəziyyətə gətirirdi. Hər səhər gözümüzü açanda axşam savaşa gedəcəyimizi fikirləşmişik. Hər axşam gözümüzü yumanda isə səhər Ali Baş Komandanın

“İrəli!” əmrini verəcəyi müjdəsi ilə ayılacağımızı düşünürdük. Hər an döyüşə hazır vəziyyətdə tapşırıq gözləyirdik.

Şükürlər olsun ki, Ali Baş Komandanımız bizlərə bu imkanı yaratdı və ən əsası, alnımızdakı qara ləkəni təmizləməyə şans verdi. Biz də böyük həvəslə üzərimizə düşən missiyanı şərəflə, uğurla reallaşdırdıq.

2020-ci il sentyabrın 27-də düşmənin cəbhə xəttində törətdiyi təxribatlara cavab olaraq əks-hücum əməliyyatları başladı. Ali Baş Komandanımızın xalqa müraciətindən sonra bizə də tapşırıq verildi. Əməliyyatlara Ağdərə–Kəlbəcər istiqamətindən daxil olduq. Bizim vəzifəmiz düşmənin yerləşdiyi mövqelərə doğru kəşfiyyat əməliyyatları həyata keçirmək, pusqu qurub canlı qüvvəsini məhv etmək və ərazilərdəki bütün məlumatları komandanlığa ötürməkdən ibarət idi.

Həmin istiqamətdə 5 gün əməliyyatlar keçirdik. Bu müddətdə düşmənin 130-dan çox canlı qüvvəsini məhv etdik. İlk gün düşmənin şəxsi heyətlə dolu avtomobilini partlatdıq. Hava dumanlı olduğu üçün onlar bizim gelişimizdən xəbərsiz idilər. Duman çəkiləndə çox yaxın məsafədə döyüşə başladığımız və düşmən qüvvələri tamamilə məhv edildi. Onu da deyim ki, kimsə yaralananda heç kimə demirdi: yarasını sarıyıb növbəti tapşırıq gedirdi. Çünki heç kim istəmirdi ki, əməliyyatdan kənarlaşsın.

Əməliyyatdan sonra yoxlama keçirəndə gördüm ki, əsgərin birinin qolunda qan ləkəsi var. Soruşanda dedi: “Komandir, qorxdum ki, məruzə etsəm, geri göndərəcəksiniz”. Bu, ilk növbədə, qisas yanğısının, vətənpərvərlik hissinin təzahürü idi. Əsgərlərin hamısı savaşımaq, düşməni məhv edib 28 ildən sonra doğma torpaqlarımıza ayaq basmaq istəyirdilər. Bu da komandirlər heyətini çox sevindirirdi. Əməliyyatlar keçirəndə düşmən əsgərləri uzaqdan bizi görəndə kimi silahlarını atıb qaçırdılar.

Kəlbəcər istiqamətindəki missiyamızı başa vurduqdan sonra başqa tapşırıq aldıq: bu dəfə Cəbrayıl rayonu istiqamətində əməliyyatlar keçirməli idik. Həmin ərazilər, əsasən, düzənlik yerlər olduğu üçün əməliyyatların keçirilməsi bir qədər ağırlaşdı. Çünki canlı hədəf kimi düşmən üzərinə gedirdik. Ona görə də əməliyyatlarımızı, əsasən, gecələr həyata keçirirdik.

Əməliyyatlarımız çox sürətli gedirdi. Bir epizod yadımdan heç vaxt çıxmır: düşmənin minaatan batareyası atəşdən sonra yerini dəyişmək istəyirdi, amma biz onları izləyərək təqib etdiyimizə görə manevr edə bilmədilər, başlarının üstünü dərhal kəsdirib hamısını məhv etdik.

Hər döyüş bir qəhrəmanlıq dastanı idi

O qədər sürətlə irəliləyirdik ki, arxadakı qüvvələrimiz bizə yetişməkdə bir qədər ləngiyirdilər. Elə olurdu ki, bir gündə 7-8 kəndə girirdik. Erməni hərbiçiləri bizi görən kimi vahiməyə düşür və qaçıb canlarını qurtarmağa çalışırdılar.

Oktyabrın 4-də Cəbrayıl rayonunun mərkəzi azad edildi, amma bəzi kəndlər hələ işğalda idi. Növbə-növbə kəndləri düşməndən təmizləyirdik. Əməliyyatlardan birində düşmən komandirinin avtomobilini ələ keçirdik. Maşından çanta götürmüşdüm: içərisində 4 ədəd döyüş xəritəsi və alayın kodlaşdırılmış danışıq cədvəli vardı. Həmin danışıq cədvəli vasitəsilə düşmən alayının bütün zabit heyətinin əmr və tapşırıqlarına qulaq asmaq mümkün idi.

Biz irəlilədikcə, dərinliyə getdikcə düşmən başqa taktikalarla bizi ləngitməyə çalışırdı. Yüksəkliklərdə, dəhliz kimi ərazilərdə snayperlər, pulemyotçular yerləşdirmişdilər, ağaclarda kameralar quraşdırmışdılar. Çətinlik çəkirdik, ancaq gecələr duman çökəndən sonra hərəkətə başlayırdıq.

Bir maraqlı hadisə də yenə Cəbrayıl ərazisində baş verdi: gecə hücumu keçib yüksəkliyi ələ keçirdik. Səhər açılanda gördük ki, səngərlər var. O səngərlərdə dincəlməyə qərar verdik. Çünki yuxarı komandanlıqdan göstəriş gəldi ki, çox irəli getmisiniz, bir qədər gözləyin, arxadakı qüvvələr sizə yetişsin. Postlar təyin edib dincəlmək qərarı verdik. Səngərləri gəzib təhlükəsizlik tədbirlərini gücləndirərkən gördüm ki, səngərin içərisində torpaq topası var, üzərində də bel. Öz-özümə dedim ki, köhnə səngərin içində belə bir şeyin olması qeyri-mümkündür. Sən demə, səngərin içərisində yeraltı sığınacaq var. Onun qapısının üstü torpaqlanıb.

Belin sapından tutub torpaqdan çıxaran kimi qapı açıldı və içəridən erməni əsgərlərinin səsi gəldi. Cəld gözyaşardıçı qaz balonunu çəkib atdım. Bir qədər sonra başladılar səngərdən çıxmağa. Əllərini qaldıraraq rus dilində yalvarırdılar. Bir əsgərimiz atəş açan kimi qışqırmağa başladılar. Silahımı çəkib səngərin üstünə qalxdım. Onlar məni görmürdülər. Baxdım ki, qabaqda gələn əllərini qaldıraraq yalvarır, onun arxasındakı isə silahını bizim tərəfə tuşlayaraq irəliləyir, yəni tələ qururlar. Bu məni çox qəzəbləndirdi. Öz-özümə dedim ki, can hayında olduqları halda belə, erməni xislətini yenə göstərirlər.

Savaş meydanında erməni əsgərinin silahını, bayrağını atıb qaçmaqdan başqa çarəsi qalmırdı. Biz isə daha sürətlə irəliləyirdik. Hərdən radio vasitəsilə Ali Baş Komandanın xalqa müraciətlərini, xoş müjdələrini dinləyəndə və rabitədə digər cəbhələrdə döyüşən yoldaşlarımızın uğurlarını eşidəndə daha da ruhlanırdıq, qələbə xəbərləri bizə əlavə stimula verirdi, döyüş əzmimiz daha da yüksəlirdi.

Bütün bunlar, yorğun olsalar belə, şəxsi heyətin psixoloji durumuna çox müsbət təsir göstərirdi. Düşmənlə üzbəüz olan əsgər hər an Ali Baş Komandanın özünün də onun yanında olduğunu hiss edir, onun dəmir yumruğunun düşmən üçün nə dərəcədə qorxulu olduğunu bilərək daha böyük cəsarətlə irəli atılırdı.

Bir taborla düşmən alayının üzərinə hücum

Hər gün irəliləyirdik. Hava qaranlıq və duman olsa da, yolda tank tırtılını izini gördüm. Pusqu qurduq və səhərə qədər gözlədik. Hava açılarda erməni əsgərlərinin səsi gəlməyə başladı. Əvvəl az idilər, sonra getdikcə sayları çoxaldı. Koordinatları müəyyənləşdirib komandanlığa ötürdük. Çünki ərazidə xeyli sayda canlı qüvvə və texnika var idi. Dedik ki, artilleriya atəşi ilə ərazini vursunlar. Bizdə tank əleyhinə iki raket ("Spayk") var idi. Raketləri tankları vurmaq üçün hazırlayanda düşmən bizi gördü.

Aramızda 150 mert məsafə vardı. Birinci raketi atıb tankı vurduq və döyüş başladı. Sən demə, burada düşmənin alayı yerləşmiş. 450 nəfərə yaxın şəxsi heyət və bir tank taboru vardı. Biz bunu bilmədən bir taborla, yəni 100 nəfərə yaxın heyətlə alayın üzərinə hücumla keçdik. Güclü döyüş gedirdi. Şəhidlərimiz, yaralılarımız oldu. Mən də yaralandım: yanıma düşən əlqumbarasının qəlpəsi boğaz nahiyəmə dəydi. Üzərimdəki döyüş ləvazimatları çox olduğu üçün hərəkət etmək çətinlik yaradırdı, amma silahı yerə qoymadım. Bu vəziyyətdə atəş açırdım, amma

döş qəfəsindən dəyən güllə çox ağrı verdi: ağ ciyərım sıradan çıxdı, üç qabırğam qırıldı.

Bölmə komandiri atəş altında qaldığımızı görüb mövqeyimizin koordinatını artilleriya bölmələrimizə ötürdü ki, ərazini atəşə tutsunlar. Yəni hər birimiz o anda şəhidliyi göz önünə aldıq. Bizə hər zaman bunu aşılamışdılar: sona qədər döyüş, təslim olma, lazım gəlsə, Vətən uğrunda canını fəda et. Çünki şəhidlik ali məqamdır, ən yüksək zirvədir. Biz ölməyə yox, öldürməyə getmişdik, amma bu yolda şəhid də ola bilərdik. Bu, müqəddəs borc idi bizim üçün.

Bir müddətdən sonra düşməni geri çəkilməyə məcbur etdik: bir taborda düşmən alayını darmadağın elədik. Bu döyüşdə sübut etdik ki, Azərbaycan hərbiçisi, xüsusi təyinatlısı istənilən qüvvə ilə istənilən şəraitdə

savaşağa qadirdir, Azərbaycan əsgərinin döyüş ruhunu heç bir qüvvə sarsıda bilməz. Erməni əsgərinin qarşımızda duruş gətirməsi qeyri-mümkündür. Biz bu torpaqdan güc alırıq, onun hər qarışı bizim üçün müqəddəsdir.

Yaralı olduğum üçün komandanlığın tapşırığı ilə təxliyə edildim. Füzulidəki Hərbi Hospitalda əməliyyat olundum. Özümə gəldikdən sonra Şirvana, oradan da Bakıya göndərildilər. Hospitalda olanda da böyük qayğı gördüm.

Birinci vitse-prezidentimiz Mehriban xanım Əliyeva tez-tez bizimlə maraqlanır, bütün lazımi köməkləyin göstərilməsini tapşırırdı. Həkimlər də, həqiqətən, sağlamlığımızın bərpası üçün əllərindən gələni əsirgəmərdilər. Bizə elə bir qayğı göstərilirdi ki, sanki öz doğma balalarına diqqət edirlər. Həkimlər yeməyi mənə özləri yedizdirirdilər.

Bakıda olanda xüsusi təyinatlıların xoş xəbərlərini eşidirdim. Tez-tez əlaqə saxlayır və xoş xəbərlər alırdım. Sevincimdən hönkür-hönkür ağlayırdım: elə bildirdim ki, mən də onların yanında yarıyam. Ali Baş Komandanımızın xoş müjdəli xəbərlərini eşidəndə qanadlanıb uçmaq istəyirdim. Billirsiniz niyə? Çünki kiminsə yanında danışanda artıq utanmayacağıq, qızarmayacağıq, fəxrlə, qürurla deyəcəyik ki, biz qalib Azərbaycan Ordusunun hərbiçiləriyik, qətiyyətli, güclü Ali Baş Komandanı olan ordunun bir parçasıyıq. Artıq alnımızda qara ləkə yoxdur, şəhidlərimizin, Xocalıda qətlə yetirilən soydaşlarımızın qanı yerdə qalmadı.

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr göstərilən etimadı layiqincə doğrultdu və bütün bunlara görə Ali Baş Komandanıma minnətdaram. Artıq sağalırım. Qolumun birini yaxşı işlədə bilməsəm belə, ehtiyatda olan xüsusi təyinatlı kimi Ali Baş Komandanımın “Dəmir yumruq” əməliyyatının növbəti mərhələsində də iştirak etməyə hazırım.

Vətən müharibəsi bir daha göstərdi ki, İlham Əliyev qətiyyətli, qüdrətli sərkərdədir. Çünki düşmənin belini Azərbaycan əsgərinin əzmi, cəsarəti, qorxmazlığı ilə yanaşı, həm də Müzəffər Ali Baş Komandanın qətiyyəti qırdı.

İlham Əliyev əsl sərkərdə qətiyyəti ilə adını Vətən müharibəsi tarixinə Qarabağın xilaskarı kimi yazdı və insanların qəlbində özünün Qarabağ boyda abidəsini ucaltmağı bacardı.

Azərbaycanı tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirən cənab İlham Əliyev ölkəmizi qətiyyətlə yeni və daha böyük hədəflərə doğru aparır. Azərbaycan yaxın illərdə Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevlə daha böyük zəfərlərə imza atacaq.

MƏMMƏDOV ELVİN QADİR OĞLU
ehtiyatda olan kapitan

1989-cu il iyulun 13-də Naxçıvan Muxtar Respublikasında anadan olub. 1997–2005-ci illərdə Naxçıvan şəhərindəki 7 nömrəli orta məktəbdə oxuyub.

2005–2008-ci illərdə Naxçıvanda Heydər Əliyev adına Hərbi Liseydə, 2008–2012-ci illərdə isə Bakıdakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində artilleriya ixtisası üzrə hərbi təhsil alıb. 2012–2013-cü illərdə Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində dinləyici kursu keçdikdən sonra leytenant rütbəsində hərbi xidmətə başlayıb.

2013–2014-cü illərdə “N” sayılı hərbi hissədə taqım komandiri vəzifəsində çalışıb. 2014-cü ilin may ayından zabit fəaliyyətini Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə davam etdirib. 2014–2020-ci illərdə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin “N” sayılı hərbi hissəsində baş kəşfiyyatçı, qrup komandirinin müavini və maddi-texniki təminat üzrə müavinin planlaşdırma üzrə baş köməkçisi vəzifələrində çalışıb.

Aprəl döyüşlərinin və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“Azərbaycan Bayrağı” ordeni, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, “Kəlbəcərin azad olunmasına görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 və 100 illik “Yubiley”, 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə” və “Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə” medalları ilə təltif olunub.

Ailəlidir, 2 övladı var.

MÜZƏFFƏR SƏRKƏRDƏMİZ DÜNYA HƏRB TARİXİNƏ YENİ DÖYÜŞ TAKTİKASI GƏTİRDİ

Həyatda böyük uğur qazanmaq, tarixə yazılmaq hər insana nəşib olmur. Biz xoşbəxtik ki, qəhrəmanlığımızla adımızı Azərbaycanın şanlı tarixinə yazmışıq.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yaratdığı müzəffər Ordu 44 günlük Vətən müharibəsində əzəli və əbədi Azərbaycan torpağı olan Qarabağımızı düşmən tapdağından təmizlədi. Azərbaycanın mərd oğulları cəsarətləri və fədakarlıqlarıyla xalqımıza tarixi Zəfəri yaşatdılar.

Bu möhtəşəm və tarixi günlər hər birimizin həyatında ən xoşbəxt, ən yaddaqalan günlər olacaq. Bu Zəfərin memarı, bu möhtəşəm nailiyyətləri qızıl hərflərlə Azərbaycan tarixinə yazan Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev və şanlı Ordumuzdur.

Ali Baş Komandan bütün dünyaya göstərdi ki, cəmi 18 ildə çox güclü dövlət və qüdrətli ordu yaradıb. O ordu ki, istənilən döyüş tapşırığını icra etməyə qadirdir.

Bizlər də həmin ordunun tərkib hissəsi olmaqdan hər zaman qürur duyduq və Baş sərkərdəmizin illərlə gözlədiyimiz hücum əmrini yüksək döyüş ruhu ilə yerinə yetirdik.

Xoşbəxtik ki, uca Yaradan Azərbaycan xalqına İlham Əliyev kimi lider, əsl sərkərdə yetirdi və bizlər də Azərbaycanın ən qüdrətli dövrünün qəhrəmanları kimi tarix yazdıq.

Hərbiyə sevgi, şərəfli zabit ömrü

Orta məktəbdə əla qiymətlərlə oxuyurdum. Böyük qardaşım Amal çox savadlı, qabiliyyətli və vətənpərvər idi. Ümumiyyətlə, ailəmədə hər zaman vətənpərvərlik ruhu çox yüksək olub. Valideynlərimiz əsl vətəndaş olmağımız üçün bizə hər zaman Vətənə, bayrağa, millətə, dövlətə sevginin mahiyyətini aşılayıblar.

Amal təhsili, davranışı ilə məktəbdə həmişə nümunə göstərilirdi. İqtisadçı olmaq istəyirdi, amma qəfildən həyat yolu dəyişdi. Orta məktəbi bitirməyinə bir il qalmış qardaşım Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (indiki DTX) Akademiyasında təhsil almağı qərarlaşdırdı. Hər zaman qardaşımla qürur duyurdum, bu qərarından sonra isə Amal mənim kumirimə çevrildi. Mən də böyüyüb onun yolu ilə gedəcəyimə söz verdim və beləliklə, hərbiçi olmaq arzusuna düşdüm.

Hər dəfə kursant formasında evimizə gələndə çox fərəhlənirdim. Artıq valideynlərim də bilirdilər ki, böyüyəndə hərbi olacağam. Hətta mənə daha da həvəsləndirirdilər. Səkkizinci sinfi bitirib Naxçıvandakı Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyə daxil oldum. Burada hərbi mundirə sevgim getdikcə böyüdü. Qürur duyurdum ki, bir neçə ildən sonra Azərbaycanın zabiti olacaq və şərəfli ömür sürəcəyəm.

2008-ci ildə liseyi bitirib sənədlərimi Bakıdakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə təqdim etdim və qəbul olundum. Seçimlərdə artilleriya ixtisası üzrə hərbi təhsil almağı qərarlaşdırdım. 2012-ci ilədək burada hərbi biliyimi daha da təkmilləşdirdim və əsl zabit kimi yetişdim. Ali məktəbi bitirdikdən sonra bir il Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində dinləyici kursu keçdikdən sonra leytenant rütbəsi aldım və müdafiə nazirinin müvafiq əmri ilə Ermənistanla sərhəddə döyüş tapşırığı yerinə yetirən hərbi hissədə batareya komandirinin müavini vəzifəsində xidmətə başladım.

2014-cü ildə xəbər gəldi ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə xidmət üçün zabitlər seçilir. Mən də hərbi hissə komandanlığından razılıq aldıqdan sonra böyük həvəslə seçimlərə qatıldım və qəbul olundum. Bununla da həyatımda yeni dönmə başladı. Artıq artilleriyaçı yox, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin kəşfiyyatçısı olmuşdum. Bir neçə il qrupun baş kəşfiyyatçısı vəzifəsində çalışdım.

Onu da deyim ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin bir şüarı var: “Sədaqətətim şərəfidir!”. Ona görə də burada xidmət etmək həm şərəfli, həm də çox məsuliyyətlidir. Orada hərbiçilərə, ilk növbədə, vətənpərvərlik tər-

biyəsi, hərbi yoldaşına qarşı sevgi və məhəbbət, məsuliyyət hissini ən yüksək formaları aşılır. Bütün bunlar Vətənin və xalqının müdafiəsinə qalxmağa hazırlığın formalaşması üçün olduqca vacibdir. Yəni xüsusi təyinatlı olmaq üçün sən Vətən anlayışın, vətənpərvərlik hissini yüksək olmalıdır. Ən əsası, hərbi anda sadıq olmalısan.

Yaxşı anlayırdım ki, torpaqları işğal altında olan bir ölkənin hərbiçisi hər an müharibəyə hazır olmalıdır. Son damla qanımıza kimi şərəflə döyüşüb şəhidlərimizin, əliyalın qətlə yetirilən ana-bacılarımızın, tapdalanmış qeyrətimizin qisasını almalı idik. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr bu hiss ilə yaşayırdılar. Bütün hazırlıklarımız hər zaman bu yöndə idi. Təlimlərimiz çox ağır keçirdi və demək olar ki, biz ilin 9 ayını çöllərdə, dağlarda, dərələrdə olurduq. Hər cür çətinliklərə qatlanırdıq.

Aprel döyüşləri sübut etdi ki, Azərbaycanın qüdrətli sarkərdəsi, müzəffər ordusu var

2016-cı ilin Aprel döyüşləri baş verərkən mən öz qrupumla Goranboy rayonunda təlimdə idim. Həyəcan signalı ilə döyüşlər baş verən istiqamətə yollandıq. Talış kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirak etdik. Sonra Tapqaraqoyunlu istiqamətində əməliyyat tapşırığını yerinə yetirdik.

Həmin gecə saat 4-də əməliyyata başladıq və səhər saat 6-da biz təyin olunmuş ərazidə idik. Yəni düşmənin olduğu əraziyə sızmışdıq. Orada düşmənin 4 ədəd T-90 tankı var idi. Gizli yolla tanklar olan əraziyə yaxınlaşıb mövqeləndik. Qarşımızda düşmənin 2 postu var idi. Burada şəxsi heyət və hərbi texnikalar toplaşmışdı. Səhər açılanda döyüşə başladıq. Bizi tanklardan və digər zirehli texnikalardan atəşə tutdular. Amma bizim igidlər düşməne ağır zərbələr endirdilər. Şəhidlərimiz, yaralılarımız oldu, amma tapşırığı uğurla yerinə yetirdik. Düşmənin tanklarını sıradan çıxardıq, xeyli sayda canlı qüvvəsini məhv etdik.

Çox sevinirdik. Elə bilirdik ki, gözlədiyimiz an yetişib. Aprelin 5-də atəşkəsin elan edilməsi isə bizi çox məyus etdi. Lakin bir şeyi anladığı ki, biz müharibəyə tam hazırıq və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir.

Bu, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin son illərdə həyata keçirdiyi ordu quruculuğu prosesinin, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin gücünün real göstəricisi idi. Hər kəs şahidi oldu ki, Azərbaycanın qüdrətli sarkərdəsi və müzəffər Ordusu var.

Aprəl döyüşlərindən sonra ordumuzun maddi-texniki bazası daha da gücləndirildi, şəxsi heyətin döyüş ruhu getdikcə daha da artdı. Çünki hər kəs görürdü ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyev bütün çıxışlarında Ermənistana sərt xəbərdarlıqlar edərək deyir ki, biz bu işğalla barışmayacağıq, bir qarış torpağımız işğal altında qalmayacaq: “Əgər erməni əsgəri ölmək istəmirsə, rədd olsun Azərbaycan torpaqlarından”. Bütün bunlar biz hərbiçilərə də mesaj idi ki, hər an hücum əmrinə hazır olaq. Ona görə də Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin bütün şəxsi heyəti səbirsizliklə Baş sərkərdəmizin “İrəli!” əmrini gözləyirdi. Mən şəxsən əmin idim ki, tezliklə bu savaş baş verəcək və bizlər tarix yazacağıq.

2016-cı ildə Türkiyə Respublikasında Müştərək atəş-dəstək kurslarına göndərildim. Konyada keçirilən kurslara qatıldım və sertifikat aldım. İlin sonunda yenidən hərbi hissəyə qayıdıb 2020-ci ilədək müxtəlif vəzifələrdə çalışdım.

Böyük Zəfərə aparan yol

2020-ci ilin iyul ayında təlimlərimiz çox ağır keçirdi. Təlimdə olarkən xəbər tutduq ki, düşmən Tovuz istiqamətində təxribat törədib və bir neçə yüksəkrütbəli zabitimiz şəhid olub. Onların sırasında general-

mayor Polad Həşimov və polkovnik İlqar Mirzəyevin də olması bizi çox məyus etdi və düşməyə qarşı olan nifrətimizi daha da kəskinləşdirdi.

Bu döyüşlərdə Polad Həşimov və İlqar Mirzəyevin şəhid olmaları bir daha göstərdi ki, bizim yüksəkkrütbəli zabitlərimiz əsgərin arxasında gizlənmirlər, döyüş tapşırıqlarını ləyaqətlə yerinə yetirirlər. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan Ordusu Aprel zəfərindən sonra Tovuz döyüşlərində də tarixi qələbəyə imza atdı və bu, Vətən müharibəsinin başlanmasının qılgılıcı oldu.

Sentyabr ayının 21-də kəşfiyyat məlumatları aldıq ki, düşmən yenə də təxribatlara hazırlaşır: bütün cəbhəboyu ərazilərə qüvvələr yerləşdirilir. Bu səbəbdən də Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə tapşırıqlar verildi və hazırlıqlar görüldü. Sentyabrın 27-də gözlənilən təxribat baş verdi və Ali Baş Komandan İlham Əliyev əks-həmlə əməliyyatlarının keçirilməsi ilə bağlı əmr verdi.

Bütün şəxsi heyət döyüşlərə tam hazır vəziyyətdə idi. Gözlədiyimiz an yetişmişdi. Keçdiyimiz hazırlıqların, təlimlərdə öyrəndiklərimizin real döyüşdə tətbiqinin zamanı çatmışdı.

Sentyabrın 27-də xüsusi əməliyyat tapşırığı ilə Murovdağ istiqamətindən Kəlbəcərə doğru irəliləməyə başladıq. Mən taborun əməliyyat zabit idim. Düşmənin həmin ərazidəki komanda müşahidə məntəqələrinin, texnikalarının, müdafiə istehkamlarının yerləşdiyi yerlərlə bağlı məlumatları toplayıb komandanlığa ötürdük. Öncə bizə irəli getməmək tapşırığı verilmişdi, sonra isə qərar dəyişdi və yeni tapşırıq alaraq təyin olunmuş marşrutla hərəkətə başladıq. Camışdağın orta hissəsindən gizli yollarla Qaragöl istiqamətinə üz tutduq. Gecələr hərəkət edir və qarşımıza çıxan düşməni yerindəcə məhv edirdik. Qaragölün aşağı ətrafında mövqələnilib düşməni müşahidə altında saxladığımız. Yaxınlıqda düşmən taqımının daşqay məntəqəsi var idi. Biz "Spayk", qumbaraatan və snayperlərimizlə həmin mövqedə görünən bütün canlı qüvvəni, içərisi şəxsi heyətlə dolu hərbi maşınları məhv edirdik. Düşmən bu mövqedən ağır itkilərə məruz qalacağını gözləməirdi. Çünki biz onların gözləmədikləri ərazilərdən keçərək həmin mövqələrdə möhkəmlənmişdik.

Sonra bizə başqa əməliyyat tapşırığı verildi. Mövqələrimizi digər bölmələrimizə təhvil verib istiqamətimizi dəyişdik. Sentyabrın 30-da Cəbrayıl istiqamətində toplanma məntəqəsinə yetişdik. Burada bizim taboru yeni tapşırıq verildi və oktyabrın 1-də əməliyyatlara başladıq.

Qarşımızda düşmənin 30 il ərzində möhkəmləndirdiyi istehkamlar, "keçilməz Ohanyan" sədləri, pusqular var idi. Amma bizim hərbiçilərimiz bu sədləri, istehkamları yararaq düşmən üzərinə yeriyirdi. Bunun da səbəbi o idi ki, erməni əsgəri Azərbaycan əsgərini görəndə canına vəlvələ

düşürdü, möhkəmləndiyi ərazidən çıxıb qaçmağa başlayırdı. Artilleriya bölmələrimiz, PUA-larımız həmin mövqelərə elə zərbələr endirirdi ki, düşmənin bağı yarılırdı. Biz də böyük həvəslə, yüksək döyüş ruhu ilə irəliləyirdik.

Ali Baş Komandanın çıxışları ürəyimizi dağa döndərirdi

Cəbrayılın Daşkəsən kəndində düşməni məhv etdikdən sonra sən-gərlərdə bir qədər dincəlmək qərarına gəldik. Qərargah rəisi Famil Məlikovla birlikdə ərazinin müşahidəsini aparırırdıq. Birdən Famil səngəri göstərib dedi ki, burada bir “sürpriz” ola bilər. Çünki səngərdə torpaq to-pası üzərində bel sapı basdırılmışdı. Famil yaxınlaşıb belin sapını torpaq-dan çıxaranda qapı açıldı və düşmən əsgərlərinin səsləri gəlməyə baş-ladı. Onlar rus dilində yalvarırdılar. Famil cəld tərənib səngərin üstünə çıxdı və gözyaşardıcı qaz balonunu çəkib atdı. Bir qədər sonra başladılar səngərdən çıxmağa. Əllərini qaldırıb yalvara-yalvara bizə tərəf gəlirdilər. Tüstüdən hər şey duman içində görünürdü.

Birdən Famil yuxarıdan onlara tərəf atəş açdı. Sən demə, qabaqdakı əsgər əllərini havaya qaldırsa da, onun arxasınca gələn silahını bizə tərəf tuşlayıb. Famil də bunu səngərin üstündən aydın gördüyü üçün atəş açıb. Bununla erməni əsgəri əsl xislətini ortaya qoyaraq sübut etdi ki, bu millət hiyləgər, rəzil və şərəfsizdir.

Onlar həmin ərazidə gizlənilib qarşıdan gələnlərin sayı ilə bağlı arxaya məlumat ötürmüşlər. Çünki gizləndikləri yerə baxış keçirəndə gördük ki, çoxlu sayda rabitə vasitələri var.

Sonra biz yeni tapşırıq aldıq və düşmənin tank taborunun yerləşdiyi əraziyə doğru hücum əməliyyatına başladıq. Yüksəklikdən müşahidə aparanda gördük ki, ərazidə kazarmalar, zirehli texnikalar var. Biz 150 nəfərlə təxminən 400–500 nəfərin üzərinə hücumə keçməli idik.

Əraziyə yaxınlaşıb mövqeləndik. Hava dumanlı idi. Bir qədər sonra duman çəkildi və düşmən bizi gördü. Çox ağır döyüş başladı. Bizi yük-səklikdən bütün silahlardan atəşə tutmağa başladılar, amma geri çəkilmədik. Qərargah rəisi Famil Məlikov və leytenant İbrahim Abdullayev ağır yaralandılar. Familin öncə boğaz nahiyəsinə qəlpə dəydi, sonra da sinəsindən güllə yarası aldı, amma yenə də döyüşürdü. Gördüm ki, çox qan itirir və huşu özündə deyil. Birtəhər yanına yaxınlaşıb atəş altından çıxardım, amma İbrahimi xilas edə bilmədim: o, şəhid olmuşdu.

Komandanlığa məlumat verib həm dəstək istədik, həm də ərazinin koordinatlarını verdik ki, artilleriya zərbəsi endirsinlər. Bir qədər sonra dəqiq zərbələr endirildi və düşmən geri çəkilməyə başladı. Bu döyüşdə itkilər verdik, yaralananlarımız da oldu. Amma düşmən ikiqat itkiyə məruz qaldı. Xeyli sayda texnika ələ keçirdik.

Şəxsi heyəti yenidən kompleksləşdirib tam hazır vəziyyətə gətirdik. Kəşfiyyat məlumatları ilə düşmənin hansı kəndlərdə daha çox möhkəmləndiyini müəyyənləşdirirdik. Əməliyyatların böyük əksəriyyətini gecələr həyata keçirirdik. Düşmən səhər gözünü açanda artıq başının üstünü kəsdirib məhv edirdik. Bir kənddən qaçan erməni əsgəri digər kəndlərdəkiləri də vahiməyə salırdı və beləliklə, erməni hərbciləri arasında çaxnaşma düşürdü. Hərdən də muzdlu döyüşçülərlə savaşırdıq. Onlar da 15-20 dəqiqədən sonra canlarını qurtarmaq üçün maşınlara minib qaçırdılar.

Bu, Azərbaycan əsgərinin, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin döyüş ruhunun, qisas yanğısının nəticəsi idi. Bu, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yaratdığı müzəffər Ordunun qüdrətinin göstəricisi idi. Hər zəfərdən sonra daha da həvəslənirdik. 30 ildən sonra ayağımız doğma torpaqlara dəydikcə qürurlanırdıq. Ölümün gözünə dik baxıb döyüşə atılırdıq. Onu da deyim ki, bizi daha çox ruhlandırان Ali Baş Komandanımız idi. Onun hər dəfə çıxışlarında qələbə xəbərlərini – şəhərlərin, kəndlərin, qəsə-

bələrin azad olunmasını xüsusi sevinc hissi ilə xalqa çatdırması, Ermənistan rəhbərliyinə xitabən söylədiyi ifadələr ürəyimizi dağa döndəirdi və biz də düşməne dağ çəkirdik.

Füzuli şəhərində bayrağımızı ucaltmağa dağılmamış bina tapmadıq

Ən ağır döyüşlərimizdən biri Füzuli şəhəri istiqamətində oldu. Oktyabrın 16–17-də rayonun Qoçəhmədli, Çimən, Cuvanlı, Pirəhmədli, Musabəyli, İşıqlı, Dədəli kəndləri düşməndən təmizləndi. Amma Füzuli şəhərinin özündə düşmənin müdafiə istehkamları var idi. Həm də şəhərə yaxın olan Dövlətyarlı kəndində düşmən qüvvələri cəmləşmişdi. Oradan şəhərə nəzarət edirdilər.

Gecə yüksəkliyə qalxıb mövqeləndik ki, səhərə yaxın Füzuli şəhərinə doğru hərəkətə başlayaq. Müşahidə aparanda gördük ki, Xocavənd rayonu istiqamətindən Füzuli şəhərinə doğru hərbi maşınlar hərəkət edir. Bəlli oldu ki, şəhərdə iki hərbi hissə var.

Səhərə yaxın əmr verildi və hücum keçdik. Hamı elə bildirdi ki, qarşımıza böyük bir şəhər çıxacaq. Amma yanılmışdıq! Çünki irəlilədikcə böyük xarabalığa daxil olurduq. Sanki burada heç vaxt bir tikili, bina, mənzil

olmayıb. Hər kəs məyus halda bir-birinə baxıb təəssüf hissi keçirirdi. Füzulidə daş daş üstə qalmamışdı.

Ayağımızı köhnə asfalta basanda döyüş başladı. Düşmən bir neçə istiqamətdən atəş açırdı, amma müqavimətlərini qırıb irəliləyirdik. Zəncir şəklində açılıb şəhərin içərisi ilə irəliləyirdik. Antiterror əməliyyatları formasında qarşımıza çıxanı, pusquda duranları məhv edirdik. Bir qədər irəlilədikdən sonra hərbi hissəyə yaxınlaşdıq. İçəri daxil olmaq istəyəndə bizi atəşə tutdular. Gördük ki, içəridə 15-20 hərbcı var.

Orada maraqlı və gülməli hadisə baş verdi. Polkovnik-leytenant Füzuli İmrəliyev (Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı) rus dilində onlara səs-lənərək dedi ki, təslim olun, ətrafınız Azərbaycanın Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri ilə əhatə olunub. Bizə atəş açan düşmən əsgəri də qayıdıb dedi ki, siz təslim olun. Əgər təslim olsanız, sizi öldürməyəcəyik, Azərbaycana təhvil verəcəyik. Xeyli güldük və gördük ki, başqa yol yoxdur. Füzuli İmrəliyev gözyaşardıcı qaz silahlarından hərbi hissəyə bir neçə atəş açdı. Bir neçə saniyədən sonra hərbi hissədən ağlaşma, vay-şüvən səsləri gəlməyə başladı. Hərbi hissənin arxa tərəfindən hərəkət edən digər taborumuzdan məlumat gəldi ki, siz şəhərə tərəf irəliləyin, biz buranı təmizləyəcəyik. Ona görə də biz şəhərə tərəf istiqamətləndik və mərkəzdəki dairəyə yetişdik.

Şəhərə daxil olanda bayrağımızı ucaltmaq üçün dağılmamış bina tapmadıq. Bu, erməni rəzilliyinin, vandallığının bariz göstəricisi idi. İki əsgərlə bir yüksəkliyə qalxdım və üzərimdəki bayrağı çıxarıb həmin yerə sancdım. Bir taqımı orada mövqeləndirib tapşırıq verdik ki, bayrağı qorusunlar. Çünki bayrağı həmin yerə sancan kimi Dövlətyarlı istiqamətindən güclü atəşlər başladı. Bayraq elə dalğalanırdı ki, sanki düşməne gözdağı verirdi.

Səhəri gün düşmənin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri bayrağı sancdığımız istiqamətə hücumu keçdilər. Bayrağı endirmək üçün minaatanlardan, eləcə də digər silahlardan dayanmadan atəş açırdılar, amma heç nə edə bilmədilər. Ağır döyüşlər getdi və sonda məcbur qalıb yaralılarını, leşlərini götürərək geri çəkildilər. Beləcə, Füzuli şəhərini tam azad etdik.

Oktyabrın 19-da yeni tapşırıq aldığımız və Xocavənd istiqamətində irəliləməyə başladığımız. Tuğ, Azıx, Böyük Tağlar, Tağavərd, Qırmızı Bazar istiqamətində düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını məhv etdik. Burada yenə də erməni rəzilliyi ilə rastlaşırdıq. Erməni hərbciləri kəndlərdə soyğunçuluq edirdilər. Kənddəki erməni əhalini qorxuya salıb evlərindən çıxartdıqdan sonra mənzillərə daxil olaraq qiymətli əşyaları götürüb qaçırdılar. Bunu bir neçə erməni leşinin üzərindən çıxan qiymətli daş-qaşlardan sonra başa düşdük.

Ali Baş Komandanın “Dəmir yumruq” əməliyyatı şərəf salnaməmiz oldu

Oktyabrın 28-də yeni tapşırıq aldıq: Şuşa–Laçın yolunun üstündəki yüksəkliyə doğru irəliləməli, Laçın dəhlizini ələ keçirməli və Şuşaya gədən yolu bağlamalı idik. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin “N” saylı hərbi hissəsinin iki taboru və bizdən başqa Bakıdan gəlmiş xüsusi təyinatlı digər tabor birgə hərəkətə başladıq.

Daşaltının sol istiqaməti ilə irəliləyib 2 günə təyin olunmuş əraziyə yetişdik. Komanda verildi ki, yüksəklikdə mövqelənib yolu müşahidə altında saxlayaq və keçid mövqeyi müəyyənləşdirək. Yeni əmr verildikdə həmin keçiddən Şuşanın arxa istiqamətinə doğru irəliləməli idik. Digər taborumuz isə Xankəndidən Şuşaya gələn yolu nəzarətə götürməli idi.

Keçid yerini təyin etdim və ərazidə mövqeləndik. Şəxsi heyət bir qədər istirahət etdi, çünki qarşıda bizi tarixi Şuşa döyüşləri gözləyirdi.

Noyabrın 2-də tapşırıq verildi ki, keçidlərdən keçməklə əmr icra olunsun. Laçın dəhlizi ilə düşmənin texnikaları hərəkət edirdi. Biz əməliyyata başlayanda düşmən duyuc düşdü və Laçın istiqamətindən minatanlardan atəş açmağa başladılar. Bir qədər sonra Şuşa istiqamətindən pulemyotlardan yolu atəşə tutdular.

Şəxsi heyət yolu keçə bilmirdi. Qabağa düşüb dedim ki, birinci mən keçirəm, sonra şəxsi heyət arxamca gəlsin. Qaçaraq yolu keçmək istəyəndə çənəmə güllə dəydi və yerə yığıldım. Sol tərəfdən çənəmə dəyən güllə dişlərimi və sağ çənəmin sümüyünü qırmışdı. Ağzım qanla dolurdu. Amma özümü itirmədim. Birtəhər ayağa qalxıb yolu keçdim və heyət də arxamca gəldi. Sanitar tez özünü yetirib ağırkəsici vurdu. Yenə də önə keçib hərəkət etməyə başladım, amma çox qan itirdiyim üçün yavaş-yavaş huşum gedirdi. Mənim bu halım şəxsi heyətin döyüş ruhuna da təsir edə bilərdi. Ona görə də təxliyə olunmaq istəmirdim. Çənəmi sarı-salar da, ağız boşluğuma yığılan qan nəfəs almağıma çətinlik yaradırdı.

3 gün həmin vəziyyətdə şəxsi heyətlə birgə Laçın dəhlizində qalıb mühafizəni təmin etdim. Noyabrın 5-də təxliyə qüvvələri gələrkən onlarla birlikdə ərazidən geri çəkildim. Tale belə gətirdi ki, Şuşa ilə aramızda olan 2 kilometrlik yoldan məcburən geri qayıtmalı oldum. Yəni bu qədər döyüş yolu keçsəm də, Şuşa döyüşlərində iştirak etmək nəсібim olmadı. Amma taborumuz verilən tapşırığı sona qədər uğurla yerinə yetirdi.

Bir neçə yaralı əsgərlə birlikdə dağlıq ərazi ilə 2 gün 10 kilometr yol getdik. Tam 5 gün yaralı vəziyyətdə ac-susuz hərəkət etdim. Sadəcə,

möcüzə sayəsində sağ qaldım. Çünki ağızım açılmırdı, hətta su içə bilmirdim. Ağac çöpü ilə damağımda laxtalanmış qanı təmizləməklə nəfəs ala bilirdim.

Belə bir vəziyyətdə məni noyabrın 8-də Əhmədbəylidəki hospitala çatdırdılar. Rentgen etdikdən sonra bəlli oldu ki, təcili əməliyyat olunmalıyam. Üz-çənə cərrahı, bütün savaşa müddətində ön cəbhədə olan Vüqar Qurbanov məni uğurla əməliyyat etdi və sifətimin sağ hissəsinə platin qoyuldu. Oradan Bakıya göndərildim və noyabrın 11-də yenidən əməliyyat olundum.

Müalicə müddətində Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın biz yaralılara böyük dəstəyi, qayğısı vardı. Onun himayəsi altında davamlı müalicə aldım. Hörmətli Mehriban xanımın bu diqqətini ömrüm boyu unutmayacağam.

Allahın möcüzəsi sayəsində sağ qaldım və bu gün özümü xoşbəxt hesab edirəm ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərkərdəliyi altında qazandığımız tarixi Zəfərdə mənim də payım var. Ordu sıralarından tərxis olunsam da, bu gün də özümü ehtiyatda olan xüsusi təyinatlı hesab edirəm. Fəxr edirəm ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmət edən bir zabit kimi İkinci Qarabağ savaşında vətənimə olan borcumu şərəflə yerinə yetirmişəm.

Bu şanlı Qələbəmizin memarı olan Ali Baş Komandanımıza minnətdaram ki, bizə öz vəzifəmizi yerinə yetirməyə, arzularımızı reallaşdırmağa imkan yaratdı. İndi başımız uca, alnımız açıq, ürəyimiz təpərlidir. Tam əminliklə deyə bilərəm ki, biz bu savaşı məhz Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərkərdə qətiyyəti sayəsində qazandıq. Bizlər məhz İlham Əliyevin "Dəmir yumruq" əməliyyatı ilə Azərbaycanın şanlı tarixinə yazıldıq.

MƏMMƏDOV RƏŞAD ARİF OĞLU

mayor

1988-ci il noyabrın 22-də Bakı şəhərində anadan olub. 2003–2006-cı illərdə Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə, 2006–2010-cu illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsil alıb.

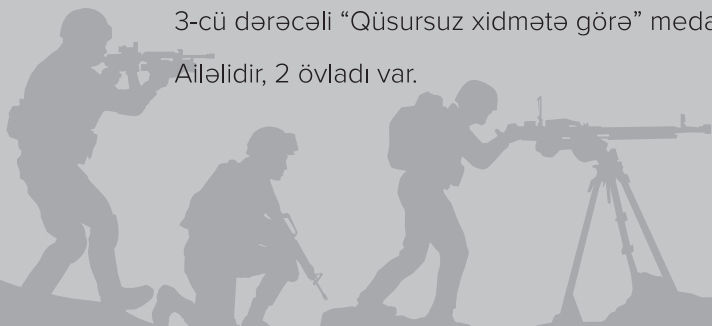
2010–2011-ci illərdə Müdafiə Nazirliyinin Təlim və Tədris Mərkəzində Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin qrup komandiri kimi təkmilləşdirmə kursu keçdikdən sonra leytenant rütbəsində Silahlı Qüvvələrdə zabıt kimi fəaliyyətə başlayıb.

2019-cu ildə taktiki və operativ səviyyədəki birlik və qərargahlarda komandir, qərargah zabiti vəzifələrində çalışmaq üçün Silahlı Qüvvələrin Ali Hərbi Akademiyasında təhsil alıb.

Günnüt əməliyyatının və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“İgidliyə görə”, “Vətən uğrunda”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, “Kəlbəcərin azad olunmasına görə” və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 2 övladı var.

QALIB HƏRBÇİ KİMİ QÜRURLA YAŞAMAĞIMIZA GÖRƏ ALİ BAŞ KOMANDANIMIZA BORCLUYUQ

Bizə öncə Günnüt qəhrəmanları deyirdilər. Vətən müharibəsində göstərdiyimiz şücaətdən sonra isə Şuşa qəhrəmanları adlandırdılar.

Zəfərlə bitən savaşıımız haqqında dastanlar, şeirlər yazıldı, musiqilər bəstələndi.

İllər, əsrlər ötəcək, gələcək nəsillər Şuşa qələbəsi ilə, Vətən müharibəsindəki Zəfərimizlə həmişə qürur duyacaq, bu Qələbənin heyratamız təcrübəsi isə bütün hərbiçilərə örnək olacaq.

Dəmir yumruğun kəsəri

Mən tərəddüd etmədən hər zaman deyirəm ki, Vətən müharibəsinin əsl qəhrəmanları bizlər yox, bizi qəhrəmana çevirən Ali Baş Komandan İlham Əliyevin "Dəmir yumruğu"u oldu. Çünki illərlə hərbi mundir geyinsək

də, başımız dik deyildi. Torpaqlarımız işğal altında idi, xalqımıza qarşı törədilən qətlamlara görə düşməni cəzalandıra bilmirdik və bu qara ləkə ilə yaşamağa məhkum idik.

Amma Ali Baş Komandanımız bizi bu xəcalətdən qurtardı və əgər bu gün hərbi mundirdə qürurla, alnımız açıq gəziriksə, buna görə Ali Baş Komandanımıza borcluuyq.

Cənab Prezidentimiz ölkəyə rəhbərlik etdiyi 17 il ərzində bütün cəbhələrdə Ermənistanla savaşıdı. Diplomatiyada və siyasətdə hər dəfə düşməni rəzil günə saldı. Nəhayət, Vətən müharibəsində əsl komandan, əsl sərkərdə olduğunu dünyaya nümayiş etdirdi. Çünki qurduğu modern ordu illərlə torpaqlarımızda möhkəmlənən, “keçilməz” istehkamlar quran düşməni iti qovan kimi qovaraq qarşısında diz çökdürdü.

Ali Baş Komandanın “Dəmir yumruğu”unun Şuşada bayrağımızı dalğalandırdığı gün isə İlham Əliyevin illərlə yürütdüyü hücum diplomatiyasının siyasi və hərbi qələbəsinin təntənəsi oldu.

İllər keçəcək, əsrlər ötəcək, tarix olduğu kimi yazılacaq. İlham Əliyevin adı isə bu şanlı tarixə qətiyyətli lider, qüdrətli sərkərdə kimi düşəcək.

Uşaqılıq arzusu – kəşfiyyatçı həyatı

Hər iki valideynim birinci qrup gözdən əlildir – atam da, anam da görmə qabiliyyətindən məhrumdur. Çətin şəraitdə böyümüşəm. Amma valideynlərim mənə əsl ailə tərbiyəsi verib, əsl vətənpərvər övlad kimi böyüdüblər. Bugünkü uğurlarıma, vəziyyətimə görə hər zaman onlara borcluyam. Onların verdiyi tərbiyə, öyrətdiyi Vətən sevgisi ilə qəhrəmana çevrilmişəm.

Əmim hərbcı idi, hər şənbə və bazar günləri bizim evdə qonaq olurdu. Onunla etdiyim söhbətlər, şahidi olduğum hadisələr hər b sahəsinə olan marağımı getdikcə artırırdı. Böyüdükcə hər şeyi anlamağa başlayırdım. Əmim deyirdi ki, torpaqlarımızın işğal edilməsinin yeganə səbəbi güclü ordumuzun və bu ordunu idarə edəcək komandanın olmaması idi. Yalnız 1993-cü ildə Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycanda hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra ordumuzda vəziyyət dəyişdi. Əsl hərbcı kadrlar ordu komandanlığına gətirildi və maddi-texniki baza gücləndirilməyə başlandı. Eyni zamanda şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji durumunun yaxşılaşdırılması istiqamətində vacib addımlar atıldı. Elə bunun nəticəsi kimi 1994-cü ildə uğurlu Horadiz əməliyyatı keçirildi və düşməne ağır zərbə vuruldu.

Bütün bunlar məndə hərbiyə olan həvəsi daha da gücləndirirdi. Qarşıma məqsəd qoydum ki, mütləq hərbcı olacağam və 8-ci sinifdə oxuyarkən ilk addımı atdım. Valideynlərimdən xahiş etdim ki, hərbcı olmaq istəyimə qarşı çıxmasınlar. Sağ olsunlar, etiraz etmədilər. 2003-cü ildə sənədlərimi Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə təqdim etdim və qəbul olundum. 3 il burada təhsil aldıqdan sonra 2006-cı ildə hərbcı həyatımı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində davam etdirməyə başladım.

Hər zaman həssas əhali qrupuna aid insanlara diqqət və qayğı göstərən Prezident İlham Əliyev 2006-cı ildə valideynlərimə görə bizi Bakının Nərimanov rayonunda evlə təmin etdi. Bu, həqiqətən də, çox sevindirici idi. Çünki həmin ilə qədər ailəmiz mənzil sarıdan çox əziyyət çəkirdi. Sağ olsun Prezidentimiz ki, bizim də ailəyə bu sevinci yaşatdı.

2008-ci ildə hərbi məktəbdə oxuyarkən kəşfiyyatçı ixtisasını seçdim. 2010-cu ildə məktəbi bitirdikdən sonra bir il Müdafiə Nazirliyinin Təlim və Tədris Mərkəzində Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin qrup komandiri kimi təkmilləşmə kursu keçdim və leytenant rütbəsində Silahlı Qüvvələrdə zabıt kimi fəaliyyətə başladım. Ayrı-ayrı dövrlərdə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin müxtəlif hərbi hissələrində çalışdım. Türkiyə Ordu Komandanlığının təşkil etdiyi müxtəlif kurslara qatıldım və müasir döyüş növləri ilə bağlı böyük təcrübə topladım. NATO standartlarına uyğun keçirilən kurslarda küçə, dağ döyüşləri ilə bağlı təlimlərdə oldum.

Mən kəşfiyyatçı idim. Bu sahəyə böyük marağım vardı. Hər adam kəşfiyyatçı ola bilmir. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr elə bir yerdir ki, orada bilik, bacarıq, istedad, fərasət tələb olunur, həm də fiziki hazırlıq, idman göstəriciləri yoxlanılır. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə yalnız könüllüləri götürsələr də, sonradan onları sorğudan keçirirlər. Bu qüvvələrə hər kəsi boyunun uzunluğuna görə seçmirlər, “hamı hündürboy olmalıdır” deyər qayda yoxdur. Təcrübə göstərir ki, boy həmişə önəmli rol oynamır. Əsas tələblər bunlardır: təmkinli, bacarıqlı, diqqətli, vətənpərvər, qorxmaz olmaq. Bu qüvvələrə seçildikdən sonra isə bacarıqların daha da artır: getdikcə təkmilləşirsən, Vətənə olan sevgin, döyüş əzmin daha da yüksəlir.

Mən həm də zabıt idim və tabeliyimdə olan şəxsi heyətin daim yüksək döyüş ruhunda olması üçün əlimdən gələni əsirgəməirdim.

Günnüt döyüşləri – qüdrətli Ordunun yüksələn döyüş ruhu

İllər keçdikcə Silahlı Qüvvələrimizin maddi-texniki bazası güclənirdi. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quruculuğu siyasəti mükəmməl nəticələr verirdi. Həm hərbi texnikalarımız, həm də silah-sursatlarımız mütəmadi yenilənirdi; müasir hərbi kazarmalar tikilir, şəxsi heyətin məişət şəraiti gündən-günə yüksəlirdi.

Müdafiə nazirinin əmri ilə əsgərlərimiz daha yemək bişirmir, paltar yumurdular, bütün diqqət döyüş hazırlığına yönəlirdi. Belə olan halda, əlbəttə ki, ilk növbədə, vətənpərvərlik ruhu daha da yüksəlməli, döyüş əzmi artmalı idi. Bu işdə komandirlərin üzərinə böyük məsuliyyət düşürdü. Danılmaz faktdır ki, güclü ordunun formalaşmasında mühüm amillərdən biri də şəxsi heyətin döyüş ruhunun yüksək səviyyədə olmasıdır. Günün tələbi kimi, ordumuzda bu istiqamətdə həyata keçirilən uğurlu islahatlara görə hər kəs ruh yüksəkliyi ilə xidmət edirdi. Bunun nəticəsi isə 2016-cı il Aprel, 2018-ci il Günnüt döyüşlərində özünü göstərdi. Ordumuzun zəfəri ilə bitən hər iki döyüşdə hərbi qulluqçularımızın qəhrəmanlığı, mərdliyi düşməne gücümüzü göstərdi. Ordumuzun düşməni məğlubiyətə uğratması bir daha sübut etdi ki, döyüş hazırlığı ilə yanaşı, mənəvi-psixoloji hazırlığın da yüksək olması qələbəyə zəmin yaradır.

Günnüt döyüşləri baş verəndə mən Naxçıvanda Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə qrup komandiri kimi çalışırdım. Bundan öncə də burada bir çox əməliyyatlarda iştirak etmişdik. Amma 2018-ci ildə keçirilən uğurlu əməliyyatımızla böyük üstünlük əldə etdik. Düşməni 1991-ci ildə həmin yerdə

nəzarətsiz qalan əraziləri ələ keçirmişdi. Çox strateji ərazilər idi. Həmin ərazi Naxçıvandan Türkiyəyə gedən magistral yolun nəzarətdə saxlanılmasına imkan verirdi.

Təxribat baş verən gün bizə tapşırıq gəldi və dərhal əməliyyata başladıq. Günnüt kəndi istiqamətində düşməne qarşı keçirdiyimiz əməliyyatlar nəticəsində bir neçə strateji ərazini, o cümlədən Qoşaqağa yüksəkliyini azad etdik. Sonra ərazidə möhkəmlənmə tədbirləri gördük. Bir müddət sonra düşməni böyük qüvvə ilə üstümüzə hücum etsə də, ağır itki verərək geri çəkildi.

Bu döyüşlərdə təcrübə topladım və göstərdiyim şücaətə görə Ali Baş Komandan tərəfindən “İgidliyə görə” medalı ilə təltif edildim.

Vətən savaşı – ildirım sürətli “Dəmir yumruq” əməliyyatı

2018-ci ildə hərbi hissə komandirinin müavini təyin olundum. Bir il sonra taktiki və operativ səviyyədəki birlik və qərargahlarda komandir, qərargah zabiti vəzifələrində çalışmaq üçün Silahlı Qüvvələrin Ali Hərbi Akademiyasında magistr təhsili almağa gəldim. Burada 2 il təhsil almalı idim. Amma 2020-ci ilin sentyabr ayında Vətən müharibəsinin başlanması kursu yarımçıq dayandırdığıma səbəb oldu. Akademiya rəhbərliyinə raportla müraciət etdim ki, mən Vətən müharibəsində iştirak etmək istəyirəm. Əgər sağ qalarsam, qayıtdıqdan sonra təhsilimi davam etdirərəm. Öncə dedilər ki, hələ ehtiyac yoxdur, Azərbaycan Ordusu döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirir.

Çox pis oldum, evdə valideynlərimin də üzünə baxa bilmirdim: axı mən illərlə bu günü gözləmişdim. Ona görə də hər gün rəhbərliyə müraciət edirdim. Sonunda razılıq aldım və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin kəşfiyyatçısı kimi savaşa yollandım.

Oktyabrın 19-da Füzuliyə gedərək Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı, general-leytenant Hikmət Mirzəyevin qəbulunda oldum. Komandan mənə vəzifəmi müəyyənləşdirib döyüş tapşırıqları verdi və gecə yola çıxdıq.

Oktyabrın 20-də döyüş əməliyyatlarına başladıq. Füzuli rayonunun bir çox yüksəklik və kəndlərinin azadlığı uğrunda uğurlu əməliyyatlar keçirdik, düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını məhv etdik. Sonra Xocavənd rayonu istiqamətində irəlilədik. Demək olar ki, bir günə 2-3 kəndimizi düşməndən təmizləyirdik.

Biz müharibədə idik və qarşımıza çıxan düşməni məhv etməli idik. Əgər sən məhv etməsən, düşmən səni öldürəcək. Amma bizdə hər zaman insanlıq hissi yüksək olub və hesab etmişik ki, öldürmək bütün hallarda insanlığa zidd olan amildir. Bəzən düşməni canlı ələ keçirirdik. Ancaq əsir düşən düşmən hərbiçilərinin bizimlə davranışına, hətta sifət cizgilərinə görə bizə məlum olurdu ki, onlar düşmənçilikdən əl çəkəsi deyillər.

Ən ağır döyüşlərimiz Qırmızı Bazar istiqamətində baş verdi. Çünki orada düşmən çox möhkəmlənmişdi. Amma biz onların düşündükləri taktikaya uyğun hərəkət etmədik: düşmən bizi yerləşdikləri ərazinin şərq istiqamətindən gözləyirdi, amma biz şimal istiqamətində yüksəkliklərə qalxıb düşmənin üzərinə qərb istiqamətindən hücum etdik. Bu da onların planlarını alt-üst etdi. Düzdür, bu savaşa bizim də itkilərimiz oldu, amma demək olar ki, düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini məhv etdik.

Bu cür əməliyyatlar şəxsi heyətin döyüş əzmini daha da yüksəldirdi. Qələbədən qələbəyə doğru addımladıqca ruhlanırdıq. Biz çox vaxt işğaldan azad etdiyimiz ərazilərin adlarını bilmirdik. Amma Ali Baş Komandanın xalqa xoş xəbərlərindən bəlli olurdu ki, hansı kəndləri təmizləmişik. Həm Baş sərkərdəmizin qələbə tvitləri, həm də inamlı qələbələrimiz bizə əlavə stimula verirdi. Axı illərlə gözlədiyimiz hücum əmrinin əsas icraçıları idik.

Biz Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin "N" saylı hərbi hissəsinin komandiri, polkovnik Fuad Qasimovdan tapşırıq alırdıq. Orada bütün yüksəklikləri təmizlədikdən sonra bizə yeni əməliyyat tapşırığı verildi və Xocavəndin Böyük Tağlar kəndini düşməndən təmizlədik. Növbəti tapşırıq gəldi ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr Sığnaq kəndində toplaşsın.

Tarixlərə yazılan Şuşa əməliyyatı

Təyin olunmuş məkana yetişdik. İtkilərimiz var idi, ona görə də digər qüvvələrlə birləşdik. Burada bizə Şuşa əməliyyatının planı təqdim edildi və komandanlıq tərəfindən yeni nəsil planşetlər paylandı. Hansı ki onun vasitəsilə Şuşaya necə və hansı yollarla qalxa biləcəyimizi rahat müəyyənləşdirmək mümkün idi. Əlimizdəki xəritələr köhnə olduğu üçün Şuşanın hazırkı durumunu, relyefini dəqiq görə bilmirdik. Amma həmin planşetlərin yaddaşında Şuşanın şəhər görünüşünü, relyefini aydın şəkildə göstərən xəritələr var idi. Sanki bizə dünyanı vermişdilər kimi sevinirdik. Bütün bunlar bir daha təsdiqləyir ki, Müzəffər Ali Baş Komandanı

mızın müasir ordusu istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirmək üçün modern maddi-texniki baza və ən yeni silah-sursatla təchiz edilmişdir.

Noyabrın 4-də Sığnaq kəndində tam hazırlıqları görüb yola çıxdıq. Bizi dağ yolu ilə uzun marşrut gözləyirdi. Üzərimizdə ləvazimat çox idi. Zirehli texnika əleyhinə silahlarımızı da özümüzlə götürmüşdük. Düşməndən ələ keçirdiyimiz qənimətlərin içərisində bir neçə “Kornet” (2-ci nəsil tank əleyhinə idarə olunan raket) də var idi.

Bu raketlərlə, yəni düşmənin öz silahı ilə öz tankını, zirehli texnikasını məhv etmək ayrı cür ləzzətdir...

Şuşaya doğru istiqamətlənmişdik. Yolumuz ancaq yüksəkliklərdən keçirdi. Bütün tanınma siqnalları müəyyənləşmişdi ki, bölmələrimiz bir-birini tanısınlar. Amma ən vacibi o idi ki, relyefi düzgün qiymətləndirib doğru hərəkət edək. Çünki müharibədə qəhrəmanlıq göstərmək tək cə döyüşmək, öldürmək deyil. Əgər dağ şəraitində döyüşsənsə, ilk növbədə, topoqrafik biliyin olmalıdır. Biz də bu bacarıqlarımızdan ən yüksək səviyyədə yararlanmaqla Şuşa əməliyyatını çox uğurla həyata keçirdik.

Şuşanın 3–5 kilometrliyinə çatmışdıq. Hava dumanlı idi. Səhərə qədər gözlədik və hava açılanda yüksəklikdən həm şəhəri, həm də Laçın dəhlizini açıq-aydın görə bildik. O anda hiss etdim ki, artıq Şuşa bizimdir. Çünki “Alınmaz qala” adlanan şəhərə bu qədər yaxınlaşmışdıqsa, demək, onu işğaldan da azad edə bilmək iqtidarında idik. Düşmən orada hansı qüvvə ilə müdafiə olunsaydı belə, biz dişimizlə, dırnağımızla da olsa, şəhəri azad etməli idik.

Əvvəlcə noyabrın 5-də Laçın dəhlizinin üzərindəki yüksəklik uğrunda əməliyyat keçirdik və istəyimizə nail olduq. Şəhidlərimiz də oldu, yaralılarımız da. Amma Şuşa–Laçın yolunu ələ keçirdik və bununla da Xankəndidən gələn yolu bağlaya bildik. Artıq düşmən Şuşaya əlavə dəstək göndərməkdən məhrum oldu. Yəni hansı texnika Şuşadakılara yardıma gəlmək istəsəydi, məhv ediləcəkdə.

Bölmələrimiz hər iki yolu nəzarətə götürdüyü üçün biz arxayın şəkilə “Şəhər əməliyyatı”na başladıq. Yüksəklikdən İsa bulağı istiqamətinə enib manevr etdik. Qarşıda bizi 3 maneə gözləyirdi – piyadaların döyüş maşını (PDM) ilə Şuşaya qalxan yola nəzarət edən patrullar, ondan sonra səngərlər və sıldırımlarla şəhərə qalxmaq...

Komandanılıqla əlaqə saxlayıb vəziyyəti məruzə etdik və əmr verildi ki, şəhərə daxil olun. Qruplara ayrıldıq. Laçın dəhlizi istiqamətinə hərəkət edən PDM-lər yanımızdan ötüb-keçdikdən sonra yola çıxdıq. Bir qrup səngərdəki düşmənin üzərinə yeridi, bir qrup isə yolda dayandı ki, patrul PDM-ləri geri qayıdanda onları məhv etsin. Beləcə, əməliyyat başlandı.

İlk olaraq PDM-ləri vurub sıradan çıxardıq. Düşmən səngərlərdən atəş açmağa başladı. Amma üzərlərinə yeridikcə çoxu səngərdən çıxıb şəhərə tərəf qaçırdı. Bir neçə dəqiqədən sonra Xankəndi istiqamətindən düşməne kömək üçün qüvvə göndərildi. Amma pusquda duran digər bölmələrimiz həmin texnikaları, canlı qüvvəni məhv etdilər.

Biz isə səngərdəkiləri məhv etdikdən sonra Şuşaya doğru qalxmağa başladıq. Yenə də bizi yüksəklikdən dayanmadan atəşə tuturdular. Xankəndiyə baxan istiqamətdə bir qədər mövqeləndik. Bizdən aşağıda düşməne pusqu quran digər xüsusi təyinatlı taborumuz bizim üzərimizdən keçməklə Şuşaya daxil olurdu və yaxın məsafədən döyüşlər başladı. Düşmən iriçaplı, kiçikölçülü silahlardan atəş açırdı. Şəhidlərimiz, yaralılarımız vardı. Amma bölmələrimiz bir addım belə geri çəkilmirdi.

Noyabrın 6-da Xankəndi istiqamətindən düşməne xeyli sayda hərbi texnikanın köməyə gəldiyini gördük. Bizim tank əleyhinə raketlərimiz artıq tükənmişdi. Üstümüze tank, PDM və canlı qüvvə gəlirdi. Biz isə yalnız atıcı silahlarla onların qarşısına çıxmalı idik. Yenə də döyüşdük və bu, ən ağır döyüşümüz oldu. Həmin döyüşdə 11 şəhid verdik, 27 nəfər yaralandı. Lakin bizi mövqeyimizdən çıxara bilmədilər. Qala divarının arxasında möhkəmləndik.

Noyabrın 7-də üzərimizə davamlı hücum əməliyyatı təşkil etdilər. Onlar artıq müəyyənləşdirmişdilər ki, bizim zirehli texnika əleyhinə raketimiz qalmayıb. Ona görə də üstümüze 7 tank və 3 PDM-lə hücumə keçdilər. Komandanlığa müraciət edərək köməyə gələn bölmələrimizlə tank əleyhinə raketlərin göndərilməsini istədik.

Həmin gün polkovnik Tehran Mənsimov və “N” sayılı hərbi hissənin 60-a yaxın şəxsi heyəti bizə köməyə gəldi. Onlardan tank əleyhinə bir neçə raket götürüb öz qrupumla Şuşaya daxil oldum.

Asfalt yolun üzərində tankın tırtıllarının izi ilə hərəkət etməyə başladıq. Bəlli idi ki, şəhərdə 2 hərbi hissə var və zirehli texnikalar da onlara yaxın ərazidə mövqelənə bilər. Bir qədər irəlilədikdən sonra gördük ki, 300 metr aralıda xeyli sayda canlı qüvvə və zirehli texnika cəmləşib. “Kornet”lə PDM-in birini vurduq və düşmən təşvişə düşdü. Əsgərlər qaçmağa başladılar. Şəhərdə əməliyyatlara başladıq. Məhəllə-məhəllə gəzirdik və müqavimət göstərən hər kəsi məhv edirdik. Zirehli texnikalar kolonla şəhəri tərk etməyə başladı. Texnikalardan hər yerə atəş açmağa başladılar.

Bu artıq Zəfər idi: qədim qalamız – mədəniyyətimizin paytaxtı olan Şuşa şəhəri düşməndən azad edilmişdi. Hamı bir-birinə sarılıb ağlayırdı. Burada həm sevinc, həm də kədər var idi. Axı bu savaşda bizimlə

çiyin-çiyinə döyüşərək şəhid olan qardaşlarımız bu zəfəri görmədilər. Amma ruhları şad idi.

Bir dükana daxil oldum, qələm götürüb üzərimdə saxladığım üçrəngli bayrağımızın üzərinə taborumuzun bütün şəhidlərinin adlarını yazdım. Tabor komandirimiz Gündüz Səfərlidən xahiş etdim ki, üzərində “Duma” yazılan icra hakimiyyətinin binasının damına qalxıb bayrağımızı sancmağa icazə versin. Komandir icazə verdi və iki döyüş yoldaşım birgə dama qalxaraq Ermənistanın bayrağını çıxarıb yerinə şanlı bayrağımızı taxdım. Həyatda bundan böyük sevinc hissi yaşamamışdım. Döyüş yoldaşım Yaşar Hüseynov azan verdi, digər yoldaşlarımız isə aşağıda Dövlət Himnini ifa etdilər.

Bu səs bütün Şuşaya yayıldı. Bu mənim heç vaxt unutmayacağım tarixi an oldu.

Ali Baş Komandanın Şuşa zəfəri

Noyabrın 8-də xəbər gəldi ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyev Şuşa zəfərini elan edib. Bundan böyük sevinc ola bilməzdi. Çünki Şuşanın azad olunması ilə Azərbaycan böyük Zəfərini yaşadı.

Şuşa bizə həmişə yenilməzlik nişanəsi, milli ruhumuzun etibarlı sığınacağı kimi görünüb. Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçı hücumları güclənəndə çoxlarına elə gəlib ki, düşmən heç zaman Şuşanı ala bilməyəcək. Çünki xəyallarda bu şəhər sıldırım qayalarla əhatə olunmuş təbii istehkamları ilə alınmaz qala timsalında idi.

Ona görə də 1992-ci ilin 8 mayında xəyanət nəticəsində Şuşanın düşməne təslim edilməsi həyatımızın ən böyük faciəsi sayılırdı. Bu qədim şəhərin 28 ildən sonra, 2020-ci ilin noyabr ayında Azərbaycan Ordusunun Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin qətiyyəti, hünəri, əsgər və zabitlərimizin rəşadəti sayəsində düşməndən geri alınması ömrümüzün ən parlaq səhifəsinə çevrildi, qanı kəsilməyən yaralara məlhəm oldu, Şuşa həsrətimizə son qoyuldu.

Bizə bu Zəfəri qazandıran Ali Baş Komandan Şuşaya qalib sərkərdə kimi gəldi. Öz iradəsini, gücünü, qətiyyətini, ona məhəbbətlə dəstək verən xalqımızın vəhdətini, qələbəmizin sevincini Şuşaya ən qiymətli hədiyyə kimi apardı; arzularına yetişmiş, mənfur düşməne qalib gəlmiş əsl sərkərdə kimi!

MƏNSİMOV TEHRAN CAVİD OĞLU
polkovnik

1972-ci il avqustun 24-də Qusar rayonunun Düztahir kəndində anadan olub. Orta təhsilini Qusar rayonunda alıb. 1990–1991-ci illərdə Sovet ordusunun sıralarında hərbi xidmət keçib. 1992-ci ilin yanvar ayından Azərbaycan Ordusunda xidmətə başlayıb, könüllü olaraq Birinci Qarabağ müharibəsində iştirak edib. 1994-cü ildə keçirilən Horadiz əməliyyatının iştirakçısıdır.

1994–2011-ci illərdə cəbhə xəttində taqım komandiri vəzifəsindən briqada komandiri vəzifəsinə qədər xidmət yolu keçib. 2011–2013-cü illərdə təhsil aldığı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Hərbi Akademiyasını birinciliklə bitirib. 2013-cü ildən xidmətini Əlahiddə Ümumqoşun Orduda davam etdirib.

Birinci Qarabağ savaşının, Günnüt əməliyyatının və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır. Şuşanın azadlığını təmin edən hərbi əməliyyat qruplaşmalarının rəhbəri olub.

“Azərbaycan Bayrağı” ordeni və “İgidliyə görə”, “Vətən uğrunda”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95, 100 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə”, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə”, “Silahlı Qüvvələrin veteranı” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 2 övladı var.

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVƏ ƏBƏDİ MİNNƏTDARLIQ

Noyabrın 6-sı idi. Artıq Şuşadaydıq, amma şəhərdə və ətrafında hələ də hərbi əməliyyat davam edirdi. İgid hərbiçilərimiz ağır artilleriya olmadan, yalnız avtomat, tapança, bıçaq və səngər beli ilə silahlanaraq müqəddəs şəhərimizi ev-ev, məhəllə-məhəllə azad edirdilər. Küçələrdə əlbəyaxa döyüşlər gedirdi.

Şuşaya qayalardan, yarğanlardan, aşırımlardan çətinliklə keçərək, günlərlə yatmayaraq irəliləmişdik. Bəzən ac-susuz, bəzən də qarşımıza çıxan düşməne atəş açmayıb onunla əlbəyaxa vuruşaraq Şuşaya doğru gəlmişdik.

Bu çətin yola şərəf qatanlar isə şəhid qardaşlarımız idi. Tanrıya yalvarırdıq ki, qardaşlarımızın qisasını almağı bizə nəsib etsin.

Şuşa artıq bizdə idi, şəhidlərimizin, bütün millətimizin qisası alınmışdı. Şəhərin bütün yüksəkliklərində Azərbaycan Bayrağı ucaldılmışdı. Hər tərəfdən Şuşaya baxanda Azərbaycan görünürdü.

Şuşanın tam təmizləndiyini qərargaha çatdırdım. İndi rahat nəfəs almaq olardı, amma dincəlmək yox! Əsas o idi ki, Ali Baş Komandanımızın etimadını doğrultmuşduq. Onun “Şuşaya doğru irəli!” əmrini ləyaqətlə icra etmiş, “Dəmir yumruq” hərbi əməliyyatını uğurla yekunlaşdırmışdıq.

Noyabrın 8-də müzəffər sərkərdəmiz Şəhidlər xiyabanından Şuşanın azadlığını bütün dünyaya elan edərkən savaş müddətində ilk dəfə kövrəldim.

Xidmətə Türküstan hərbi dairəsindən başladım

Uşaqlıqdan idmana böyük həvəsim var idi, idmançı olmaq istəyirdim. Əlbəyaxa döyüş növləri ilə maraqlanırdım. Cüdo ilə məşğul olurdum, karateni isə özüm öyrənmişdim. Ən böyük arzum beynəlxalq yarışlarda iştirak etmək idi.

Taleyin hökmü ilə hərbiçi peşəsini seçməyim sovet ordusunda hərbi xidmətdə olduğum dövrə təsadüf etdi. 1990-cı ildə hərbi xidmətə çağırıldım. Orta Asiya respublikalarını əhatə edən Türküstan hərbi dairəsinin hava desant qüvvələrinin Özbəkistanda yerləşən hərbi hissəsində qulluq edirdim.

Axşamlar şəxsi heyətlə “Vremya” xəbərlər proqramına baxırdıq. Tez-tez Qarabağda baş verən hadisələr barədə reportajlar gedirdi. Mən o

MP2U-100

dövrədək heç vaxt Qarabağda olmamışdım. Amma bir azərbaycanlı kimi, baş verənlər məni narahat edirdi, təəssübkeşlik hissim daim güclənirdi. Amma vətəndən çox uzaqda idim, əlimdən heç nə gəlmirdi. Daxilimdə kəskin intiqam hissi yaranmışdı, amma kimə üsyan edəcəyimi bilmirdim.

Xidmət etdiyim qoşun növü elə idi ki, əlbəyaxa döyüş fəndlərini bilmək vacib idi. Bir gün əlbəyaxa döyüş üzrə hərbi dairədə birincilik təşkil olundu. Yarış Düşənbədə keçirilirdi. Cəmi altı ayın əsgəri olsam da, bütün rəqiblərimə qalib gələrək finala çıxdım, rəqibim isə erməni idi. Finalda erməni də məğlub etdim.

Hərbi hissənin rəhbərliyi Səmərqənddə yerləşən serjant məktəbinə oxumağa göndərilməyim barədə təqdimat verdi. İmtahanlar zamanı açıq-aşkar görürdüm ki, məktəbin komissiyası mənim qəbul olunmağımı istəmir, süni maneə yaradırlar. Sonradan məktəbin rəisinin erməni olduğunu, komissiyada da xeyli erməninin yerləşdiyini bildim. Buna baxmayaraq, bütün imtahanlardan uğurla keçdim.

Azərbaycana qayıdan kimi cəbhəyə getmək üçün müraciət etdim

1991-ci il dekabrın son günlərində hərbi dairə üzrə xidmət edən azərbaycanlıları bir yere yığdılar və dedilər ki, kim Azərbaycana getmək istəyirsə, gedə bilər. 1992-ci il yanvarın ilk günlərində hərbi dairəmizdən 64 nəfər azərbaycanlı biletlə alaraq Türkmənistanına, oradan da bərə ilə Bakıya gəldik.

Onların bir qismi evlərinə getdi, bir hissə isə qərara aldıq ki, evlərimizə getmədən Biləcəridəki hərbi komissarlığa müraciət edək və Qarabağda könüllü döyüşmək üçün orduya yazılaq. Biləcəridə rəsmi hərbi nümayəndələr dedilər ki, Laçına göndərilmək üçün tabor hazırlanır.

Mən hərbi komissarlığın təlimatı ilə döyüş hazırlığını təkmilləşdirmək üçün yeni yaranan "N" sayılı hərbi hissəyə gəldim. Hazırlığımı, hərbi biliklərimi yoxladıqdan sonra məni taqım komandiri təyin etdilər. Çox çətin vaxtlar idi, ordu yeni yaranırdı, sovet ordusunun hərbi nizam qaydaları qalsa da, onlara da əməl olunmurdu, intizamsızlıq var idi.

Növbəti gün təcili döyüş əmri verərək hərbi hissəni Füzuli rayonuna dislokasiya etdilər. 400-ə yaxın şəxsi heyət hərbi texnikalarla kolon şəklində Füzuli rayonuna gəldik. 1992-ci il fevralın 6-da gecə saatlarında rayonun Qacar kəndinə çatdıq. Köndələnçayın üstündə bir körpü vardı, maşınlar oradan bir-bir keçib kəndə tərəf getməliydilər. Təhlükəsizlik məqsədilə işıqları söndürdük. Elə bu vaxt raket zərbəsi ilə kolonun bi-

rinci və sonuncu avtomobilləri ermənilər tərəfindən vuruldu. Şəxsi heyət ermənilərin mövqeləri tərəfdən görünməyən bir əraziyə çəkildi. Səhər tezdən ermənilərlə aramızda atışma başladı. Orada – Qırmızı Bazardan Füzuliyə gələn yolun üstündə strateji yüksəklik vardı, şərti olaraq “320.9” adlanırdı. Oranı hərbi əməliyyatla ələ keçirdik və müdafiəni təşkil etdik. İlk döyüşlərdə 4 şəhidimiz oldu, amma ermənilərin hücumlarının qarşısını alaraq onları geri oturtduq.

1992-ci ilin fevral ayında Xocalı soyqırımının baş verməsi hər birimizə çox təsir etdi, bütün günü ancaq qisas barədə düşünürdük. Aprel ayının 4-də Hadrut–Tuğ yolunda ermənilərin avtokarvanını pusquya salaraq 47 nəfər hərbcini məhv etdik.

Taqım komandiri vəzifəsini icra etsəm də, rütbəm yox idi. Briqada komandiri Heydər Piriyev bir gün dedi ki, mən səni zabit kimi görürəm və mütləq təhsil almalsan. Beləliklə, təqdimatımı verdilər və məni Bakı Ali Ümumqoşun Komandirlər Məktəbinə göndərdilər. Amma həm oxumaq istəyirdim, həm də elə fikirləşirdim ki, getsəm, birdən müharibə qurtarar və mən qələbəni yaşaya bilmərəm. 1992-ci ildə kəşfiyyat ixtisası üzrə hərbi məktəbə qəbul olundum. Mənimlə bir yerdə 354 nəfər qəbul olunmuşdu. Orduda kadr, zabit çatışmazlığına və şiddətli döyüşlərin getdiyinə görə çox qısa kurs keçməli, sonda isə kiçik leytenant rütbəsi alaraq xidmətə başlamalı idik. 1993-cü ilin martında təhsili başa vurduq və leytenant rütbəsi alaraq taqım komandiri təyin olundum.

1993-cü ilin aprel ayında ermənilər Füzulinin Qacar, Divanalılar və Govşatlı kəndlərinə hücum etdilər. Döyüş zamanı gördük ki, Qırmızı Bazar istiqamətindən 6 tank gəlir. Zenit qurğularını da bizim mövqeyə tərəf tuşlayıblar. Bir də baxdıq ki, 400-ə qədər erməni əsgəri üstümüzə gəlir. Artıq 4 nəfər yaralımız var idi. Bu zaman Ramazan adlı əsgərim tanklardan birini vurdu, bunu gören arxadakı tanklar dayandı. Dərhal minaatanlardan erməniləri atəşə tutmağa başladılar. Təəssüf ki, həmin vaxt arxadan bizə dəstək gəlmədi. Son gülləmizə qədər döyüşdük. Həm sursatımız bitmişdi, həm də qüvvələrin qeyri-bərabərliyi səbəbindən geri çəkilməli olduq. Tam mühasirə vəziyyətində idik. Xoşbəxtlikdən havaya duman çökdü və biz geri çəkiləndə ətrafda olan ermənilər bizi görmədilər. Çayın içi ilə hərəkət etdik ki, yolda düşmənlə rastlaşmayaq. Çayın üstündəki körpünün altından keçəndə ermənilərin hərbi texnikaları ilə qarşılaşdıq. Hamısı keçdi, amma bir PDM dayandı. Tərslikdən heç birimizdə patron yox idi. PDM-in ekipajı aşağı enib söhbət edirdilər. Fikirləşdim ki, ekipajda 3 nəfər, ətrafında da 7 nəfərlik desant heyəti olur. Gülləmiz çatmasa da, hər şeyə hazırıq. Pusqu quraraq 3 nəfəri yerindəcə məhv etdik və baxdıq ki, PDM-də başqa heç kim yoxdur.

Həmin vaxtlar biz qalib gələ bilərdik, lakin ölkədə siyasi rəhbərlik yerində deyildi, orduya komandanlıq isə hərbi işini bilməyənlərin əlində idi. Vahid komandanlıq yox idi, hücum əməliyyatları qeyri-peşəkarcasına hazırlanırdı. Vacib anda lazımı dəstək verilmirdi. Məhz ona görə döyüşən hərbiçilər çox əziyyət çəkirdilər. Bir məsələni də unutmamalıyıq ki, o vaxt ermənilərin işğalının qarşısının alınmasının səbəbi məhz döyüşən oğullarımızın qəhrəmanlığı idi. Onların sayəsində düşmənin hücumlarının qarşısı alınır. Ermənilərin yay aylarında hücumları güclənsə də, onları dəf etmişdik. Hətta rəhbərlik etdiyim hissə ilə Məngələnata yüksəkliyini geri almışdıq.

Heydər Əliyev 23 yaşında məni kapitan rütbəsi ilə mükafatlandırdı

1993-cü ilin avqustunda polkovnik Şair Ramaldanov hərbi hissəyə komandir təyin olundu. Sentyabr ayında növbəti tapşırıqları dəqiqləşdirmək üçün qərargaha gəlmişdim. İçəri daxil olarkən deyildi ki, komandir Prezident səlahiyyətlərini həyata keçirən Heydər Əliyevlə danışıq. Polkovnik Ramaldanov hərbi hissədəki çatışmazlıqlar, döyüş qabiliyyətinin aşağı olması barədə Heydər Əliyevə məruzə etdi.

Ulu Öndərin tapşırığı ilə bizim hərbi hissəni yenidən komplektləşdirmək və döyüş qabiliyyətini artırmaq üçün Seyfəli poliqonuna göndərildilər. Bunun üçün cəmi 3 ay vaxt verilmişdi. Dərhal hazırlıqlara başladım.

1993-cü il noyabrın 2-də Ümummilli lider Heydər Əliyev xalqa müraciət etdi. Təsadüfi deyil ki, həmin tarix orduda islahatların başlanğıcı hesab edilir. Bu dövrdən etibarən struktur dəyişiklikləri, kadr təmizləmələri, vahid komandanlıq altında hərbi əməliyyatların planlaşdırılması, hərbi hissələrin müvafiq hərbi qayda-qanunlarla, üsullarla idarə olunması və digər vacib işlər həyata keçirilməyə başlandı. Artıq vahid komandanlıq var idi, hərbi hissələrin komandiri vəzifələrinə peşəkar zabitlər cəlb olunmuşdular. İstedadlı hərbiçilər irəli çəkilir, orduda nizam-intizam qaydaları tam təmin edilirdi. Bütün bunları bizim hərbi hissənin təmsalında da görmək mümkün idi. Artıq mən də hərbi hissədə tabor komandirinin müavini idim.

3 aydan sonra Heydər Əliyev hərbi hissənin döyüş təlimini izləmək üçün poliqona gəldi. Biz Ulu Öndərin qarşısında taborun döyüş atışlı təlimini keçirdik. Ulu Öndər bizə inanırdı və biz də onun inamını doğrultmalı idik. 1994-cü ilin yanvarında Füzuli istiqamətində həyata keçirilən hərbi əməliyyat – 22 kənd və bir qəsəbənin işğaldan azad edilməsi bu inamın özünü doğrultmasının təsdiqi idi.

Hərbi hissəmiz Beyləqanın Daşburun qəsəbəsində yerləşəndən 3 gün sonra məni qərargaha çağırdılar. Polkovnik Ramaldanovun yanında generallar da var idi. Dedi ki, Mənsimov, sən kəşfiyyatçı olduğun üçün əməliyyatın ən mühüm detalı ilə bağlı sənə bir tapşırıq verilir. Biz düşmənin arxasına keçməli, Füzulidən Şükürbəyli və Əhmədbəyli kəndlərinə gedən, kənd Horadizdən gələn yolları bağlamalı, strateji yüksəkliyi tutmalıydıq. Tabeliyimə kəşfiyyat bölüyü və könüllülərdən ibarət bir dəstə verdilər. Tapşırığı icra etmək üçün ən azı 27 km dərinliyində düşmənin arxasına keçməli olduq. 160 nəfərlə gecə saatlarında Araz boyu istiqamətində düşmənin arxasına keçməyə başladım. Əsas qüvvələrimiz artilleriya atəsinə başlayanda biz hücum üçün əlverişli şərait yaratmalı, eyni zamanda düşmənin ehtiyatda olan qüvvələrinin öz döyüş mövqelərinə çıxmasına imkan verməməliydik.

Keçdik düşmən arxasına, əvvəlcə Şükürbəyli kəndinə dönmə yolda yüksəklikləri tutduq, yolları nəzarətə götürdük, döyüş əməllərini icra etdik. O zaman ermənilərin əsas qüvvələri Qafan və 14-cü Martuni motoratıcı alaylarından ibarət idi. Qərargahımıza məlumat verdim ki, tapşırıqları yerinə yetirmişik. Səhərə yaxın artilleriya atəşi ilə Azərbaycan Ordusu hücumu keçdi. Artilleriyamız düşmənin dərinliklərindəki komanda məntəqələrini də vurmağa başladı. Birdən gördük ki, düşmənin tankları, PDM-ləri kolon şəklində döyüşə gedir, o cümlədən artilleriya divizionu atəş mövqeyinə çıxmağa hazırlaşır. Şükürbəyli istiqamətindən isə 12 "Kamaz" gəlirdi. Biz gizləndiyimiz mövqələrdən düşmənin texnikalarını darmadağın etdik, xeyli sayda erməni əsgərini öldürdük, yaralıların sayı hesabı yox idi. Bir divizionu və bir taboru tam məhv etdik. Dağıdılan zirehli texnikaların içində xaricdən gəlmiş snayperçi qadınlar da var idi.

Əməliyyat uğurla başa çatdırıldı, Füzulinin bir hissəsi işğaldan azad edildi. Ermənilər geri çəkilərək Lələtəpədə mövqeləndilər. Əməliyyat tam başa çatdıqdan sonra Ulu öndər Heydər Əliyev cəbhə xəttinə gəldi. Hamımız düzölmüşdük və gördüm ki, məni Heydər Əliyev göstərir. Ulu Öndər məndən soruşdu ki, rütbən nədir? Dedim ki, baş leytenant. Heydər Əliyev bildirdi ki, bu gündən kapitansan. Ulu Öndər mənə kapitan rütbəsi verdi, döyüşdə xidmətləri olan hər kəsi mükafatlandırdı.

Kapitan rütbəsi mənim üçün böyük mükafat idi. Həm 23 yaşında bu rütbəyə layiq görülmüşdüm, həm də onu mənə Heydər Əliyev vermişdi. Ona görə daha məsuliyyətli, daha diqqətli olmalı idim. 1994-cü ildən taqım komandiri, bölük komandiri, taborun qərargah rəisi, tabor komandiri, kəşfiyyat hərbi hissəsinin komandiri, briqada komandirinin müavini, briqadanın qərargah rəisi, briqadanın komandiri vəzifələrində xidmət etmişəm.

23 yaşında tabor komandiri vəzifəsinə təyinat almışam. 4 briqadanın komandiri olmuşam. Taqım komandiri vəzifəsindən briqada komandiri vəzifəsinə kimi xidmət etdiyim dövrdə Füzuli, Beyləqan, Ağdam, Xocavənd rayonlarının hər bir məntəqəsini, keçidini, az qala, cığırını əzbər öyrənmişdim. Övladlarım da mən bu bölgələrdə xidmət etdiyim dövrdə dünyaya gəlirlər, ona görə də həyatları daha çox Qarabağ torpağı ilə bağlıdır. Hərbçi şərəfli peşədir və bu peşənin çətinlikləri çoxdur. Mənimlə birlikdə ailəm də bu çətinlikləri görüb, əziyyətlərə qatlaşıb.

13 ölkə arasında Azərbaycanı birinci etdik və cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən mükafatlandırıldım

1994-cü il mayın 12-də atəşkəs elan ediləndən sonra ordu quruculuğu ilə bağlı başlanan genişmiqyaslı islahatların hər bir detalı gözlərim önündədir. Tədricən hərbi hissələrin, ayrı-ayrı qoşun növlərinin formalaşdırılması tam başa çatdırıldı. Orduya çağırış məsələsi yoluna qoyuldu. Dövlətçiliyi və hərbi andı hər şeydən uca tutan, hərbçi olmağı şərəf bilən, mənəvi baxımdan sağlam zabitlər hərbi hissələrin rəhbərliyinə cəlb olundular. Şəxsi həyatın mənəvi-psixoloji hazırlığına, döyüş ruhunun yüksəldilməsinə diqqət artırıldı, hərbi vətənpərvərlik işi gücləndirildi. Ordunun mərkəzləşdirilmiş maddi-texniki təminatı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırıldı, maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti nizama salındı.

Xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin ordu quruculuğu sahəsində əsasını qoyduğu strategiya onun siyasi xəttinin layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildi. Ölkəmizin maliyyə imkanlarının yüksəlməsi hərbi hissələrin döyüş imkanlarının artırılmasına, yeni hərbi texnikaların alınmasına səbəb oldu. Hər dəfə hərbi hissəmizə yeni texnikalar gətiriləndə qürur hissi keçirirdim. Avtomatlardan tutmuş ən ağır texnikaya qədər yenilənirdi. Tədricən heç vaxt tanış olmadığımız yeni silah-sursat da arsenalımıza cəlb olundu və beləliklə, döyüş qabiliyyətimizin yüksəlməsini bir zabit kimi gündəlik xidmətimizdə hiss edirdik.

Taqım, tabor və briqada komandiri kimi həmişə diqqət yetirdiyim ən mühüm məsələlərdən biri şəxsi həyatın mənəvi-psixoloji vəziyyətinin yüksək səviyyədə olması idi. Buna görə komandir əsgər üçün nümunə olmalıdır. Hələ atəşkəs dövründə cəbhə xəttində təxribatlar törədən düşməne ağır zərbələr vurmuş, itkilərə məruz qoymuşduq. Bütün bunlar hərbi hissədə əsgərlər arasındakı ruh yüksəkliyini daha da artırırdı.

2011-ci ildə hərbi təhsilimi davam etdirmək üçün Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasına göndərilməyim təklifi səsəndirildi. İmtahanlarda ən yüksək nəticələr göstərərək Akademiyaya qəbul olundum. Bundan sonra ikiillik akademik hərbi təhsil müddəti başladı.

2012-ci ildə Türkiyədə ordu qərargahları arasında qərarqəbuletmə prosesi ilə bağlı yarış keçirilirdi. Biz ora dəvət olunmuşduq. Həmin yarışda komandamız 13 dövlət arasında 1-ci yeri tutdu. Bu münasibətlə müdafiə naziri tərəfindən mənə polkovnik rütbəsi verildi. Bundan 2 gün sonra isə cənab Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev 20 il qüsursuz xidmətlərimə görə mənə mənzil hədiyyə etdi.

Naxçıvanda yazılan qəhrəmanlıq dastanları

2013-cü ildə müdafiə nazirinin əmri ilə ovaxtkı beşinci ordu korpusunun "N" sayılı dağatıcı briqadasının komandiri vəzifəsinə təyin olundum. Hərbi hissə dövlət sərhədinin 96 km-lik hissəsində müdafiə tapşırığını yerinə yetirirdi. Xüsusilə İrəvandan gələn yollar, o cümlədən Laçın dəhlizi briqadanın müşahidəsi altında idi. Cəbhə xəttindən fərqli olaraq, Naxçıvan istiqamətində atəşkəsin pozulması nadir hallarda olurdu və Azərbaycan Ordusu dərhal düşmənin cavabını verirdi. 2015-ci ildə Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri neytral ərazidə olan iki yüksəkliyi ələ keçirməyə cəhd etdi. Əgər o yüksəklikləri ələ keçirsəydilər, sərhəd bölgəsində strateji üstünlük əldə edərdi, bizim təminat yollarını nəzarətə götürərdi və atəş altında saxlaya bilərdilər. Bunun da nəticəsində nə vaxtsa hərbi əməliyyatlar baş verərdisə, bizim bölmələrin fəaliyyəti iflic ola bilərdi.

Ürəyimə dammışdı ki, ermənilər bu yüksəklikləri ələ keçirmək istəyəcəklər. Ona görə briqadanın müvafiq bölmələrinə müdafiəni gücləndirmələri barədə tapşırıqlar vermişdim. Elə bu ərəfədə qərargah rəisi məruzə edərək bildirdi ki, təxminən, 70 nəfər erməni yüksəkliyə tərəf irəliləyir. Həmin gün Bakıda Birinci Avropa Oyunlarının bağlanış mərasimi keçirilirdi. Göstəriş verərək minaatanların və zenit qurğularının atəş mövqelərinə çıxarılması və düşmənin dərhal məhv edilməsi əmrini verdim. Dedim ki, mən əraziyə çatana qədər düşməni məhv edin. Böyük risk idi, mən yuxarı komandanlığa məruzə edəndə qədər düşməni yüksəklikləri zəbt edə bilərdi. Buna isə imkan vermək olmazdı. Özümü əraziyə çatdırdım və atəş nəticəsində ermənilərin bir zabiti və 4 əsgəri məhv edildi. Təxminən, 4 saat döyüş getdi və düşməni əvvəlki mövqelərinə qovaraq həmin yüksəkliklərdə özümüz mövqe tutduq.

Naxçivanda Ermənistanla dövlət sərhədindəki Kərətəpə adlanan yüksəklikdə bir postumuz var. Həmin posta çatmaq üçün 574 pillə çıxmaq lazım idi. Əsgərlərin bütün tədarükü, sursatlar həmin rahat pilləkənlə yuxarı çıxarılır və olduqca böyük çətinliklər yaradırdı. Posta yol isə yalnız Ermənistanla dövlət sərhədi istiqamətində çəkilə bilirdi. Həmin vaxt müdafiə mövqelərini daha da möhkəmləndirmək üçün hərbi hissəyə xüsusi texnikalar verilmişdi. 2017-ci ildə qərar qəbul etdik ki, təminat və təxliyə məqsədilə mütləq posta yol çəkmək lazımdır. Çünki düşmən qəfildən ora hücum etsəydi, biz vaxtında kömək edə bilməzdik. Yolu çəkməyə təzə başlamışdıq ki, ermənilər ekskavatoru vurdular. Cavab olaraq, düşmənin bizi atəşə tutan postunu darmadağın etdik. Bundan sonra rahat şəkildə yolu çəkməyə başladığımız 3 aya başa çatdırdıq. İşlər başa çatandan sonra Əlahiddə Ümumqoşun Ordu komandanını dəvət etdim. Komandan postdakı əsgərləri təbrik edib xüsusi vurğuladı ki, bu yolun çəkilməsi müdafiənin təşkili və döyüş tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi baxımından tarixi hadisədir. Elə oradan da zəng edərək tapşırıq verdi ki, yolun çəkilişində xidməti olanların hər birinin mükafatlandırılması üçün təqdimat hazırlansın. Komandan dedi ki, bu barədə Bakıya, Müdafiə Nazirliyinə də məlumat verəcək.

Qısa vaxtda yeni kazarma da tikdik. İşlər başa çatandan sonra – 2017-ci ilin iyun ayında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri gəldi, əraziyə baxış keçirdi, təşəkkürünü bildirdi və Azərbaycan Respub-

likasının Prezidenti tərəfindən mənə verilən “Vətən uğrunda” medalını təqdim etdi.

2018-ci ilin may ayında Əlahiddə Ümumqoşun Ordu tərəfindən Günnüt əməliyyatı keçirildi. Bu, Aprel zəfərindən sonra ordumuzun növbəti böyük uğuru oldu. Günnüt əməliyyatı zamanı Əlahiddə Ümumqoşun Ordu müdafiə zolağının Vəlidağ, Kömürlüdağ istiqamətində Axsal dağı, Qızılcaya dağı, Yağargərdik dağı, Bağırsaq dağı və Həsənqulubağ sahəsində ön xəttin dövlət sərhədi boyu əlverişli mövqeləri ələ keçirdi. 26 kilometr məsafəni əhatə edən əməliyyat nəticəsində 7 kilometrədək dərinlikdə əlverişli yüksəkliklər düşməndən geri alındı. Qızılcaya yüksəkliyinin ən böyük strateji əhəmiyyəti ordumuza İrəvan–Yexeqnadzor–Gorus–Laçın–Xankəndi avtomobil yoluna nəzarət etməyə imkan verməsi idi. Ümumilikdə, 11 min hektar ərazi düşməndən azad edildi.

2018-ci ilin avqustunda Əlahiddə Ümumqoşun Orduda Döyüş Hazırlığı və Tədris İdarəsi yaradıldı və məni həmin idarəyə rəis təyin etdilər. İlk işim xüsusi təyinatlı qrupla Qarsda 28 ölkənin hərbcilərinin qatıldığı qış hərbi təlimlərində iştirakım oldu. Təlimi birinci yerdə başa vurduq və bu münasibətlə Türkiyə Respublikasının milli müdafiə naziri Hulusi Akar, eləcə də Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin 3-cü ordu komandanı və 9-cu ordu korpusunun komandiri bizə hədiyyələr təqdim etdilər. Xüsusi təyinatlıların arasında birinci yeri tutduğumuza görə sertifikat aldım.

Bu təlimdə Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, şəhid polkovnik-leytenant Anar Əliyev, şəhid leytenant Zahir Feyzullayev, şəhid Bağır Ələkbərov və digərləri iştirak etmiş, yüksək nəticələr göstərmişdilər. Mənfi 33 dərəcə şaxtada paraşütlə tullanmaq kimi hərəkətləri yalnız Azərbaycan hərbciləri yerinə yetirdilər. 2019-cu ilin yayında Türkiyə və Azərbaycan orduları arasında “Sarsılmaz qardaşlıq – 2019” birgə döyüş atışlı taktiki təlimi keçirildi. Bu təlimdə də yüksək nəticələr göstərdik.

Hadrut uğrunda döyüş ilk Zəfər töhfəmiz oldu

Dostum, general-mayor Polad Həşimovun 2020-ci ilin iyul ayında Tovuz döyüşlərində şəhid olmasından sonra artıq əmin idim ki, Ermənistanın təxribatlarının sonu müharibədir. Ən böyük arzum idi ki, müharibə olsun və Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında on minlərlə hərbcisi ilə bərabər şəxsən mən də Paşinyana sübut edək ki, “Qarabağ Azərbaycandır!”

2020-ci ilin 27 sentyabrında Ermənistanın hərbi təxribatına qarşı Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə əks-hücum əməliyyatı başlananda ən çox sevinənlərdən biri mən idim. Çünki mən çox gərgin döyüşlər görmüşdüm, birbaşa cəbhə xəttində uzun illər hərbi xidmət keçmişdim və əmin idim ki, qələbəmizə öz töhfəmi verə bilərəm. Döyüşlər başlayan gün mən də yuxarı komandanlığa müraciət edərək Qarabağa yollanmaq arzusunda olduğumu bildirdim.

Hər gün cəbhədən gələn xəbərləri təhlil edir, nəticələri dəyərləndirir və səbirsizliklə döyüşə getmək barədə əmr gözləyirdik. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Suqovuşanın və Cəbrayılın azad edilməsi barədə xəbərlərini Naxçıvanda bayram kimi qarşıladım. Sevincimizin həddi-hüdudu yox idi. Amma bu döyüşlərdə iştirak edə bilmədiyimiz üçün təəssüflənirdik.

Oktyabr ayının 10-da müdafiə nazirinin müavini, Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun komandanı, general-polkovnik Kərəm Mustafayevin yanında keçirilən hərbi müşavirədəydim. Birdən zəng gəldi, Komandan telefonla danışarkən mənə baxdı. İntuitiv başa düşdüm ki, artıq əmr verilib, biz getməliyik. Komandan dedi ki, Mənsimov, iki saat vaxtınız var, 300 nəfərlik heyətlə hava limanında olmalısınız. Biz onsuz da hazır idik. 27 sentyabrdan çantalarımız qapımızın qarşısında idi, yəni bizə yarım saat da bəs edərdi. Xüsusi təyinatlıların, istisnasız olaraq, hər bir hərbiçisi bu xəbərdən böyük sevinc içində idi. İki saatdan da tez müddətdə komandana məruzə edərək bildirdim ki, tam heyətlə hava limanındaydıq.

Oktyabrın 10-da təyyarə ilə Bakıya gəldik. Mən Müdafiə Nazirliyinə gedərək tapşırığı dəqiqləşdirdim. Bildirdilər ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı Hikmət Mirzəyevin tabeçiliyində olacaşıq. Müdafiə Nazirliyindən çıxaraq yerləşdiyimiz hərbi hissəyə gəldim, artıq hava qaralmışdı. Sıra meydanında heyətin qarşısında çıxış edərək bildirdim ki, bu, təlim deyil, bu, artıq çoxdan gözlədiyimiz savaştır və bizim yeganə missiyamız Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əks-hücum tapşırığına uyğun olaraq işğal altındaki torpaqlarımızı azad etməkdir. Səhər tezdən avtobuslarla döyüş bölgəsinə yola düşdük.

Yolda korpus komandiri, general-mayor Mais Bərxudarova zəng edərək təchizatla bağlı bəzi məsələləri müəyyənləşdirdim. Daha sonra xüsusi təyinatlıların komandanı Hikmət Mirzəyevlə görüşdüm, döyüş əmrini dəqiqləşdirdim. Bundan sonra Naxçıvandan gələn xüsusi təyinatlıları iki hissəyə ayırdım. Olduğumuz yerdən sağa, yəni Füzuli–Xocavənd istiqamətinə gedən bölməyə polkovnik-leytenant Anar Əliyev rəhbərlik etdi. 150 nəfərdən ibarət digər hissə isə mənim rəhbərliyimlə sola – Hadrut–Şuşa istiqamətinə hərəkət etdik.

Artıq ordumuz xeyli irəliləmiş, Hadrut azad olunmuşdu. Şəxsi heyəti 12 qrupa böldüm. Oktyabrın 12-dən döyüslərə girdik və ilk savaş Füzulinin Qarakollu kəndində oldu. Şəxsi heyətin döyüş hazırlığı ən yüksək səviyyədə idi. Bu baxımdan, əsgər və zabıtlərimə tam arxayın idim. Amma onu da bilirdim ki, təlimlərdə ən yaxşı göstəriciləri olan bu igidlərin əksəriyyəti əsl müharibə görməyib. Bir həqiqət var: ən peşəkar səviyyədə hazırlanan təlim belə kiçik savaş qədər real deyil. Təlimdə ölüm yoxdur, savaşda isə var. Necə ki Qarakolluda ilk şəhidlərimizi verdik, 5 qardaşımız Vətən uğrunda canını fəda etdi.

Canımdan can getmişdi, ancaq anlayırdım ki, bu, hələ ilk mərhələdir. Savaşın sonrakı günlərində daha neçə-neçə qardaşımı qurban verməli olacağam, elə özüm də şəhadətə yüksələ bilərəm. Heyəti bir yerə toplaıb söhbət etdim. Dedim: “Hamımız bir gün öləcəyik. Lazım gəlsə, hamımız burada – Qarabağda öləcəyik. Ola bilər ki, hamımız məhv olacağıq, bəlkə də, ermənilər bizə işgəncə verib öldürəcəklər, amma heç vaxt təslim olmayacağıq. Heç vaxt təslim ola bilmərik. Savaşın dəhşətindən qorxmayacağıq. Kimsənin torpağında gözümüz yoxdur, indi öz torpağımızdayıq və bu torpağı daha heç kimə buraxmayacağıq. Bu bizim haqqımızdır və bu savaş da bizim haqq mübarizəmizdir”.

Bu sözlərimdən sonra şəxsi heyətdə böyük ruh yüksəkliyi yarandı. Hamı mənim “Şəhidlər ölməz!” sözlərimi təkrarlayırdı. Onlar artıq gerçək savaşı, gerçək şəhidliyi görmüşdülər, ən əsası isə ilk zəfəri qazanmışdılar.

Beləliklə, qısa zamanda Füzulinin Qarakollu və Aygestan yaşayış məntəqələrini, Hadrut–Qarakollu yolunu, daha sonra Qaracuuq, Şiştəpə, Ərgünəş, eləcə də Güllükar, Tuğ dağlarını ələ keçirdik. Oktyabr ayının 19-a kimi bu ərazidə düşmənin hücumlarının qarşısını alaraq, onu geri çəkilməyə məcbur etdik. Döyüşlər zamanı Naxçıvandan gələn heyət ilk iki gün ərzində Hadrut qəsəbəsi və onun ətrafındakı meşələrdə döyüşərək 80-ə yaxın erməniyə məhv etdi. Qeyd edirəm ki, məhv edilən düşmən qüvvəsi araşdırılarkən bir neçəsinin cibindən Suriya və İraq pasportları çıxdı. Onların PKK–YPG terror qruplaşmasının üzvləri olduğu məlum idi. Sonrakı günlərdə “N” sayılı xüsusi təyinatlı hərbi hissənin bölmələri ilə birlikdə döyüşdük.

Hərbi əməliyyatlar zamanı bütün şəxsi heyət Ali Baş Komandan qarşısında daşdığı şəxsi məsuliyyəti unutmurdu. Bu haqda tabeliyimdəki birləşmələrin hərbiçiləri ilə mütəmadi söhbətlər aparırdım. Söyləyirdim ki, döyüşlərə Azərbaycan Prezidentinin və xalqımızın çağırışı ilə gəlmişik və bizə böyük ümidlər bəslənilir. Prezident İlham Əliyevin etimadını doğrultmaq üçün döyüş hazırlığımızı daha da gücləndirməli, daha qətiyyətlə vuruşmalıyıq.

Döyüş tapşırıqlarını uğurla başa vurduq

Növbəti günlərdə erməni hərbi birləşmələrini məhv edə-edə Hadrutdan Tuğa gedən yolun üstündəki mühüm strateji yüksəkliyə yetişdik. Həmin vaxt mənə məlumat verildi ki, Naxçıvandan ikinci heyət gəlir. Yərimə komandır təyin edib gələn yeni heyəti qarşılamaq üçün arxaya qayıtdım. Xocavəndin Axullu kəndində general-leytenant Heydər Piriyyəvlə görüşdüm. O, gələn yeni heyətin döyüş tapşırığı barədə mənə məlumat verərək dedi ki, Tehran, sən buraları hamıdan yaxşı tanıyırsan, bu tapşırığı da yüksək səviyyədə yerinə yetirə bilərsən.

Oradan da Cəbrayılə gələrək müvəqqəti komanda məntəqəsində general-leytenant Kərim Vəliyevlə görüşdüm. Qeyd edirəm ki, təcrübəli hərbiçidöyüşçü, bizim dillə desək, səngər generalı olan Kərim Vəliyevin bu istiqamətdəki hərbi əməliyyatları peşəkarlıqla koordinasiya etməsi döyüşlərin uğurlu gedişinə mühüm töhfə verirdi. Buradakı görüşdə əməliyyat şəraitini və döyüş tapşırıqlarını dəqiqləşdirdik, geniş məsləhət-

ləşmə keçirdik. Hərbi komandanlığın yeni qərarlarını söyləyən general-leytenant Kərim Vəliyev qarşıdakı strateji hədəflər barədə məxfi məlumatları diqqətimə çatdırdı. Kərim Vəliyev Ali Baş Komandanın təsdiq etdiyi Şuşa əməliyyatı barədə vacib məqamları dedi və Ordu rəhbərliyinin tapşırıqları haqqında məlumat verdi. Mənə artıq hər şey məlum idi.

Sonra Horadizə gedib Naxçıvandan gələn 160 nəfərlik yeni heyəti qarşıladım. Heyətlə birlikdə yenidən Cəbrayıl qayıdaraq vaxtilə ermənilərin 49-cu reaktiv artilleriya briqadasının olduğu yerdə dayandım. Heyəti 5 döyüş və 3 təminat qrupuna böldüm. Burada bizə əmr verildi ki, Laçın dəhlizini bağlamalıyıq. Durduğumuz yerdən Laçın dəhlizinə qədər məsafə 40 km idi. Burada əməliyyatın hansı atəş, artilleriya və rabitə vasitələri ilə dəstəklənəcəyini dəqiqləşdirdim. Çünki 40 km az məsafə deyil və döyüş tapşırığı bütün xırda detallarına qədər mükəmməl olmalıydı. Amma sonra bu planda müəyyən dəyişiklik edildi və əmr gəldi ki, oktyabrın 21-də Füzulinin Qarğabazar kəndi istiqamətinə hərəkət etməliyik, növbəti döyüş tapşırığı orda veriləcək. Heyətlə Qarğabazara irəliləyərkən artilleriya atəşinə məruz qaldıq. "Pikap" avtomobilə əyləşərək birbaşa qarşıdakı təpəyə sürdüm və erməni artilleriyasının yerləşdiyi nöqtəni müəyyən etdim. Ərazinin koordinatını dəqiqləşdirib məlumatı artilleriya qüvvələrimizə verdim. Artilleriyamız dərhal ermənilərin atəş nöqtələrini məhv etdi. Yüksəklikdən geri qayıdanda ermənilər hərəkətdə olan avtomobilimi atəşə tutdular və bir qədər getdikdən sonra maşın piyada əleyhinə minaya düşdü. Güclü partlayış oldu, maşın aşdı, mən isə yaralandım. Amma hərəkət edə bildim.

Döyüşlər şiddətlə davam edirdi. Savaşın qızğın vaxtında düşmənin atdığı raketin mövqeyimizdə partlaması nəticəsində yaralandım. Zərbə qüvvəsi məni qaldırıb yerə çırpdı. Onurğam üstə düşməyim nəticəsində indiyədək özünü göstərən bel yırtığı əmələ gəldi. İlk dəqiqələrdə özümdən getmişdim, sonra şoka girdim. Bu zərbənin fiziki və psixoloji fəsadları, davamlı hal alan ürəkbulanma və kəsintisiz qusma sonrakı döyüş əməliyyatları zamanı da mənə ciddi problemlər yaradırdı. Ancaq nə elə ilk dəqiqədə, nə də sonrakı günlərdəki ağır vəziyyətimdə şəxsi heyətin, həkmlərin ciddi ısrarına baxmayaraq, əsla təxliyə olunmağı düşünmədim, savaşı davam etdirdim. Bu isə döyüşçülərdə ruh yüksəkliyini, əzmkarlığı daha da artırır. Ümumiyyətlə isə təkçə mən yox, bütün şəxsi heyət yaralanarkən ya bunu gizlədir, ya da təxliyəyə razı olmurdu.

Oktyabrın 21-də general-leytenant Heydər Piriyyəv tərəfindən müdafiə nazirinin adından növbəti tapşırıq elan olundu. 160 nəfərlik dəstə Zərgər kəndi tərəfdən gedərək Yağlıvənd və Divanalılar kəndləri arasındakı

2 km-ə yaxın silsilədə olan erməni mövqelərini ələ keçirməli idi. Həmin vaxt ermənilərin işğalı altında olan Yağlıvənd və Divanalılar kəndləri tərəfdən ordumuzun “N” sayılı motoatıcı briqadaları da mövqe tutmuşdular. Heydər Piriyev dedi ki, bu ərazini tanıyırsan və sənin bu döyüş planını uğurla həyata keçirəcəyinə inanırıq. Bu əməliyyat üçün digər xüsusi təyinatlı hərbi hissədən də əlavə 52 nəfər hərbiçi ayrıldı. Hələ Birinci Qarabağ müharibəsindən ərazini tanıdığım üçün bu planı Heydər Piriyevin təşəbbüsü ilə mənə həvalə etmişdilər. Ciddi yaralanmağıma baxmayaraq, bütün şəxsi heyəti dərhal yığdım və yeni əməliyyata səfərbər olduq.

Planı nəzərdən keçirərək müəyyən etdim ki, ermənilər bizim Yağlıvənd və daş karxanası tərəfdən hücum edəcəyimizi gözləyirlər. Gecə ikən dronu havaya qaldıraraq ermənilərin mövqelərinə tərəf 8 km dərinliyə istiqamətləndirdim. PUA vasitəsilə silsilədə yerləşən 58 erməni hərbiçisi saydım. Səhər tezdən hücum əmri verdim. Artilleriya dəstəyindən sonra irəliləməyə başladıq. Arxamızdan da “Həmlə” taborumuz gəlirdi. 2 saata 4,8 km irəliləyərək 2 km-lik silsiləni gərgin döyüşlər nəticəsində ələ keçirdik və 58 nəfər ermənidən biri də sağ çıxıb qalmadı. Bizim isə sadəcə, 3 yaralımız oldu.

Silsilə hər tərəfdən ermənilərin mühasirəsində olduğu üçün müdafiə mövqeləri qurduq. Çünki həm Yağlıvənd, həm də Divanalılar tərəfdən atəş altında idik. Qərara aldım ki, Yağlıvənd kəndini dərhal azad edək. Kəndi azad etmək üçün əvvəlcə ətrafdakı yüksəklikləri tutmaq lazım idi. Yağlıvəndin ətrafında isə 5 yüksəklik var. Kəndi azad etmək barədə qərarıma yuxarı komandanlıq da dərhal razılıq verdi. Oktyabrın 23-də gecə yüksəkliklərin beşini də ələ keçirdik və kəndin özünü də azad etdik.

Döyüşlərin qızgın vaxtında gördüm ki, ermənilər 3 “Kamaz”la öz birləşmələrinə köməyə gəlirlər. Əgər həmin “Kamaz”lar gəlib çıxsaydı, hücumda olan bölmələrimiz üçün ciddi çətinlik yaranardı, mühasirəyə düşə bilərdilər. Dərhal peşəkarlıq nümayiş etdirərək “Kamaz”ları məhv etdik və psixoloji üstünlüyümüz daha da artdı. Təkcə kəndin içində 35 düşmən cəsədi saydım və bu hücumun nəticəsi olaraq Dilağarda və Qobu Dilağarda kəndlərini də azad etdik. Ümumilikdə isə ilk həmlədə 3 kəndi və 12 yüksəkliyi düşməndən geri aldıq.

Artıq düşmənin dərinliyinə 9 km girmişdik. Yuxarı komandanlıqdan dedilər ki, əlavə qüvvə göndərilir, onlar gələne qədər – oktyabrın 24-də gecə daha bir yüksəkliyi də azad etdik.

Bir məqamı da qeyd edim ki, bu döyüşlərdə bizə ən yüksək motivasiya verən Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin çıxışları idi. İmkan

olan kimi mütləq dövlət başçısının radioda səsləndirilən müraciətlərinə qulaq asırdıq. Cənab İlham Əliyev bütün məsələlərə ən xırda incəliklərinə qədər toxunur, Azərbaycanın bu müharibədə haqlı olduğunu bütün dünyaya sübut edirdi. Cənab Ali Baş Komandanın sözləri bizə ruh yüksəkliyi verirdi.

Həmin müraciətlərdəki bütün sözlər Prezidentin qətiyyətini göstərirdi. Biz həmin günlərdə dövlətimizin başçısının vətənpərvərliyinin, vətən sevgisinin, Azərbaycanın milli maraqlarını qətiyyətlə müdafiə etməsinin bir daha şahidi olduq.

Dövlət başçısının dediyi “dəmir yumruq” isə biz idik, bütün Azərbaycan idi.

Şuşaya doğru...

Döyüşlərdə iştirak edən “N” sayılı iki motoatıcı briqadanı və digər iki briqadanın taborlarını mənim tabeliyimə verdilər. Hadrut ətrafında mövqə tutduq. İstiqamətimiz Daşaltı və Şuşa idi. Bizdən sağ tərəfdə “N” sayılı digər briqada və “Həmlə” taboru, sol tərəfdən isə xüsusi təyinatlılarla birgə Şuşaya doğru hücumla keçməliydik.

Noyabrın 1-də hücumla başlayaraq ermənilərin qarşımızdakı mövqelərini darmadağın etdik və gəlib Xocalı rayonunun Sığnaq kəndinə çatdıq. Burdan da Çanaqqı kəndinə doğru irəlilədik. Hərbi texnika ilə 200-dən artıq hərbi 31 avtomobildə – “KAMAZ” və “URAL”da hərəkətdə idik. Avtomobillərin hərəkəti çətinləşmişdi.

Motoatıcı dəstələrin önündə gedən kəşfiyyatçılar, xüsusi təyinatlılar artıq döyüşürdülər və bizimlə hava rabitəsi ilə əlaqə saxlamaları isə əməliyyatın məxfiliyi baxımından qadağan edilmişdi. Hər tərəfdən düşmənlə əhatələnmiş, hər cığırında erməni mövqeyinin yerləşdiyi ərazidə hərbi texnikanı və şəxsi heyəti hərəkət etdirmək böyük risk idi.

Öncə Meçtaqlar ərazisində – “Cəhənnəm dərəsi” deyilən yerdə düşmən mühasirəsinə düşdük. Ağır artilleriya zərbələrindən əlavə, onların dronları da davamlı təhlükə yaradırdı. Çətinliklə mühasirəni yarıb Çanaqqıya çatarkən meşədə növbəti mühasirəyə düşdük. Yenə də ağır artilleriya hədəfində idik. Erməni artilleriyası maşın kolonunun ön və arxa avtomobillərini sıradan çıxartdı. Həm qarşıya, həm də geriye hərəkətimiz mümkünsüz idi. Şəxsi heyət düşmənin zərbələrini dəf etmək üçün maşınlardan düşərək kiçik daldalanacaqda mövqə tutdu. Mühasirəni yarmaq üçün kəşfiyyat komandiri, kapitan Elmar Allahverdiyevə əmr etdim

SHUSHI GRAND HOTEL

ki, kolonun önündəki zədələnmiş “URAL” maşınına ataraq yolu açsınlar. Polkovnik-leytenant Cahandar Əhmədov və kapitan Elmar Allahverdiyev 15 nəfərlə birgə yanan maşını yoldan kənarlaşdırıb dərəcəyə atdılar. Ağır artilleriya zərbələri altında irəliləməyə başladılar. Hərbi qaydalara görə sonda irəliləməli olsam da, vəziyyətin çox gərgin və həssas olduğunu nəzərə alaraq, ilk “URAL”a əyləşib kolonu mühasirədən çıxara bildim.

Çanaqçıya çətinliklə çatdıq. Burada da düşmən çox ciddi müqavimət göstərirdi. Bu zaman qərargahdan növbəti gizli döyüş tapşırığı gəldi. Məxfiliyi qorumaq üçün əmr əldən-ələ ötürülmək şərti ilə zərfdə göndərilmişdi. Tapşırığın istiqamətini öyrənən kimi zərfi içindəki yazı ilə bərabər dərhal yandırdım. Növbəti hədəf Daşaltı idi. Həmin gün gecə Sığnaqla Daşaltının arasındakı strateji yüksəklikdə mövqe tutduq.

Daha sonra buradan ərazinin kəşfiyyatını həyata keçirərək Daşaltıya hücumu dəqiqləşdirdik. Müəyyən etdik ki, sağdan, soldan və mərkəzdən hansı bölmələr hücum edəcək.

Daşaltının əldən verilməsi ermənilər üçün gözlənilən ağır məğlubiyyətin daha da yaxınlaşması demək idi. Buna yol verməmək üçün Daşaltı ətrafına böyük sayda erməni qüvvələri gətirilmişdi. Əlverişli coğrafi mövqelərdə, hakim yüksəkliklərdə yerləşdirilmiş çoxlu sayda hərbi texnika və raket-artilleriya ilə dəstəklənən bu qüvvələr bizim dəstəmizi da irəvi atəş altına almağa müvəffəq olmuşdular. Ona görə də xüsusi təyinatlılar Daşaltı ətrafında çox güclü bir müqavimətlə qarşılaşdılar. Bu ağır döyüşlərdə onların xeyli yorulduğu hiss olunurdu. Çünki saatlarla və hətta günlərlə davam edən fasiləsiz və şiddətli döyüşlərdə bu vəziyyət təbii idi. Düşmənin ağır artilleriya atəşi altında, bu çətin anlarda son variant olaraq onlara bildirdim ki, cənab Prezident bu vəziyyəti bilir. Onlar isə təəccübləndilər: “Cənab Prezident bizim burada olmağımızı doğrudan bilir?” Mən isə əminliklə bildirdim: “Əlbəttə bilir. O, bütün döyüş əməliyyatlarını izləyir”. Bundan sonra onların əhvali-ruhiyyəsi tam dəyişdi və çox böyük əzmlə döyüşə davam etdilər.

Düzgün döyüş planlaşdırması, hərbcilərimizin peşəkarlığı və əsgərlərimizin qəhrəmanlığı nəticəsində noyabr ayının 4-də Daşaltı kəndini işğaldan azad etdik. Çox yaxın məsafədən döyüş getdi və kəndi azad etdikdən sonra 190 erməni meyiti saydıq. Bundan sonra ermənilər kəndi aramsız olaraq artilleriya atəşinə tutdular və əks-hücumlarla geri qaytarmağa cəhd etdilər, amma hər dəfə itki verərək geri çəkilməyə məcbur oldular.

Noyabrın 5-i səhər tezdən sakitlik idi. Daşaltını azad edəndən sonra tapşırığımız Şuşadan Xankəndi istiqamətinə yolu bağlamaq idi. Birdən

ermənilər Şuşakənd–Daşaltı, Şuşa–Daşaltı, Qaybalı–Daşaltı və Laçın tərəfdən Daşaltıya yenidən əks-hücuma başladılar. Düşmənin, təxminən, 4 tabora yaxın qüvvəsi ilə 6 saat gərgin döyüş getdi. Hər tərəfdən bizi güclü atəşə tutdular, yalnız Daşaltıya gəldiyimiz arxa səmt açıqdı. Bu zaman əsgərlərimizdən biri arxadan rabitə ilə xəbər verdi ki, ermənilər meşənin və çayın içi ilə kəndə doğru irəliləyirlər. Bu o demək idi ki, biz Daşaltıda mühasirəyə düşə bilərik. Dərhal qabaqçılıq tədbirlər gördük və Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, kapitan Ramazan Hudulova iki saat müddətində 13 nəfərlik qrupla Laçından gələn yolu bağlamağı əmr etdim. Bir qədər rahat oldum ki, sol tərəfdən düşmənin yolu bağlanıb.

Həmin gün ermənilər bütün iriçaplı silahlardan – minaatanlardan, “Qrad” qurğusundan, “Şilka”dan Daşaltını atəşə tutaraq dəfələrlə hücum keçdilər. Lakin tabeçiliyimdə olan şəxsi heyət bir addım da geri çəkilmədi və şəhidlərimizin canı, qazilərimizin qanı bahasına qəhrəmancasına vuruşub kəndi saxladıq. Bu döyüşdə nə qədər erməni məhv etdiyimizi dəqiq bilmədik, çünki bütün ətraf yüzlərlə erməni cəsədi ilə dolu idi.

Xankəndi–Şuşa, Laçın–Şuşa yollarını bağlamış, düşmənin hərəkətini tam dayandırmışdıq. Şimal-qərbdən Şuşa hüduddlarına daxil olmuşduq.

Rəhbərlik etdiyim bölmələrimlə noyabrın 5-dən 6-na keçən gecə Laçın yolunu keçərək Qaybalı yaşayış məntəqəsi tərəfdən Şuşa ətrafındakı meşəyə daxil olduq. İsa bulağı tərəfdən dolayı yollarla gəlib Xankəndi yolunda digər istiqamətdən polkovnik Fuad Qasimovun rəhbərliyi ilə hücum edən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrimizlə birləşdik. Burada ermənilərin əks-hücumlarını dəf etdik, 18 şəhidimiz oldu. Artıq tabeçiliyimdə 94 nəfər qalmışdı.

Güclü yağış başladı. Hamımız yorğun idik, şəxsən mən 4 gün idi yatmırdım. Qəfil məlumat gəldi ki, Şuşa, Şuşakənd, Xankəndi, Muxtarkənd tərəfdən ermənilər yenidən əks-hücuma keçdilər. Qabaqda gələn iki erməni tankını məhv etdik və döyüş başladı. Yuxarı komandanlığın tapşırığı ilə polkovnik Fuad Qasimovla bir yerdə qərar qəbul etdik ki, artıq Şuşaya daxil olmağın vaxtıdır. Tabeliyimdə olan 94 nəfərdən bir hissəsini meşədə saxladım ki, Qaybalı tərəfdən hücumun qarşısını alsınlar.

“N” saylı motoatıcı hərbi hissənin komandiri, polkovnik Vilayət Quliyevə dedim ki, tanklar hazır olsun, Daşaltı tərəfdən Şuşaya girəcəklər. İki tankı da Laçından gələn yola çıxarmağı tapşırırdım. Şəxsi heyətlə birlikdə qayalıqlarla Şuşaya tərəf hərəkət etməyə başladıq. Qayalıqlarla dırmandıq, yaxın məsafədən qarşımızda mövqe tutan erməniləri məhv etdik.

Artıq döyüş ən yaxın məsafədə gedirdi. Düşmənlə ən uzaq məsafəmiz 10 metrədən çox deyildi. Həm də artıq elə vəziyyət yaranmışdı ki, əl-

bəyaxa döyüşürdük. Çünki silahı doldurmağa vaxtımız yox idi. Başımız üstündə pilotsuz uçuş aparatları, hər addımbaşı aramsız artilleriya zərbələri, minomyotlardan mərmilər... Belə çətin şəraitdə düşmənlə ancaq yüngül silahlarla döyüşürdük. Özü də düşmən hündürlükdə və 28 il möhkəmləndirdiyi güclü bir hərbi mövqedə yerləşmişdi. Bizim isə hər addımımız ermənilərin müşahidə və atış hədəfində idi. Onu da nəzərə alsaq ki, bizim ehtiyat şəxsi heyətimiz və texnikamız 16 km arxada idi, vəziyyətin çətinliyini başa düşmək mümkündür. Hər addımda erməni tələsi, düşmənin mühasirə cəhdi və aldadıcı həmlələri vardı.

Cənab Prezident çıxışlarında bu barədə dəfələrlə danışılıb, həqiqətən, Şuşa uğrunda döyüşün hərbi tarixində analoqu yoxdur. Bütün şəxsi heyət aslanlar kimi döyüşdü, qorxu, həyəcan bizə tamamilə yad idi, çünki nəyin uğrunda döyüşdüyümüzü bilirdik. Bilirdik ki, Şuşanın azad edilməsi müharibənin gedişində ən böyük dönüş nöqtəsi olacaq və düşmənin beli tam qırılacaq. Həm də Şuşa bizim mənəviyyat məbədimizdir.

Ali Baş Komandanımızın ifadə etdiyi kimi, Şuşasız bizim işimiz yarımçıq olardı. Ona görə Şuşanın azad edilməsi bizim üçün prinsiplial məsələ idi. Bütün xalq və Ali Baş Komandan Şuşanın azad edilməsini gözləyirdi, biz bu inamı və etimadı mütləq doğrultmalıydıq.

Ermənilər şəhərə hücumu Qırmızı Bazar və Şuşakənd istiqamətindən gözləyirdilər. Amma biz tamamilə fərqli istiqamətdən şəhərə daxil olduq.

Artıq noyabrın 6-da Şuşada idik. Şəhərin içində güclü döyüşlər getdi, ermənilərin 3 əks-hücumunu dəf etdik. Həmin gün Şuşada hücumu dərinliyə doğru daha da genişləndirdik, hücum istiqamətində küçə və prospektləri, yaşayış və qeyri-yaşayış obyektlərini düşməndən təmizlədik. Qeyd edirəm ki, sonrakı günlərdə də şəhərdə Azərbaycan Ordusunun hərbi geyimində olan erməni xüsusi təyinatlılarına və diversantlarına dəfələrlə rast gəldim.

Noyabrın 7-də ermənilər itirilən mövqeləri geri qaytarmaq üçün yəni-dən hücumlara başladılar. Düşmən 1000 nəfərdən artıq heyətlə əməliyyata başladı. Yer-göy sirkələnirdi, şəhər güclü artilleriya atəsinə tutulurdu. Həmin gün 4 əks-hücumun qarşısını aldıq. Şuşa yolu artıq təmizləndirdi, şəhərin müdafiəsinin təşkili üçün iki tank və bir piyada döyüş maşınının bura gətirilməsini əmr etdim. Artıq Xankəndinə gedən yolu nəzarətə götürmək lazım idi.

Şuşanın azadlığı üçün böyük qəhrəmanlıqlar göstərən polkovnik Vi-layət Quliyevin komandir olduğu hərbi hissə şücaətlərə imza atdı. Bu hərbi hissə də iki tank və iki piyada döyüş maşını ilə Laçın istiqamətindən gələn erməni qüvvələrini və texnikasını saxlamaq üçün göndərildi. Sol tərəfimizdən Daşaltıya gedən yolu tutmaq üçün, təxminən, 200 nəfərlik şəxsi heyət göndərildi. Onlar düşmənin o cinahdan 10 tankının irəliləməsinin qarşısını aldılar.

Noyabrın 8-də ermənilər şəhərə "İsgəndər" raketini ilə zərbə endirdilər. Amma artıq şəhər Azərbaycan Ordusunun nəzarətində idi və ermənilər heç bir şey edə bilməzdilər.

Noyabrın 8-də bütün şəhər düşməndən təmizlənmiş, bölmələrimiz etibarlı müdafiə mövqeləri tutmuşdular. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin Şəhidlər xiyabanından verdiyi "Əziz Şuşa, sən azadsan!" bəyənati ən böyük milli bayramımıza, ən mühüm Zəfərimizə çevrildi.

Əlbəttə ki, düşmən bu təslimçiliyi ilə barışmaq istəmirdi. Birinci Qarabağ savaşından başlayan döyüş təcrübəmə əsasən, bildirdim ki, ermənilər tərəfdən əks-hücum olacaq. Buna görə də Laçından Şuşaya gedən yola nəzarəti gücləndirir və şəhərdən Xankəndinə doğru qaçan erməni dəstələrini məhv edirdik.

Elə noyabrın 8-i Şuşakənd–Şuşa, Muxtarkənd–Şuşa, Xankəndi–Şuşa və digər istiqamətlərdən erməni qüvvələri və texnikası şəhərə əks-hücumu keçdi. Şuşaya və Xankəndiyə gedən eyni yoldur və bu yol bizim nəzarətimizdə idi. Cəmi 50 döyüşçü ilə düşmənin intensiv artilleriya, raket və minaatan atəşi altında mövqələrimizi qoruyurduq. Hər metrə bir mərmə düşürdü. Düşmən onilliklər boyu əraziyə hakim olduğundan, coğrafi relyefi əla bilirdi. Buna görə də şiddətli artilleriya atışı və

çoxsaylı heyətlə hücumla əminliklə başladı. Ancaq geri oturduldu və böyük itki verdi.

9 noyabrda düşmən yenidən geniş əks-hücum əməliyyatı keçirdi. Səhər tezdən başlayan hücum intensiv artilleriya atəşləri ilə davam etdi. Ermənistan cəbbəxanasında olan ən ağır və dağıdıcı bütün silahlardan – “Smerç” reaktiv raket və “TOS” ağır odsaçan artilleriya sistemlərindən, kaset mərmilərindən və digər bu kimi ağır artilleriya vasitələrindən istifadə etdi.

Şuşanın bütün binaları hədəfə alındı. Xüsusilə müdafiəni qurduğumuz qala şiddətli atəşə məruz qaldı. Əslində, bütün hədəflər düşməne məlum idi, buna görə də hətta ən yüksək yerdə yerləşən qalanın hər qarışına bir mərmə düşürdü. Şəhərdə dəhşətli vəziyyət yaranmışdı. Axşam saat 7 radələrində düşmən yenidən əks-hücumla keçdi.

Xankəndiyə gedən yolun sol tərəfindən – bir qüllənin və böyük xaçın yerləşdiyi yüksəklik tərəfdən 30 nəfər və Xankəndi tərəfdən 40 nəfər qara forma geyinmiş erməni silahlısı hücumla keçdi. Hiss olunurdu ki, onlar xüsusi təlim keçmiş bölmələrdir. Polkovnik Vilayət Quliyev yüksəklikdən irəliləyən düşməni BMP-2 atəşi ilə, digər istiqamətdə yığılmış düşmən qrupunu isə iki tank əleyhinə idarə olunan raketlə məhv etdi. Həmin gün onların əks-hücumu yatırıldı, gecə isə pilotsuz təyyarələrimizin işinə mane olan “TOR” hava hücumundan müdafiə kompleksini məhv etdik.

Noyabrın 9-dan 10-na keçən gecə Şuşada artıq hər şey başa çatmışdı. Şuşa erməni işğalından azad edilmişdi!

İlham Əliyevin yaratdığı şanlı tarix

Noyabrın 9-da saat 23.45-də elan olundu ki, 15 dəqiqədən sonra atəşkəs qüvvəyə minir. Hesab etdim ki, bu da əvvəlki kimi simvolik atəşkəs olacaq. 10 noyabrda səhər isə Ermənistanın təslim olmasından xəbər tutduq. Sevincimizin həddi-hüdudu yox idi. Gün ərzində ermənilər dəfələrlə atəşkəsi pozdular və bizi cavab tədbirlərinə təhrik etməyə çalışdılar. Ancaq təxribata getmədik.

Şuşa, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr başda olmaqla, 4 hərbi hissənin hücumu ilə azad edildi. Noyabrın 10-da Daxili Qoşunlarımızın bölmələri şəhərə daxil oldular. Mövqələrimizi daha da möhkəmləndirdik. Sonrakı günlərdə Rusiya sülhməramlılarının vasitəçiliyi ilə yüzlərlə erməni cəsədini qaytardıq. Şuşa uğrunda döyüşlərdə tabeçiliyimdə olan şəxsi heyətin 40 nəfəri qəhrəmancasına şəhid oldu. Ümumiyyətlə isə Naxçıvan Xü-

susi Təyinatlı Qüvvələrin heyətindən 81 nəfər şəhid oldu, 307 nəfər isə yaralandı. Bu igidlərin qəhrəmanlıqları xalqımızın yaddaşında daim yaşayacaq, hər zaman qürur mənbəyimiz olacaq.

Döyüşlərdə ciddi zədələrə məruz qalmışdım. Qəlpə yarası almışdım, bel nahiyəmdə yırtıq əmələ gəlmiş, sağ qulağımın pərdəsi cırılmışdı. Döyüşlər zamanı 24 kq çəki itirmişdim. Şuşanın ətrafında etibarlı müdafiə mövqelərimizin yaradılmasını başa çatdırdıqdan sonra, yaralarım kəskinləşib səhhətim pisləşdiyindən həkimlərin tələbi ilə noyabrın 26-da Şuşadan Bakıdakı hərbi hospitala müalicəyə yollandım.

Hospitalda olduğum müddətdə Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın böyük qayğısını, diqqətini gördüm. Bu xoş münasibət heç də mənim komandir, yaxud yüksəkrütbəli zabıt olmağımdan irəli gəlmirdi. Hörmətli Mehriban xanımın himayədarlığı əsgərdən zabitədək bütün hərbciləri əhatə edirdi. Mənə deyildi ki, döyüşlər başladığı gündən hospital, eləcə də digər xəstəxanalar birbaşa Mehriban xanımın nəzarətindədir və bütün müalicə prosesləri onun qayğısı ilə əhatələnib.

Vətən müharibəsində yaralanan minlərlə döyüşçü bu gün sağlam həyata qayıtdıqlarına, yüksək qayğı ilə əhatə olunduqlarına görə Mehriban xanım Əliyevaya borcludur.

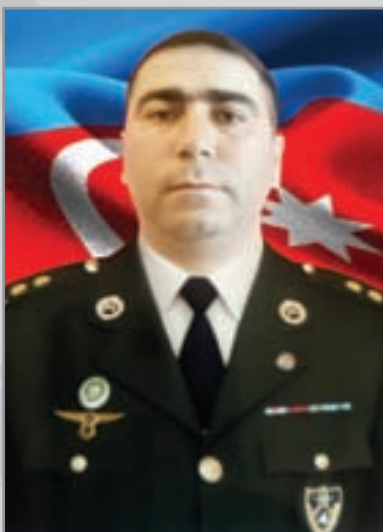
Azərbaycan xalqı bu müharibədə şanlı tarix yazdı. Bu tarixin baş müəllifləri Ali Baş Komandan İlham Əliyev, şəhidlərimiz və döyüşlərin bütün iştirakçılarıdır. Biz torpaqlarımızı cənab Prezidentin qətiyyəti sayəsində, şəhidlərimizin qanı bahasına və döyüşlərdə iştirak edən oğullarımızın qəhrəmanlığı nəticəsində azad etdik.

Mənim üçün həm də ən mühüm o idi ki, Ali Baş Komandan bizə inanır və güvənirdi. Biz bu etimadı doğrultmalı idik. Fəxr edirəm ki, mən bu etimadı doğrultdum və bir zabıt kimi öz şərəfli vəzifəmi ləyaqətlə yerinə yetirdim.

Ali Baş Komandan Şuşanın xilaskarı, daha dəqiq desək, Qarabağın xilaskarı oldu. Onun yaratdığı Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclüləri sırasındadır. Möhtərəm Prezidentin hazırladığı hərbi əməliyyatlar onun yüksək strateqliyini təsdiqlədi və Zəfərimizi təmin etdi.

Hesab edirəm ki, cənab Prezident bu ali tarixi missiyanı böyük sərkərdəlik bacarığı və misilsiz intellektual dahiliyi ilə layiqincə icra etdiyinə görə Azərbaycanın ən yüksək hərbi təltifinə layiqdir. Əslində isə liderimizin müəllifi olduğu "Dəmir yumruq" əməliyyatı qlobal miqyaslı yeni nəsil hərbi taktikaları içərisində ən üst sırada dayandığından, o, sözün həqiqi mənasında, dünya səviyyəli sərkərdə, mükəmməl hərbi strateqdir.

Tariximizin ən qüdrətli sərkərdəsi olan Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevə əbədi minnətdarıq.

MİRZƏYEV ANAR MEHMAN OĞLU
polkovnik-leytenant

1982-ci il oktyabrın 25-də İsmayilli rayonunda anadan olub. Orta təhsilini İsmayilli şəhərində alıb. 2000–2004-cü illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində motoatıcı ixtisası üzrə təhsil alıb.

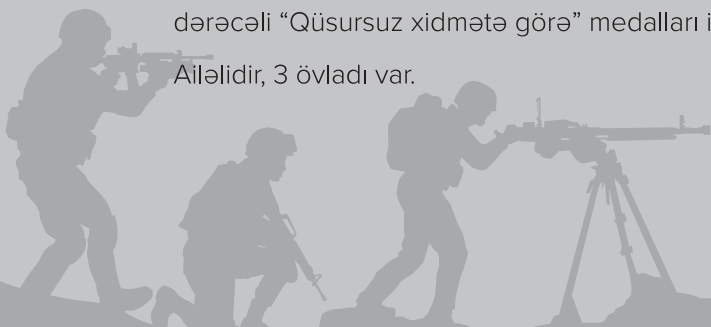
2004–2008-ci illərdə Daşkəsən rayonundakı “N” sayılı hərbi hissədə taqım komandiri vəzifəsində çalışıb. 2008-ci ildən sonra Abşeron və Ağdam rayonlarında yerləşən hərbi hissələrdə müxtəlif vəzifələrdə xidmətini davam etdirib. 2017-ci ildə keçirilən ordu üzrə ən yaxşı tabor komandiri yarışında birinci yeri tutub. İki dəfə Rumıniyada keçirilən NATO təlimlərinin iştirakçısı olub.

Aprəl döyüşlərinin və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanıdır.

“Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə”, “Vətən uğrunda”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 90, 95, 100 illik “Yubiley” medalları, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 3 övladı var.

ORDUNUN ALİ BAŞ KOMANDANA İNAMI ZƏFƏRİN TƏMİNATÇISI OLDU

Hərbçi olmaq uşaqlıq arzularımdan biri idi. Vətənə olan bağlılığım, sevgim bu müqəddəs peşəni seçməyimə səbəb olub. Bu istəyi, sevgini də alovlandıran vətənpərvərlik hisslərimdir.

Ailəmdə, təhsil aldığıım məktəbdə vətənpərvərlik ruhunda formalaşmışam. Birinci Qarabağ müharibəsi illərində baş verənləri, o dövrdə uşaq yaşlarında olsam da, başa düşürdüm, anlayırdım. Hərbçi olmaq istəyi də məndə o illərdən baş qaldırmışdı və gələcəyimi zabit kimi görürdüm.

Ailəm də mənim bu istəyimi böyük razılıqla qarşıladı və orta məktəbi başa vurduqdan sonra sənədlərimi Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə verdim.

Ordumuz gözlərim önündə döyüş qabiliyyətini artırırdı

İmtahanlarda yüksək nəticə göstərərək hərbi məktəbə daxil oldum və Quru qoşunları fakültəsində motoatıcı ixtisası üzrə təhsil aldım. Nizam-intizama və təhsildəki müvəffəqiyyətlərimə görə bir neçə dəfə bölük birincisi dərəcəsi almışam.

Hərbi təhsilimi başa vurduqdan sonra bir neçə motoatıcı hərbi hissədə xidmət etmişəm. Xidmətə başladığım ilk gündən hərbi peşəsini seçməyimlə həyatımın ən doğru addımını atdığımıza əmin oldum. İlk gündən bir daha əmin oldum ki, çətin olsa da, zabitlik olduqca qürurlu, şərəfli peşədir, vətənin keşiyində dayanmaq kimi bir vəzifəni yerinə yetirirsən.

Mənə hərbi peşəsini seçdiyim üçün ilk gündən qürur verən başqa bir amil Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordumuza, əsgər və zabitlərin sosial şəraitinin daim yaxşılaşdırılmasına göstərdiyi yüksək diqqət və qayğısı olub. 2004-cü ildən ordumuzda baş verən keyfiyyət dəyişiklikləri mənim gözlərim önündən keçib.

Taqlım komandirliyindən hərbi hissə komandiri vəzifəsinə qədər xidmət yolu keçdiyim üçün ordumuzda baş verən keyfiyyət dəyişikliklərini daha yaxından görürdüm. Ordumuz hər il deyil, hər ay öz döyüş imkanlarını yüksəldirdi. Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılan uğurlu isla-

hatlar ordumuzu modern hərbi gücə çevirirdi. Diqqət və qayğısını əsir-gəməyən Ali Baş Komandan İlham Əliyev tez-tez hərbi hissələrdə şəxsi heyətlə görüşürdü. Belə diqqətin qarşılığında uğurlu xidmət etmək, göstərilən etimadı doğrultmaq hər birimizin borcu idi.

Ona görə zabitlərimiz də peşəkarlıqlarını sürətlə təkmilləşdirirdilər. Yeni silahlardan istifadə qaydalarını dərhal mənimsəyirdik. Müxtəlif hərbi hissələrdə xidmət zamanı artıq məndə belə bir qənaət formalaşmışdı ki, ordumuzun müasir silah və texnikası ilə yanaşı, onlardan ustalıqla istifadə etməyi bacaran savadlı zabitlərimiz var. Belə peşəkar zabitlər həm döyüş qabiliyyətini artırır, həm də ordumuzun döyüş ruhunun yüksəldilməsində vacib rol oynayırdılar. Təsadüfi deyil ki, ordunun şəxsi heyəti arasında mənəvi-psixoloji vəziyyət də olduqca yüksək səviyyədə idi.

Mən də bir zabit kimi öz üzərimdə ciddi çalışır, peşəkarlığımı daim təkmilləşdirirdim. Çünki bilirdim ki, bir gün torpaqlarımızın azadlığı uğrunda müharibə başlasa, hərbi peşəkarlıq böyük rol oynayacaq. Heç təsadüfi deyil ki, müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi döyüş hazırlığı planına əsasən, 2017-ci ildə Silahlı Qüvvələr üzrə “Ən yaxşı tabor komandiri” adı uğrunda yarışda birinci yeri mən tutmuşdum.

Aprel döyüşlərində ordumuzun gücü öz təsdiqini tapdı

Bir hərbcı kimi ən böyük arzum torpaqlarımızın işğaldan azad olunması idi. Hələ 2016-cı ilin aprel ayında – ermənilərin hərbi təxribatlarının qarşısını almaq üçün əks-hücum əməliyyatları başlayanda ən çox sevinənlərdən biri mən idim. Həmin vaxt əməliyyatlarda iştirak etmək üçün xidmət etdiyim hərbi hissənin bir taboru cəlb olundu. Mən həmin taburun qərargah rəisi idim.

Taborumuz əmr aldıqdan sonra dərhal döyüş bölgəsinə yola düşdü. Şəxsi heyət yüksək əhvali-ruhiyyədə idi. Bütün zabit və gizirlər, çavuş və əsgərlər döyüş əzmində idilər.

Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirak edən taborumuz bir sıra ərazilərin azad olunması, strateji yüksəkliklərin düşməndən geri alınması ilə bağlı tapşırıqları yüksək səviyyədə yerinə yetirdi. Döyüşlər dörd gün davam etsə də, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərkərdə qətiyyəti, ordumuzun şücaəti əyani şəkildə öz təsdiqini tapdı.

2016-cı ilin yekununa əsasən, döyüş hazırlığının yüksəldilməsi və hərbi intizamın möhkəmləndirilməsində əldə etdiyim yüksək nəticələrə

görə müdafiə naziri adından fəxri fərmanla təltif olundum. Respublikamızın ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanılmasında xüsusi xidmətlərimə və Azərbaycan Ordusunun qarşısında qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirərkən fərqləndiyimə görə Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən “Hərbi xidmətlərə görə” medalı ilə təltif olundum.

Aprel döyüşlərindən sonra bir hərbcı kimi torpaqlarımızın güc yolu ilə azad ediləcəyinə olan inamım daha da artdı. Ona görə tabeçiliyimdə olan şəxsi heyətə hər zaman müharibəyə hazır olmağı aşılayırdım. Təlim-atış məşğələləri zamanı mənim xüsusi diqqət yetirdiyim nüanslar var idi. Bunlar hərbi qulluqçunun fiziki və atəş hazırlığı idi. Çünki qarşı-qarşıya döyüş zamanı qələbəni təmin edən əsas şərtlər, müasir silahlarla yanaşı, həm də yüksək döyüş hazırlığıdır.

Əgər əsgər fiziki və atəş açmaq vərdisləri baxımından hazırlıqlı olsa, onun psixoloji vəziyyəti də yüksək olar. Nəticə etibarilə, bütün bunlar qələbəni təmin edə bilən əsas şərtlərdir. O cümlədən ilkin tibbi yardım, yaralının döyüş meydanından təxliyəsi kimi məsələlər təlimlər zamanı daim diqqət yetirdiyim vacib məsələlərdən idi.

Ya Qarabağ, ya da Qarabağ!

2020-ci ilin iyul ayında Ermənistanın dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində torpaqlarımıza hücum cəhdindən, avqust ayında ölkəmizin ərazisinə diversiya qrupu göndərməsindən sonra düşmənin növbəti

hərbi təxribatı gözlənilən idi. Ən əsası, biz baş verəcək yeni müharibəyə tam hazır idik və həmin günü səbirsizliklə gözləyirdik.

2020-ci il sentyabrın 27-də düşmənin növbəti hərbi təxribatından sonra ordumuz özünün tarixi missiyasını yerinə yetirməyə başladı. Həmin gün rəhbərlik etdiyim briqada döyüş əmri aldı. Əmri aldığımız zaman keçirdiyimiz hissi təsəvvür etmək mümkün deyil. Gözlədiyimiz gün gəlmişdi, arzuladığımız şərait yetişmişdi və ordu öz sözünü deməliyi. Bütün şəxsi heyət sanki aslana dönmüşdü və əmr verildikdən sonra görünməmiş çevikliklə döyüş bölgəsinə getməyə hazır idi, sanki hər kəsə ilahi bir güc gəlmişdi. Həyatımda heç vaxt belə qürurlanmamışdım, heç vaxt belə fərəh hissi keçirməmişdim.

Həmin vaxt hərbiçilərimizin tankın üzərində yazdıqları sözlər diqqətimi cəlb etdi. Gördüm ki, tankçılarımız “Ya Qarabağ, ya ölüm!” yazıblar. Yaxınlaşdım, soruşdum ki, bu nədir yazmısınız? Tankçılar bir an duruxdular və təəccüblə mənə baxdılar. Dedim, belə yox, “Ya Qarabağ, ya da Qarabağ!” yazın. Biz ölməyə yox, öldürməyə gedirik. Sözlərimə əməl etdilər.

Beləliklə, hərbi hissə döyüşə yola düşdü. Müəyyən məsafəni qət etdikdən sonra axşam saatlarında Füzuli rayonu istiqamətində əməliyyat təyinatlı rayona çatdıq. Artıq buna qədər düşmənin hərbi təxribatının qarşısının alınması üçün əks-hücum əməliyyatı həyata keçirilmiş, ermənilərin müdafiə mövqeləri yarılmışdı. Əməliyyat planlaşdırılmasından sonra – sentyabrın 28-i səhər saatlarından biz Füzuli–Alxanlı istiqamə-

tində döyüşə girdik. Bu istiqamətdə cəbhə xəttini yardıq. Yaratdığı mürəkkəb istehkamlara baxmayaraq, düşmən ordumuzun gücü, şəxsi heyətimizin əzmi qarşısında tab gətirməyərək qaçmağa başladı. Oduqca mükəmməl taktika ilə müxtəlif istiqamətlərdə cəbhəni yararaq işğalçı ordunu darmadağın etməyə başladıq. Ermənistanın keçilməz hesab etdiyi müdafiə xətləri ilk həmlədə ələ keçirildi.

Hərbi hissənin komandiri kimi mən döyüşləri müəyyən məsafədən rabitə əlaqəsi vasitəsilə idarə etməliydim. Amma döyüşə ilk girən taborumuzla tankın üzərində düşmənin üstünə getdim. Düzdür, bununla bağlı yuxarı komandanlıq mənə iradlarını bildirdi. Başqa cür ola bilməzdim, çünki Ali Baş Komandanım və xalqım qarşısında bütün hərbcilər kimi mən də daşdığım məsuliyyətin fərqi deydim. Daxilimdən gələn bir hissəni şəxsi heyətimlə birlikdə düşmənlə döyüşməyə çağırırdı. Gözlədiyim gün yetişmişdi və mən öndə olmalı idim.

Ermənistan 30 ilə yaxın bir dövrdə cəbhə xəttində olduqca gücləndirilmiş mövqelər yaratmış, ərazidə mürəkkəb mühəndis-bərkitmə işləri aparmışdı. Bundan başqa, düşmənin mövqeləri daha əlverişli olan yüksəkliklərdə idi ki, bu da təbii istehkam rolunu oynayırdı. İlk döyüşdə də ermənilərin strateji baxımdan daha üstün mövqələrdə olduğunu gördük. Qeyd edirəm ki, nə qədər güclü silaha malik olsan belə, gücləndirilmiş səngərləri, istehkamları ələ keçirmək çox çətindir. Füzulidə ermənilərin geri qaçmasının əsas səbəbinin məhz hərbcilərimizdə olan vətən sevgisi olduğuna da şahid oldum. Biz öz torpağımız uğrunda döyüşürdük və heç bir möhkəm istehkam qarşımızı ala bilməzdi. Hamımız bir amal uğrunda döyüşə atılmışdıq, hamımız Ali Baş Komandanın etimadını doğrultmalıydıq və doğrultduq.

Zəfər tarixindəki imza

Sentyabrın 28-də düşmənin 5 müdafiə mövqeyini yardıq, erməniləri möhkəmləndirdikləri səngərlərin içində məhv etmişdik. Həmin gün xeyli irəlilədik və azad etdiyimiz ərazidə yeni mövqə tutduq. Axşam hərbi hissənin digər taboqlarının döyüş vəziyyətini öyrənmək üçün bir qədər arxaya gəldim. Yolda bir anlıq duruxdum, yanımdakı hərbcilərə dedim, ayaq saxlayın. Hamısı dayanıb mənə baxdı. Dedim, təsəvvür edirsiniz, biz hardayıq? 30 ilə yaxın işğal altında olan torpağın azad edilməsi və bizim o torpaqda addımlamağımız tamamilə başqa bir hissə idi. Müharibənin ilk günləri olsa da, biz artıq doğma yurda qayıdışın hissini yaşayırdıq.

İstəyirdim hər bir hərbi qulluqçu torpağı düşməndən azad etməyin nə olduğunu daha dərindən dərk etsin.

Növbəti günlərdə Füzuli rayonu ərazisində hücumlarımız davam etdi və onlarla kəndi düşməndən geri aldıq. Hərbi hissənin digər taboqları isə Cəbrayıl ərazisində gedən döyüşlərdə iştirak etdilər.

Sentyabrın 30-da döyüşlərin qızğın vaxtı idi. Hələ də əlverişli mövqələrdə olan ermənilər bölmələrimizi artilleriya ilə aramsız atəşə tuturdular. Həmin vaxt mən taboqlardan birinin döyüş mövqeyinə çıxarılması ilə məşğul idim. Bu zaman artilleriya mərmilərindən biri düz qarşıma düşdü və boğaz nahiyəmdən qəlpə yarası aldım. Əlimi boğazıma apardım, gördüm ki, möhkəm qan gəlir. Amma vətən sevgisi, torpaqlarımızın azad olunması arzusu məni öz yolumdan döndərə bilməzdi. Boğazımı özüm sarıdım və yenidən döyüşə girdim: komandir idim və şəxsi nümunəmlə tabeçiliyimdə olanların psixoloji durumlarına təsir etməliydim. Digər zabıtlərin israrlarına baxmayaraq, günün sonuna qədər döyüşdüm. Yalnız gecə saatlarında hospitala gəldim, həkimlər qəlpəni çıxardılar və yenidən ön xəttə, şəxsi heyətin yanına qayıtdım.

Hər dəfə yaxınlarımla əlaqə saxlayanda öncə onu soruşurdum ki, insanların reaksiyası necədir? Cavabında arxa cəbhədə xalqımızın yumruq kimi birləşib sıx səfərbər olmasını və Ali Baş Komandan İlham Əliyevin hər qələbə müjdəsinin bayram kimi qarşılandığını eşidirdim. Bütün bunlar cəbhədə döyüşən şəxsi heyətə güc verirdi, döyüş əzmini artırır.

Cəbrayıl və Füzuli rayonlarında uğurlu əməliyyatlardan sonra hərbi hissəmiz Xocavənd rayonunun ərazisinə daxil oldu. Oktyabrın 25-də mənim doğum günüm idi. Yuxarı komandanlıqdan təbrik etdilər. Dedim ki, 30 ilə yaxındır həmişə bayramlarda, əlamətdar günlərdə arzu edərdik ki, o gün olsun, bunu Qarabağda qeyd edək. Bəli, mən ad günümü işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda, Xocavənddə, Qarabağda qeyd etdim və bu, həyatımın ən yaddaqalan hadisələrindən biri idi.

Artıq oktyabrın sonlarında döyüşlər Qırmızı Bazar istiqamətində gəldirdi. Hədəf isə Şuşanın işğaldan azad olunması idi. Çox sürətlə irəliləyirdik, düşmən qarşımızdan qaçırdı və bununla həm də sübut edirdi ki, Qarabağ onun torpağı deyil. Biz isə öz torpağımız uğrunda savaşırdıq və qarşımızı heç nə ala bilməzdik. Ermənilər silah-sursatlarını atıb qaçırdılar. Bəzən bizə arxadan silah-sursat gətirilməsinə ehtiyac qalmırdı: elə düşməndən qənimət götürdüklerimiz bəs edirdi.

Oktyabrın 26-da Qırmızı Bazar istiqamətində hücumda olarkən düşmənin atdığı tank əleyhinə idarəolunan raketin zərbəsi nəticəsində çox ağır yaralandım. Həmin vaxt yanımda olan iki hərbcü şəhid oldu. Yaralandığım zaman komaya düşdüm. 4 gündən sonra özümə gələndə gördüm ki, Bakı şəhərində hərbi hospitaldayam.

Döyüş yoldaşlarım, tabeçiliyimdə olan hərbi hissə isə döyüş yolunu sonadək qəhrəmancasına davam etdirdi. Çox arzulayırdım ki, Şuşanın

azad olunmasında şəxsən iştirak edim. Mən iştirak edə bilməsəm də, hərbiçilərlə yoldaşlarım bu işi layiqincə yerinə yetirdilər, Şuşaya qədər döyüş yolu keçdilər. Şuşanın azad edilməsini eşidəndə olduqca ağır vəziyyətdə idim, həkimlər həyatda qalmağım uğrunda mübarizə aparırdılar. Şuşanın azad edilməsini eşidəndə sanki mənə güc gəldi, sürətlə sağalmağa başladım.

Hospitalda iki ay müalicə aldım. Bu müddətdə Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın böyük himayədarlığını gördüm. Hər bir probleminiz dərhal həllini tapır, qarşılaşdığımız çətinlik dərhal aradan qaldırılırdı.

Ağır yara aldığım üçün hərəkət etməkdə çətinlik çəkirdim və sarğılarımı palatada dəyişirdilər. Dekabr ayının 9-u idi. Tibb bacısına dedim ki, bu dəfə sarğımı dəyişmək üçün sarğı otağına gedəcəm. Qayıdanda gördüm ki, hospitalın həkim kollektivi məni şöbənin girişində alqışlayır. Fikir-ləşdim ki, yəqin, ayağa durduğum, sarğı otağına gedib gəldiyim üçün alqışlayırlar. Amma sonra bildim ki, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görülmüşəm.

Hospitaldan çıxandan sonra bir müddət reabilitasiya kursu keçdim. Bu gün özümü çox xoşbəxt hiss edirəm ki, Vətən torpaqlarının azadlığı uğrunda döyüşlərdə mənim də xidmətlərim var.

Fəxr edirəm ki, müzəffər Ordunun zabitiyəm. Fəxr edirəm ki, qalib xalqın nümayəndəsiyəm. Fəxr edirəm ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 gün ərzində Zəfər tariximizin yazılmasında iştirak etmişəm.

RƏHİMOV ZAVR ŞİRİNBƏY OĞLU
mayor

1982-ci il iyunun 6-da Lerik rayonunun Veri Əliabad kəndində anadan olub. Orta təhsilini kənd məktəbində alıb. 2000-ci ildə ordu sıralarına hərbi xidmətə çağırılıb və Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarında hərbi xidmət keçib.

Əsgərlik dövrü başa çatdıqdan sonra müddətdən artıq xidmət edən hərbi qulluqçu kimi xidmətini davam etdirib. 2002–2007-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasında təhsil alıb.

Daxili Qoşunların müxtəlif hərbi hissələrində taqım, bölük, xüsusi vasitələrin tətbiqi dəstəsinin komandiri vəzifələrində xidmət yolu keçib. Xüsusi təyinatlı zabit kimi Türkiyədə komando kurslarında iştirak edib.

2016-cı ilin fevral ayından Daxili Qoşunların “Pələng” xüsusi təyinatlı dəstəsinin komandiri vəzifəsində çalışıb. Hazırda Daxili Qoşunların Quba rayonundakı xüsusi təyinatlı dəstəsinin komandiridir.

Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“Zəfər” ordeni və “Şücaətə görə”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, “Kəlbəcərin azad olunmasına görə”, “Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 2 övladı var.

ALİ BAŞ KOMANDANLA HƏR GÖRÜŞ HƏYATIMIN ŞƏRƏFLİ ANINA ÇEVRİLİB

Ailədə 10 uşaq olmuşuq: 7 qardaş, 3 bacı. Özümü dərk edəndən ailəmdə Vətən sevgisi görmüşəm, valideynlərimdən dövlətimizə xidmət tərbiyəsi almışam. Yəqin, elə buna görə idi ki, hələ Birinci Qarabağ müharibəsində 3 qardaşım – Rafiq, Ağəddin və İlqar əllərinə silah alıb torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşüblər.

Rafiq və Ağəddin döyüşlərdə ağır yaralanmışdılar. Əmim uşaqlarından da 3 qardaş – Akif, Xudaverən və Valeh Birinci Qarabağ müharibəsində döyüşüblər. Akif və Xudaverən yaralanmış, Valeh isə torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Digər əmimin oğlu Vidadi də Birinci Qarabağ savaşında döyüşmüş və yaralanmışdır.

O illərdə mən yeniyetmə idim. Hər dəfə qardaşlarımın, əmim uşaqlarının cəbhədən qayıdıqlarını görəndə məndə hərbi olmağa həvəs daha da güclənirdi. Ən böyük arzum əlimə silah alıb işğalçılara qarşı Qarabağda döyüşmək idi. Bir az böyüdükdən sonra, xüsusən əsgərlik illərində daxilimdə belə bir hissə vardı ki, nə vaxtsa torpaqlarımızı müharibə yolu ilə azad edəcəyik. Ona görə də 2000-ci ildə hərbi xidmətimi başa vurduqdan sonra Daxili Qoşunların tərkibində xidməti davam etdirdim.

Ali Baş Komandan Daxili Qoşunların da döyüş hazırlığını yüksəltdi

Ulu öndər Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi ordu quruculuğu barədə hələ uşaq yaşlarımdan eşitmişdim. Birinci Qarabağ müharibəsi döyüşlərində iştirak edən qardaşlarım Heydər Əliyevin 1993-cü ildə ölkə rəhbərliyinə gəlişindən sonra ordumuzda baş verən dəyişikliklərdən həmişə rəğbətlə söz açırdılar. Deyirdilər ki, məhz Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra ordunu yenidən yaratdı, əvvəlki intizamsızlığa son qoydu.

Əsgər kimi hərbi xidmətə başladığım ilk gündən Daxili Qoşunların təmsalında ölkəmizdə hərbi quruculuq sahəsində görülən işlərin şahidi oldum. Ona görə də ilk günlərdən hərbi sahəsinə ürəklə bağlandım, sanki ən böyük arzularımdan birinə çatmışdım və hərbi xidmətimi başa vurduqdan sonra həyatımı buradan ayrı görmürdüm.

Daxili Qoşunları mənə sevdirən başqa bir məqam isə onun hələ Birinci Qarabağ müharibəsində keçdiyi şərəfli döyüş yoludur. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunması uğrunda erməni silahlı qüvvələri ilə

mübarizədə Daxili Qoşunların bölmələri hələ ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində qəhrəmanlıq səhifələri yazıblar. Birinci Qarabağ müharibəsində Daxili Qoşunların şəxsi heyətindən 680 nəfər şəhid olub, 9 nəfər Milli Qəhrəman adına layiq görülüb.

Bu gün Azərbaycanda ordu barədə danışarkən çox düzgün olaraq belə bir fikir vurğulanır ki, əsası Ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən nizami ordu quruculuğu siyasəti Azərbaycanı regionda ən güclü orduya malik dövlətə çevirib. Mən bir hərbiçisi kimi bütün bunları Daxili Qoşunların nümunəsində daim müşahidə etmişəm. Silahlı Qüvvələrin bütün tərkib hissələri kimi, Daxili Qoşunların da fəaliyyətinin təşkili, idarə olunması və şəxsi heyətin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması daim diqqət mərkəzində olub.

Təsədüfi deyil ki, cəmiyyətin və dövlətin mənafeyinin mühafizəsində daim sayıq dayanan Daxili Qoşunların şəxsi heyəti hər zaman öz üzərinə düşən vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəlib. Möhtərəm Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Silahlı Qüvvələrdə apardığı islahatlar Daxili Qoşunların da döyüş hazırlığını, maddi-texniki təminatını əhəmiyyətli dərəcədə artırıb, hərbi qulluqçuların sosial vəziyyəti isə yüksəlib. Bütövlükdə Daxili Qoşunlar yüksək peşəkarlığa malik, mənəvi-psixoloji hazırlığı mükəmməl olan bir quruma çevrilib. İkinci Qarabağ müharibəsi də göstərdi ki, qarşıya qoyulan xidməti vəzifələrini şərəflə yerinə yetirməyə qadir olan Daxili Qoşunların şəxsi heyəti Azərbaycanın milli mənafehlərinin keşiyində ayıq-sayıq dayanıb.

2020-ci il sentyabrın 27-si arzumun reallaşdığı tarix oldu

2016-cı ilin aprelində döyüşlərin başladığını eşidən kimi hərbi hissəmiz dərhal döyüş hazırlığı vəziyyətinə gətirildi. Həmin vaxt biz döyüşə cəlb edilməsək də, daxilimdəki hissə məni heç vaxt tərk etmədi. İnanırdım ki, bir gün döyüşlər başlayacaq.

2020-ci ilin iyul ayında Ermənistanın dövlət sərhədimizin Tovuz rayonu istiqamətində törətdiyi hərbi təxribatdan, Goranboy istiqamətinə diversiya qrupu göndərməsindən sonra yeni hərbi planlarını işə salacağı gözlənilən idi. Çünki düşmənin bütün siyasi və hərbi təxribatları yeni müharibənin baş verməsini qaçılmaz edirdi. Daxili Qoşunlar da həmin günlərdə ayıq-sayıq idi, çünki düşmən hər an təxribat törədə bilərdi. 2020-ci

il sentyabrın 27-də Ermənistanın törətdiyi növbəti hərbi təxribat verilən proqnozların doğru olduğunu göstərdi.

Etiraf edirəm ki, əslində, sentyabrın 27-si ən böyük arzusun reallaşdığı tarix oldu. 90-cı illərin əvvəllərində yaşım az olduğu üçün qardaşlarımla birlikdə Qarabağa gedə bilməmişdim, 2016-cı ilin aprelində isə Daxili Qoşunlar döyüşlərə cəlb olunmamışdı. Beləliklə, 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsində aldığım ilk döyüş tapşırığı həm də ən böyük arzusun gerçəkləşməsi idi.

İlk döyüşüm erməni hərbi birləşmələrinin Murov istiqamətindəki təxribatlarının qarşısını almaq oldu. Döyüş tapşırığını alan kimi dərhal cəbhə xəttinə yollandıq. Elə ilk saatlardan düşmənin təxribatlar törədən bütün atəş nöqtələri susduruldu və bölmələrimiz əks-hücum əməliyyatlarına başladı. Hücum aviasiya və artilleriya qüvvələrinin atəşləri ilə dəstəklənirdi. Sentyabrın 27-də artıq düşməni xeyli geri çəkilməyə məcbur etdik. Sevincimizin həddi-hüdudu yox idi, çünki savaşa elə ilk gündən düşməni torpaqlarımızdan qaçmağa vadar etmişdik.

Ali Baş Komandanla görüş mənə güc verdi

Sentyabrın 27-də döyüşlərdə yaralandım – boğazıma qəlpə girmişdi. Həmin gün mənə təyyarə ilə Bakıya – Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Hərbi Klinik Hospitalına gətirdilər. Hospitalda əməliyyatla qəlpəni çıxardılar.

Sentyabrın 29-da hospitalın rəhbərliyi bildirdi ki, sabah Ali Baş Komandan İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva yaralıları ziyarət edəcəklər. Sözü düz, həyəcanlandıq və səbirsizliklə gözləməyə başladığımız.

Ali Baş Komandan və birinci xanım gəldilər, hər bir yaralı hərbcinin vəziyyəti ilə yaxından maraqlandılar, şəfa dilədilər. Tam səmimi bildirmək istəyirəm ki, cənab Prezident İlham Əliyevin gəlişi hospitalda müalicə alan hər bir hərbciyə sanki şəfa, güc verdi. Bizi təbrik edən Ali Baş Komandanın: “Siz gənc yaşlarınızda böyük qəhrəmanlıq, şücaət göstərib, Vətən uğrunda şəərəflə vuruşub öz adlarınızı Azərbaycan tarixinə yazdırırsınız. Eyni zamanda sizi belə vəziyyətdə görmək mənim üçün, hamımız üçün çox ağırdır. Amma əmin ola bilərsiniz ki, sizin sağlamlığınız üçün nə lazımdırsa, biz onu da edəcəyik. Bizim bütün xəstəxanalarda, hərbi hospitallarda hazırda müalicə alan hər bir insan xüsusi qayğıya layiqdir və bütün həkimlər – nəinki həkimlər, bizim bütün xalqımız sizə dəstək olmalıdır. Siz əmin ola bilərsiniz ki, dövlət sizin yanınızda olacaq.

Bir arzumuz var ki, siz tezliklə sağalıb, normal həyata qayıdıb öz şərəfli missiyanızı davam etdirəsiniz. Gənclər üçün siz nümunə olmalısınız, örnek olmalısınız. Azərbaycan xalqı qəhrəman xalqdır ki, sizin kimi övladlar yetişdirib”, – sözləri yaddaşıma əbədi həkk olunub.

Mən yenidən cəbhəyə qayıdacağım günü səbirsizliklə gözləyirdim. Bu görüşdən sonra isə həkimlərə bildirdim ki, müalicə prosesini sona qədər gözləyə bilmərəm və ən qısa zamanda hospitala tərək edib döyüşlərə qatılmalıyam. Həkimlər bildirdilər ki, hospitaldan sonra ev şəraitində dincəlməliyəm. Mən isə yoldaşlarım döyüşdə olduqları bir vaxtda evə gedə bilməzdim.

Beləliklə, hospitala daxil olduqdan cəmi 5 gün sonra yenidən cəbhəyə döndüm.

Hadrutu azad etdik

Bu dəfə döyüslərə cəbhənin Cəbrayıl istiqamətindən qatıldım. Yuxarı komandanlığın göstərişi ilə hərbi hissə cəbhənin bu istiqamətinə göndərilmişdi. Cəbrayıl da xüsusi təyinatlılardan ibarət briqadada ikinci taborun komandiri vəzifəsini yerinə yetirməyə başladım. Artıq Cəbrayıl şəhəri alınmışdı və hərbi hissənin qarşısında duran növbəti döyüş əmri Hadrutun azad edilməsi idi.

Olduqca məsuliyyətli tapşırıq verildi. Polkovnik, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Zaur Zeynalovun rəhbərliyi ilə briqadamızın bütün taborları düşmənin arxasına keçdi və dağ kəndlərinə çatdı. Əsasən, gecələr hərəkət edirdik. Hətta biz yolboyu ermənilərin hərbi hissələrinin yanından keçib oktyabrın 9-da Hadrut qəsəbəsinin yaxınlığındakı meşəliyə çatdıq. Burada Zaur Zeynalov bütün tabor komandirlərini çağıraraq müvafiq döyüş tapşırıqları verdi.

Mənim taboruma verilən tapşırıq Hadrutun aşağı istiqamətinə keçib yolu bağlamaq və qəsəbəni keçəndən sonra qarşıdakı yüksəkliyi almaq idi. Taborun döyüş əməliyyatı keçirəcəyi ərazidə ermənilərin hərbi hissəsi var idi. Hərbi hissənin hündürlüyünə çatanda erməni patrulları bizi gördülər və qısa atışmadan sonra onları məhv etdik. İrəliləyərək ermənilərin qarşıdakı atış poliqonuna yetişdik və buradakı səngərdə mövqe tutduq. Baxdıq ki, ermənilər hərbi hissənin içindən təəcüblə və qorxa-qorxa bizə tərəf boylanırlar. Arada atış məsafəsi çox idi deyərək, ermənilər, sadəcə, müşahidə edirdilər. Tabor isə irəliləyərək nəzərdə tutulan yüksəkliyi ələ keçirdi. Bundan sonra Hadrut qəsəbəsində olan düşmən hücum edərək yüksəkliyi geri almağa çalışdı. Yüksəklik bizdə olduğu üçün ermənilərin bütün hücumlarının qarşısını aldıq və canlı qüvvələrini son nəfərinədək məhv etdik.

Bundan sonra briqada komandiri tərəfindən əmr gəldi ki, düşmənin əraziyə texnika cəlb etməsinin qarşısını almaq üçün Füzulidən Hadruta gələn yolu bağlamalıyıq. Düşmən bu yolla həm Hadruta, həm də digər istiqamətlərə texnika daşıyırdı. Tapşırığı icra etmək üçün həmin yola 3 qrup göndərdim. Həmin qruplar burada düşmənin bir PDM-ini, bir "KAMAZ"ını və bir "UAZ"ını məhv etdilər, yolu tamamilə bağladılar.

Oktyabrın 9-da bölmələrimiz Hadrut yaxınlığındakı strateji əhəmiyyətli kəndləri və yüksəklikləri nəzarət altına almışdılar. Hadrut qəsəbəsi isə mühasirədə idi. Bütün əməliyyatları uğurla yerinə yetirdikdən sonra briqada komandiri qəsəbənin düşməndən təmizlənməsi barədə növbəti döyüş tapşırığı verdi. Həmin gün əməliyyatı uğurla başa çatdırdıq. Qəsəbədəki sağ qalan erməni hərbiçiləri dağ yolları ilə qaçaraq aradan çıx-

maq istəsələr də, yüksəkliklərdə mövqe tutmuş bölmələrimiz tərəfindən məhv edilirdilər. Ümumiyyətlə, Hadrut qəsəbəsində və ətraf ərazilərdə öldürdüyümüz erməni hərbiçilərinin sayı-hesabı yox idi. Hərbi hissədə isə ermənilərin xeyli silah-sursatını qənimət olaraq ələ keçirdik.

Qarşıdakı növbəti hədəflərimiz Hadrutdan Şuşa və Laçın istiqamətinə olan yüksəkliklərdəki düşmən mövqelərinin darmadağın edilməsi idi. Bu yüksəkliklərin birindən düşmən Hadrut qəsəbəsini snayper və pulemyotla atəşə tuta bilirdi. Oktyabrın 15-də həmin yüksəkliyi ələ keçirdik, biri polkovnik-leytenant olmaqla, düşmənin 12 nəfər şəxsi heyətini məhv etdik. Növbəti gün isə qarşıda olan digər bir yüksəkliyi düşməndən təmizlədik.

Daha sonra azad etdiyimiz yüksəklikləri motoatıcı hərbi hissənin şəxsi heyətinə təhvil verərək Hadrut qəsəbəsinə gəldik. Artıq qəsəbə tamamilə təhlükəsiz idi, texnikalarımız da gəlmişdi. Buradan Cəbrayılə gələrək yeni döyüş əməliyyatları üçün hazırlaşmağa başladıq. Cəmi bir gündən sonra yenidən, son olaraq azad etdiyimiz yüksəkliyə qayıtdıq. Həmin yüksəkliyin qarşısında – Çakuri, Tuğ və digər kəndlərdə düşmənin xeyli qüvvəsi toplaşmışdı. Hədəf həmin kəndlərin azad olunması idi. Oktyabrın 21-də ilk hücumlarla həmin kəndləri azad etdik. Çox şiddətli döyüşlər getdi, düşmənin xeyli canlı qüvvəsini və hərbi texnikasını məhv etdik. Bu əməliyyatlar zamanı şəhidlərimiz də oldu. Naxçıvan xüsusi təyinatlılarının komandirlərindən olan polkovnik Anar Əliyev də Tuğ kəndində gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Bu istiqamətlərdə hərbi əməliyyatlardan sonra yuxarı komandanlığın əmri ilə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin Qırmızı Bazar qəsəbəsi tərəfdə döyüşən başqa bir briqadasına göndərildim. Çanaqqı və Dəmirçilər kəndləri istiqamətində ərazilərimizin düşməndən təmizlənməsində iştirak etdim.

Hədəf Şuşa idi

Daha sonra yenidən əvvəlki hərbi hissəyə qayıtdım. Oktyabrın 30-da tabor komandirləri bir yerə toplandıq və briqada komandiri istiqamətin Şuşa şəhəri olduğunu bildirdi. Bizim döyüş tapşırığımız Xankəndi istiqamətindən gələn yolla Şuşaya hücum etmək idi.

Beləliklə, xüsusi təyinatlılar Çanaqqı istiqamətindən Şuşaya doğru irəliləməyə başladılar. Hansı ki düşmən Şuşaya hücumun bu istiqamətdən olacağını heç ağına da gətirməzdi. Onlar hücumu iki istiqamətdən – Laçın dəhlizindən və Qırmızı Bazar istiqamətindən gözləyirdilər. Ona görə əsas qüvvələrini bu cinahlara cəmləşdirmişdilər.

Bizim taborlar hərəkət edərək düşmənin gözləmədiyi istiqamətdən Laçın dəhlizinə çıxdılar. Bu ərazidə düşmən bizi üç tərəfdən atəşə tutmağa başladı və gecə saatlarında gedən döyüşlərdə yolu tamamilə bağladıq. Noyabrın 5-də isə artıq Şuşaya Xankəndi istiqamətindən gələn yola çatmışdıq. Burada tabor komandirləri birlikdə şəraiti dəyərləndirdilər. Ermənilər Xankəndidən gələn yolun üstündəki yanacaqdoldurma məntəqəsinin yaxınlığındakı minaatanlardan bizə tərəf atəş açırdılar, amma bizim artıq Şuşanın hündəvərində olduğumuzdan xəbərləri yox idi. Sadəcə, qarşılarında olan digər hərbi hissələrimizi atəşə tuturdular.

Yalnız bir zərbə dronumuz qalmışdı. Onu havaya qaldırdıq və ermənilərin yanacaqdoldurma məntəqəsinin yaxınlığındakı mövqeyinə yönəlttik. Zərbə nəticəsində mövqə darmadağın oldu. Bundan sonra pusquda duran şəxsi heyətimiz düşmənin hava hədəflərinə qarşı mübarizə aparan iki “Şilka”sını məhv etdi. Buradan da Şuşaya daxil olmağa başladığıq, şəhərin bir hissəsinə nəzarəti təmin etdik.

Gecə saatlarında mənə əmr gəldi ki, Xankəndidən gələn yolu bağlayım. Cəmi bir ədəd qumbaraatan mərmimiz qalmışdı. Yolda düşmənin bir neçə yüngül texnikasını məhv etdik. Bu zaman Xankəndi tərəfdən erməni tankı gəldi və ərazini atəşə tutmağa başladı, amma biz elə yerdə mövqelənmişdik ki, tankın zərbəsi bizi tutmurdu. Noyabrın 6-da səhər mənə əlavə kömək gəldi. Qeyd etdiyim yanacaqdoldurma məntəqəsinin

yanında gördüm ki, Xankəndi tərəfdən ermənilərin tankı gəlir. Qumbara-atana dedim ki, hazır ol.

Amma birdən tank geri qayıtdı. 10 dəqiqə sonra isə 5 tank yenidən sürətlə bizə tərəf gəlməyə başladı. Onlardan üçü düz keçərək Xankəndi yoluna tərəf getdi, ikisi isə düz bizim üstümüzə gəlirdi. Tankların ardınca isə 70-ə yaxın erməni əsgəri hücumu keçdi. Burada şiddətli döyüş başladı. Təxminən 150–200 metrlik ara məsafəsi vardı. Pulemyotla düşmənin canlı qüvvəsini biçməyə başladım. Bu zaman tanklar atəş açmağa başladılar. Tank atəşi nəticəsində Naxçıvandan gələn xüsusi təyinatlı radiotelefonçu həlak oldu. Bundan sonra bizim mövqeləri ermənilər snayperlə vurmağa başladılar və hiss etdim ki, ayağımdan güllə dəydi. Buna baxmayaraq, mövqeni qoruyub saxladım və düşməni geri çəkilməyə başladı.

Noyabrın 6-dan etibarən xüsusi təyinatlılarımız Şuşa şəhərini düşməndən azad etməyə başladılar. Noyabrın 7-də tanklarımız Şuşaya daxil oldular, noyabrın 8-də isə şəhər işğaldan tam azad olundu. Noyabrın 9-da mən təxliyə olundum və 14 gün hospitalda müalicə aldım.

Mənim üçün olduqca fərəhlidir ki, sonrakı aylarda da möhtərəm Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevlə görüşmək imkanım oldu. Dekabrın 10-da keçirilən Zəfər paradını bizim üçün ayrılmış tribunadan izlədim. 2021-ci ilin aprel ayında Hərbi Qənimətlər Parkının açılışında, bir ay sonra isə Şuşada “Xarıbülbül” festivalında cənab Ali Baş Komandanla görüşdüm. Bütün bunlar həyatımın ən unudulmaz məqamlarıdır.

Qeyd edim ki, Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə bacım oğlu, kəşfiyyatçı Sadiq Rəhimov da qəhrəmancasına şəhid oldu. Birinci və ikinci Qarabağ müharibələrində böyük igidliklər nümayiş etdirmiş nəslimizin bu sonbeşik qəhrəmanı – 23 yaşlı Sadiq Füzuli, Xocavənd, ardınca da qeyrət qalamız Şuşa uğrunda şücaətlə döyüşdü, öz mübarək adını Zəfər tariximizə həkk etdi.

Allah şəhidlərimizə rəhmət etsin! Hər dəfə şəhidlərimizin ailələrinə, qazilərimizə yüksək dövlət qayğısını görəndə ürəyim dağa dönür və hər dəfə də fəxr edirəm ki, İlham Əliyev kimi Prezidentimiz və Ali Baş Komandanımız var. Qoy uca Tanrı hər zaman dövlətimizi, xalqımızı, ordumuzu və Prezidentimizi hifz etsin!

RÜSTƏMOV ELŞAD FAİQ OĞLU
ehtiyatda olan polkovnik-leytenant

1977-ci il iyul ayının 2-də Sumqayıt şəhərində anadan olub. Orta təhsilini Sumqayıt şəhər 13 nömrəli və Tofiq İsmayılov adına 29 nömrəli orta məktəblərdə alıb.

1999-cu ildə Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq Məktəbinin (indiki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi) Tank fakültəsini bitirib. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin 6 aylıq kurslarını keçib. Sonrakı illərdə xüsusi təyinatlı hərbi hissələrdə tabor komandiri vəzifəsində çalışıb.

2010-cu ildə II Dünya müharibəsinin 65 illiyi ilə əlaqədar Moskvada, 2011-ci ildə isə İtaliyada keçirilən paraddakı heyətlərin rəhbəri olub. Dövlət Bayrağı Günü münasibətilə Bayraq Meydanında keçirilən tədbirdə Ali Baş Komandan İlham Əliyevə bayrağı təqdim edib.

Aprel döyüşlərinin və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“Azərbaycan Bayrağı” ordeni, “Şücaətə görə”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, “Kəlbəcərin azad olunmasına görə”, “Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə”, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95, 100 illik “Yubiley”, 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli “Qüsuruz xidmətə görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 3 övladı var.

ALİ BAŞ KOMANDAN HƏM DƏ BABALARIMIN YÜZİLLİK İNTİQAMINI ALDI

Vətən müharibəsi Qarabağa azadlıq bəxş etməklə bərabər, ermənilərin illərdir xalqımızın başına gətirdikləri müsibətlərin intiqamını da aldı. Bu tarixi qisas anında döyüşlərdə iştirak etdiyim üçün özümü dünyanın ən xoşbəxt insanı sanıram. Çünki hələ yüz il əvvəl ermənilər İsmayılıda ata babamı qətlə yetirmiş, 1988-ci ildə isə ana baba-nənəmi, qohunlarımızı doğma yurdları Qafandan didərgin salmışdılar.

Ali Baş Komandanın bacarığı sayəsində erməni faşizminin qurbanına çevrilərək dünyasını dəyişən bütün həmvətənlərimizin, şəhidlərimizin də qisası alındı, onların da ruhu şad oldu.

Hələ mən dünyaya gəlməmişdən doğmalarım erməni vandallığının müsibətini yaşamışdılar

Atam İsmayılıdan, anam isə Qərbi Azərbaycanın Qafan rayonunun Müsəlləm kəndindəndir. Uşaq vaxtı, məktəbdə oxuduğum illərdə yay tətili zamanı Qafana – nənəmgilə gedirdim. Xatırlayıram, 1984–1985-ci illər idi, 7–8 yaşım olardı, yaxınlıqdakı Qacaran rayonundan olan kiçikyaşlı erməni uşaqları ilə aramızda davalar düşürdü. Hətta bir neçə dəfə olub ki, bərəmdə nənəmgilə narazılıqlar ediblər və buna görə mənə kənddən Sumqayıta göndəriblər. O zaman bunun səbəbini dəqiq anlamasam da, erməni uşaqlarla ulduzum barışmırdı. Onlardakı yalançılıq, xainlik kimi xüsusiyyətləri hiss edirdim.

1988-ci ildə soydaşlarımız oradan deportasiya olundu və mən bir daha Müsəlləm kəndinə gedə bilmədim. Babamgil əliyalın, heç nəsis, yollar bağlandığı üçün pay-piyada dağlı aşaraq Qubadlıya pənah gətirmişdilər.

1920–1921-ci illərdə isə İsmayılıda yaşayan ata babam Hacı Rüstəm bəy ermənilərlə döyüşmüş və döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Onun övladları Zal və Şirin bəyi isə Sibirə sürgün etmişdilər. Yəni hələ mən dünyaya gəlməmişdən doğmalarım erməni vandallığının, faşizminin müsibətini yaşamışdılar.

Uşaq vaxtı idmanın cüdo, sambo növü ilə məşğul olurdum. 1988-ci ildən sonra (hələ Sovetlər Birliyi dağılmamışdı) biz Kiyev, Bryansk şəhərlə-

rinə, Belarusiyaya və başqa şəhərlərə yarışlara gedirdik. Artıq həmin ərəfələrdə ermənilər bizə qarşı kin-küdurətlərini açıq büruzə verirdilər. Hətta 4-cü sinifdə oxuduğum zaman bir beynəlxalq çempionatda 3-cü yer uğrunda yarışarkən erməni rəqibim qolumu dişlədi – belə bir cılız hərəkət etdi. Buna baxmayaraq, onu məğlub edərək mükafatı alıb öz vətənimə qayıtmışdım.

Baxmayaraq ki, paralel olaraq idmanla məşğul idim, orta məktəbdə də əla qiymətlərlə oxuyurdum. Məktəbi fərqlənməyə yaxın qiymətlərlə bitirmişəm, yalnız bir “dörd” qiymətim olub. Atam tarixçi olduğu üçün Azərbaycan tarixini qədim dövrdən müasir zamana qədər yüksək səviyyədə bilirdim. Eyni zamanda hərbi sahəyə həvəsim çox idi. 8–9-cu siniflərdə oxuyanda Qarabağda döyüşlər gedirdi. Dayılarım, əmim də müharibədə iştirak edirdilər.

1941–1945-ci illərdə II Dünya müharibəsinin iştirakçısı olmuş və döyüşdə yaralanmış babam Cəlal Rüstəmov isə hər zaman mənə keçdiyi döyüş yolundan danışır. Yəni daim ətrafımda döyüş, müharibə ilə bağlı söhbətlər eşidirdim və mən də döyüşçü olub Vətənimin müdafiəsinə qalxmaq, Azərbaycan Ordusunun sıralarında olmaq istəyirdim.

Ümummilli Liderin gəlişi ordumuzu dirçəltdi

Orta məktəbi bitirdiyim dövrlər ölkədə vəziyyət gərgin idi. O zaman bizim ailənin də maddi vəziyyəti yaxşı deyildi. Buna görə hətta o zaman hazır idim ki, hansısa ali məktəbə getməyib işləyərək ailəmə dəstək olum. İstəyim bu idi ki, bacım ali məktəbə qəbul olunsun. Şükür ki, həmin zaman Ümummilli lider Heydər Əliyev xalqın təkidi nəticəsində Azərbaycanda hakimiyyətə gəldi və ölkəni bütün bəlalardan xilas etdi.

Ulu Öndər dahi siyasəti ilə xalqımızı uçurumun ağzından aldı, Ermənistanla atəşkəs imzalayaraq yaşanacaq fəlakətləri önlədi. Respublikamızda günbəgün bütün sahələrdə inkişaf başladı, o cümlədən sürətli ordu quruculuğuna start verildi, orduya qayğı artdı.

Orta məktəbi bitirəndən sonra Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq Məktəbinə qəbul olundum. Həmin vaxt keçmiş Sovetlər birliyi yenicə, cəmi bir neçə il idi ki, dağılmışdı. Qarabağda müharibə gedirdi, bütün güc, resurslar, imkanlar cəbhə xəttinə səfərbər olunmuşdu. Buna baxmayaraq, komandanlıq məktəbində tədris zəifləmirdi. Hətta təhsil ocağında olmağımıza baxmayaraq, məktəb rəhbərliyi, komandirlərimiz bizə tez-tez döyüşə hazır olmağımızla bağlı xəbərdarlıq edirdilər.

Çünkü bizdən əvvəlki dövrdə belə bir fəaliyyət olmuşdu, o zaman böyük komandirimiz olan kapitan Mövsüm Mövsümov öz heyəti ilə Ağdərə-Kəlbəcər istiqamətində döyüşlərdə iştirak etmişdi. Həmçinin digər zabit və komandirlər, kursantlar da döyüşlərdə olmuşdular. Biz də bunu gözləyirdik, hətta bir neçə dəfə müxtəlif dərəcəli döyüşə hazırlıma vəziyyətinə gətirilmə məşqi etmişdik.

Mən birinci kursu bitirəndə Ulu öndər Heydər Əliyev məktəbimizə gəlmişdi. Məktəbimiz daim ölkə başçısının nəzarəti altında idi. Hər şeyə yüksək səviyyədə diqqət olunur, təlim-təhsil nəzarətsiz buraxılmırdı. Çünki Ulu Öndər bilirdi ki, bu məktəbin məzunları gələcək Azərbaycan Ordusuna komandirlik edəcəklər.

Ordu quruculuğunda yeni mərhələ

1999-cu ildə Ali Hərbi Məktəbi bitirəndən sonra öz istəyimlə birbaşa Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə gəldim. O zaman böyük bir heyətlə 6 aylıq kursa başladım, amma çox az adam kursu bitirə bildi. Həmin vaxt mənimlə bərabər kursu keçənlər arasında rəhmətlik polkovnik Vüqar Yusifov (2016-cı ildə Aprel döyüşlərində şəhid oldu) da var idi.

Əsası Ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan ordu quruculuğu Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən daha yüksək zirvələrə daşındı. Təsadüfi deyil ki, bu gün Silahlı Qüvvələrimiz dünyanın ən güclüləri sırasındadır. Ordumuz istər döyüş qabiliyyətinin yüksək olması, istərsə də şəxsi heyətdən tutmuş maddi-texniki təminatla qədər əldə etdiyi nailiyyətlərlə dünyada birincilər sırasında yer almağı bacarıb.

Ali Baş Komandanın yürütdüyü məqsədyönlü siyasət nəticəsində ordumuz həm qonşuluqda, həm də dünyanın bir çox digər dövlətlərində olan ordularla debata çıxma biləcək səviyyədədir. Bunun isbatı üçün deyə bilərəm ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmət etdiyim müddətdə şəxsən mən bir çox xarici dövlətlərə kurslara getmişəm. Həmin kursları – istər döyüş hazırlığı, istər əlbəyaxa döyüş, istərsə də digər fənlər olsun, demək olar ki, 90–95 faizini fərqlənmə diplomu ilə bitirmişəm. Hər zaman da xaricdə bizə çox diqqət edirdilər; hətta görürdüm ki, bəzən üstüörtülü bizi sıxışdırır, öz nümayəndələrinə yer vermək istəyirlər. Amma yüksək hazırlıq bacarığımızla həmişə sübut edirdik ki, biz qəhrəman xalqın, dövlətin, səriştəli rəhbərin yetirmələriyik.

44 gün sürən Vətən müharibəsində isə bütün dünya Azərbaycan Ordusunun gücünü real döyüş meydanında gördü.

Böyük Zəfərə aparan Aprel qələbəsi

Daim qəlbimdə daşdığı əsl döyüş fürsətini 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində qazandım. Düşmən aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə bütün cəbhəboyu mövqelərimizi və yaşayış məntəqələrimizi güclü artilleriya atəşinə tutdu. O zaman könüllü olaraq döyüşlərə qatıldım. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri çox qısa bir zamanda rəşadətlə düşmən təxribatının qarşısını aldı, eyni zamanda Vətən torpaqlarımızın bir hissəsi – Cocuq-Mərcanlı, Lələtəpə yüksəkliyi düşməndən azad olundu. Düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını məhv etdik.

Böyük ruh yüksəkliyi ilə daim irəli gedirdik. Əminəm ki, belə davam etsəydi, çox qısa zamanda düşmənin murdar ayağını bütün Qarabağdan qazıyıb atacaqdıq. Amma aprelin 5-də atəşkəs elan olundu və biz missiyamızı yarımçıq saxlamalı olduq.

Aprel zəfəri böyük qələbənin yetişəcəyi anın çox da uzaqda olmadığını müjdəsi idi. 2016-cı il döyüşləri cənab Ali Baş Komandan İlham Əliyevin düşməyə açığa mesajı idi ki, acı məğlubiyyətlərinin arxası da gələcək. Amma onlar bunu anlamadılar və təxribatlarını davam etdirdilər. Ali Baş Komandan isə konkret nəticəyə gəldi ki, artıq "Dəmir yumruğ" a ehtiyac var.

Ali Baş Komandanın “İrəli!” əmri ilə döyüslərə atıldım

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin sərhədlərimizə hücumunun qarşısını almaq üçün Ali Baş Komandan vətən uğrunda “İrəli!” əmrini verdi. Baş sərkərdəmizin bu əmrini eşidən kimi öz rəhbərliyimizə bilavasitə təmas xəttində döyüşdə iştirak etmək üçün üç dəfə rəsmi şəkildə müraciət etdim. Həmin vaxt Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə Maddi Texniki Təminat üzrə idarə rəisinin müavini vəzifəsində çalışırdım. Mənə bildirildi ki, təminatda olmağım məqsədəuyğundur.

Amma cəbhədən şəhid, yaralı xəbərləri gəlirdi. Hələ vaxtilə Aprel döyüşlərində komandiri olduğum silahdaşlarımın şəhid olmaları, yaralanmaları neçə il idi ki, ürəyimdə ağır dağa çevrilmişdi. Onların arasında rəhmətlik Milli Qəhrəmanımız Samid İmanov, gizir Pəncəli Teymurov da var idi. Qəti qərarımı vermişdim: döyüslərə qatılmalıydım.

Onu da deyim ki, gedib orada bir komandir kimi döyüşmək məqsədim yox idi. Sırası əsgər olaraq da döyüşməyə hazır idim və elə o qaydada da döyüşdüm. Döyüşlərin başlamasından 5–6 gün sonra bölmələrlə birgə birbaşa ön cəbhəyə yollanaraq gənclərlə birlikdə döyüş atıldım.

Əvvəlcə döyüş fəaliyyətinə Murovdag istiqamətində başlamışdıq. Sonradan yuxarı rəhbərliyin komandası əsasında bölmələrin istiqaməti Cəbrayıl–Füzuli–Hadrut–Şuşa tərəfə dəyişdirildi. Cəbrayılın, Hadrutun, Füzulinin, Şuşanın düşməndən azad edilməsi üçün qarışbaqarış, kənd-bəkənd bütün döyüşlərdə iştirak etdim.

Döyüşdə çətinlik çəkdiyim məqam nə ölüm qorxusu, nə də yorğunluq və yuxusuzluq idi. Əlbəttə, hər bir vəziyyətdə çətinlik ola bilərdi, amma yanımızda gənc əsgərlərimiz şəhid olurdu. Bir valideyn kimi bu, mənə çox pis təsir edirdi, lakin Vətənin hər qarışı üçün canımızı qurban deyib müharibəyə yollanmışdıq. Daim irəli gedir, addım-addım ana yurdu xilas edir, arxamızda dağ kimi dayanan xalqımızın dualarını bilir, Ali Baş Komandanın radioqəbuledicilərdən eşitdiyimiz qələbə müjdələrindən daha da ruhlanırdıq.

Çıxdığımız bu müqəddəs yolda öldü var idi, döndü yox. Döyüş yoldaşlarım – hazırda Vətən Müharibəsi Qəhrəmanları olan Ceyhun Camalov və baş leytenant İzzət Balacayevlə birlikdə vuruşurduq. Onlardan xahiş etmişdim ki, əgər yaralanarsa, məni götürmək haqqında düşünməsinlər, döyüşü davam etdirdsinlər. Deyirdim ki, “narahat olmayın, işimiz haqq işidir və qələbə bizim olacaq”. Müharibənin gedişatında da

əmin oldum ki, bu işdə ən əsası Allah rizası ilə hərəkət etməkdir. Çünki xalqımızın etdiyi dualar nəticəsində, demək olar ki, döyüşlər zamanı yağış yağmadı, günəşli hava şəraiti oldu, yağış yağanda belə, o bizim xeyrimizə idi.

Döyüşlərdə zabitlərimizin hamısı fəaliyyətini bir əsgər kimi icra edirdi

Əsas hədəfimiz Şuşanın azadlığı idi. Noyabrın 6-sı Şuşaya girdik. O zaman Şuşada döyüşlər gedirdi. Biz də döyüşə-döyüşə Bülbülün evinə qədər gedib çatmışdıq. Demək olar ki, qaladan düşmənin kökünü kürüyüb aşağı tökürdük. Noyabrın 8-də düşmən artıq çoxlu sayda tanklarını qoyub qaçmışdı. Amma biz orada yerləşdikdən sonra onların əks-hücumları oldu. Xüsusilə də bizim hansı məsafəyə qədər gəldiyimizi bildikləri üçün artilleriya və "Qrad"larla bombalayrdılar.

Orada bizim çox silahdaşlarımız şəhid oldu, yaralandı. Həmin zaman mən də yaralandım: qəlpə yarası və kəllə-beyin travması aldım. Buna baxmayaraq, döyüşün davam etməsi üçün missiyamı durdura bilməzdim, nə bacarırdımsa, edirdim. Yəni bir döyüşçü kimi son həddə qədər fəaliyyətimi davam etdirdim.

Şuşa azad olunandan sonra istiqamətimiz Xankəndi idi və biz ora gedirdik. Şəhərə çox az bir məsafə qalmışdı. Bu məqamda düşmən vəziyyətinin çox pis olduğunu görüb dərhal kapitulyasiya aktını imzaladı. Belə etməsə idi, oradakı bütün qüvvələri məhv olacaqdı.

Bundan sonra biz azad etdiyimiz yerləri motoatıcı qüvvələrə təhvil verdik və yalnız bu zaman vəziyyətimin pis olmağı ilə bağlı rəhbərliyi məlumatlandırdıq. Mən dislokasiya olunaraq əvvəlcə Əhmədbəylidəki hospitala, sonra isə Bakıya – Mərkəzi Hərbi Klinik Hospitala gətirildim.

Hospitalda olduğum müddətdə Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın diqqəti üzərimizdən əskik olmadı. Biz yaralıları onun şəfqəti, qayğısı daha tez sağaldı.

Vətən müharibəsinin qələbə ilə başla çatması Ali Baş Komandanın uzaqgörənliyinin nəticəsidir

Hələ müharibə başlamazdan xeyli əvvəl cənab İlham Əliyevin çıxışlarına diqqət edirdim və görürdüm ki, o heç vaxt vurğulamayıb ki, biz məğlub olmuşuq. Eyni zamanda dövlət başçısı hər zaman çıxışlarında “Birinci Qarabağ müharibəsi” ifadəsini işlədirdi. Yəni səriştəli rəhbər bu ifadə ilə xalqa, xüsusilə orduya bildirirdi ki, İkinci Qarabağ müharibəsini gözləyin, istənilən an komanda verə bilərəm. Və elə də oldu. Sağ olsun Ali Baş Komandanımız ki, səbirsizliklə gözlədiyimiz bu əmri verdi, xalqımıza qələbə xoşbəxtliyi yaşatdı.

Çox şükür ki, mənə də Vətən müharibəsində iştirak etmək nəşib oldu və bu zəfərdə, az da olsa, payım var. Müharibəyə yollananda ailəmə son sözlərimi demiş, böyük oğluma da vəsiyyətimi etmişdim ki, əgər şəhid olarsansa, o öz üzərinə düşən işləri yerinə yetirsin. Çünki mən illərdir ürəyimdə arzu olaraq qalan Vətən torpaqlarımızın azadlığı üçün düşməndən qisas almağa, ən əsası isə cənab Ali Baş Komandanın bizə – Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə, əsgər-zabit heyətinə, Azərbaycan döyüşçülərinə olan etimadını doğrultmaqdan ötrü əlimdən gələni etməyə hazır idim.

Müzəffər sərkərdəmiz onu da vurğulayır ki, digər tarixi torpaqlarımıza da gedəcəyik. Döyüşçü kimi bundan sonra da Azərbaycan torpaqlarının bütövlüyünü təmin etməkdən ötrü düşmən üzərinə getməyə hazırım. Yetər ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyev “İrəli!” əmri versin.

SALAHOV ELNUR ELBRUS OĞLU
əsgər

2000-ci il avqust ayının 19-da Tərtər rayonunun Poladlı kəndində anadan olub. 2006–2015-ci illərdə kənd orta məktəbində, 2015–2019-cu illərdə Şəki Dövlət Regional Kollecinin Nəqliyyat vasitələrinin istismarı fakültəsində təhsil alıb.

2019-cu ildə həqiqi hərbi xidmətə yollanıb və Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrində xidmət edib.

Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır.

“Azərbaycan Bayrağı” ordeni, “Xocavəndin azad olunmasına görə” və “Şuşanın azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

MÜZƏFFƏR ALİ BAŞ KOMANDANIN MƏGRUR ƏSGƏRİNƏ YALNIZ ZƏFƏR YARAŞIR

Mən XXI əsrin yetirməsiyəm. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin vətənpərvər gənciyəm. Vətənpərvərlik, sadəcə, orduda xidmət etmək deyil, Vətənə sadıq olmaq, Vətəni sevmək, torpağa bağlı olmaqdır. Bizi ailədə, məktəbdə belə tərbiyələndiriblər. Torpaqları işğal altında olan, soyqırımılara məruz qalan xalqın yetişdirdiyi müasir gənclik məhz bu ruhda böyüməlidir.

Mən də 28 il üstünə od ələnən, qəhrəmanlar yetirən Tərtər rayonunda gələcəkdə qəhrəman ola bilmək üçün böyüdüm. Taleyin qisməti belə gətirdi ki, həqiqi hərbi xidmətim dövründə Vətən savaşının iştirakçısı oldum. Bundan böyük xoşbəxtlik ola bilməzdi. Müzəffər Azərbaycan Ordusunun sıralarında əsgər kimi Vətənə olan borcumu şərəflə yerinə yetirdim.

44 gün ərzində qüdrətli Azərbaycan Ordusu Ermənistanın silahlı quldurlarının saxta mifini darmadağın etdi. Qəhrəman əsgər və zabitlərimiz Azərbaycanın gücünü göstərdi. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərkərdəliyi ilə xeyallarımızı gerçəkləşdirdik – işğalçıları ağ bayraq qaldırıb məğlubiyyətlərini boyunlarına almağa məcbur etdik. Bu, əslində, düşmənin diz çökməsi demək idi.

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu böyük şücaət və yüksək döyüş hazırlığı göstərərək torpaqlarımızı işğaldan, düşmən tapdağından azad etdi.

Güllə və mərmə səsi ilə böyüyən uşaq

İllərlə düşməne sinə gərən Tərtər rayonunda böyümüşəm. Uşaq ikən güllə və bomba səslərinə alışmışam. Böyüdükcə anlayırdım ki, əgər imkan verilsə, Ermənistan hücum edib Tərtəri də işğal edə bilər. Çünki rayonumuz çox əlverişli mövqedə yerləşib.

Amma sonradan gördüm ki, bu, qətiyyətlə mümkün ola bilməz. Çünki Azərbaycan 1990-cı illərin Azərbaycanı deyil. İstənilən zaman düşmənin başını əzməyə qadir ordumuz var. Atam deyirdi ki, əgər vaxtilə indiki ordumuz, komandanımız olsaydı, bir qarış belə torpağımız işğal edilməzdi.

Məktəbdə də eyni fikirləri müəllimlərimiz söyləyirdi. Mən artıq dəqiq bilirdim ki, torpaqlarımızın işğal edilməsinin ilk səbəbi ordunun həmin illərdə başsızlığı olub. Vətənpərvər igidlərimiz müxtəlif dəstələrə ayrılaraq

yüngül atıcı silahlarla torpaqlarımızı qoruyublar. Amma onların hamısını bir araya gətirən vahid komandanlıq olmayıb. Əgər həmin zaman Azərbaycanın Heydər Əliyev, İlham Əliyev kimi Ali Baş Komandanı olsaydı, 1 milyon soydaşımız elindən-obasından didərgin düşməzdi və Azərbaycan daha qüdrətli dövlət kimi dünyada tanınardı.

2016-cı ildə 16 yaşım vardı. Kollecdə təhsil alırdım. Aprel döyüşləri baş verəndə evimizdən zəng gəldi. Dedilər ki, ermənilər yenə təxribat törədiblər, amma ordumuz düşməni geri otuzdurub və irəliyə doğru hərəkət edir. Talış kəndi istiqamətində ağır döyüşlər gedirdi. Məlumat alırdıq ki, düşmənin postları darmadağın edilir və erməni əsgərləri qaçır-lar. Təəssüf ki, bu döyüşlər cəmi 4 gün çəkdi. Atəşkəs elan olunmasaydı, ordumuz düşməyə dağ çəkəcəkdi.

Amma 4 gün davam edən döyüşlərdə Tərtər rayonunun Talış kəndi ətrafındakı yüksəkliklər, Cəbrayıl rayonunun Lələtəpə yüksəkliyi, Goran-boy rayonunun Gülüstan kəndi, Tərtər rayonunun Qazaxlar kəndi və Ma-dagiz (Suqovuşan) kəndi istiqamətindəki yollar düşməndən azad edildi.

Bu zəfərdən sonra tam əmin oldum ki, müasir Azərbaycan Ordusu yenilməzdir. Düşmənin öz ordusu ilə bağlı uydurduqları yalnız miflərdən ibarət imiş. Guya onların qurduqları müdafiə istehkamları keçilməz idi. Amma Aprel zəfərində igid oğullarımız həmin sədləri bir neçə saata dar-madağın etdilər. Bu, həm də ermənilərin canına qorxu saldı ki, Azərbaycan Ordusu qarşısızdır.

Səbirsizliklə gözləyirdim ki, təhsilimi başa vurub həqiqi hərbi xid-mətə yollanım və müasir Azərbaycan Ordusunun nəyə qadir olduğunu öz gözlərimlə görüm. Həm də istəyirdim ki, ön xətdə qulluq edim: hü-cum əmri verilərsə, düşmən üzərinə ilk hücum edən hərbi hissənin əs-gəri olum. 2019-cu ildə imtahan verib diplomumu aldıqdan sonra səfər-bərlik xidmətinə müraciət etdim və hərbi xidmətə yollandım.

Tovuz döyüşləri Vətən müharibəsinin başlanmasına rəvac verdi

Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun “N” sayılı hərbi hissə-sində xidmətə başladım. Hərbi hissəmizdə ən müasir silah-sursat, yük-sək səviyyədə maddi-texniki təchizat, müasir əsgər yataqxanaları, yeməxanalar, tibb məntəqələri, camaşırxanalar var idi. Daha əsgər yemək bişirmir, paltar yumurdu. Əvvəllər hərbi hissələrdə bütün işləri şəxsi heyət görürdü. Bu gün isə əsgər yeməyini mülki şəxslər bişirir, pal-

tarlar, döşək ağıları müasir paltaryuyan maşınlarda yuyulur, ütülənir. Şəxsi heyətin yeganə borcu xidməti təlimlərə qatılmaq, döyüş tapşırıqlarını yüksək səviyyədə mənimsəməkdir.

Zabitlərimiz döyüş hazırlığı, taktika dərslərində bizə çox müfəssəl dərs keçir və hər an döyüşə hazır olmağımızı aşılaman biliklər verirdilər. Şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlıq səviyyəsi də çox yüksək idi.

Bütün bunlar Ali Baş Komandan İlham Əliyevin orduya göstərdiyi qayğının nəticəsi idi. Demək olar ki, mütəmadi olaraq ordumuzun maddi-texniki bazası gücləndirilirdi. Bu da Azərbaycan əsgərini Ali Baş Komandanın döyüş əmri ilə torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə tam hazır vəziyyətə gətirmişdi.

Bir qədər qulluq etdikdən sonra Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdən gəlib əsgərlər arasında seçim edirdilər. Mən də öz istəyimlə xüsusi təyinatlı əsgər olmaq istədiyimi bildirdim və təlimlərə qatıldım. Seçilən əsgərlərlə birlikdə 45 gün təlimdə oldum və göstərdiyim nəticələrə əsasən məni də xüsusi təyinatlılara qəbul etdilər. Bundan sonra daha çox çalışmalı, əziyyətə qatılmalıydım. Çünki xüsusi təyinatlı dəstələr hər zaman dağlarda, dərələrdə, səhra tipli ərazilərdə təlimlər keçirdilər. Mən də belə əsgərlərdən biri olduğum üçün çox sevinirdim, həm də həvəslə çalışırdım.

Hərbi xidmətimin bir ili tamam olmuşdu. 2020-ci ilin iyul ayında Tovuz döyüşləri baş verdi. Biz hər dəqiqə hadisələri izləyirdik. Eşitdik ki, yüksək rütbəli zabitlərimiz də əsgərlərlə birlikdə səngərdə döyüşürlər. Bu, həqiqətən də, bizim üçün fəxr idi. Bu döyüşdə general-mayor Polad Həşimovun, polkovnik İlqar Mirzəyevin şəhid olması hamımızı məyus etsə də, bir daha əmin olduq ki, Azərbaycan Ordusu yenilməzdir, güclüdür və istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir.

Həmin döyüşdən sonra tam inandıq ki, müharibə qaçılmazdır. Çünki Ermənistan dünyaya yalan məlumatlar verməklə sülh danışıqlarından qaçır və yalnız təxribatlar törətməklə fikir yayındırırdı.

Ümumiyyətlə, 2020-ci ilin payızında Ermənistan silahlı birləşmələri yeni ərazilər işğal etmək niyyəti ilə xeyli fəallaşmışdı. Bu fəallaşma özünü sentyabrın 27-də bürüzə verdi: düşmən cəbhəboyu istiqamətlərdə təxribatlar törətməyə başladı. Yenə də ordumuz düşmənin hücumunun qarşısını qətiyyətlə aldı.

Amma bu dəfə ordumuz cavab atəşləri ilə işini yekunlaşdırmadı, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə əks-hücum əməliyyatlarına başladı. Bu əməliyyat Vətən müharibəsinin başlanğıcı oldu.

Biz də səbirsizliklə gözləyirdik ki, hər an komanda veriləcək və Vətən savaşına yollanacağıq. Öncə Naxçıvan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrindən ibarət böyük heyət yola çıxdı.

Hər gün müharibənin gedişini izləyirdik. Ali Baş Komandanın çıxışları bizi daha da ruhlandırır. Prezident deyirdi ki, Azərbaycan haqq savaş aparr. Ona görə də dünyada heç bir qüvvə bizi haqq yolundan döndərə, heç bir ölkə bizim iradəmizə təsir edə bilməz. Biz öz torpaqlarımızı geri alacaq, ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik. Bu ifadələrlə Ali Baş Komandan dünyaya mesaj verirdi ki, Ermənistan istənilən qüvvə köməyə gəlsə belə, Azərbaycan yolundan dönməyəcək.

Azərbaycan əsgəri isə düşmənin illərlə möhkəmləndirdiyi müdafiə səddini darmadağın edirdi. Düşmən ağır itkilər verirdi, məğlubiyyət ərafəsində olduğunu dərk etsə də, müqavimət göstərirdi. Əsgərlərimiz döyüş-döyüş irəliləyir, kəndləri, şəhərləri işğaldan azad edirdilər. Xalq öz sərkərdəsinə, orduya inanırdı. Bu qələbələr böyük coşqu ilə yaşayır, Zəfərin uzaqda olmadığını inanırdıq.

Nəhayət, zaman yetişdi və bizə də növbə çatdı. Oktyabrın 24-də Naxçıvandan yola çıxdıq. Əvvəlcə Bakıya, sonra isə Cəbrayıl istiqamətinə yollandıq.

Erməni əsgərinin üzbəüz savaşağa cəsəreti çatmırdı

Oktyabrın 25-də Bakının Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin tərkibində Cəbrayıldan keçməklə Xocavəndə yetişdik. İlk olaraq, Azıx kəndində arama-tarama işlərinə başladım. Ermənilər mövqelərini qoyub qaçsalar da, bəzi yerlərdə gizlənənlər olurdu. Biz axtarışlar həyata keçirib hamısını zərərsizləşdirirdik.

Sonra Tuğ kəndində də antiterror əməliyyatları keçirdik. Bir neçə düşmən hərbcini əsir götürüb arxadan gələn qüvvələrimizə təhvil verdik. İlk açıq döyüşümüz isə Xocalının Çanaqçı kəndində oldu. Düşmən bizi artilleriya atəsinə tutdu və orada 3 şəhid verdik. Onu da deyim ki, düşmən əsgəri Azərbaycan əsgəri ilə üzbəüz döyüşə bilmirdi. Bir neçə dəqiqə atəş açıqdan sonra geri qaçdı. Bu da bizim hərbciləri daha da ruhlandırır. Böyük şücaət göstərərək kəndi azad etdik.

Çanaqçıdan sonra Sığnaq və Zardaşen kəndlərində əməliyyatlar keçirdik. Qrup komandirimiz kapitan Elvin Allahyarovun rəhbərliyi ilə noyabrın 5-də Daşaltıya doğru istiqamət götürdük. Burada bizi minomyot atəsinə tutdular. Yaxınlığıma düşən mərminin zərbə dalğası məni qayaya çırpdı və ağır kəllə-beyin travması aldım. Huşumu itirmişdim. Daxili orqanlarım da zədələndiyi üçün həkim təxliyə olunmağımı istəyib və

məni əvvəlcə Xocavəndə, sonra isə Füzulidəki hospitala aparıblar. Ayrılanda gördüm ki, otaqdayam, həkimlər məni müayinə edirlər.

5 gün hospitalda müalicə aldıqdan sonra öz xahişimlə yenidən dəstəməzə qoşuldum. Noyabrın 10-da Şuşada idim. Məlumat gəldi ki, Ermənistan təslim olmaqla bağlı sənədə imza atıb. Böyük sevinc, coşqu var idi, hamı sevinirdi. Qəhrəman oğullarımız bir neçə gün öncə Şuşada bayrağımızı dalğalandırmışdılar. Həmin bayraq Xankəndidəki ermənilərə gözdağı verirdi.

Kapitulyasiya aktından sonra 1 ay, dekabrın 11-ə kimi Şuşada qaldıq. Şəhərin mühafizəsini təşkil etdik. Şuşanı qarış-qarış gəzdik. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr bu şəhərə bir neçə istiqamətdən daxil olaraq düşməni məhv etmişdi. Həmin yerlərə baxdıqda qürur hissi keçirirdik ki, Azərbaycan oğulları nəyə qadir imişlər.

Dekabrın 11-də Şuşadan Tuğ kəndinə gəldik və silah-sursatlarımızı yoxladıqdan sonra yenidən antiterror əməliyyatlarına başladıq. Səbəb isə bəzi erməni terrorçularının törətdikləri təxribatlar idi. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin tərkibində əməliyyatlara başladıq və Laçın-Qubadlı ərazisindəki dağlarda 62 terrorçunu zərərsizləşdirdik.

Dekabrın 15-də Cəbrayla, 16-da isə Bakıdan Naxçıvana yola düşdük.

Çox sevincli və qürurlu idim. Çünki mən 20 yaşında Vətən müharibəsində iştirak etdim və 30 ilə yaxın erməni işğalı altında qalan torpaqlarımızın azad edilməsi əməliyyatlarında mənim də payım oldu.

Bu savaşda Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr bütün döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirərək şücaət nümunələri göstərdilər. Ümumiyyətlə, Vətən müharibəsində Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qüdrətli ordusunun zəfər salnaməsi hər bə tariximizin şərəfli səhifələrinə yazıldı.

Ali Baş Komandan söylədi ki, bu qələbəni müstəqillik dövründə böyüyən vətənpərvər gənclər qazanıb. Mən də vətənpərvər gənc kimi Ali Baş Komandanı minnətdaram. Ona görə ki, Baş sərkərdəmiz İlham Əliyev olmasaydı, biz, bəlkə də, Qarabağa həsrətlə həmişə kitablardan boylanacaqdıq, hər il faciələrimizi, işğal günlərimizi acı xatirələrlə anacaqdıq.

Bu gün isə başımız uca, alınımız açıq, vicdanımız təmizdir. Bizə bu xoşbəxtliyi nəsib edən Ali Baş Komandanımız var olsun!

SEYFƏDDİNLİ NAMIQ NATIQ OĞLU
ehtiyatda olan tibb baş leytenantı

1995-ci il dekabrın 21-də Qəbələ rayonunun Tüntül kəndində anadan olub. 2002–2013-cü illərdə kənd orta məktəbində oxuyub.

2013–2019-cu illərdə Azərbaycan Tibb Universitetinin Hərbi tibb fakültəsində təhsil alıb. Ali məktəbi tibb xidməti leytenantı rütbəsi ilə bitirib və Naxçıvan Muxtar Respublikasında “N” sayılı hərbi hissədə tibb məntəqəsi rəisi təyin olunub.

2019-cu ilin sonunda fəaliyyətini Naxçıvandakı Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin “N” sayılı hərbi hissəsində davam etdirib.

Vətən müharibəsində hərbi həkim kimi iştirak edib.

“Döyüşdə fərqlənməyə görə”, “Şücaətə görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

Ailəlidir.

HƏRBİ HƏKİMLƏR DƏ ALİ BAŞ KOMANDANIN MÜSƏLLƏH ƏSGƏRİ OLDULAR

Böyük Zəfərimizlə bitən Vətən müharibəsində Azərbaycan həkimləri də müzəffər hərbcilərimizlə birlikdə canlarını fəda edərək yüksək vətənpərvərlik, fədakarlıq və cəsarət nümayiş etdirdilər. Əlbəttə ki, öz canlarını təhlükəyə ataraq yaralı əsgər və zabitlərin həyatı uğrunda mübarizə aparan, onları şiddətli atəş altında döyüş meydanından çıxaran həkimlərimizin igidliyi olmasaydı, itkilərimiz daha çox ola bilərdi.

2013-cü ildə Azərbaycan Tibb Universitetinin Hərbi tibb fakültəsinə qəbul olunarkən ağılıma gəlməzdi ki, 7 il sonra döyüş meydanında həm savaşı, həm də həkim kimi müharibənin kədərini və sevincini yaşayacaq, dəhşətli səhnələr görəcək və haqq savaşına qalxan Azərbaycan əsgərinin həyatını xilas etmək üçün oda-alova atılacağam.

İtkisiz savaş olmur. Biz də müqəddəs torpaqlarımız uğrunda atıldığı-mız döyüşlərdə itkilər verdik, amma sonunda Müzəffər Ali Baş Komandanın qüdrətli Ordusu zəfər çaldı. Bu gün Şuşada dalğalanan bayrağımızın kölgəsi bütün Qarabağa düşürsə, demək, Ali Baş Komandanımızın modern ordu quruculuğu istiqamətində gördüyü böyük işlər, eləcə də müstəqillik dövründə böyüyən gənclərə verilən vətənpərvərlik tərbiyəsi hədəf getməyib.

Məsuliyyət və cəsarət tələb edən peşə

Qəbələdə kənd mühitində böyümüşəm. Orta məktəbdə əla qiymətlərlə oxumuşam. Həkim olmaq istəyirdim və arzuma da çatdım. Test imtahanlarında IV ixtisas qrupu üzrə imtahan verdim və 605 bal topladım. Amma ixtisas seçimi edərkən hərbi həkimliyi seçdim. Çünki hərbi-ni sevirdim, valideynlərim də seçimimə etiraz etmədilər. 2013-cü ildən 2019-cu ilədək Azərbaycan Tibb Universitetinin Hərbi tibb fakültəsində təhsil aldım.

18 yaşımndan, yəni tələbə olduğum gündən idmanla da məşğul olmağa başladım. Kyokuşin-karate üzrə peşəkar döyüşçü idim. Bakıda kişilər arasında keçirilən respublika çempionatında 70 kq və 71 kq çəki dərəcələrində çempion oldum. Hətta respublika və beynəlxalq dərəcəli hakimlik dərəcəsi də aldım, oyunlar idarə etdim.

6 il oxuduğum Hərbi tibb fakültəsində bu sahə üzrə tamamilən ixtisaslaşdım. İki il Bakıdakı hərbi hospitalda təcrübə keçdim və 2019-cu ildə ali

təhsilimi başa vurub tibb xidməti leytenantı rütbəsi aldım. Çox sevincli idim və təyinatla Naxçıvan Muxtar Respublikasında “N” sayılı hərbi hissədə tibb məntəqəsi rəisi vəzifəsində çalışmağa başladım.

Bir neçə aydan sonra gənc zabitlərin toplantısı oldu. Bizi normativlər əsasında imtahan edirdilər. Polkovnik Tehran Mənsimov Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun Döyüş Hazırlığı İdarəsinin rəisi idi və hər kəsə diqqət edirdi. Mən turnikdə dayanmadan çəkinmə və akrobatik fırlanma hərəkətləri etdim və ard-arda 26 dəfə bunu təkrarladım. Tehran Mənsimov məni yanına çağırdı və hansı idman növü ilə məşğul olduğumu soruşdu. Sən demə, cənab polkovnik Kyokuşin-karate üzrə üçüncü dan (dərəcə) qara kəmərlə ustadı imiş. Bir qədər söhbətləşdikdən sonra soruşdu ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmət etmək istəyirsənmi? Fikirləşmədən dedim ki, ən böyük arzumdur. Beləcə, hərbi hissəmi dəyişərək yeni istiqamətdə fəaliyyətə başladım.

Bəlli idi ki, müharibə şəraitində olan ölkədə hərbi həkimlərin də üzərinə böyük məsuliyyət düşürdü. Ona görə də biz fəvqəladə və ekstremal vəziyyətdə çalışmalı (döyüşlər, təbii fəlakətlər, qəzalar), əsasən əməliyyat xarakterli yardımların göstərilməsi proseslərini yaxşı öyrənməli idik. Əsas xüsusiyyət isə döyüş şəraitində tibbi yardım göstərmək bacarığı idi. Bu isə həyat üçün çox təhlükəlidir.

Hərbi hissədə çalışdığım müddətdə bir daha şahidi oldum ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin modern ordu quruculuğu istiqamətində hə-

yata keçirdiyi islahatlar böyük dəyişikliklərə səbəb olub. Eyni zamanda hərbi tibb sahəsində də baş verən yeniliklər onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycanın hərbi səhiyyəsi müasir tələblərə tam cavab verir. Əminliklə deyə bilərəm ki, bu gün ordumuz döyüş hazırlığı, silah-sursatı ilə yanaşı, tibb xidməti ilə də dünyanın güclü silahlı qüvvələri arasında ön sıralardadır. Hərbi hissələrdəki tibb məntəqələri müasir avadanlıqlarla təchiz olunub və müasir standartlara cavab verir. Bu səbəbdən də şəxsi heyətin sağlamlığı Ali Baş Komandanın və ordu rəhbərliyinin qarşısında duran əsas vəzifələrdəndir. Vətən torpağını qorumaq müqəddəs və şərəfli olduğu kimi, onun müdafiəçisinin sağlamlığının keşiyində dayanmaq da şərəflidir. Mən də tam bir il fəxarətlə, böyük həvəslə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə həkim kimi çalışdım.

Vətən müharibəsi və müqəddəs borc

Bir il idi orduda xidmət edirdim ki, 2020-ci il sentyabr ayının 27-də Vətən müharibəsi başladı və bizə tapşırıq gəldi ki, tam hazır vəziyyətdə olun, lazım olan anda əmr veriləcək. Hər gün Ali Baş Komandanın çıxışlarına baxıb çox qürurlanır, həm də səbirsizlənirdik. Deyirdik ki, görəsən, Vətən müharibəsinə qatılmaq bizə də qismət olacaqmı?

Nəhayət, oktyabrın 10-da əmr verildi və Naxçıvandan iki təyyarə ilə Bakıya gəldik. Paytaxtdan isə Cəbrayıl istiqamətinə yollandıq. Tibb məntəqəsinin həkimi idim, iki köməkçi feldşerim var idi. Cəmləşmə mərkəzində Bakının Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri ilə birləşdik və sonra iki hissəyə ayrıldıq. Polkovnik Tehran Mənsimovun rəhbərliyi ilə bir tabor Hadrut istiqamətində, digər tabor isə polkovnik-leytenant Anar Əliyevin (şəhid, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı) rəhbərliyi altında Cəbrayıl istiqamətində döyüş əməliyyatlarına başladı. Mən polkovnik Tehran Mənsimovun rəhbərlik etdiyi heyətlə, feldşerim isə o biri qrupla yola çıxmalı olduq.

Bakı Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin həkimi, baş leytenant İmran İbadbəyli Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlərdə yaralandığı üçün mən onu əvəzləməli oldum. İmran qəlpə yarası almış, ancaq hospitalda əməliyyat olunduqdan sonra qayıdıb heyətə qoşulmuşdu. Yarası təzə olduğu üçün aktiv hərəkət edə bilmirdi.

Mən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin tərkibində hərəkət etsəm də, əməliyyatlar zamanı yaralanan hər bir hərbcimizə yardım edirdim. Yəni bizim üçün fərqi yox idi ki, bu, xüsusi təyinatlıdır, yoxsa başqa hərbi hissənin

döyüşçüsüdür. Yaralı görən kimi dərhal müdaxilə edib ilkin tibbi yardım göstərdim. Hər zaman çalışdım ki, pozitiv əhvali-ruhiyyədə olum və soyuqqanlı davranım. Belə olanda hərbcilərimiz daha da ürəklə, həvəslə savaşırdılar. Onlar bizə inanırdılar və deyirdilər ki, həkim varsa, yaralansa da, həyatımızı qurtaracaq. Buna görə də böyük inamla, həvəslə irəli gedirdilər.

Bəzən elə anlar olurdu ki, yolla gedərkən başqa hərbi bölmələrin yaralı hərbcilərinə rast gəlirdik. Onlar təxliyə üçün bir yerə toplaşmış kömək gözləyirdilər. Yaxınlaşıb yaralarına baxırdım və lazımı köməklik göstərdim.

Həkim döyüşdə dərman, iynə və digər vasitələrdən başqa, yaralılara psixoloji cəhətdən də yardım etməlidir. Bəzən elə olurdu ki, çox ağır yaralı ilə rastlaşdım; fikirləşirdim ki, yardım etsəm də, ağrıkəsici vursam da, 15–20 dəqiqədən sonra şəhid olacaq. Amma öncə ona ürək-dirək verib yarasının o qədər də ağır olmadığını, yaşayacağını söyləyəndə gözləri gülürdü. Bu onların həkimə olan inamlarının nəticəsi idi.

Şuşaya qədər keçən döyüş yolumuzda həm ilkin tibbi yardım, həm də təxliyə prosesində çətinliklərimiz olmadı. Yaralılara cəld ilkin yardım göstərərək tibbi maşınlarla döyüş mövqeyindən təxliyə edirdik. Həmçinin dərman vasitələri ilə təminatımız rahat idi. Amma irəli getdikcə, aktiv döyüş şəraitinə düşdükcə, təxliyə çətinləşirdi. Buna baxmayaraq, yaralılara hər cür yardım edirdik. Hətta döyüş altında belə yaralı olan hərbciyə “sistem” (venadaxili maye) köçürürdük.

Hər gün taborumuz bir neçə kəndi işğaldan azad edirdi. Həm həkim, həm də döyüşçü kimi fəxr edirdim ki, 30 ildən sonra Qarabağı düşmən tapdağından azad edirik və bu müqəddəs missiyanı reallaşdıranların sırasında mən də varam. Noyabr ayının əvvəlinə qədər bir çox əməliyyatlar keçirdik.

Ağır yaralılar və ayaqlarını itirən döyüşçünün inamı

Döyüş meydanında cəld, soyuqqanlı və savadlı hərəkət etmək lazımdır. Çünki döyüşçülərimizin həyatı bundan asılıdır. Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərin birində bizi artilleriya atəşinə tutdular. Mənə xəbər verildi ki, qəlpə döyüşçümüzün hər iki ayağını qoparıb. Cəld tərpendim və yanına çatanda gördüm ki, qan içindədir, özü də artıq huşunu itirir. Özümü topladım və soyuqqanlı şəkildə ona yaxınlaşdım. Belə vəziyyətdə, ilk növbədə, yaralının aldığı travmanı onun gözündə ki-

çiltməlisən. Dedim ki, qorxulu heç nə yoxdur, özünü ələ al. Qayıtdı ki, həkim, görmürsən, hər iki ayağım artıq yoxdur? Gülümsəyərək dedim ki, ayaqların yoxdur deyə ölməyəcəksən ki... İndi elə müasir protezlər var ki, əsl ayaqdan seçilmir. Bir qədər səbirli ol, qanaxmanı saxlayım, sonra ağrı hiss etməyəcəksən. Üzümə təəccüblə baxıb dedi ki, həkim, doğrudan, yaşaya bilərəm? Və bundan sonra vəziyyəti dəyişdi, bir dəqiqə əvvəl şəhid olacağını düşünən döyüşçüyə sanki yaşamaq həvəsi gəldi.

Ayaqlarını rezinlə sarıdım, ağrıkəsici və qanaxmanı dayandıran iynələr vurdum. Döyüş başa çatandan sonra ərazidən təxliyə etdik. Sağ qaldı və hazırda çox hörmətli Mehriban xanım Əliyevanın böyük diqqət və qayğısı nəticəsində protez ayaqlarla çox rahat şəkildə hərəkət edir.

Onu da deyim ki, hərbcilərimizi, yaralılarımızı daha çox ruhlandırان məqam Ali Baş Komandanın müjdəli xəbərləri olurdu. Hər dəfə torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə bağlı xəbərlər eşitdikcə əsgərlərin döyüş əzmi artırdı. Yaralılarımız təxliyə olunmaq istəmir, elə həmin vəziyyətdə də döyüşürdülər. Ali Baş Komandanın Ermənistanın baş nazirinin ünvanına işlətdiyi ifadələr isə əsgərlərin dilindən düşmürdü.

Yaddaqalan digər bir hadisəni də xatırlayıram. Xocavəndin Edilli kəndində əsgərlərimizdən birinin başının arxasından güllə dəymişdi. Güllənin yalnız arxası görünürdü. Əsgər huşunu itirmişdi. Həkim yoldaşım Orxan Dilsuzov əlini əsgərin nəbzinə tutanda gördü ki, "sapvari nəbz"i var. Yəni çox zəif vurur və demək olar ki, son anıdır. Belə olan halda ən son variant ürək nahiyəsinə adrenalin vurulmasıdır. Orxan iynəni vurdu və bir neçə dəqiqədən sonra əsgər gözlərini açıb ayağa qalxdı. Heç nə olmamış kimi hərəkət etməyə başladı. Amma Orxan onu dayandırıb başını bintlə sarıdı və beləcə həyata qaytardı.

Ən ağır yaralılar mərminin partlayışından zərbə dalğasına düşənlər olurdu. Çünki digər yaraları gözlə görür və necə lazımdırsa, tibbi yardım göstərirdik. Ən ağır yaralı belə sağaltmaq, qanaxmanı dayandırmaq olur. Amma zərbə dalğasına düşənlərin daxili orqanlarında ciddi problem yarandığı üçün ona müdaxilə edə bilmirdik.

Zərbə dalğasına düşən şəxsə daxili qanaxma baş verir və həkim həmin anda onu müəyyənləşdirə bilmir. Yalnız sifətinə və nəbzinə baxdıqda bilirdik ki, vəziyyəti ağırdır, daxili qanaxması var. Ancaq yardım edə bilmirdik və dərhal təxliyə olunmasına çalışırırdıq. Həyati vacib orqanlar, magistral arterial damarlar ciddi zədələnmədiyi təqdirdə istənilən yaralının həyatını xilas etmək mümkün olurdu.

Ağır yaralı hərbcimiz üçün köməyə gedəndə və o, başını qaldırıb həkimi görəndə simasında təbəssüm yaranırdı. Yaralıya elə gəlirdi ki, həkim

gəldisə, mütləq sağ qalacaq. Belə vəziyyətdə mən də çox soyuqqanlı rəftar edərək, yəni heç bir qorxu – təhlükə olmadığını söyləyərək yaralıda inam yaradırdım. Qanaxmadan rəngi ağaran döyüşçünün rəngi bir neçə dəqiqədən sonra dəyişir, danışmağa başlayırdı. Onun gözündəki ümidi görmək çox gözəl hisslər idi.

Müharibə möcüzələri – bir gündə 80 yaralıya yardım

Noyabrın 3-də Çanaqqı kəndində bütün Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr toplandı və Şuşa əməliyyatının planı hazırlandı. Təminat və silah-sursat maşınlarımız da həmin əraziyə qədər gəldilər. Orada bütün hazırlıqlar görülürdü.

Noyabrın 4-də Daşaltı meşələrinə doğru irəliləməyə başladım. Hava çox dumanlı idi – bir metrlik məsafəni görmək olmurdu. Bizə qədər orada ağır döyüşlər getmişdi. Bir zabit mənə yaxınlaşaraq dedi ki, qarşıda şəhidlərimiz və yaralılarımız var, gedək onlara yardım elə. Dərhal çantamı, silahımı götürüb birlikdə yola çıxdım. Birtəhər əraziyə yetişdik. Gördüm ki, şəhidləri bir tərəfə, yaralıları da digər tərəfə toplayıblar. Başladım ağır yaralılara baxmağa. Uğur adlı zabit çox ağır vəziyyətdə idi. Rezinlə ayağını sarıdım, çox qan itirdiyi üçün mütləq “sistem” asmalı idim. Qan itirən insanın bədəninin tonusu zəiflədiyindən damarı tapmaq çətin olur. Həm də ərazidə işıq yandırmaq qəti olmazdı. Düşmən işıq görünən ərazini dərhal atəşə tutardı. Qaranlıqda “ya Allah!” deyib iynəni zabitin damarına vurdum. Barmağımı iynənin üstündə tutdum ki, əgər dəri altına getsə, şişkinliyi hiss edim və dərhal iynəni çıxarım. Amma sən demə, iynəni dəqiq vurmuşam. Adi vaxtda, işıqlı havada qan itirən şəxsin damarını tapmaq üçün rezinlə bərk sıxıb sonra iynə vururduq. Bu, bir təsadüf, ya da möcüzə idi...

Noyabrın 5-də yeni tapşırıq aldım. Biz Şuşa–Laçın yolu istiqamətində irəliləməli, Laçın dəhlizi üzərindəki yüksəklikdə mövqelənməli idik.

Digər Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrimiz bizdən öncə dəhlizin üstündəki yüksəklikdə ağır döyüş əməliyyatı aparmışdılar. Biz ora çatanda gördük ki, xeyli sayda yaralımız var. Ərazidə tibb personalı adına yeganə şəxs mən idim. Səhər tezdən başlayıb hava qaralana qədər yaralılara yardım etdim. Hətta başımı qaldırıb baxmırdım ki, yardım etdiyim kimdir. Axşama qədər 80 nəfərə tibbi yardım göstərmişdim.

Bəlkə də, bu yardımı edə bilməzdim, ləvazimatlarım tükənərdi. Amma əsgər və zabidlərin üzərində fərdi sarğı paketinin olması işimi

asanlaşdırırdı. Məndə ağrıkəsici qurtardıqda özlərində olanlardan istifadə edirdim. Amma birdən elə vəziyyət yaranırdı ki, ağrıkəsicilər tamam qurtarırdı.

Noyabrın 5-də heç vaxt yaddaşımdan silinməyəcək hadisə baş verdi: yaralıları və şəhidlərimizi bir yerə toplamışdılar. Şəhidlərin üzərinə çadır çəkmişdilər. Ağır yaralanan əsgəri müayinə edərkən gördüm ki, şəhidlərimizin birinin üstünə örtülən çadırdə tərpaniş var. Daxili Qoşunların Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin əsgəri idi: başından ağır yaralanmışdı, nəbzi yox idi. Ona görə də şəhid olduğunu güman edib üstünü örtmüşdülər. Tez yanına qaçıb çadırı qaldıranda gördüm ki, sifəti qan içindədir, bir gözü tamam sıradan çıxıb, ağzına və burnuna qan yığıldığı üçün nəfəs ala bilmir, amma bir gözü açıqdır. Rəngi də avazıymışdı, son anlarını yaşayırdı. Tez sifətini, ağzındakı laxtalanmış qanı təmizlədim və nəfəsalması bir qədər yaxşılaşdı. Amma mütləq “sistem” asmalı idim, natrium-xlorid isə qurtarmışdı.

Sanki möcüzə baş verdi: həmin anda pulemyotçu Cavid Həsənov məni səsləyib: “Həkim, buradan çanta tapmışıq, gör sənə lazım olmaz?” – deyəndə başımı qaldırıb gördüm ki, əlindəki natrium-xloridin vena-daxili mayesidir. Sevincimdən gözlərim doldu. Tez götürüb ağacdən asdım və yaralının damarına vurdum. Bir neçə dəqiqədən sonra gördüm ki, ağarmış sifəti yavaş-yavaş qızarıb. Qan itirdiyi üçün titrəyirdi, üstünü örtüb dedim ki, qorxma, sağalacaqsan.

Səhər açılarda təxliyə qrupu gəlmişdi və dünən şəhid olduğu güman edilən əsgər bu gün ayağa qalxıb özü yeriyirdi. Bəlkə də, müharibədə yaşadığım bəzi acı xatirələri gələcəkdə unudaram, amma bu səhnəni heç vaxt yaddan çıxarmayacağam.

Digər bir yadda qalan hadisə də Laçın dəhlizi istiqamətində oldu. Şuşaya hücum planının icrasına başlanılırdı. Gecə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin bir əsgəri mənə yaxınlaşıb dedi ki, iki gün öncə ağır döyüşlər gədən ərazidə bir yaralımız qalıb, hərəkət edə bilmir. Onunla birlikdə həmin yerə yollandım. Yaralı Məhəmmədəli Baxışlı idi. Bu igid iki gün ağır yara ilə döyüşü davam etdirib. Baş nahiyəsindən ağır yaralanmışdı. Hava qaranlıq olduğu üçün əsgərdən xahiş etdim ki, alışqanın işığını bir saniyəlik yandır-sın və mən yaralı görüb tampon qoyum. İşıq yanan kimi 2 minomyot mərmisi yanımıza düşdü. Zərbə dalğası üçümüzü də qaya parçasına çırpdı. Birtəhər ayağa qalxıb yarasını sarıdım. Sonra mən onların hər ikisinin silahlarını götürdüm, əsgər isə Məhəmmədəlini kürəyinə aldı və ərazidən uzaqlaşdı. Beyindəxili travma aldığımız üçün qayıdanda bölmələrimizin yerini tapmaqda çətinlik çəkirdik. Amma bir qədər irəlilədikdən sonra pol-

kovnik-leytenant Ramiz Cəfərovu (Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin şəhid polkovnik-leytenantı, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı) səslədim. Bir qədər sonra komandir bizim gəlişimizi görüb yanına çağırdı.

Tapşırıq verildi ki, noyabrın 5-dən 6-na keçən gecə Şuşa əməliyyatı başlayacaq. Yerimizdə mövqelənib vaxtı gözləyirdik. Ramiz Cəfərov məni yanına çağıraraq dedi ki, yaxınlığımda ol, bəlkə, yaralı gətirdilər, müayinə edərsən. Komandirlə söhbət edə-edə məni yuxu aparmışdı. Birdən dəhşətli partlayış oldu. Çox yaxınlığıma top mərmisi düşmüşdü. Gözümü açanda gördüm ki, sağ çiyim üstündə uzanmışam, sol çiyim tərənmiş. Başımı çevirib baxa da bilmirdim. Əlimi atanda barmaqlarım sol qolumdakı yaranın – qəlpənin açdığı dəliyin içərisinə girdi. Bildim ki, yara çox dərinidir. Mənə dəyən mərmə qolumu yarıb keçərək polkovnik-leytenant Ramiz Cəfərovun boğaz nahiyəsinə, arteriya damarına dəymişdi. Qanaxmanı saxlamaq mümkün deyildi və bir neçə dəqiqədən sonra Ramiz Cəfərov şəhid oldu.

Qayanın kənarında uzandım. Cibimdə özüm üçün bir ədəd ağrıkəsici saxlamışdım. Amma ağrıdan onu özümə vura bilmirdim. Birtəhər sağ əlimlə iynəni və ağrıkəsicini çıxardım, amma əlimdən düşdü və iynənin ucu qırıldı. Qaya parçasına sürtüb güc-bəla ilə bud nahiyəmə vurdum.

Vəziyyət çox ağır idi. Mərmə ən yaxın bildiyim silahdaşlarımla həyatına son qoymuşdu. Acılar içində qıvrılır və öz-özümə deyirdim ki, dostlarım şəhid oldu, mən də bir neçə dəqiqəyə öləcəyəm.

Şuşa qəhrəmanlarından olan şəhidimiz Asəf Ağayev özünü yanıma çatdırdı və qoluma sarğı qoymağa yardım etdi. Yanımızda başqa yaralılar da var idi. Asəf məndən soruşa-soruşa, məsləhətlər alaraq o yaralılara çox köməklik etdi: ağrıkəsici vurdu, sarğı qoydu...

Mən möcüzə sayəsində sağ qaldım. Səhər açılarda bizə təminat gətirən bölmələrin əsgərləri ilə 9 yaralını götürüb yola çıxdım. Ac-susuz və yaralı vəziyyətdə axşama qədər piyada yol getdik. Son mərhələ daha acınacaqlı oldu. Bizi təxliyə etməyə gələn hərbi tibbi maşınlar yüksəklikdə dayanmışdılar. Yəni biz bu vəziyyətdə sıldırma qalxmalı idik. Başqa yolumuz yox idi. Sürünə-sürünə qalxmağa başladım. Yağış yağdığı üçün hər tərəf palçıq idi. Güc-bəla ilə yüksəkliyə qalxır, amma qəfildən sürüşüb arxaya yuvarlanırdım. Bax beləcə, zülmə yüksəkliyə qalxa bildik.

Maşınlarla cəmləşmə məntəqəsinə gəldik. Çanaqçı kəndindəki səyyar tibb məntəqəsində ağrıkəsicilər vuruldu və noyabrın 7-də məni Hadrutdakı hospitala apardılar. Orada da yardım etdikdən sonra təcili Bakıya göndərildilər. Bakıdakı hospitalda bir həftə ərzində 4 dəfə ağır əməliyyat olundum.

Qələbə xəbərini eşidəndə hönkürüb ağladım

Üç gün sonra – noyabrın 10-da palatada yatırdım. Tibb bacıları məni oyadıb dedilər ki, Ali Baş Komandan çıxış edir, qələbə qazanmışıq, Ermənistan təslim olub. Həmin vaxt bundan gözəl xəbər olmazdı.

Müharibə boyu yaxın dostlarımı, döyüş yoldaşlarımı itirdim, amma o qədər də kövrəlməyim olmamışdı. Ali Baş Komandanımızın qələbə müj-dəsini eşidəndə hönkürüb ağladım: həm sevinir, həm də kədərlənirdim. Sevinirdim, ona görə ki illərlə çəkdiyimiz həsrət bitdi və daha şəhid xə-bəri eşitməyəcəkdim. Kədərlənirdim, ona görə ki bu zəfəri görmək istəyən qardaşlarım həyatda deyildilər. Amma Şuşada azan verildə hamısının ruhu şad olmuşdu.

Mən bu savaşı həm döyüşçü, həm də həkim kimi yaşadım. Vətən müharibəsində 300 nəfərdən artıq yaralıya yardım etdim, çoxlarının həyatda qalması üçün mücadilə apardım və zəhmətim hədəf getmədi. Bunu yalnız müharibə bitəndən sonra gələn zənglərlə müəyyənləşdirmişəm. Tanımadığım nömrələrdən zəng gəlir və mənə deyirlər ki, "həkim, Hadrutda, Xocavənddə, Daşaltıda, Laçın dəhlizinin üstündə mənə yardım etmisən, sənə can borcum var". Mən yaralıları müayinə edəndə, ilkin yardım göstərəndə başımı qaldırıb baxmırdım ki, kömək etdiyim kimdir. Ona görə də yardım etdiklərimin simaları yadımda qalmayıb.

Vətən müharibəsində həkimlərimiz yaralıları bombaların, pulemyot, minomyot və artilleriya atəşləri altından xərəklərdə, çiyinlərində, sürünərək çıxarır və ağır şəraitdə yardım edirdilər. Yaralı hərbiçilərimizi həyata qaytarmaq və şəhid sayının minimum olması üçün öz həyatlarını təhlükəyə atıb güllənin, mərminin altında vəzifələrini yerinə yetirirdilər. Bu müqəddəs yolda həkimlərimizin də şəhidlik zirvəsinə ucalmaları təsdiq edir ki, onlar Azərbaycan əsgəri ilə birlikdə döyüşüb, qardaşlarının sağlam savaşmaları üçün əllərindən gələni əsirgəməyiblər. Çox sevinirəm ki, vətənimin igid oğulları ilə çiyin-çiyinə savaşa iştirak edib, onlara həkim kimi yardım göstərmişəm. Bu, böyük qürurdur.

Yaram ağır olduğu üçün ordu sıralarından tərxis olundum. Amma qarşıma yeni məqsəd qoymuşam: tibbi təhsilimi Almaniyada davam etdirib vətənimə, millətimə uzman həkim kimi xidmət etmək istəyirəm.

Bu müharibə bizim millətin ən yaxşı keyfiyyətlərini üzə çıxartdı. Mən də bu qələbəyə öz payımı verməyə çalışdım. Doğma torpaqlarımızın azad olunması üçün biz hamımız canımızı qurban verməyə hazır idik və bu gün Vətən qarşısında hər birimizin vicdanı təmizdir.

Bu Zəfərin müəllifi isə Ali Baş Komandan İlham Əliyevdir. 30 illik Qarabağ həsrətimizə məhz Ali Baş Komandanın sərkərdə qətiyyəti ilə son qoyduq. Ona görə də hər birimiz Ali Baş Komandanımıza minnətdar olmalıyıq. Həm də ona görə minnətdar olmalıyıq ki, Prezidentimizin diplomatik məharəti ilə Ağdam, Laçın və Kəlbəcər bir güllə atılmadan azad edildi. Yəqin ki, hər kəs bunun nə anlama gəldiyini yaxşı bilir. Əgər bu torpaqları savaşa alsaydıq, şəhid və yaralı sayımız ikiqat artardı. Amma Ali Baş Komandan sübut etdi ki, həm əsl sərkərdə, həm də qətiyyətli, prinsipial və xalqını sevən Prezidentdir. Tanrıya şükürlər olsun ki, Azərbaycan xalqına belə Lider yetirib.

Böyük Qələbə bir daha təsdiq etdi ki, İlham Əliyev tarixin ən güclü Azərbaycanının ən qüdrətli sərkərdəsidir.

YAQUBOV VÜSAL ELŞƏN OĞLU

əsgər

2001-ci il martın 2-də Bakının Əhmədli qəsəbəsində anadan olub. Əslən Qubadlı rayonunun Yusifbəyli kəndindəndir. 2007–2018-ci illərdə Sumqayıt şəhərindəki 37 nömrəli tam orta məktəbdə təhsil alıb. Göyçay rayon İdarəetmə və Texnologiya Kollecinə nəqliyyat vasitələrinin təmiri və servisi ixtisasında 6 ay oxuduqdan sonra təhsilini donduraraq 1 aprel 2019-cu ildə müddətli həqiqi hərbi xidmətə yollanıb.

Hərbi xidmətə “N” saylı hərbi hissədə başlayıb, daha sonra Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin “N” saylı hərbi hissəsində xidmətini davam etdirib. Hərbi xidmətdən tərxis müddətinə 4 gün qalmış İkinci Qarabağ müharibəsi başlayıb və o, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin əsgəri kimi Cəbrayılın, Füzulinin, Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib.

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanıdır.

“Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə” medalları ilə təltif olunub.

ALİ BAŞ KOMANDAN MƏNİ 20 YAŞIMDA VƏTƏN MÜHARİBƏSİ QƏHRƏMANI ETDİ

...Xocalının Sığnaq kəndində qəfildən düşmənlə qarşılaşdım. O dərhal gözünü pulemyotun nişangahına qoydu ki, məni vursun. Həmin anda düşündüm ki, artıq şəhidlik məqamım yaxınlaşıb, daha döyüş yolu burada sonlanır.

Çiyin-çiyinə vuruşduğum yaralanan, şəhid olan döyüş yoldaşlarım bir-bir gözümün önünə gəldi. Hamımız bir nəfər kimi and içmişdik: bizimiz ölsək də, digərlərimiz düşməndən qisas almaq üçün irəli sıçrayacaqdıq.

Biz xalqımıza, Ali Baş Komandanımıza söz vermişdik ki, Qarabağlı azadlığına qovuşdurmayana qədər çıxdığımız bu haqq yolunda öldü var, döndü yoxdur. Sanki elə ürəyimizdə olan bu Vətən eşqindən, Tanrının bu haqq işində yanımızda olmasından, Baş sərkərdəmizə verdiyimiz döyüşçü andından güc-qüvvət alaraq düşməndən bir-iki saniyə cəld davrandım və pulemyotla düz onun alnının ortasından vurdum. Bununla da həm özümün, həm də döyüş yoldaşlarımın həyatını təhlükədən qurtardım. Eyni zamanda bir döyüşçü kimi Ali Baş Komandan İlah Əliyevin etimadını doğrultduğuma görə arzularımın ən yüksək zirvəsinə – gənc yaşında “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adını qazanmaq şərəfinə nail oldum.

Vətən həsrəti ilə böyüdüm

Məcburi köçkün ailəsində dünyaya göz açmışam. Anam Füzuli, atam Qubadlı rayonundandır. Valideynlərimin bu illər ərzində doğma ocaqlarından ötrü necə həsrət çəkdiqlərinin şahidi olmuşam. İşğal zamanı atam Qubadlıni ən son tərək edənlərdən olmuşdu və danışır ki, qohumları evdən çıxanda ermənilər onları gözünün qabağında öldürmüşdülər. Atam da öldürülməkdən, düşməne əsir düşməkdən birtəhər canını qurtararaq təkbaşına Cəbrayıl rayonuna qədər gəlmişdi...

Bütün o dəhşətli anları daim gözümün önündə canlandırır, ürəyimdə düşməndən qisas almaq hissi coşurdu...

Ailəmizin bütün fotoları rayonda qaldığına görə Qubadlıni, Füzulini mənə sözlə təsvir edirdilər. Buna görə də atamın və anamın yurdunda heç vaxt olmasam da, oraları hafizəmdə canlandırır, hər yolunu, ciğrini qarış-qarış tanıyırdım...

Bütün bu yaşananlar ta uşaq yaşlarımdan məndə döyüşçü, hərbiçi olmaq arzusu oyadırdı. Məktəb vaxtı bizdə “Şahin” hərbi oyunları keçirilirdi, mən də məktəbimizdə şagirdlər arasında taqım komandiri kimi seçilmişdim və o oyunlarda həvəslə iştirak edirdim. Dərslərlə paralel idmanın cüdo növü ilə də məşğul olurdum. Yəni hələ erkən yaşlarımdan fiziki hazırlığımı artırır, gələcəkdə yaxşı hərbiçi olmaq üçün bacarıqlarımı inkişaf etdirirdim.

2016-cı il Aprel döyüşləri vaxtı məktəbli idim, amma çox istəyirdim ki, mən də o an döyüşçülərimizlə çiyin-çiyinə vuruşum. O zaman Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyətli rəhbərliyi altında şanlı ordumuz bu şərəfli missiyanı müvəffəqiyyətlə yerinə yetirdi. Cəmi bir neçə gün ərzində düşməni ərazilərimizdən qovaraq, Azərbaycan xalqına böyük zəfərin başlanğıc müjdəsini verdilər. Ali Baş Komandan Aprel zəfəri ilə işğalda qalan digər Vətən torpaqlarımızın da tezliklə azad olunacağına mesajını verdi.

Düşmənin bir tabor döyüşçüsünü pusquya salıb məhv etdik

2019-cu ildə kollecdə oxuyan zaman könüllü olaraq təhsilimi dondurub hərbi xidmətə yollandım. Bir aydan sonra Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin seçimi ilə Cəlilabadda yerləşən “N” saylı hərbi hissəyə yollandım və əsgəri xidmətimi sonuna kimi orada davam etdirdim. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə bizə çox ciddi təlimlər keçirdilər. İkinci Qarabağ müharibəsindən 8 ay əvvəl isə daha çox dağ təlimlərində olmuşduq. Sanki həqiqi döyüşün içərisində, əsl müharibədə idik...

Təxris müddətimə cəmi 4 gün qalmışdı, evə getməyə hazırlaşdım. Amma qəfildən Vətən müharibəsi başladı və Ali Baş Komandanın “İrəlil!” əmri ilə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin döyüş bölməsinin əsgəri kimi döyüşə yollandım.

Əvvəlcə Goranboy rayonunun Buzluq kəndinə yola düşdük, istiqamətimiz Kəlbəcərə doğru oldu. Bu istiqamətə yollanıb 4 gün Kəlbəcər dağlarında yerləşdik. Sonra isə yuxarı komandanlıq tərəfindən taktiki dəyişiklik oldu və biz təcili surətdə oradan çıxaraq Beyləqan rayonuna qayıtdıq.

Daha sonra Füzuli rayonunun Horadiz qəsəbəsinin postlarından başlayaraq rayonun bir çox kəndlərini azad etdik. Bu ərazidə minalanmış sahələr, düşmən postları çox idi. Bütün çətinliklərə baxmayaraq irəliləyir-

dik. Adsız yüksəkliklərin birində yarıqazılmış səngərin içində dincəlmək məqsədilə dayandıq. Həmin vaxt gizirimiz dedi ki, tank səsi gəlir, qumbaraatanlar mövqeyə keçsin. Bir az sonra qumbaraatanlarımız yaxınlaşan düşmən “Kamaz”ını vurdular. Biz onun sürücüsünü susdurduq, bundan sonra düşməne sursat və təminat aparan daha iki “Kamaz” gəldi. Bir az ara sakitləşdi, biz də mərmilərimizi doldurmağa başladıq.

Bu zaman snayperçimiz dedi ki, soldan şəxsi heyət gəlir. Haradasa məsafəmiz 350 metr olardı. Düşmən döyüşçülər yol döngəsindən dö-nürdülər, öndə isə komandirləri gəlirdi. Taqım komandirimiz düşməni aldadaraq “ölü bölgəyə” salmaq üçün pusquya çəkdi və uzaqdan onların komandirlərinin başından vurdu. Biz isə şəxsi heyətin arxaya qaçmasına imkan vermədik. Minaatanlarımız məsafəyə bölüb mərmiləri elə atdılar ki, ortalarına düşdü və bir taboraya yaxın düşmən məhv oldu. Biz 38 nəfər idik, lakin atışmanın sonlarına yaxın bizə qüvvə gəlmişdi.

Həmin gündən sonra taqımımız tanındı və elə Şuşaya kimi də dəstənin önündə getdi. Füzulinin bir çox kəndini azad etsək də, rayonun özünə girmədik, əks tərəfdən iki gün palçıqlı sahələrlə yol qət edərək Cəbrayıla yollandıq. Burada da Silahlı Qüvvələrimiz düşməni darmadağın edərək qaçmağa məcbur etdi. Cəbrayıl rayonunun girişinə bayrağımızı sancdıq. Bir gün rayonun mühafizəsini saxladığımız digər korpusa təhvil verəndən sonra yenidən iki günlük təxliyəyə qayıtdıq.

Cəbrayıl rayonundan sonra istiqamətimiz Qubadlı və Zəngilan rayonlarının ərazisi idi, amma əmr verildi ki, birbaşa Şuşaya doğru istiqamətlənməliyik.

Buna görə Füzuliyə doğru gedib rayonun mərkəzinə hərəkət etdik. Burada şəhidlərimiz və yaralılarımız oldu, hətta əsir düşə biləcəyimiz anlar da yaşadığımız. Amma 14 gün Füzuli uğrunda ölüm-dirim savaşı apararaq, nəhayət, rayonun mərkəzini tam azad etdik. Bundan sonra Xocavənd rayonuna doğru istiqamət aldığımız.

Döyüş günlərimin ən qürurlu anı

Həyatımda heç zaman yadımdan çıxmıyacaq, ölümün bir addımlığında olduğum və bəlkə də, bir döyüşçü kimi taleyimi dəyişdirən savaş səhnəsi ilə Xocalının Sığnaq kəndində qarşılaşdım. Həmin kənddə durduğum mövqenin arxasında döyüşçülərimiz düşmənlə atışdırlar, mən də yolun mühafizəsində idim. Birdən əsgər yoldaşım dedi ki, Yaqubov, bizim formada şəxsi heyət gəlir. Dedim, ola bilsin ki, bizə kömək gəlir. Sonra isə

düşündüm ki, bizə kömək gecə saat birdə gəlib çatacaq, indi isə haradasa saat 17-18 radələrindədir. Amma yenə də öz-özümə dedim, get bax.

Bu zaman başımı sağa çevirəndə gördüm ki, palçıqlı, ağrəngli bir “Pikap” meşənin içərisindən yola çıxır, maşının arxasında da iriçaplı pulemyot var. Aramızda 40 metr məsafə olardı. Arxadan baxanda üzərindəki döyüşçünün kaskası bizim milli ordunun kaskasına oxşayırdı. Bir anlıq tərəddüd etdim ki, birdən öz döyüşçümüz olar, vuraram, Vətən xaini olaram, yaxud da vurmaram, şəxsi heyətimizi qırar. Aramızdakı məsafə bir az da azalanda o məni gördü və dərhal gözünü nişangaha qoydu ki, vursun. Mən bir-iki saniyə ondan cəld davranaraq pulemyotla onun alnından vurdum. Baş pulemyotun üzərinə əyildi, sadəcə, əli tətikdə olduğu üçün güllələr gəlib böyrümə mövqe üçün qoyduğum dəmirə dəydi, amma qəlpələri məni də tutdu. Buna baxmayaraq, silahı susdur-

madım, atış vəziyyətində saxladım, maşının içərisindəkilərə də xəsarət yetirdim. Daha sonra əl qumbarasını çəkib maşının arxasına atdım və bundan istifadə edib yerdəyişmə etdim. 10 saniyə sonra onlar mənim çıxdığım yeri RPG qumbaraatanla vurdular.

Sonra bildik ki, mən vuran “Pikap”dan əlavə daha bir “Pikap” da var imiş, onların arxasında isə 11 nəfər şəxsi heyət – hamısı da xüsusi təyinatlılar. Mən birinci maşındakıları vurandan sonra digərləri qorxaraq dərəyə düşmüş və oradakı taqımımızla atışmışdılar.

Həmin vaxt düşmənin xüsusi təyinatlı alayının 20-yə yaxın döyüşçüsü ilə təkbaşına döyüşdüyümə görə “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adına layiq görüldüm.

“Ölümsüzlər dəstəsi”nin “Amansızlar taqımı”

Sığnaq kəndini azad edəndən sonra 4 gün oranın mühafizəsini saxladıq və qüvvələrimizə təhvil verərək Şuşaya doğru yol aldığımız.

Daşaltı kəndi istiqamətinə getdik, amma Daşaltıya girmədik, yolun solu ilə gedib meşənin içindən yoldaşlarımızla birgə iki gün Laçın dəhlizini müşahidə etdik. Erməni mülki əhalisi Şuşadan çıxır, təkər dolu “Kamaz”-lar ora daxil olurdu. Dəhlizin sağından isə torpaq yolla ekskavator səngər qaza-qaza gedirdi. Yolboyu ancaq səngərlər idi və bu səngərlərin içində pulemyotçularla qumbaraatanlar yerləşdirilmişdi.

Düşmənin ağılına da gəlməzdi ki, biz sıldırımlardan çıxaraq gələ bilərik, ona görə ancaq yolu tuturdular.

Bir müddətdən sonra Laçın dəhlizində sol döngəyə hərəkət edəndə bizi gördülər. Düşmən bizə artilleriya ilə yaylım atəşi açmağa başladı. Məcbur olub sıldırımla qalxırdıq, bu zaman onlar sıldırım vurmağa başladılar. Amma Allah bizi qorudu: yaralılarımız olsa da, dayanmadıq, sıldırımdan üzün Şuşaya doğru qalxdıq.

Şuşaya az qalmış iki təpə var idi: biri alçaq idi, digəri nisbətən hündür. Haradasa noyabrın 4-də orada atışma oldu, birinci təpəni götürdük, ikinci təpənin üstü erməni ilə dolu idi. Sonradan onların çoxu Şuşanın mərkəzinə hərəkət etdiyi üçün orada cəmi 4 erməni qaldı, onlar qumbaraatanlardan atırdılar. Daxili Qoşunların snayperi onları zərərsizləşdirəndən sonra 4 taqımla hücum edib təpəni aldığımız. Sonra bir taqım orada yerləşdi, qalanlarımız vaxt itirmədən Şuşanın içinə istiqamətləndik.

Noyabrın 6-da biz Şuşaya girəndə əvvəlki bölmələrimiz orada erməniləri qırılmışdılar. Yolların ətrafı onların cəsədləri ilə dolu idi, amma sağ qalan ermənilər də vardı. Biz Bülbülün evinə qədər getdik, ondan sonra

qala var idi, döyüşçülərimiz orada mövqe tutmaq istəyəndə tankla oranı vurdular. Əsgər yoldaşlarım daşların altında qalıb yaralansalar da, qətiyyətlə təxliyə olunmaq istəmədilər və döyüşü davam etdirdilər.

Mən özüm də Xocavəndin Böyük Tağlar kəndində yaralanmışdım, lakin bir an da döyüşü dayandırmaq fikri ağılımdan keçməmişdi. Hətta yaralı halda həmin kəndə bayrağımızı da özüm sancmışdım.

Qürur mənbəyimiz Şuşanı azad etdikdən sonra istiqamətimiz Şuşakənd, oradan da Xankəndi idi. Amma ermənilər əqibətlərinin çox pis olacağını, tamamilə məhv olacaqlarını bildikləri üçün kapitulyasiya aktına imza atdılar.

Beləliklə, bizim taqımımız da hünərli döyüş yolu keçərək, düz sona qədər cəsarətlə çarpışdı, vuruşdu və qazanılan böyük Qələbədə onun payı oldu.

Hələ döyüşə girməmişdən əvvəl təlimdə taqım komandiri bizə ad qoymuşdu – “Ölümsüzlər dəstəsi”nin “Amansızlar taqımı”. O bizə demişdi ki, bu taqım döyüşdə öz sözünü deyəcək və doğrudan da, elə oldu.

Erməni vandalları əmimi şəhid etdilər

Zəfər elan olunandan sonra 5 həftə Şuşada qaldıq, sonra Cəlilabada qayıtdıq. Bir aydan sonra Şuşaya ikihəftəlik mühafizəyə getdik. Aprelin 1-də isə ehtiyata buraxıldım.

Amma evə gələndə atamın, anamın saçının ağardığını gördüm, ermənilərin daha bir vəhşiliyinin üzücü xəbərini eşitdim: əmim Fəxrəddin Yaqubov müharibə bitəndən sonra – 22 noyabrda vandal düşmən tərəfindən vəhşicəsinə öldürülmüşdü.

Əmim Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayıl, Füzuli, Qubadlı və Laçın istiqamətlərində gedən döyüşlər vaxtı ölənlər və yaralanan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçularını döyüş meydanından çıxaran Təcili Tibbi Yardım avtomobilinin sürücüsü olub. O, noyabrın 22-də Laçın rayonu ərazisində azaraq Ermənistan ordusunun olduğu əraziyə daxil olub və ermənilər tərəfindən əsir götürülərək öldürülüb. Nəşi isə noyabrın 30-da Azərbaycan tərəfinə təhvil verilib. Hərbi xidmətdə olduğum üçün ailəm əmimin ölümünü məndən xeyli müddət gizlətmişdi.

Hələ də düşməne qarşı ürəyimdə olan nifrət hissi soyumayıb. Hətta hər an Ali Baş Komandanın əmrini gözləyirəm ki, tarix boyu ermənilərin qəsb etdikləri torpaqlarımızı da azad etmək üçün döyüşə atılıım...

Qarabağ zəfərini bizə Ali Baş Komandan qazandırdı

Müharibənin qələbə ilə başa çatması təkəcə döyüşçülərin rəşadətinə görə deyil, müdrik rəhbərin, qətiyyətli sərkərdənin bacarığı sayəsində mümkün olur. Qarabağ zəfərini də bizə Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yüksək komandanlıq qabiliyyəti, sərəştəsi qazandırdı.

Hələ Vətən müharibəsinə qədərki müddətdə Ali Baş Komandan İlham Əliyev ordu quruculuğunun inkişafına böyük töhfə verdi: istənilən döyüş tapşırığını, hücum əməliyyatını yerinə yetirməyə qadir, yüksək döyüş ruhlu şəxsi heyətə malik güclü Azərbaycan Ordusu qurdu. Mənəvi-psixoloji durumu, maddi-texniki təminatı, fiziki hazırlığı yüksək səviyyədə olan Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti hər an Ali Baş Komandanın əmri ilə Vətən torpaqlarımızı düşmən tapdağından azad etməyə hazır idi.

Cənab İlham Əliyev tərəfindən orduya göstərilən bu yüksək diqqət və qayğının təzahürü idi ki, qəhrəman döyüşçülərimiz cəmi 44 gün ər-

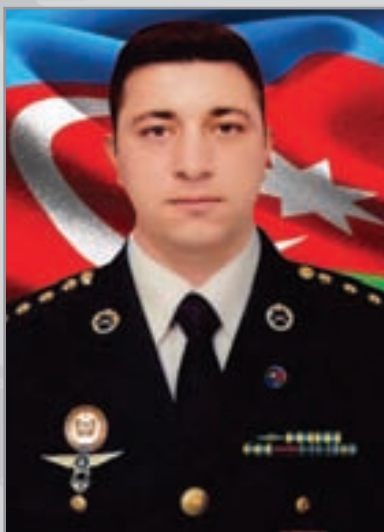

zində düşməni torpaqlarımızdan qovub çıxardılar. O cümlədən döyüş üçün yüksək səviyyədə yetişdirilən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin döyüşçüləri də hər b meydanında öz sözlərini dedilər. Düşmən bizdən çox qorxurdu, xüsusi təyinatlılarımızı görəndə bildirdilər ki, artıq ölümdən başqa çarələri yoxdur.

Bu gün bir döyüşçü kimi fəxarətliyəm ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xüsusi təyinatlılara, ümumilikdə Azərbaycan Ordusuna göstərdiyi yüksək etimadı doğrultmuşuq və burada mənim də zərrə qədər payım olub.

Həm də o baxımdan özümü qürurlu hiss edirəm ki, Ali Baş Komandan əsgər olaraq məni "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görüb.

Yeganə hüznüm isə çiyin-çiyinə vuruşduğum bir çox döyüşçü yoldaşlarımın şəhidliyidir. Hesab edirəm ki, bu gün mən sağ-salamat evimə, ata-anamın yanına dönmüşəmsə, bu məhz həmin şəhadətə ucalan yoldaşlarımın qəhrəmanlıqları, sinələrini düşmən gülləsinə sipər etmələri sayəsində olub. Onların hər birinin ruhu qarşısında baş əyirəm.

Z KIYEV R YAL Z KI OđLU
kapitan

1990-cı il avqustun 8-də Quba rayonunun Alpan kəndində anadan olub. Bakı şəhərindəki Tahir Firuzođlu adına 252 nömrəli orta məktəbi bitirib.

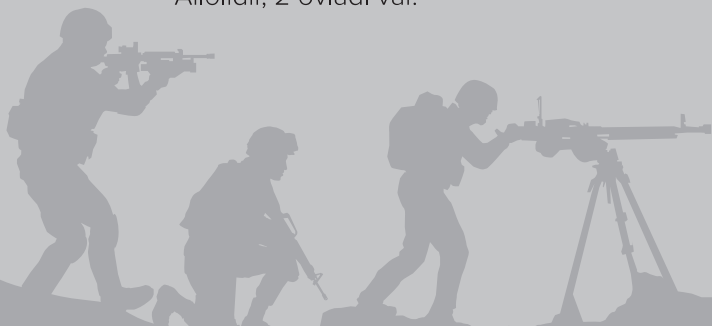
2007–2011-ci illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsil alıb. 2011–2019-cu illərdə Tərtər, Daşkəsən, Ađdam rayonları istiqamətlərində döyüş tapşırırını yerinə yetirən hərbi hissələrdə taqım komandiri, bölük komandiri, tabor komandirinin birinci müavini, qərargah rəisi vəzifələrində  alıřıb.

Hazırda Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Hərbi Akademiya-sının dinləyicisi kimi dissertasiya iři üzərində  alıřır.

Aprəl döyüşlərinin v  Vətən müharibəsinin iřtirak sıdır.

“İgidliyə görə”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif olunub.

Ailəlidir, 2 övladı var.

İLHAM ƏLİYEVİN ZƏFƏR TƏNTƏNƏSİ

...Yavaş-yavaş özümə gəlirdim, amma sanki hələ də yuxuda idim. Ətrafımda bərk səs-küy vardı. Amma dərhal anladım ki, bu, döyüş sədaları deyil. Güllüş, sevinc qışqırıqlarını aydın eşidirdim.

Gözümü açanda hospitalda olduğumu bildim. Həkimlər, tibb bacıları mənə Qələbə müjdəsi, gözaydınlığı verirdilər, hamısı sevinc göz yaşları içərisində idi.

Televizorun yüksək səsi diqqətimi çəkdi: Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa müraciət edirdi. Mühəribə Azərbaycanın Qələbəsi ilə başa çatmışdı.

Təsirləndim, kövrəldim, qürur hissi keçirdim, şəhid döyüş yoldaşlarımı xatırladım, onlarla birlikdə döyüş yolumuz kino lenti kimi gözümün önündən keçdi.

Şəhid dayımın qisasını almalı idim

Bəli, Vətən müharibəsi Azərbaycanın möhtəşəm Qələbəsi ilə başa çatdı. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuz dövlətçiliyimizin müasir tarixinin ən şərəfli səhifəsini yazdı. Xalqımız bu qalibiyyətlə son 200 illik dövrdə ilk dəfə olaraq işğal altına düşmüş torpaqlarını güc yolu ilə azad etdi.

Vətən müharibəsinin iştirakçısı olduğuma görə özümü xoşbəxt insan sayıram. Həm də ən böyük arzum olan hərbi peşəsinə yiyələndikdən sonra öz missiyamızı Qələbə ilə yerinə yetirdiyimə görə müzəffər Ordunun qalib zabiti kimi ömrüm boyu qürur hissi keçirəcəyəm.

Hərbi olmaq isə lap uşaq illərimdən arzum olub. Çünki uşaq yaşlarımdan və orta məktəbdə oxuduğum illərdən ermənilərin xalqımıza qarşı törətdikləri cinayətləri gördükcə, bütün həmyaşıdlarım kimi, məndə də düşməne qarşı dərin nifrət hissi baş qaldırmışdı. Ona görə tez böyüyüb düşmənlə döyüşmək ən böyük arzularımdan biri idi. Həm də dayım Eldar Əmisultan oğlu Novruzov Birinci Qarabağ müharibəsində Ağdərə döyüşlərində şəhid olmuşdu və onun qisasını almaq kimi bir hissə də həmişə mənə hakim kəsilmişdi.

Elə bu məqsədlə də yola çıxdım və 2007-ci ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil oldum. 2011-ci ildə məktəbi motoatıcı ixtisası üzrə bitirdikdən sonra Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində 1 il motoatıcı taqım komandiri kimi kurs keçdim. Müxtəlif

İllərdə ayrı-ayrı hərbi hissələrdə taqım komandiri, bölük komandiri, tabor komandirinin birinci müavini, qərargah rəisi vəzifələrində çalışmışam.

Həyata keçən arzularım – ilk qələbəm

Mənim hərbcı kimi fəaliyyətə başladığım dövr ordumuzda sürətli dəyişikliklərin baş verdiyi illər idi. Hələ hərbi məktəbin kursantı olduğum dövrdə – 2008-ci ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaranmasının 90-cı ildönümünə həsr olunmuş paradda yeni hərbi texnikaları görəndə hərbcı peşəsini seçdiyim üçün qürur hissi keçirmişdim.

Zabit kimi fəaliyyətə başladığım illərdə isə ordumuz gözümün önündə sürətlə döyüş qabiliyyətini artırırdı. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin həm ordumuzun döyüş imkanlarının artırılmasına, həm də şəxsi heyətin rifahının yüksəldilməsinə göstərdiyi böyük diqqəti sevinc və rəğbətlə qarşılayırdıq.

Silahlanmaya qəbul edilən hərbi texnikalardan istifadə qaydalarının mənimsənilməsi üçün hərbi təlimlərin sayı artırıldı ki, bu da ümumilikdə döyüş vərdişlərimizin yüksəldilməsinə təsir etdi. Ümumiyyətlə, dəyişikliklər, döyüş qabiliyyətinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər hər birimizdə artıq belə bir təəssürat formalaşdırdı ki, torpaqlarımızın işğaldan azad ediləcəyi gün uzaqda deyil. Artıq bilirdik ki, hər an müharibəyə və Qələbəyə hazır olmalıyıq.

2016-cı ilin Aprel döyüşləri xalqımızı tarixi zəfərə aparan yolun başlanğıcı oldu...

Həmin vaxt mən Tərtər rayonunun Seysulan kəndi istiqamətində “N” sayılı hərbi hissənin bölük komandiri idim. Artıq neçə gün idi ki, aparılan müşahidələrə və kəşfiyyat məlumatlarına əsasən, düşmən tərəfdə hərəkətlilik, əraziyə hərbi texnikaların cəlb olunması qeydə alınırdı. Ona görə biz müdafiəni təmin etməli və tapşırıq olduğu təqdirdə, əks-hücum əməliyyatı həyata keçirməli idik. Həmin vaxt sonradan Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı olacaq general Polad Həşimov ön xətt mövqelərini yoxlamağa gəlmişdi.

Ön mövqeləri korpus komandirinin müavini – qərargah rəisi kimi nəzərdən keçirən, bütün postları yoxlayan Polad Həşimov əlini çiynimə qoyaraq dedi: “Zəkiyev, bu istiqamətdən düşmən hücumu keçəcəyi təqdirdə, onların qarşısını alıb, əks-hücum tapşırıqlarını icra edə bilərsiniz?” Dedim, bəli, cənab polkovnik. Mən komandir kimi ərazini yaxşı tanıyırdım, hansı istiqamətlərdə düşmənin mövqelərində boşluqların olduğunu bildirdim və düşmən hücumu keçəcəyi təqdirdə, hansı istiqamətlərdən əks-hücum əməliyyatlarına başlayacağımızı polkovnik Polad Həşimova bildirdim.

Artıq biz əmin idik ki, Ermənistan ordusu hücumu hazırlaşır. Yuxarı komandanlıq tərəfindən əmr gəldi ki, düşmən hücum edərsə, qarşısı alınmalı və əks-həmlə ilə geri oturdulmalıdır. Aprelin 2-də səhərə yaxın düşmən mövqələrimizi artilleriya atəşinə tutaraq hücumu keçməyə başladı. Lakin elə ilk həmləsində güclü müqavimətə rast gələrək geri oturduldu. Həmin vaxt bizim hərbi hissənin döyüşdüüyü ərazidə uğurlu əks-hücum planı həyata keçirildi.

Tapşırıq əsasən, mənim bölüyüm hücumu keçməməli, müdafiəni təmin etməli idi. Bölmələrimiz sağ və sol cinahlardan sürətli hücumu keçib düşmən qüvvələrini tələyə salmalı idilər. Əməliyyat uğurlu alındı və ermənilər arxaya qaçmağa başladılar. Dördgünlük döyüşlərin nəticəsində düşmənin müdafiəsini yardıq və əks-hücumla məlum əraziləri işğaldan azad etdik.

Aprel döyüşləri mühüm sınaq idi. Bu döyüşlər göstərdi ki, cənab İlham Əliyevin Ali Baş Komandanlığı ilə ordumuz düşməyə qalib gəlməyə qadirdir. Bu Qələbə bizim döyüş ruhumuzu artırdı, mənəvi-psixoloji vəziyyətimizi daha da yüksəltdi və öz gücümüzə əmin olduq.

2019-cu ildə “N” sayılı hərbi hissəyə tabor komandirinin birinci müavini – qərargah rəisi vəzifəsinə təyin olundum. Hərbi təlimlərin birində Polad Həşimovla qarşılaşdım. Mənə təlim və qərargah işləriylə bağlı suallar verdi. Cavablarım onu qane etdiyi üçün Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasında təhsilimi davam etdirməyi məqsəduyğun saydı. Kor-

pus komandanlığı təşəbbüsə müsbət yanaşdı və 2019-cu ilin payızında imtahan verərək Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasında təhsil almağa başladım.

Artıq xidmət keçdiyim hərbi hissələrdə motoatıcı komandir kimi praktiki hərbi biliklərim formalaşmışdı, həm də döyüşlərdə iştirak etmişdim. Hərbi Akademiyadakı təhsil isə nəzəri biliklərimin daha da təkmilləşməsinə böyük töhfə verdi.

O gün yetişdi

2020-ci ilin Tovuz döyüşləri zamanı mən Hərbi Akademiyada təhsil alırdım. Şəxsən tanıdığım general Polad Həşimovun şəhid olması mənə çox pis təsir etdi. Dərhal yuxarı komandanlığa müraciət edərək döyüşlərdə iştirak etmək istədiyimi bildirdim, amma buna hələlik ehtiyac olmadığını dedilər.

2020-ci il sentyabrın 27-də hamı kimi mən də mətbuatdan Azərbaycan Ordusunun Ermənistanın hərbi təxribatlarına cavab olaraq əks-hücum əməliyyatına başladığını öyrəndim. Artıq o gün yetişmişdi və mütləq döyüşlərin önündə olmalı idim. Bazar günü olduğundan Hərbi Akademiyanın rəhbərliyinə müraciət edə bilmədim. Sentyabrın 27-də Hərbi Akademiyada təhsil alan zabit dostlarımla birlikdə könüllü şəkildə müraciət edərək döyüşlərdə iştirak etmək istədiyimizi bildirdik. Oktyabrın 2-də əmrimiz verildi və mən Kəlbəcər rayonu istiqamətində döyüşən "N" sayılı Əlahiddə Əməliyyat Taborunun ("Həmlə" taboru) komandirinin birinci müavini – qərargah rəisi vəzifəsində döyüşlərə atıldım.

Mən komandirin birinci müavini – qərargah rəisi təyin olunmazdan əvvəl bu hərbi hissə döyüşlərdə iştirak etmiş, Kəlbəcər istiqamətində strateji yüksəklikləri düşməndən azad etmişdi. Mən təyin olunduqdan sonra hərbi hissənin Cəbrayıl istiqamətinə göndərilməsi barədə əmr verildi. Həmin vaxt bizə tapşırıq gəldi ki, hərbi hissəyə 73 əsgər cəlb edilməlidir. Bu məqsədlə Gəncə şəhərindəki toplanış məntəqəsinə gəndəndə gördük ki, yüzlərlə gənc döyüşə getmək üçün hazırdır. Biz çətin vəziyyətə düşmüşdük, çünki toplanış məntəqəsindəki gənclərin hamısı döyüşə getməyə can atırdılar və tələblərini israrla bildirirdilər. Bu mənada, gənclərin say çoxluğuna baxmayaraq, məhdud sayda yeni əsgərlərin hərbi hissəyə cəlb olunması şərti böyük problem yaratsa da, bu, çox qürurdoğuran mənzərə idi. Əmin oldum ki, xalqımız bu müharibədən hökmən qələbə ilə çıxacaq.

Bir neçə gün hazırlıqdan sonra hərbi hissə oktyabr ayının 10-dan Cəbrayıl rayonundan döyüşlərə qatıldı. Buna qədər rayonun xeyli hissəsi

ordumuz tərəfindən işğaldan azad edilmişdi. İlk olaraq, 3 qrupla döyüşə girdik, tapşırığımız düşmənin qarşımızda olan motoatıcı, artilleriya və mınaatan bölmələrinin məhv edilməsi idi. Bu döyüşdə ermənilərin iki pilotsuz uçuş aparatı bizim hücumu mane olurdu. Həmin pilotsuz uçuş aparatlarından biri bizi daim izləyir və koordinatlarımızı düşməne ötürürdü, digəri isə gedib-gəlirdi. Bu yolla düşməni bizim yerimizi müəyyən etdiyi üçün hücumumuz ləngiyirdi, çünki tez-tez atəş altına düşürdük. Həmin vaxt məhz hərbiçilərimizin peşəkarlığı sayəsində uçuş aparatları məhv edildi və bundan erməni silahlı birləşmələrinin döyüş planları pozuldu. Hiss etdik ki, aralarına çaxnaşma düşüb. Dərhal hücum edərək ermənilərin motoatıcı bölməsini məhv etdik, ardınca düşmənin 3 mınaatandan ibarət taqımını da sıradan çıxardıq. Erməni zabitlər və əsgərlər silahlarını da atıb qaçırdılar və onların xeyli qismini məhv etdik.

Bu döyüşdə mən ilk dəfə düşmənin zabit və əsgərlərinin həm də öz həyatlarını şəxsiyyətinə xilas etmək istədiklərini gördüm. Yəni müharibədə döyüşçü şəxsi olmalıdır, amma biz gördük ki, erməni əsgər yaralı yoldaşını döyüş meydanında qoyub qaçır ki, bu da onların döyüş və mənəvi ruhlarının aşağı olduğunun göstəricisidir. Bununla həm də sübut edirdilər ki, Qarabağ torpaqları onların deyil. Ona görə, adətən, döyüşlər 20-30 dəqiqə çəkirdi, elə ilk həmlədə düşməni qaçmağa üz tuturdu. Yalnız Füzulinin Yuxarı Veysəlli kəndini alıb Xocavəndə daxil olduqdan sonra yüksəkliklərin biri uğrunda döyüş zamanı müqavimətə rast gəldik. Burada baş verən döyüşdə Azərbaycan Ordusunun gücü, hərbiçilərimizin peşəkarlığı sayəsində onların müqavimətini qırdıq.

Ümumiyyətlə, elə bir gün olmadı ki, biz irəli getməyək. Hər gün əldə etdiyimiz qələbə bizə yeni güc verirdi. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xalqa müraciətləri bizi yeni qələbələrə sövq edirdi. Bu müraciətlərdə azad etdiyimiz kəndlərin adını eşitmək olduqca xoş idi və torpaqlarımızın işğaldan qurtulması ilə qürur duyurdun.

Cənab İlham Əliyevin hər bir müraciəti, hər bir qələbə xəbəri bizdə ruh yüksəkliyi yaradırdı. Həm də bilirdik ki, hər kəs, bütün xalqımız bizdən yalnız və yalnız qələbə gözləyir. Bilirdik ki, Ali Baş Komandanın "İrəli!" əmrini layiqincə icra etməliyik və azad etdiyimiz ərazilərimiz barədə yuxarı komandanlıq tərəfindən Ali Baş Komandana məruzə olunur. Ona görə üzərimizdə qat-qat şəxsi məsuliyyət vardı. Hər gün hansı döyüş əməliyyatlarının yerinə yetirilməsi barədə qərar qəbul ediləndə çalışırırdıq ki, bütün tapşırıqları maksimum dərəcədə və nəzərdə tutulan vaxtdan da tez icra edək. Bütün istiqamətlərdə dəmir yumruq olub düşmənin başını əzirdik.

QARABAĞ
AZƏRBAYCANDIR!

8
NOYABR
ZƏFƏR
GÜNÜ

Noyabrın 8-də cəbhənin digər istiqamətindən xoş xəbər aldığımız Azərbaycan Ordusu Qarabağın mirvarisi Şuşanı azad etmişdi. Bu qələbə bizim gücümüzə güc qatdı. Artıq əmin idik ki, tam qələbəyə lap az qalıb. Həmin gün bizim növbəti tapşırığımız böyük strateji əhəmiyyətə malik yüksəkliyin azad olunması idi. Qərara gəldik ki, axşam saatlarında hücum edək. Noyabrın 8-də axşam bu əməliyyatı da uğurla başa çatdıraraq yüksəkliyi azad etdik. Düşmənin bura ilə yanaşı, bir neçə digər yüksəklikdə də güclü müdafiə mövqeləri yaratmışdı. Çünki bilirdilər ki, bu yüksəkliklərin Azərbaycan Ordusu tərəfindən azad olunması həm də Xocavənd rayon mərkəzinin təmizlənməsi deməkdir.

Ermənilər bizim döyüş xəttinin sağ cinahından hücum edəcəyimizi gözləyirdilər. Bu döyüşdə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin polkovniki Etibar Məhərrəmov, polkovnik-leytenant Namiq Babayev və mən qərara gəldik ki, düşmənin gözləmədiyi yerdən hücum edərək yüksəklikləri azad edək. Xəritə üzərində planlaşdırmadan sonra biz düşmənin təxmin belə edə bilməyəcəyi hücum əməliyyatı qurduq və döyüş tapşırığını ən yüksək səviyyədə icra etdik. Səhərə qədər ermənilər həmlə edərək yüksəklikləri geri qaytarmaq istəsələr də, hər dəfə onları itkiyə məruz qoyaraq geri otuzdurduq.

Bu yüksəkliklərdən Xocavənd rayonunun mərkəzi ilə bizi, təxminən, 500 metrlik məsafə ayırırdı. Bayrağımızın Xocavəndə sancılması üçün cəmi bir addım qalmışdı. Səhər açıldıqdan sonra da düşmənin artilleriya atəşindən sonra tank və BMP-lərlə hücum keçdi. 3 erməni tankından ikisi bizim düz üstümüzdə gəldi. Bu zaman biz onlardan birinə qumbaratanla atəş açdıq. Mərmilə dəyməsə də, tank istiqamətini dəyişməyə məcbur oldu. Digər tank isə üstümüzdə gəlməkdə davam etdi. Həmin vaxt yaxınlıqdakı dayaz səngərdə mövqə tutdum. Tank 25 metrlik məsafədə artıq ciddi bir təhlükə yaratmırdı. Çünki bu məsafədə tankın atəşi altına düşməzdü. Fikirləşdim ki, tank yaxınlaşanda onu ələ keçirə bilərik. Elə oldu ki, tank düz üstümüzdə gəldi və bu zaman onun bir zənciri səngərin mən olan hissəsindən keçdi. Həmin vaxt yanımda olan xüsusi təyinatlıların giziri qəhrəmancasına şəhid oldu. Mənim isə budur, çanaq və ayaq nahiyələrim ciddi zədələndi, ağır yaralandım.

Ani olaraq huşumu itirdim, gözümlü açanda gördüm ki, erməni tankının ekipajından bir nəfər lükdən çıxmaq istəyir. Üstümdə olan tapança ilə atəş açaraq onu öldürdüm və yuvarlanaraq özümü yaxınlıqdakı dərəyə atdım. Dərədən gördüm ki, erməni tankı bölmələrimiz tərəfindən açılan atəşlə sıradan çıxarıldı. Artıq burada döyüşdə yaralanmış hərbi hissəmizin zabiti, leytenant Zamiq Məsimov, əsgər Kənan Nağıyev və Naxçıvan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin giziri Bəhrüz Məmmədov mənim yanımda

idilər. Sürünərək, bir-birimizə söykənərək bölmələrimizə tərəf hərəkət etməyə başladıq. Bu zaman ordumuzun pilotsuz uçuş aparatı hücum edərək digər erməni tankını da məhv etdi.

Bundan sonra döyüş ərazisindən təxliyə edildim. Həmin vaxt döyüşə gələn xüsusi təyinatlı bölüyün döyüşçüləri bizə ilk tibbi yardım göstərdilər. Bu zaman düşmənin artilleriya atəşinə məruz qaldıq və yenidən yaralandım. Əvvəlcə məni Ağcabədi hospitalına, sonra Füzuli rayon xəstəxanasına gətirdilər. Yaralarım ağır olduğuna görə daha sonra Bakıya – Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasına göndərildilər.

Ağrıdan komaya düşmüşdüm, özümə gəldikdən sonra gördüm ki, reanimasiyadayam. Televizordan gələn uca səsdən bildim ki, cənab Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa müraciət edir. Artıq Qələbə qazanmışdıq.

Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasında həkimlərin yüksək qayğısı ilə əhatə olunmuşdum. Həm də bilirdik ki, bizim müalicəimiz Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın xüsusi nəzarətindədir. Bu yüksək diqqət və qayğı döyüşdə aldığımız yaralarımızın ağrılarını bizə unutturdu.

2021-ci ilin aprel ayında xəstəxanadan çıxdım. Yenidən ordumuzun sıralarında hərbi xidmətimi davam etdirirəm. Həm də qürurluyam, başım dik, alnım açıqdır. Çünki qalib Ordunun qalib zabitiyəm.

Bu şərəfi bizə yaşadan müzəffər sərkərdəmiz, qüdrətli Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevə Silahlı Qüvvələrin bütün şəxsi heyəti borcludur, minnətdardır.

MÜNDƏRİCAT

Ön söz.....	4
Abdullazadə Azər Rizvan oğlu.....	6
Ağayev Qəzənfər Mahmud oğlu.....	18
Aslanov Rəşad Əmirbəy oğlu	32
Baxşəliyev Rəşad Füzuli oğlu	44
Camallı Şahin Faiq oğlu.....	60
Əliyev Taleh Zaman oğlu.....	72
Əliyev Vidadi Rizvan oğlu.....	84
Fərhadov Cavid Mövlud oğlu.....	94
Həziyev Şəmşir Bəxtiyar oğlu	106
Hudulov Ramazan İzzət oğlu.....	116
Hüseynli Nizami Ələmdar oğlu	126
Hüseynov Elmar Etibar oğlu	136
Kərimov Əli Valeh oğlu.....	146
Kərimov Kənan Elton oğlu.....	156
Qasimov Fuad Kamal oğlu	166
Quliyev Hikmət Teymurşah oğlu	176
Məlikov Famil Alim oğlu	184
Məmmədov Elvin Qadir oğlu.....	196
Məmmədov Rəşad Arif oğlu.....	208
Mənsimov Tehran Cavid oğlu.....	220
Mirzəyev Anar Mehman oğlu	246
Rəhimov Zaur Şirinbəy oğlu	256
Rüstəmov Elşad Faiq oğlu.....	268
Salahov Elnur Elbrus oğlu.....	278
Seyfəddinli Namiq Natiq oğlu	286
Yaqubov Vüsal Elşən oğlu.....	300
Zəkiyev Röyal Zəki oğlu	312

www.eastwest.az
www.fb.com/eastwest.az
info@eastwest.az

Buraxılışa məsul: Rafiq Kazimov
Dizayner: Ayaz Abdulzadə
Redaktor: Aida Quliyeva
Korrektor: İradə Musalı
Texniki redaktor: Sevinc Yusifova
Baş redaktor: Nərgiz Cabbarlı
Texniki direktor: Allahverdi Kərimov
Nəşriyyat direktoru: Sevil İsmayılova

Çapa imzalanmışdır: 13.12.2021. Format: 70×100 ¹/₁₆. Ofset çapı.
Fiziki çap vərəqi 20,25. Sifariş 21271. Tiraj 1000

ŞƏRQ-QƏRB

“Şərql-Qərb” ASC-nin mətbəəsində çap olunmuşdur.
AZ1123, Bakı, Aşıq Ələsgər küçəsi, 17.
Tel.: (+99412) 374 83 43
(+99412) 374 73 84